

2024

Försäkringskassans årsredovisning

Generaldirektören har ordet

Från och med halvårsskiftet 2023 har Försäkringskassan kraftigt minskat myndighetens förvaltningskostnader. Besparingsåtgärderna har varit omfattande och bland annat inneburit avbrutna provanställningar, anställningsstopp, reseförbud, uppskjutna utbildningar, indragna personalförmåner och ett generellt investeringsstopp.

Verksamhetsåret 2024 har framför allt påverkats av neddragningarna av vår personalstyrka och ett kraftigt nedprioriterat utvecklingsarbete. Vid utgången av året hade myndigheten cirka 2 000 färre anställda än när besparingarna inleddes. Detta motsvarar cirka 2 miljoner färre arbetstimmar. Vår utvecklingsportfölj har minskat med 170 miljoner kronor och cirka 190 000 arbetade timmar, varav cirka 120 000 är minskade konsulttimmar. För att åtgärderna i så liten utsträckning som möjligt ska drabba försäkrade och förmånstagare har en lång rad effektiviseringsåtgärder samtidigt vidtagits.

Försäkringskassan redovisar ett bättre resultat än vad som hade kunnat förväntas för verksamhetsåret 2024, givet de ekonomiska förutsättningar som varit. I första hand beror det på många chefers och medarbetares gedigna arbetsinsatser men också till följd av nytänkande och förmåga att snabbt och flexibelt anpassa arbetssätt till det ekonomiska läget. Omprioriteringar av resurser har skett, ambitionsnivåer har sänkts och vissa utvecklingsinsatser har fått skjutas på framtiden. Vår målsättning har ändå varit att i så hög utsträckning som möjligt kunna bibehålla kvaliteten i vår verksamhet och fortsatt kunna erbjuda våra försäkrade och förmånstagare service på en acceptabel nivå. Med några undantag har detta lyckats.

Genom dessa besparingsåtgärder, tillsammans med de resurstillskott som regering och riksdag beslutat för 2024 och 2025, kommer Försäkringskassan de närmaste åren att ha en ekonomi i balans. Det kommer emellertid att ta ytterligare tid innan också verksamheten fullt ut kan sägas vara det. I skrivande stund pågår cirka 1 500 rekryteringar, huvudsakligen till tjänster inom våra försäkringsavdelningar. Till dess att nya medarbetare och chefer har anställts, utbildats och introducerats kommer vår produktionskapacitet att fortsätta minska med alla de risker som det medför. Det gäller generellt för alla våra verksamhetsområden. De ansträngningar som nu görs för att vända utvecklingen har redan givit viss effekt och kommer att fortsätta att göra det allt eftersom nya resurser tillkommer under första halvåret 2025.

Nils Öberg
generaldirektör

Innehållsförteckning

Vårt uppdrag	4
Resultatredovisning	6
Resultatredovisningens uppbyggnad	7
Året som gått	13
Förmåner till barn och familjer	30
Mål för föräldraförsäkringen	50
Förmåner vid funktionsnedsättning	55
Mål för assistansersättningen	68
Förmåner vid sjukdom och nedsatt arbetsförmåga	73
Mål för sjukförsäkringen	90
Förmåner inom arbetsmarknadsområdet, vid tandvård och internationell vård	116
Mål för minskade felaktiga utbetalningar	131
Gemensamma nyckeltal och nyckeltal per förmån	166
Övrig återrapportering	176
Medarbetare och kompetensförsörjning	177
Verksamhetsutveckling	183
Arbetet med mänskliga rättigheter	191
Stabs- och expertfunktionen	199
Avgiftsbelagd verksamhet	206
Finansiell redovisning	210
Intern styrning och kontroll	245
Intern styrning och kontroll	246
Beslut om årsredovisningen	251
Förmånsförteckning	252

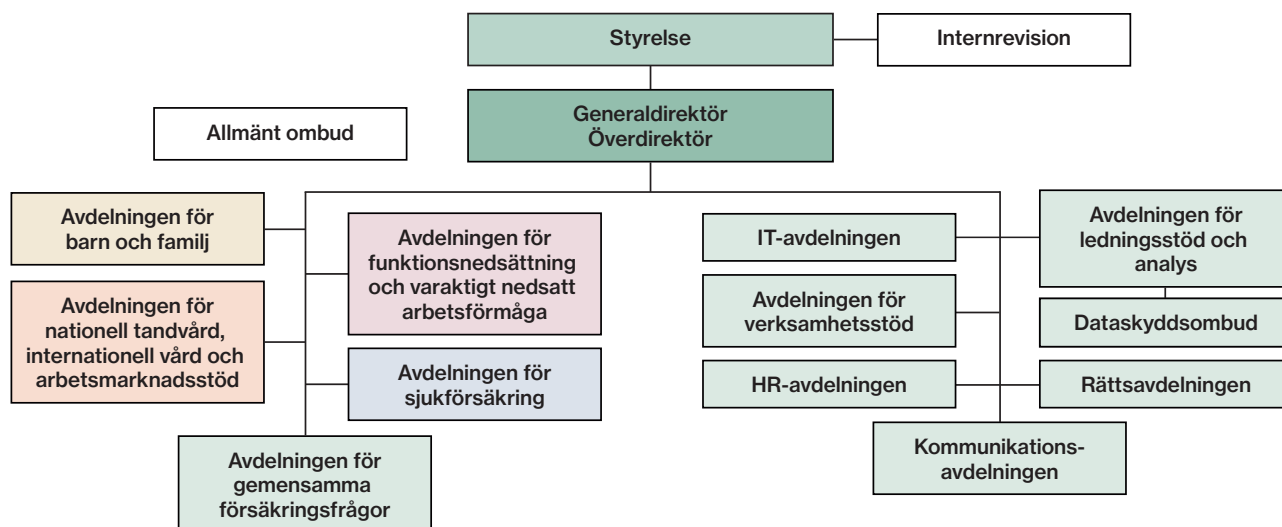
Vårt uppdrag

Försäkringskassans främsta uppdrag är att administrera en stor del av den svenska socialförsäkringen. Utöver det hanterar vi ett antal andra bidrag och ersättningar. Vårt arbete är en viktig del av de offentliga trygghets-systemen och har en stor betydelse för enskilda, hushåll samt företag och därmed hela samhällsekonomin.

Vår verksamhet ska vara rättssäker och effektiv samt präglas av god service och hög tillgänglighet. Enskilda och företag ska få rätt ersättning i tid samt det stöd de behöver för att kunna ta tillvara sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter.

Myndigheten Försäkringskassan

Försäkringskassan bestod i december 2024 av styrelse, generaldirektör, överdirektör och elva avdelningar. Vi har även en internrevision, ett allmänt ombud och ett dataskyddsombud.

Försäkringskassan är organiserad i försäkringsavdelningar och övriga avdelningar. Försäkringsavdelningarna har det primära ansvaret för kontakter med enskilda, det vill säga att:

- utreda rätten till, besluta om samt betala ut förmåner, bidrag och andra ersättningar
- ge information och service
- motverka felaktiga utbetalningar
- motverka brott mot socialförsäkringen.

Övriga avdelningar har främst en stödjande eller styrande funktion.

Vid utgången av 2024 hade Försäkringskassan 12 779 anställda på ett 60-tal orter i Sverige.

Nils Öberg är generaldirektör för myndigheten. Maria Rydbeck är överdirektör.

Styrelsen

Försäkringskassan leds av en styrelse utsedd av regeringen. Styrelsen har fullt ansvar för verksamheten och generaldirektören är ansvarig inför styrelsen.

Styrelsen har haft sju sammanträden under året. Två personalföreträdare har haft möjlighet att närvara vid dessa sammanträden.

Försäkringskassans styrelse har under året bestått av till stora delar nya ledamöter.

- Ulf Bengtsson, ordförande, direktör på Kommuninvest, förordnad från och med 1 januari 2024.
- Mats Galvenius, vice vd på Svensk Försäkring, förordnad från och med 1 januari 2024.
- Eva Liedström Adler, f.d. generaldirektör på Arbetsgivarverket och f.d. rikskronofogde, förordnad från och med 1 januari 2024.
- Anita Linder, tidigare lagman på Kammarrätten i Stockholm, förordnad från och med 1 januari 2024.
- Tomas Landeström, it-chef på Polismyndigheten, förordnad från och med 1 januari 2024.
- Heidi Stensmyren, chef för Medical Affairs, Cellcolabs AB, förordnad från och med 1 januari 2021 och tidigare ordförande.
- Nils Öberg, generaldirektör för Försäkringskassan.

Personalrepresentanter:

- Thomas Åding, ST (ersättare Siv Norlin)
- Daniel Rander, SACO (ersättare Louise Henriksson)

Resultat- redovisning

Resultatredovisningens uppbyggnad

Detta avsnitt behandlar överväganden om resultatredovisningens uppbyggnad, val av förmåner som redovisas samt de metoder som används för att bedöma verksamhetens resultat.

I resultatredovisningen analyserar och bedömer vi vårt resultat och vår utveckling utifrån kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Resultatredovisningens indelning utgår från de mest väsentliga förmånerna.

Resultaten redovisas så långt som möjligt i treårsvisa serier. Om detta inte är möjligt kommenterar vi det särskilt. Mindre differenser i statistikuppgifter kan förekomma mellan åren. I noter till tabellerna kommenterar vi större differenser och förändringar till följd av statistikutveckling. Summeringsdifferenser kan förekomma på grund av avrundningar.

Merparten av den individbaserade statistik som redovisas är uppdelad per kön. Skälen till att könsuppdelad statistik i vissa fall inte redovisas är att statistiken behöver vidareutvecklas eller ännu inte håller tillräcklig kvalitet. Vi arbetar för att framöver kunna redovisa all individbaserad statistik som hämtas från Försäkringskassan uppdelad per kön. I huvudsak kommenterar och analyserar vi könsskillnader när dessa återkommit de senaste tre åren eller när det finns en stor skillnad något av åren. Däremot kommenterar vi inte könsskillnader när grupperna är för små.

Vi redovisar inte uppgifter som relaterar till enskilda om det gäller färre än fyra personer. Detta markeras med en asterisk i tabellerna.

Statistikuppgifter i texten avrundas genomgående. Tal upp till 9 999 avrundas i regel inte.

Redovisningen inleds med en beskrivning av de metoder som används för att bedöma resultatet. Därefter följer ett avsnitt där vi beskriver året som gått och verksamhetens finansiering samt vår övergripande utveckling av kvaliteten i handläggningen. Efter detta gör vi en fördjupad redovisning av våra mest väsentliga förmåner och målen i regleringsbrevet.

Ett antal förmåner och de mål i regleringsbrevet som relaterar till dessa redovisas tillsammans:

- förmåner till barn och familjer omfattar barnbidrag, bostadsbidrag, underhållsstöd, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning samt målet för föräldraförsäkringen
- förmåner vid funktionsnedsättning omfattar assistansersättning och omvårdnadsbidrag samt målet för assistansersättningen
- förmåner vid sjukdom och nedsatt arbetsförmåga omfattar aktivitetsersättning, sjukersättning och sjukpenning samt målet för sjukförsäkringen
- förmåner inom arbetsmarknadsområdet, vid tandvård och vid internationell vård omfattar aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, statligt tandvårdsstöd samt ersättning för internationell vård.

Efter förmåns- och målredovisningen följer en sammanställning av nyckeltal för de mest väsentliga förmånerna samt en redovisning av tvärfunktionella återrapporteringskrav enligt regleringsbrev, enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt enligt förordningen (2009:1174) med instruktion för Försäkringskassan.

Sist i årsredovisningen finns en översiktlig beskrivning av de redovisade förmånerna.

Redovisning och bedömning av kvaliteten

Försäkringskassan redovisar och bedömer kvaliteten i handläggningen utifrån fyra aspekter: kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut samt skyndsamhet, service och produktivitet.¹ Till grund för vår bedömning ligger de underlag som genereras av vårt systematiska kvalitetsarbete samt tillkommande resultatinformation. Underlagen ska komplettera varandra. Resultat av ett enskilt underlag eller en enskild indikator kan inte värderas isolerat, utan behöver analyseras i förhållande till och tillsammans med övriga indikatorer, uppföljningar och granskningar. Det handlar alltså om en kvalitativ bedömning utifrån de underlag som beskrivs nedan.

Vi bedömer resultaten för de mest väsentliga förmånerna genom ett analyserande och värderande resonemang om kvaliteten och dess utveckling utifrån aspekterna i föregående stycke.

¹ Riktlinjer 2016:06, Den årliga processen för att upprätta en resultatredovisning för Försäkringskassan (resultatredovisning). Vårt arbete med kvalitetsutveckling beskrivs i riktlinjer 2024:06, Kvalitetsanalys för förmån.

De underlag som ligger till grund för vår redovisning är främst:

- resultaten av kvalitetsuppföljningar med stöd av aktgranskningar och uppföljningsverktyget Väksten
- kvalitetsuppföljningar med stöd av indikatorer
- resultaten av Försäkringskassans kundundersökning
- uppföljningar av it-systemens funktion
- interna och externa granskningar.

Aktgranskningar och granskningar med stöd av Väksten omfattar bland annat uppföljning av de manuella och maskinella kontroller i handläggningen som ska säkerställa att besluten och utbetalningarna är korrekta. Vissa av kontrollerna är så kallade nyckelkontroller och utan dessa skulle de ekonomiska riskerna öka betydligt. Vi kan identifiera brister i handläggningen genom att följa upp och utvärdera om kontroller i handläggningen genomförs och är ändamålsenliga. Uppföljningarna ger oss kunskap om styrkor och utvecklingsområden i manuellt handlagda ärenden och skapar möjlighet till lärande.

Att det finns underlag med information om kvaliteten i handläggningen och att dessa analyseras samlat och systematiskt bidrar till Försäkringskassans interna styrning och kontroll.

Grupperna vi tillfrågat i årets kundundersökning är desamma som under föregående år. Det betyder inte att samma individer har tillfrågats utan att urvalet har skett på samma grund. Vid jämförelser mellan grupper och mellan år redovisas skillnader med 5 procents signifikansnivå. Vår kundundersökning omfattar samtliga förmåner som redovisas förutom barnbidrag. Barnbidrag är undantaget från kundundersökningen då administrationen av barnbidrag sällan innehåller en kontakt mellan oss och en försäkrad.

Kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut

Vi redovisar och bedömer kvaliteten i våra utredningar, bedömningar och beslut utifrån ett antal olika faktorer: resultatet av uppföljningar gjorda med stöd av aktgranskningar och av Försäkringskassans uppföljningsverktyg Väksten, antalet upptäckta felaktiga utbetalningar, andelen felaktiga utbetalningar som orsakats av Försäkringskassan, slumpmässiga och riktade kontroller i den interna försäkringskontrollen,² omprövningar, överklaganden, skadestånd och JO-anmälningar, uppföljningar av applikationskontrollerna i it-systemen samt interna och externa granskningar. De olika faktorerna används i redovisningen och bedömningen i den mån det finns aktuella underlag.

Även resultaten från vår kundundersökning är ett underlag. Där mäter vi de försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut genom frågan "I vilken utsträckning upplever du att det är möjligt att förutse ett beslut från Försäkringskassan".

² Intern försäkringskontroll genomförs inom alla förmåner för att upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar, misstänkta interna överträdelse, systematiska avvikelser som kan leda till felaktiga utbetalningar samt avvikelser som gäller registrerade kontonummer.

Skyndsamhet

Vi redovisar och bedömer skyndsamheten utifrån den genomsnittliga handläggningstiden från ansökan till beslut,³ utifrån antalet pågående ärenden⁴ samt utifrån de försäkrades upplevelse. De försäkrades upplevelse mäts genom graden av instämmande i påståendet ”Mitt ärende handläggs snabbt” i Försäkringskassans kundundersökning.

Service

Vi redovisar och bedömer servicen utifrån en analys av underlag inom områdena tillgänglighet och bemötande. Dessa underlag består dels av indikatorer och dels av de försäkrades upplevelse. Indikatorerna är tillgänglighet och väntetider i telefonin samt användningen av e-tjänster.⁵ De försäkrades upplevelse av tillgänglighet och bemötande mäts i Försäkringskassans kundundersökning. Respondenterna anger i hur hög grad de instämmer i ett antal frågor och påståenden.

Produktivitet

Den samlade produktiviteten för Försäkringskassan, dels som helhet och dels de individuella förmånerna, redovisas och bedöms utifrån utvecklingen av styckkostnad och antal beslut per årsarbetskraft för de väsentliga förmånerna. Till grund för analysen ligger också förvaltningskostnader och antal årsarbetskrafter.

Huvudprincipen är att styckkostnaden beräknas utifrån kostnad per beslut. Undantag görs för sjukpenning, där kostnad per avslutat sjukfall används eftersom vi anser att det ger en mer rättvisande bild utifrån förmånens förutsättningar. Styckkostnaderna går inte att redovisa uppdelat på kön på grund av tidredovisningssystemets uppbyggnad.

Utöver kostnader för handläggning redovisar vi kostnader för bland annat it-utveckling och kontrollarbete⁶ direkt till den förmån som kostnaden gäller. Indirekta kostnader fördelas till respektive förmån i proportion till redovisad arbetstid för förmånen eller baserat på produktionsstatistik. It-kostnader fördelas dock enligt principerna i Technology Business Management.⁷

Vid bedömningen av produktiviteten analyseras den samlade effektiviteten av verksamheten med hänsyn tagen till förändringar i förutsättningarna för Försäkringskassans uppdrag. Det innebär att produktiviteten kan bedömas hålla en acceptabel eller god nivå trots att utvecklingen i form av ökade styckkostnader eller minskat antal beslut per årsarbetskraft är negativ.

³ Inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning samt inom barnbidrag, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning följs handläggningstiden även genom andelen ärenden där ersättning betalats ut på fastställd dag.

⁴ Det genomsnittliga månadsvärdet av antalet ärenden som väntar på första beslut.

⁵ Tillgänglighet i telefoni beräknas som antalet besvarade telefonsamtal delat med antalet inkomna samtal. Väntetiden är den genomsnittliga tiden som personer har fått vänta på svar efter att har ringt Försäkringskassan och fått samtalet besvarat.

⁶ Från och med 2023 fördelas kostnaderna för kontrollarbete direkt till respektive förmån utifrån antalet kontrollärenden. Styckkostnaden för 2022 är inte omräknad vilket innebär att jämförelser med det året inte går att göra för alla förmåner.

⁷ Sedan 2021 fördelas indirekta it-kostnader till respektive förmån utifrån principer enligt Technology Business Management (TBM). TBM är ett internationellt ramverk som innehåller principer för definition av it-kostnader samt principer för kostnadsfördelningar.

Val av förmåner

För att redovisningen ska bli överskådlig redovisar vi enbart resultaten för de mest väsentliga förmånerna. Med väsentliga menar vi förmåner

1. som står för de högsta förvaltningskostnaderna och de största försäkringsutgifterna eller
2. som har flest beslut eller utbetalningar eller
3. som har väsentliga avvikelser som kan påverka Försäkringskassans resultat.

I år betraktar vi resultaten för 15 förmåner som väsentliga. Av dessa har 14 valts utifrån de två första kriterierna. Dessa står tillsammans för 94 procent av försäkringsutgifterna och för 86 procent av förvaltningskostnaderna.

Utifrån det tredje kriteriet redovisar vi resultatet för ersättning för internationell vård. Efter pandemin har handläggningstiderna och ärendeköerna ökat kraftigt för ersättning för vård i ett annat land.

Resultaten för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning redovisar vi samlat eftersom alla tre är ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program.

Under året har Försäkringskassans arbete med elstödet framför allt inneburit fortsatt handläggning av ärenden som inte betalades ut under 2023. Elstödet klassas inte som en förmån och ingår därmed inte i bedömningen av resultat och måluppfyllelse i resultatredovisningen. Däremot återrapporterar vi uppdraget i regleringsbrevet för 2024 om att redovisa upparbetade kostnader och konsekvenser för vår verksamhet avseende utbetalning av elstödet i avsnittet Verksamhetsutveckling.

Tabell 1 Förmånsförteckning

Särredovisade förmåner	Övriga förmåner	
Aktivitetsersättning	Adoptionsbidrag	Familjebidrag till totalförsvarspiktiga
Aktivitetsstöd	Arbetseskadeersättning	Graviditetspenning
Assistansersättning	Arbetseskadelivränta	Handikappersättning
Barnbidrag ¹	Bidrag till arbetshjälpmiddel	Merkostnadsersättning
Bostadsbidrag	Bilstöd	Närståendepenning
Etableringsersättning	Boendetillägg	Rehabiliteringsersättning
Föräldrapenning	Bostadsersättning	Sjuklönegaranti
Internationell vård	Bostadstillägg	Smittbärarersättning
Omvårdnadsbidrag	Civilt försvar	Statlig ersättning för arbete i etableringsjobb
Sjukersättning	Dagpenning till hemvärnssoldat	Statlig personskadeersättning
Sjukpenning	Dagpenning till totalförsvarspiktig	Vårdbidrag
Statligt tandvårdsstöd	Ersättning för höga sjuklönekostnader till arbetsgivare	Yrkesskadelivränta
Tillfällig föräldrapenning	Ersättning för karensavdrag	
Underhållsstöd	Ersättning till riskgrupper	
Utvecklingsersättning	Etableringstillägg	

¹ Resultaten för barnbidrag redovisas tillsammans med förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg, som inte betraktas som egna förmåner.

Utöver de förmåner som förtecknas i tabell 1 hanterar vi till exempel bidrag till företagshälsovård, samverkan inom rehabiliteringsområdet och övrigt inom åtgärder mot ohälsa. Vi utreder och fastställer även sjukpenninggrundande inkomst och försäkringstillhörighet, det vill säga om en sökande är försäkrad i Sverige.

Bedömningar av måluppfyllelse

Försäkringskassan har fyra mål i regleringsbrevet. Dessa redovisas separat i resultatredovisningen. Målen gäller föräldraförsäkringen, assistansersättningen, sjukförsäkringen samt att minska felaktiga utbetalningar. Vi bedömer om respektive mål är uppfyllt, i huvudsak uppfyllt, delvis uppfyllt eller inte uppfyllt. Vi baserar våra bedömningar både på resultat och genomförda insatser. För assistansersättningen och sjukförsäkringen utgår vi i stor utsträckning från de resultat som vi redovisar i avsnitten Förmåner vid funktionsnedsättning och Förmåner vid sjukdom och nedsatt arbetsförmåga.

Året som gått

I detta avsnitt beskrivs förutsättningarna för Försäkringskassans verksamhet under året utifrån utvecklingen av försäkringsutgifter, utifrån antalet individer som tar emot förmåner samt utifrån volymer av beslut. Vi redovisar även kostnaderna för att bedriva verksamheten och finansieringen av denna samt hur handläggningen övergripande har utvecklats med utgångspunkt i aspekterna kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut, skyndsamhet, service samt produktivitet.

Under 2024 betalade Försäkringskassan ut 262,1 miljarder kronor. Nästan hälften av pengarna gick till personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller till personer med funktionsnedsättning. Cirka en tredjedel gick till barnfamiljer. Resterande del består främst av ersättningar för tandvård samt ersättningar inom arbetsmarknadsområdet. Kostnaden för att administrera förmånerna och övriga uppdrag uppgick till 10,5 miljarder kronor. Administrationen finansieras till största delen genom ett förvaltningsanslag.

Försäkringens omfattning

Nedan redovisas försäkringsutgifterna för de mest väsentliga förmånerna och för Försäkringskassan totalt. Försäkringsutgifterna utgörs av de pengar som betalats ut i form av förmåner. Även antalet personer som får utbetalning redovisas. Slutligen redovisas antalet utbetalningar och antalet beslut för de mest väsentliga förmånerna.⁸

⁸ För sjukpenning redovisas antalet avslutade sjukfall.

Tabell 2 Försäkringsutgifter, miljoner kronor¹

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent	Andel av totala försäkrings- utgifterna, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024		
Aktivitetsersättning	1 844	2 131	2 494	2 152	2 416	2 783	3 996	4 547	5 277	16,0	2,0
Aktivitetsstöd, utvecklings- ersättning och etablerings- ersättning	7 975	7 903	8 176	9 334	9 401	10 187	17 309	17 305	18 363	6,1	7,0
Assistansersättning, brutto	12 533	12 764	12 990	15 875	16 255	16 912	28 408	29 019	29 903	3,0	11,4
<i>Assistansersättning, in- betalt från kommunerna*</i>	–	–	–	–	–	–	4 424	4 557	4 642	–	–
<i>Assistansersättning, netto*</i>	–	–	–	–	–	–	23 984	24 462	25 261	–	–
Barnbidrag	25 358	24 559	23 653	7 942	8 427	8 877	33 299	32 985	32 530	–1,4	12,4
Bostadsbidrag	2 899	3 350	3 262	1 148	1 200	1 097	4 046	4 551	4 359	–4,2	1,7
Föräldrapenning	23 032	23 108	23 663	12 604	12 948	13 101	35 637	36 056	36 765	2,0	14,0
Omvårdnadsbidrag	3 314	3 831	4 634	688	818	1 047	4 002	4 649	5 681	22,2	2,2
Sjukersättning	18 133	20 128	22 212	14 395	16 100	17 910	32 528	36 227	40 122	10,8	15,3
Sjukpenning	26 779	28 738	31 528	16 495	17 898	19 334	43 274	46 636	50 866	9,1	19,4
Statligt tandvårdsstöd ²	3 503	3 731	3 892	3 361	3 559	3 723	6 863	7 290	7 615	4,5	2,9
Tillfällig föräldrapenning	5 605	5 591	5 616	4 773	4 732	4 777	10 378	10 323	10 393	0,7	4,0
Underhållsstöd	3 361	3 414	3 388	579	587	591	3 940	4 001	3 979	–0,6	1,5
<i>Underhållsstöd, inbetalt av bidragsskyldiga*</i>	–	–	–	–	–	–	1 236	1 251	1 334	–	–
<i>Underhållsstöd, netto*</i>	–	–	–	–	–	–	2 704	2 750	2 645	–	–
Övriga förmåner ³	–	–	–	–	–	–	27 814	15 334	16 279	6,2	6,2
Totalt⁴	–	–	–	–	–	–	251 495	248 920	262 128	5,3	100

* Ingår inte i de totala försäkringsutgifterna.

¹ I försäkringsutgifterna ingår även statliga ålderspensionsavgifter och avskrivna återkravsfordringar. Eftersom dessa utgifter inte går att härleda till person har de fördelats per kön utifrån fördelningen av försäkringsutgifterna i övrigt. De statliga ålderspensionsutgifterna utgör cirka 6 procent av försäkringsutgifterna.

² I totalsumman för statligt tandvårdsstöd ingår även organisationer och individer av okänt kön.

³ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar på grund av att det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår. Det är inte heller möjligt att dela upp statistiken per kön för gruppen övriga förmåner på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

⁴ Totalen för 2023 och 2024 skiljer sig från totalen för transfereringar i resultaträkningen eftersom bidrag som lämnats till forskning inom socialförsäkringsområdet inte ingår.

Tabell 3 Antal personer med utbetalning av förmån under respektive år¹

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Aktivitetsersättning	16 819	17 715	18 900	19 733	20 140	21 244	36 552	37 855	40 144	6,0
Aktivitetsstöd, utvecklings- ersättning och etablerings- ersättning	126 859	120 110	117 534	129 948	124 660	126 968	256 828	244 793	244 515	–0,1
Assistansersättning	6 345	6 267	6 193	7 729	7 717	7 810	14 074	13 984	14 003	0,1
Barnbidrag	1 119 510	1 116 096	1 112 275	571 279	604 818	637 126	1 690 817	1 720 945	1 749 429	1,7
Bostadsbidrag	155 238	140 020	125 628	84 928	70 507	59 899	240 175	210 535	185 534	–11,9
Föräldrapenning	437 464	448 112	458 200	374 503	387 465	393 029	811 974	835 591	851 237	1,9
Omvårdnadsbidrag	65 764	75 557	85 116	17 932	21 842	26 457	83 696	97 399	111 573	14,6
Sjukersättning	133 869	131 537	136 357	96 390	96 232	100 725	230 259	227 769	237 082	4,1
Sjukpenning	387 414	395 380	398 411	230 167	234 704	232 614	617 582	630 085	631 026	0,1
Statligt tandvårdsstöd ²	2 127 923	2 170 356	2 190 048	1 838 842	1 876 750	1 889 774	3 966 779	4 047 122	4 079 833	0,8
Tillfällig föräldrapenning	509 795	512 033	498 132	454 678	447 395	429 873	964 475	959 430	928 008	–3,3
Underhållsstöd	115 201	113 136	114 020	25 188	24 344	24 619	140 390	137 481	138 640	0,8

¹ På grund av efterregistreringar kan antalet skilja sig från årsredovisningen 2023.

² I totalsumman för statligt tandvårdsstöd ingår även individer av okänt kön.

Tabell 4 Personer med utbetalning av förmån under respektive år, andel per kön¹

	Kvinnor			Män		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	46,0	46,8	47,1	54,0	53,2	52,9
Aktivitetsstöd, utvecklings- ersättning och etablerings- ersättning	49,4	49,1	48,1	50,6	50,9	51,9
Assistansersättning	45,1	44,8	44,2	54,9	55,2	55,8
Barnbidrag	66,2	64,9	63,6	33,8	35,1	36,4
Bostadsbidrag	64,6	66,5	67,7	35,4	33,5	32,3
Föräldrapenning	53,9	53,6	53,8	46,1	46,4	46,2
Omvårdnadsbidrag	78,6	77,6	76,3	21,4	22,4	23,7
Sjukersättning	58,1	57,8	57,5	41,9	42,2	42,5
Sjukpenning	62,7	62,8	63,1	37,3	37,2	36,9
Statligt tandvårdsstöd	53,6	53,6	53,7	46,4	46,4	46,3
Tillfällig föräldrapenning	52,9	53,4	53,7	47,1	46,6	46,3
Underhållsstöd	82,1	82,3	82,2	17,9	17,7	17,8

¹ På grund av efterregistreringar kan andel per kön skilja sig från årsredovisningen 2023.

Tabell 5 Volymer, antal utbetalningar

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Aktivitetsersättning	163 591	174 137	184 726	193 791	200 806	209 051	357 382	374 943	393 777	5,0
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	846 610	805 602	782 694	834 265	805 396	825 651	1 680 875	1 610 998	1 608 345	–0,2
Assistansersättning	69 609	69 661	69 190	85 034	85 533	86 814	154 643	155 194	156 004	0,5
Barnbidrag	21 177 457	21 102 417	20 966 619	10 378 795	11 087 683	11 744 316	31 556 273	32 190 100	32 710 935	1,6
Bostadsbidrag	1 159 035	1 057 961	952 500	538 237	450 908	381 079	1 697 272	1 508 869	1 333 579	–11,6
Föräldrapenning	2 406 884	2 361 900	2 340 864	1 517 153	1 533 432	1 507 915	3 924 042	3 895 332	3 848 779	–1,2
Omvårdnadsbidrag	678 711	787 593	878 117	176 726	219 383	263 263	855 437	1 006 976	1 141 380	13,3
Sjukersättning	1 519 627	1 528 815	1 541 915	1 090 572	1 109 686	1 134 423	2 610 204	2 638 501	2 676 338	1,4
Sjukpenning	1 794 309	1 921 030	1 979 989	969 014	1 036 591	1 057 814	2 763 336	2 957 621	3 037 803	2,7
Statligt tandvårdsstöd ¹	–	–	–	–	–	–	6 587 116	6 819 503	6 953 316	2,0
Tillfällig föräldrapenning	1 844 034	1 849 272	1 759 955	1 347 414	1 316 000	1 226 564	3 191 448	3 165 272	2 986 519	–5,6
Underhållsstöd	1 200 252	1 179 275	1 161 808	219 708	209 047	207 915	1 419 960	1 388 322	1 369 723	–1,3
Övriga förmåner ²	–	–	–	–	–	–	5 086 032	2 800 609	2 781 511	–0,7
Totalt	–	–	–	–	–	–	61 884 020	60 512 552	60 999 182	0,8

¹ På grund av statistiksystemets uppbyggnad är det inte möjligt att dela upp statistiken per kön för statligt tandvårdsstöd.

² Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom att det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår. Det är inte heller möjligt att dela upp statistiken per kön för gruppen övriga förmåner på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

Tabell 6 Volymer, antal beslut¹

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Aktivitetsersättning	19 323	19 647	18 355	18 711	18 683	17 759	38 034	38 330	36 114	–5,8
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	965 672	906 428	874 283	947 779	903 587	918 407	1 913 451	1 810 018	1 792 691	–1,0
Assistansersättning	2 531	2 549	2 486	3 113	3 417	3 439	5 645	5 966	5 925	–0,7
Barnbidrag	284 303	301 694	306 300	217 183	231 389	232 215	501 538	533 156	538 661	1,0
Bostadsbidrag	268 587	262 959	223 167	140 500	128 116	103 890	409 090	391 081	327 065	–16,4
Föräldrapenning	1 760 126	1 771 834	1 775 640	1 209 394	1 250 579	1 246 963	2 969 523	3 022 421	3 022 606	0,0
Omvårdnadsbidrag	42 994	41 227	41 120	19 791	19 469	21 261	62 785	60 696	62 381	2,8
Sjukersättning	39 652	44 073	34 832	27 779	31 558	26 403	67 431	75 631	61 236	–19,0
Sjukpenning ²	333 940	329 206	340 698	193 663	192 537	200 163	527 603	521 743	540 861	3,7
Statligt tandvårdsstöd ³	4 697 797	4 805 825	4 869 810	4 138 529	4 237 871	4 287 497	8 837 064	9 044 435	9 157 903	1,3
Tillfällig föräldrapenning	3 065 990	3 041 975	2 826 000	2 073 550	2 000 961	1 813 662	5 139 541	5 042 938	4 639 664	–8,0
Underhållsstöd	84 011	80 118	82 211	77 063	68 468	70 472	161 074	148 587	152 685	2,8
Övriga förmåner ⁴	–	–	–	–	–	–	3 283 164	1 023 852	1 041 866	1,8
Totalt⁵	–	–	–	–	–	–	23 915 943	21 718 854	21 379 658	–1,6

¹ Antalet skiljer sig från årsredovisningen 2023 på grund av rättning av datakällan.

² För sjukpenning redovisas antalet avslutade sjukfall.

³ I totalsumman för statligt tandvårdsstöd ingår även organisationer och individer av okänt kön.

⁴ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar på grund av att det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår. Det är inte heller möjligt att dela upp statistiken per kön på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

⁵ Statistiken kan inte delas upp per kön på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

Förmåner till barn och familj

Försäkringsutgifterna för barnbidrag har minskat något, men både antalet personer som får utbetalning och antalet utbetalningar har ökat. Förklaringen till detta är att fler föräldrar delar lika på barnbidraget och att fler män därför får bidraget.

Försäkringsutgifterna för bostadsbidrag har minskat betydligt trots att det så kallade tilläggsbidraget betalades ut även under 2024. Minskningen beror på att färre personer ansöker om bidraget.

Försäkringsutgifterna för föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning ökar något. Antalet personer som får utbetalning har ökat för föräldrapenning medan det minskar för tillfällig föräldrapenning.

Inom underhållsstöd är försäkringsutgifterna och antalet personer som får utbetalning oförändrade. Antalet beslut har ökat jämfört med föregående år.

Förmåner vid funktionsnedsättning

Assistansersättningen har präglats av relativt stabila förutsättningar med mindre förändringar i försäkringsutgifter, antal personer som får utbetalning och antal beslut.

Inom omvårdnadsbidrag ökar antalet ansökningar vilket återspeglas i ett ökat antal beslut, ökade försäkringsutgifter samt ett ökat antal personer som får utbetalning.

Förmåner vid nedsatt arbetsförmåga

Försäkringsutgifterna och antalet personer som får utbetalning ökar inom aktivitetsersättning.

Inom sjukersättningen ökar försäkringsutgifterna och antalet personer som får utbetalning som en följd av den satsning som gjordes för att sänka handläggningstiderna under 2023. Då satsningen är avslutad minskar antalet beslut 2024.

Försäkringsutgifterna och antalet beslut ökar för sjukpenning samtidigt som antalet personer som får utbetalning är oförändrat.

Övriga förmåner

Utgifterna för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning ökade under året till följd av en ökning av prisbasbeloppet. Antalet personer som får ersättningarna är oförändrat.

Antalet förmånstagare av statligt tandvårdsstöd är oförändrat jämfört med föregående år medan utgifterna ökade.

Verksamhetens finansiering

Försäkringskassans verksamhet finansieras till största del med förvaltningsanslaget. Av verksamhetens förvaltningskostnader om 10 503 miljoner kronor finansierades 9 619 miljoner kronor från förvaltningsanslaget.

Utöver förvaltningsanslaget fick Försäkringskassan 268 miljoner kronor från anslaget Bidrag för sjukskrivningsprocessen. Dessa medel ska täcka kostnaderna för samverkan med Arbetsförmedlingen samt för hälso- och sjukvården inom bland annat rehabiliteringsområdet.

Avgiftsintäkterna uppgick till 554 miljoner kronor. De största avgiftsområdena är tjänster till Pensionsmyndigheten och samordnad och säker statlig it-drift.

Bidragsintäkterna uppgick till 66 miljoner kronor, vilket är en minskning med 79 miljoner kronor. Försäkringskassan får bidrag bland annat för att genomföra olika regeringsuppdrag samt bidrag för projekt inom ramen för finansiell samordning genom samordningsförbund. Minskningen av bidragsintäkterna jämfört med föregående år beror huvudsakligen på att vi under 2023 fick intäkter för arbetet med utbetalning av elstöd, vilket har varit i väsentligt mindre omfattning under året.

Tabell 7 Finansiering av Försäkringskassans verksamhet, miljoner kronor

	2022	2023	2024	Förändring 2023–2024, procent
Förvaltningsanslag	9 457	9 819	9 619	-2
Anslag Bidrag för sjukskrivningsprocessen	264	265	268	1
Avgiftsintäkter och andra ersättningar	463	555	554	-0,2
Bidragsintäkter	54	146	66	-54,7
Finansiella intäkter	6	9	8	-11,1
Årets kapitalförändring	26	-29	-12	-58,6
Totalt	10 270	10 765	10 503	-2,4

Förvaltningsanslag

De totala disponibla förvaltningsmedlen för 2024 uppgick till 9 998 miljoner kronor. Beloppet består av årets tilldelning om 10 471 miljoner kronor justerat för utnyttjad anslagskredit från 2023 om 473 miljoner kronor. Utöver verksamhetens kostnader finansierar förvaltningsanslaget även medarbetarnas uttag av sparad semester från 2008 och tidigare med 5 miljoner kronor. Motsvarande kostnad redovisas dock inte i resultaträkningen.

Regeringen har vid två tillfällen under 2024 beslutat om att tillföra ytterligare förvaltningsmedel, i juni 449 miljoner kronor och i december 445 miljoner kronor. Resurstillskotten var framför allt avsedda att motverka långa handläggningstider och ökande ärendebalanser.

Vid årets slut uppgick anslagssparandet till 364 miljoner kronor av vilket 314 miljoner kronor får disponeras under 2025.

Tabell 8 Förvaltningsanslag, miljoner kronor

	2022	2023	2024
Anslagssparande (+) / Utnyttjad kredit (-) vid årets ingång	238	80	-473
Återbetalning av anslagsmedel	-	-	-
Tilldelade medel enligt regleringsbrev	9 313	9 277	10 471
Kostnader för verksamhet ¹	-9 464	-9 824	-9 628
Utgifter för uttag av sparade semesterdagar från 2008 ²	-7	-6	-5
Anslagssparande (+) / utnyttjad kredit (-)	80	-473	364

¹ I kostnader för verksamhet ingår stöd till forskning inom socialförsäkringsområdet. För 2024 uppgick stödet till 9 miljoner kronor.

² Sedan 2009 redovisas myndigheters förvaltningsutgifter kostnadsmissigt mot anslaget. Enligt undantagsbestämmelser ska dock ackumulerad semesterlöneskuld per 31 december 2008 redovisas utgiftsmässigt. Detta innebär att när sparade semesterdagar från 2008 eller tidigare tas ut redovisas dessa mot anslaget.

Förvaltningskostnader fördelade per förmån

Tabellen nedan visar förvaltningskostnader fördelade per förmån.

Tabell 9 Förvaltningskostnader, miljoner kronor

	2022	2023	2024	Förändring 2023–2024, procent	Andel av totala förvaltnings- kostnader, procent
Aktivitetsersättning	474	464	465	0,3	4,4
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	484	468	389	-16,9	3,7
Assistansersättning	381	483	453	-6,1	4,3
Barnbidrag	131	164	177	8,0	1,7
Bostadsbidrag	369	398	410	2,8	3,9
Föräldrapenning	573	559	567	1,5	5,4
Omvårdnadsbidrag	557	528	572	8,4	5,4
Sjukersättning	470	545	498	-8,6	4,7
Sjukpenning	3 870	4 083	3 969	-2,8	37,8
Statligt tandvårdsstöd	195	214	245	14,1	2,3
Tillfällig föräldrapenning	590	633	622	-1,8	5,9
Underhållsstöd	396	419	404	-3,5	3,8
Övriga förmåner ¹	1 289	1 185	1 177	-0,7	11,2
Övrigt ²	491	621	554	-10,8	5,3
Totalt	10 270	10 765	10 503	-2,4	100

¹ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar på grund av att det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår.

² I posten ingår kostnader för annan verksamhet än förmåner, till exempel tjänster som levereras till Pensionsmyndigheten, tjänster inom ramen för samordnad och säker statlig it-drift (SSSID), Electronic Exchange of Social Security Information (EESSI), finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, uppdraget om officiell statistik, uppdraget att besluta om och betala ut elstöd samt arbetet med fritidskortet.

Förvaltningskostnaderna för förmåner utgör 95 procent av de totala förvaltningskostnaderna och uppgick till 9 949 miljoner kronor för 2024. Det är en minskning med 195 miljoner kronor.

Förmåner som har fått andelsmässigt stora kostnadsökningar jämfört med föregående år är barnbidrag, statligt tandvårdsstöd och omvårdnadsbidrag. För barnbidrag förklaras ökningen främst av ändringen i hur vi redovisar kostnader för kontrollarbete. För statligt tandvårdsstöd förklaras ökningen främst av kostnader för utveckling av ett nytt it-stöd och för omvårdnadsbidraget förklaras ökningen främst av att nedlagd tid i handläggningen ökat.

Förmåner där kostnaderna i stället har minskat är aktivitetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, assistansersättning och sjukersättning. Anledningen är främst att tid som lagts på handläggning minskat.

Försäkringskassans kvalitet i handläggningen

I detta avsnitt redovisas Försäkringskassans resultat avseende handläggningen och hur den har utvecklats utifrån aspekterna kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut, skyndsamhet, service samt produktivitet.

Även detta år har vår kostnadsutveckling varit i fokus. Redan under andra halvåret 2023 vidtog vi ett flertal åtgärder för att minska våra kostnader och dessa åtgärder har kvarstått under större delen av 2024. Möjligheten att ersätta medarbetare som slutar genom att rekrytera har varit mycket begränsad. Detta har påverkat vår handläggning genom att vi har haft svårare att motverka och arbeta ner våra ärendeköer. Våra handläggningstider har blivit längre och våra ärendeköer har ökat för flera förmåner under året.

För att bromsa denna utveckling har vi bland annat fördelat om handläggande personal mellan olika förmåner där det har varit möjligt. Vi har även förenklat våra handlägningsprocesser i vissa delar inom några förmåner för att kunna påskynda vår handläggning. Inom några förmåner har vi även höjt de interna målnivåerna för våra handläggningstider.

Succesivt minskade vi våra öppettider i telefonin under hösten 2023 för att frigöra tid för handläggning. Detta medförde längre väntetider för personer som ringer till oss och fler avvisade samtal än önskvärt. Därför återgick vi till längre öppettider i slutet av april i år och från september har våra öppettider varit ordinarie, vardagar klockan 8–16.

Vår ekonomiska situation har också medfört att vi har minskat vår utvecklingskapacitet. Se avsnittet Verksamhetsutveckling.

Trots årets utmaningar bedömer vi att handläggningen till största del har fungerat väl. De försäkrade har främst märkt av ökade väntetider och minskad tillgänglighet i telefonin. Men inom vissa förmåner som underhållsstöd och ersättning för internationell vård har handläggningstiden också varit märkbart lång.

Samverkan med andra samhällsaktörer har fortsatt att vara betydelsefull under året som gått. Den är avgörande för att motverka bidragsbrott, för den civila beredskapen och för den digitala utvecklingen av förvaltningen. Vi har också fortsatt arbetet med väl utvecklad samverkan med bland annat hälso- och sjukvården, med arbetsgivare och med Arbetsförmedlingen för att tillsammans påverka sjukfrånvarons utveckling.

Kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut

Under 2024 har vi fattat beslut i 21,4 miljoner ärenden. Vi bedömer att det stora flertalet av alla ärenden utifrån årets förutsättningar handläggs snabbt, korrekt och med en hög kvalitet.

Enligt vår bedömning utför vi i all väsentlighet de handläggningsmoment som har avgörande betydelse för att säkerställa att rätt beslut fattas och att rätt ersättning betalas ut.

Under 2022 förstärkte vi det rättsliga stödet i handläggningen genom att integrera det med verksamhetens övriga förvaltning och utveckling. Tanken var att utveckla och förstärka vårt rättsliga arbete genom att öka vår förmåga att fatta materiellt riktiga beslut och skapa en mer enhetlig rättstillämpning. De funktioner som ger ett rättsligt stöd är nu integrerade i verksamheten men det är ännu för tidigt att se om kvaliteten i våra utredningar, bedömningar och beslut har förändrats med anledning av förändringen.

Arbetet med att förhindra och upptäcka bidragsbrott och felaktiga utbetalningar

2021 stärkte vi vårt arbete med att förhindra och upptäcka bidragsbrott. Under de efterföljande åren har fler kontrollutredningar avslutats och fler åtgärder vidtagits. I år har vår ekonomiska situation medfört mindre resurser till vår kontrollutredningsverksamhet och till återbetalning. Därför har vi avslutat färre kontrollutredningar jämfört med föregående år, men antalet avslutade kontrollutredningar per utredare och andelen utredningar som leder till åtgärd har ökat. Detta indikerar att vi arbetar mer träffsäkert och effektivt än tidigare.

Även i år uppgår de felaktiga utbetalningar som vi har upptäckt till betydande belopp och beloppet har ökat något sedan föregående år. Enligt våra skattningar betalar Försäkringskassan inom vissa förmåner ut stora belopp felaktigt utan att detta upptäcks. Därför är det särskilt viktigt att vi både genomför insatser i samband med ansökningar för att förhindra felaktiga utbetalningar och att vi tidigt upptäcker ärenden där det finns en hög risk för fortsatta felaktiga utbetalningar.

Problem med felaktiga utbetalningar finns inte bara hos oss utan i hela den offentliga sektorn. Under 2019 tog vi därför initiativet att bilda nätverket Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter (MUR) där 25 myndigheter deltar. Under året har samarbetet fortsatt med specifika uppdrag inom flera arbetsgrupper. Bland annat så har en grupp arbetat med AI-relaterade hot och risker. Vår samverkan med kommunerna har också fortsatt. Målsättningen är att fortsätta att öka antalet underrättelser som kommunerna skickar med stöd av lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Uppföljningar och granskningar

Under året har vi följt upp kvaliteten i handläggningen på flera sätt. Baserat på dessa uppföljningar bedömer vi att vi i all väsentlighet utför de handläggningsmoment som har en avgörande betydelse för att säkerställa att rätt beslut fattas och att rätt ersättning betalas ut.

I en mindre andel ärenden finns fortfarande vissa brister, framför allt är vår dokumentation ett återkommande förbättringsområde.

Den ekonomiska situationen har lett till större ärendeköer och längre handläggnings-tider än önskvärt inom vissa förmåner. I ett led att påskynda handläggningen har vi gjort en del förenklingar av handläggningsprocesserna i år och under föregående år.

I förmåner med en hög automatiseringsgrad beror kvaliteten till en stor del på hur väl kontrollerna i våra it-system fungerar. Under året har vi följt upp vår automatiserade handläggning genom rapportering av pålitlighet och incidenter samt genom riktade kontroller. Kontrollerna i våra it-system har i stort sett fungerat utan väsentliga störningar vilket har skapat goda förutsättningar för en likformig och korrekt rättstillämpning. Kvaliteten i vår automatiserade handläggning påverkas i samma utsträckning som kvaliteten i vår manuelle handläggning även av riktigheten i de uppgifter som lämnas till Försäkringskassan. Under året har vi utvecklat våra e-tjänster för flera förmåner så att det är enklare för den som ansöker att lämna fullständiga och korrekta uppgifter. För mer information om det, se avsnittet Mål för minskade felaktiga utbetalningar och avsnittet Verksamhetsutveckling.

Indikatorer på kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut samt deras utveckling

Vi följer kontinuerligt myndighetsgemensamma och förmånsspecifika indikatorer för att få information om systematiska avvikelser som kan vara svåra att upptäcka genom andra kvalitetsuppföljningar. Det är viktigt att påminna om att resultat av en enskild indikator inte kan värderas isolerat, utan behöver analyseras i förhållande till andra underlag.

Upptäckta felaktiga utbetalningar och intern försäkringskontroll

Antalet upptäckta felaktiga utbetalningar är något färre jämfört med föregående år men uppgår sammantaget till ett något större belopp. Den vanligaste orsaken till en felaktig utbetalning är att en försäkrad har lämnat oriktiga uppgifter eller inte anmält ändrade förhållanden. Andelen av årets upptäckta felaktiga utbetalningar som beror på att Försäkringskassan har gjort fel är cirka 17 procent. Vår andel är cirka 10 procent om man ser till beloppet i stället för antalet.

För de flesta förmåner utgör antalet upptäckta felaktiga utbetalningar fortfarande mindre än en procent av de totala utbetalningarna. Men det är svårt att avgöra om de felaktiga utbetalningarna faktiskt har ökat eller minskat eftersom antalet felaktiga utbetalningar som upptäcks beror på vilka kontrollinsatser som görs. Vi bedömer att det finns ett stort mörkertal gällande felaktiga utbetalningar eftersom det belopp som upptäckts endast utgör en mindre andel av det skattade beloppet. Se även avsnittet Mål för minskade felaktiga utbetalningar.

Försäkringskassans utbetalningsprocess granskas löpande för att säkerställa att rätt belopp betalas ut till rätt mottagare. Det sker bland annat genom den interna försäkringskontrollen som görs utifrån varje förmåns risker. Kontrollen ska främst säkerställa att det finns ett underlag för en utbetalning. Den innefattar ett slumpmässigt urval av utbetalningar, riskfyllda transaktioner och riktade kontroller av i huvudsak utbetalningar.

Även ärenden om försäkringstillhörighet och sjukpenninggrundande inkomst kontrolleras. Andelen avvikelser är liksom tidigare år hög bland ärenden om sjukpenninggrundande inkomst. Det är särskilt angeläget att åtgärda felaktiga beslut om sjukpenninggrundande inkomst eftersom de kan leda till felaktiga utbetalningar för flera förmåner. Inom ärenden om försäkringstillhörighet har andelen avvikelser minskat sedan föregående år. Detta beror främst på förändringar i hur vi genomför granskningen genom att tydligare fokusera på avvikelser som kan leda till en felaktig utbetalning.

Tabell 10 Upptäckta felaktiga utbetalningar¹

	Kvinnor ²			Män ²			Totalt ⁴		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	74 021	72 814	73 981	45 799	44 457	47 298	139 625	122 411	124 137
Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ³	19,5	18,1	17,2	19,8	17,1	16,6	19,6	17,6	16,6

¹ Uppgifterna inkluderar inte de återkrav eller tilläggsutbetalningar som görs efter att vi har fastställt ett slutligt bostadsbidrag. De inkluderar inte heller de åter- och tilläggsbetalningar som vi gör inom ramen för de särskilda regler om så kallad steglös avräkning av sjukersättning som gäller för de försäkrade som har beviljats sjukersättning enligt de regler som gällde före juli 2008.

² Cirka en procent av felutbetalningarna varje år gäller sammanboende hushåll med preliminärt bostadsbidrag. För dessa utgör könsbestämningen i statistiken en mer eller mindre slumpvis uppdelning.

³ Andelen kan inte relateras till antalet felaktiga utbetalningar i den översta tabellraden eftersom andelen har beräknats utifrån felaktiga utbetalningar som hanterats under året.

⁴ Antalet för kvinnor respektive män summerar inte till totalen på grund av att utfallet för organisationer ingår i antalet upptäckta felaktiga utbetalningar.

Tabell 11 Intern försäkringskontroll, slumpmässigt urval

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal granskade ärenden	10 065	9 384	8 712	7 834	7 517	6 917	18 943	17 937	16 610
Andel med avvikelse, procent	5,9	5,7	5,6	5,5	5,8	5,3	5,5	5,6	5,3

¹ Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av registreringar med okänt kön.

Omprövningar och mål i förvaltningsrätt

Den som inte är nöjd med sitt beslut kan begära att Försäkringskassan omprövar det. Av de 21,4 miljoner beslut som fattades under 2024 omprövades 49 600 på begäran av den som ärendet gällde. Detta är fler än året innan.

Andelen beslut som ändras efter en omprövning har ökat successivt sedan 2017 och uppgår nu till 35 procent. I 89 procent av fallen beror ändringarna på att det har tillkommit nya uppgifter i samband med omprövningen. Den näst vanligaste ändringsanledningen är att den som omprövar gör en annan bedömning utifrån samma underlag. Det sker i 6 procent av ärendena.

Fler beslut som gäller kvinnor omprövas vilket överensstämmer med att de i en högre utsträckning ansöker om förmåner än män. Andelen beslut som ändras efter en omprövning är även i år något högre för kvinnor än för män, en skillnad som vi inte kan förklara utifrån tillgängliga underlag.

Den som inte är nöjd med Försäkringskassans beslut efter omprövning kan gå vidare och överklaga det till förvaltningsrätten. Under 2024 överklagades 8 594 omprövningsbeslut vilket är en minskning sedan föregående år. Även andelen överklagade beslut som ändras har minskat något sedan föregående år och uppgår i år till 9 procent.

Tabell 12 Omprövningar

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Inkomna ärenden	27 169	28 319	29 219	20 124	20 500	20 704	48 180	49 727	51 106
Avgjorda ärenden	27 294	27 187	28 321	20 337	19 768	20 133	48 456	47 945	49 564
Ändrade beslut, procent	29,3	34,7	37,3	27,2	29,3	30,9	28,7	32,6	34,7

¹ Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av registreringar med okänt kön.

Tabell 13 Mål i förvaltningsrätt¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Inkomna ärenden, antal	4 914	4 979	4 816	3 673	3 868	3 776	8 587	8 847	8 594
Avgjorda ärenden, antal	6 550	5 938	4 675	4 413	4 392	3 579	10 963	10 330	8 254
Ändrade beslut, procent	10,7	10,4	9,7	10,2	9,9	7,6	10,5	10,2	8,8

¹ På grund av förändrad källa kan resultaten inte jämföras med resultaten i årsredovisningen 2023. I statistiken ingår inte ärenden om statligt tandvårdsstöd på grund av att dessa uppgifter hämtas från en annan källa.

Skadestånd, JO-anmälningar och personuppgiftsincidenter

Justitiekanslern eller Försäkringskassan beslutar i ärenden inom socialförsäkringsområdet som handlar om begäran om skadestånd till följd av fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Det kan gälla felaktiga beslut, fel information eller fel vid behandling av personuppgifter. Under året kom det in totalt 254 skadeståndsärenden till oss vilket är något fler jämfört med föregående år då det kom in 237 ärenden. Under året har vi beviljat skadestånd i 8 ärenden, vilket är lika många som föregående år. Justitiekanslern behandlade 38 ärenden och beviljade skadestånd i 10 av dessa. Det är en ökning av andelen beviljade skadestånd sedan föregående år då Justitiekanslern behandlade 48 ärenden och beviljade skadestånd i 10 av dessa.

Den som är missnöjd med sin kontakt med Försäkringskassan kan göra en anmälan till Justitieombudsmannen (JO). Under året har det kommit in 369 JO-anmälningar vilket är färre än föregående år då det kom in 424 anmälningar. Antalet ärenden som JO remitterat till oss för en så kallad stor utredning minskade från 25 under föregående år till 16 stycken under 2024. JO fattade beslut i 25 ärenden jämfört med 12 ärenden året innan. Av dessa ärenden avslutades 19 med kritik, 5 med allvarlig kritik och 1 med mycket allvarlig kritik. Föregående år avslutades 9 ärenden med kritik och 2 med allvarlig kritik. De anmälningar som JO remitterat handlar ofta om långa handläggningstider eller brister i handläggningen. Ärendena där JO lämnat allvarlig kritik har bland annat handlat om hur vi utfört kontrollutredning med besök hos enskild, om fortsatt långa handläggningstider i ärenden om ersättning för vårdkostnader utomlands samt om bristande hantering av dröjsmålstalan. Mycket allvarlig kritik lämnades i ett sjukpenningärende med flera allvarliga brister i handläggningen. Det handlade bland annat om felaktigt daterade handlingar, bristande journalföring och lång handläggningstid.

Sedan 2018 ska vissa personuppgiftsincidenter anmälas till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). Under året har det internt rapporterats 4 232 personuppgiftsincidenter vilket är en minskning jämfört med föregående år då 4 442 incidenter rapporterades. I år har 252 incidenter rapporterats till IMY. Det är något färre än föregående år då 264 incidenter rapporterades. Den vanligaste orsaken till incidenterna är felaktig handläggning. Bland annat handlar det om att en journalanteckning skapats eller att vi har fördelat dokument till en annan persons ärende än den som journalanteckningen eller dokumentet avser.

De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut

Resultatet från den nationella kundundersökningen visar att de försäkrades upplevelse av kvaliteten i våra utredningar, bedömningar och beslut varierar mellan de förmåner som vi undersökt. Medelvärde på en femgradig skala ligger mellan 2,6 för sjukersättning och 3,8 för föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning vilket är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år.

Det finns vissa skillnader mellan könen. Det gäller mottagare av tillfällig föräldrapenning där kvinnor har en mer positiv upplevelse än män av kvaliteten i våra utredningar, bedömningar och beslut. Det gäller också mottagare av sjukpenning samt omvårdnadsbidrag där män har en mer positiv upplevelse än kvinnor av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut.

Skillnader finns även mellan inrikes födda och utrikes födda. Utrikes födda har en mer positiv upplevelse än inrikes födda av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut vad gäller ett flertal förmåner.⁹ Vi kan inte förklara skillnaden utifrån tillgängliga underlag.

⁹ De förmåner som avses är aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, bostadsbidrag, omvårdnadsbidrag, sjukersättning, sjukpenning, tillfällig föräldrapenning samt underhållsstöd.

Skyndsamhet

De genomsnittliga handläggningstiderna och hur de har utvecklats sedan föregående år varierar mellan förmånerna. För några förmåner har handläggningstiderna blivit längre än önskat under året. Det gäller bland annat inom bostadsbidrag, internationell vård och omvårdnadsbidrag. Främst är anledningen myndighetens ekonomiska situation eftersom vi under större delen av året haft begränsade möjligheter att ersätta medarbetare som slutat samt begränsade möjligheter att använda övertid. Detta har lett till en minskad handläggningsskapacitet. Med hänsyn till årets förutsättningar bedömer vi ändå vår handläggning som skyndsamt överlag även om det finns vissa förmåner och enskilda ärenden där handläggningstiden har varit lång.

För att hålla nere handläggningstiderna har vi vidtagit åtgärder inom vissa förmåner som förenklade handlägningsprocesser och en omfördelning av vår handläggande personal. Under året har automatiseringsgraden ökat inom några av de förmåner som handläggs delvis automatiserat. Detta har också bidragit till att korta våra handläggningstider.

Under 2024 har antalet pågående ärenden totalt sett minskat, även om detta varierar mellan våra förmåner. Och några förmåner har längre köer än önskat. Förmåner där köerna har blivit kortare är bland annat assistansersättning, statligt tandvårdsstöd samt bedömning av sjukpenninggrundande inkomst. För ett antal förmåner har köerna i stället blivit längre. Det gäller främst bostadsbidrag, omvårdnadsbidrag, merkostnadsersättning och omprövning. Långa ärendeköer behöver inte ge upphov till långa handläggningstider även om risken ökar.

De försäkrades upplevelse av skyndsamheten

Upplevelsen av Försäkringskassans skyndsamhet varierar mellan de undersökta förmånerna. Medelvärdet på en femgradig skala ligger mellan 2,3 för internationell vård och 4,1 för föräldrapenning. Jämfört med föregående år är upplevelsen av skyndsamheten mer positiv bland mottagare av bostadsbidrag.

Det är inga skillnader mellan könen men däremot mellan inrikes födda och utrikes födda. Utrikes födda har en mer positiv upplevelse än inrikes födda av skyndsamheten i ett flertal förmåner.¹⁰ Vi kan inte förklara skillnaden utifrån tillgängliga underlag.

¹⁰ De förmåner som avses är aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, assistansersättning, bostadsbidrag, sjukersättning, sjukpenning samt underhållsstöd.

Service

Försäkringskassan erbjuder service genom olika kontaktvägar, digitala och icke-digitala. Sedan föregående år har andelen digitala ansökningar ökat och antalet besök på webbplatsen minskat.

Vi minskade öppettiderna och resurserna i telefonin under större delen av året utifrån vår ekonomiska situation och för att prioritera vår handläggning av ansökningar. Detta har medfört ökade väntetider och ett minskat antal telefonsamtal till oss. Den genomsnittliga tillgängligheten har ökat något, men periodvis har det varit svårt att nå oss på telefon.

De ändrade öppettiderna i telefonin har påverkat de försäkrades möjligheter att nå oss, men vi kan ännu inte uttala oss om hur detta har påverkat deras upplevelse av att få rätt hjälp.

Sedan föregående år har antalet besök på Statens servicecenters servicekontor som gäller Försäkringskassan minskat.

Vi har gjort färre digitala utskick och färre utskick av fysiska brev. Detta beror på den stora mängd utskick som vi gjorde förra året i samband med att vi betalade ut elstöd.

De försäkrades upplevelse av tillgänglighet och bemötande

Resultatet för tillgänglighet och bemötande i kundundersökningen varierar mellan de undersökta förmånerna. Medelvärde på en femgradig skala ligger mellan 3,0 för sjukersättning och 4,0 för föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Jämfört med föregående år är upplevelsen av tillgänglighet och bemötande mer positiv bland mottagare av bostadsbidrag och föräldrapenning och mindre positiv bland mottagare av sjukpenning.

Det finns vissa skillnader mellan könen, men de är små. Det gäller mottagare av tillfällig föräldrapenning och sjukpenning där kvinnor har en mer positiv upplevelse än män av vår tillgänglighet och vårt bemötande.

Det finns även skillnader mellan inrikes födda och utrikes födda. Utrikes födda har en mer positiv upplevelse än inrikes födda av vår tillgänglighet och vårt bemötande för ett flertal förmåner.¹¹ Vi kan inte förklara skillnaden utifrån tillgängliga underlag.

Vårt arbete med att informera om socialförsäkringen

I Försäkringskassans uppdrag ingår att informera om socialförsäkringen och de förmåner som vi ansvarar för. Vi ska rikta informationen till allmänheten. Här ingår de som aldrig haft kontakt med oss, de som har haft kontakt tidigare och de som har ett pågående ärende. Vi arbetar kontinuerligt för att vår information ska vara anpassad till olika målgrupper och ges i relevanta kanaler och format. Viss information översätts även till andra språk.

¹¹ De förmåner som avses är aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, assistansersättning, bostadsbidrag, omvårdnadsbidrag, sjukersättning samt sjukpenning.

Under året har vi till exempel genomfört en kommunikationskampanj inom tillfällig föräldrapenning för att påverka attityder till bidragsbrott. Vi har även arbetat med information om skyldigheten att anmäla förändrade förhållanden inom assistansersättning.

Som kunskapsmyndighet för socialförsäkringen arbetar vi även med att sprida kunskap om socialförsäkringens effekter för individ och samhälle. Det gäller både utifrån egna studier och från andras forskning inom socialförsäkringsområdet som vi har finansierat. För mer information om vilka egna studier vi har arbetat med under året och den forskning som vi har finansierat, se avsnittet Stabs- och expertfunktionen.

Tillgänglighet och väntetider i telefonin

Utifrån vår ekonomiska situation och utifrån behovet att prioritera handläggning av ansökningar har öppettiderna i telefonin varit kortare än normalt under större delen av året. Från och med september återgick vi till ordinarie öppettider, vardagar klockan 8–16.

Det har kommit in 4,2 miljoner telefonsamtal till Försäkringskassan via huvudtelefonnumren i år vilket är en minskning med 17 procent sedan 2023. Denna minskning gäller främst assistansersättning, bostadsbidrag och föräldrapenning. Inom några förmåner har antalet samtal däremot ökat. Det gäller merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag.

Den genomsnittliga tillgängligheten har ökat något sedan föregående år och är i år 77 procent, även om det periodvis har varit lägre tillgänglighet. Den genomsnittliga väntetiden har försämrats något och är i år 13 minuter. Under 2023 var tillgängligheten 76 procent och väntetiden tolv minuter.

Användning av e-tjänster

Under 2024 uppgick antalet besök på Försäkringskassans webbplats till 47,2 miljoner. Det är mindre än 2023 då webbplatsen hade 61,2 miljoner besök. Minskningen av antalet besök kan bero på att de försäkrade i stället har valt att använda vår app som numera visar både utbetalningar och vilka ärenden man har.

Försäkringskassan skickar post till digitala brevlådor via den nationella infrastrukturen för digital post. Under 2024 gjordes 20,4 miljoner utskick till digitala brevlådor, en minskning med 21 procent sedan föregående år. Även antalet postförsändelser har minskat, från 10,9 miljoner till 6,8 miljoner. Dessa minskningar beror främst på den stora volymen av utskick i samband med utbetalningen av elstöd under 2023.

De försäkrade kan också välja att få vår post till Mina sidor. Hittills har cirka 2,9 miljoner valt detta, vilket är något fler jämfört med föregående år.

Under 2024 har den ökade användningen av e-tjänster sparat in 21,5 miljoner pappersutskick. Färre pappersutskick bidrar till vårt miljömål om en minskad pappersanvändning och en minskad avfallsmängd.

Besök på servicekontoren

På servicekontoren kan allmänheten få hjälp med frågor om ärenden som handläggs av Försäkringskassan, Skatteverket, Pensionsmyndigheten, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen samt en generell information och hjälp med att använda myndigheternas självbetjäningstjänster. Statens servicecenter ansvarar för servicekontoren.

Antalet servicekontor har ökat från 138 stycken under föregående år till 147 stycken i år. Under året gjordes det totalt 2,8 miljoner besök på servicekontoren vilket är fler än under föregående år. Cirka 830 000 av besöken gällde Försäkringskassan. Det är färre än föregående år då cirka 850 000 av besöken gällde Försäkringskassan. Främst handlade årets besök om aktivitetsstöd, bostadsbidrag och sjukpenning.

Produktivitet

Kostnadsutvecklingen har varit i fokus för Försäkringskassan under året. Ett antal besparingsåtgärder har inneburit färre resurser i handläggningen och att förvaltningskostnaderna för våra förmåner har minskat jämfört med föregående år. Detta har också inneburit ökade ärendeköer inom ett antal förmåner. Men på det hela taget har vi trots dessa förutsättningar lyckats upprätthålla produktiviteten på en acceptabel nivå.

Utifrån styckkostnad är produktiviteten i första hand intressant att analysera och bedöma ur ett förmånsperspektiv. Förmånerna skiljer sig åt i många avseenden på grund av skillnader i regelverken. Detta gör att även verksamheten skiljer sig åt. De förmåner där hela eller delar av handläggningen är möjlig att automatisera har lägre styckkostnader. Styckkostnaderna är däremot högre inom de förmåner som kräver mer manuell utredning och samordning av insatser.

Styckkostnaden har ökat för aktivitetsersättning, barnbidrag, bostadsbidrag, föräldrapenning, omvårdnadsbidrag och statligt tandvårdsstöd. Den har minskat för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, assistansersättning, sjukersättning, sjukpenning, tillfällig föräldrapenning samt underhållsstöd.

Förmåner till barn och familjer

I detta avsnitt redovisas resultatet och utvecklingen avseende handläggningen av de förmåner som ges till barn och familjer. Detta omfattar barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd samt föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Redovisningen görs med utgångspunkt i aspekterna kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut, skyndsamhet, service samt produktivitet.

Försäkringskassans ekonomiska förutsättningar har påverkat handläggningen av förmåner till barn och samtliga förmåner har haft färre årsarbetare. Under året har samtidigt både antalet ansökningar och antalet förmånstagare minskat. Framst ser vi stora skillnader inom bostadsbidrag.

Inom bostadsbidrag har vi i år börjat införa ett nytt handläggningssystem. Handläggningstiden har därför ökat eftersom vissa moment tar längre tid att genomföra då utvecklingen fortfarande pågår. Inom underhållsstöd har handläggningstiden försämrats ytterligare jämfört med föregående år. Fler barn och föräldrar får vänta flera månader på sina utbetalningar. Inom underhållsstöd riskerar den bidragsskyldige föräldern att få betala flera månaders underhållsstöd samlat retroaktivt.

Vårt kvalitetsarbete har gett goda effekter i handläggningen för flera förmåner, framför allt för föräldrapenning.

Under året har två lagändringar inom föräldraförsäkringen påverkat handläggningen och bedömningen av rätten till våra förmåner. Från och med den 1 juli 2024 kan en vårdnadshavare överlåta föräldrapenningdagar till någon som inte är förälder eller sambo med en vårdnadshavare. Antalet dagar som föräldrar kan vara föräldralediga tillsammans med sitt barn med föräldrapenning (så kallade dubbeldagar) har fördubblats från 30 till 60 dagar. Dessutom kan de ta ut dubbeldagar tills det att barnet är 15 månader i stället för ett år. En lagändring den 1 november 2024 innebär att vi kan betala ut föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning trots att ett barn som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd inte bedöms som bosatt i Sverige.

Kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut

Barnbidrag

Handläggningen av barnbidrag är till stor del automatiserad och kontroller visar att den maskinella handläggningen fungerar väl. Även den manuella handläggningen fortsätter att hålla en hög kvalitet med få ändrade beslut efter omprövningar eller överklaganden i förvaltningsrätten.

Kvaliteten i vår automatiserade och manuella handläggning påverkas dock av riktigheten i de uppgifter som lämnas till Försäkringskassan. De största utmaningarna inom barnbidrag är att vi sällan får information om när barn från 16 år och uppåt slutat skolan i förtid vilket innebär att flerbarnstillägget kan betalas ut felaktigt. Barnbidrag betalas även i vissa fall ut efter att rätten har upphört då vissa föräldrar inte meddelar oss att barn flyttat utomlands.

Bostadsbidrag

Inom bostadsbidrag fungerar bedömningen om rätten till bostadsbidrag väl. Under en period har våra kontroller varit begränsade till de uppgifter som de sökande lämnar för att förkorta handläggningstiden. Trots det har inte antalet upptäckta felaktiga och ändrade beslut påverkats nämnvärt. De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut är relativt god med ett medelvärde på 3,5 på en femgradig skala.

Underhållsstöd

Vår handläggning av underhållsstöd är komplex med många manuella moment och ett omfattande regelverk. Situationen försvåras ytterligare av att föräldrar ofta lämnar motstridiga uppgifter om sina barns boende. Det tar därför lång tid att handlägga ett underhållsstödsärende. Handläggningstiden fortsätter dessutom att öka som en följd av låg bemanning under året. För att förhindra att handläggningstiden ökar ytterligare har vi begränsat den skriftliga och muntliga kontakten med föräldrarna. Trots detta har vi bibehållit en hög kvalitet inom handläggningen med få felaktiga och ändrade beslut. De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut är relativt god med ett medelvärde på 3,5 på en femgradig skala.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

Inom föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning är handläggningen till stor del automatiserad och fungerar väl enligt de uppföljningar som gjorts. Automatiseringen bidrar till att beslut fattas snabbt och korrekt utifrån de uppgifter som den försäkrade lämnar i sin ansökan och utifrån de kontroller som görs i vårt system. Kvaliteten i vår automatiserade och manuella handläggning påverkas dock av riktigheten i de uppgifter som lämnas till Försäkringskassan. De brister som vi identifierar förekommer främst i den manuella handläggningen och därför behöver vi förbättra utredningen av de uppgifter som lämnas. Antalet upptäckta felaktiga beslut har minskat för föräldrapenning. Detta beror troligen på ett färre antal beslut om ersättning och på träffsäkrare kontroller i handläggningen. Vi fortsätter att arbeta med att förbättra våra kontroller, att underlätta för de försäkrade att göra rätt vid ansökan och att regelbundet informera föräldrar om föräldraförsäkringen. De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut är relativt god med ett medelvärde på 3,8 på en femgradig skala.

Resultat av uppföljningar och granskningar

Barnbidrag

Inom barnbidrag följer vi löpande upp kvaliteten i vår handläggning på flera sätt och våra kontroller visar på ett tillfredsställande resultat. Antalet säkerhetsincidenter har minskat och vår uppföljning av automatiskt handlagda ärenden visar att dessa har god kvalitet.

Bostadsbidrag

I maj 2024 implementerade vi ett nytt it-stöd i vår handläggning av bostadsbidrag. Systemet är ännu inte helt färdigt utan kommer att fortsätta att utvecklas under 2025. Vi följer upp kvaliteten i vår handläggning i det nya it-stödet löpande. Men det har gått en för kort tid sedan vi började använda det nya handläggningssystemet för att vi ska kunna bedöma kvaliteten.

Underhållsstöd

Inom underhållsstöd följer vi löpande upp kvaliteten i handläggningen i det dagliga arbetet. Vi fångar upp eventuella avvikelser och återkopplar i olika forum för att höja kompetensen. Våra uppföljningar visar att vi har bra kvalitet i vår handläggning.

I en granskning av manuella kontroller inom underhållsstöd fanns det avvikelser i 13 procent av de granskade ärendena. Den största anledningen till dessa avvikelser är att vi inte använder de dokumentstöd som finns för denna handläggning varför dokumentationen brister. Avvikelsena är väldigt få när vi använder vårt dokumentstöd. Våra beslut är i de flesta fall korrekt fattade även om vi brister i dokumentationen.

Riktad kontroll av bidragsärenden

Vi har gjort en kontroll av barnbidrags, bostadsbidrags och underhållsstöds hantering av retroaktiva utbetalningar när förmånstagaren samtidigt har en skuld hos Försäkringskassan. Resultatet av kontrollen visar att kvittning av skulder mot framtida utbetalningar inte görs i den utsträckning det borde. Följden blir att den enskildes skuld till Försäkringskassan inte minskar. Vi kvittade inte skulden i 90 procent av de 159 ärenden som vi granskat.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

Inom föräldrapenning visar våra kontroller att vi har gjort ytterligare framsteg i områden som har varit utvecklingsområden under många år. Ett sådant område är kontrollen av hur länge en förälder har haft inkomst före förlossningen. Detta är fortfarande det huvudsakliga utvecklingsområdet där vi ser flest avvikelser. Men under året har avvikelserna minskat markant till följd av det kvalitetsarbete som vi har gjort inom förmånen. Våra kontroller visar också på en tydlig förbättring när det handlar om att verifiera barns bosättning i samband med ansökan. Detta kan antas vara ett resultat av utvecklingen i it-stödet från tidigare år. Högsta förvaltningsdomstolens dom i mars 2024 har också påverkat resultatet.¹² Där fastslogs att ett barn inte nödvändigtvis behöver ha uppehållstillstånd för att anses vara bosatt.

Våra uppföljningar visar att det fortfarande finns brister i dokumentationen i våra ärenden. Det gäller speciellt när vi ska bedöma och ta ställning rätten till ersättning.

Handlägningsstöd och nya kompletteringsmallar har tagits fram för att höja kvaliteten i utredningar om tillfällig föräldrapenning där det tidigare saknats uppgifter som visar vilken period som barnet har varit sjukt. En uppföljning visar att en majoritet av våra handläggare anser att vi ökat kvaliteten i våra bedömningar och att handläggningen har blivit mer enhetlig.

I våra riktade granskningar finns det en hög andel avvikelser som handlar om en förälder som ansöker om tillfällig föräldrapenning samtidigt som en annan förälder ansöker om föräldrapenning för ett annat barn i samma familj. I dagsläget saknas det kontroller i systemet för denna situation. Inom föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning har inga avvikelser i de ärenden som handlagts maskinellt identifierats.

Tidigare har vi haft en risk för felaktiga utbetalningar i samband med att redovisad arbetstid som personlig assistent sammanfaller med tillfällig föräldrapenning eller föräldrapenning. Under året har vi utvecklat vårt it-stöd och därefter gjort en mätning som visar att avvikelserna totalt för bägge förmånerna har minskat med cirka 80 procent sedan år 2022. Detta tyder på att våra åtgärder inom it-stödet har fungerat väl. Dock kvarstår risken för felaktiga utbetalningar i viss utsträckning. För att åtgärda dessa behövs kompetenshöjande aktiviteter i handläggningen.

¹² HFD 2024 ref. 17

Indikatorer

Här redovisar vi ett antal indikatorer som är relevanta för att bedöma kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut inom förmånerna till barn och familjer.

Upptäckta felaktiga utbetalningar

Tabell 14 Upptäckta felaktiga utbetalningar per förmån

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Barnbidrag	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	14 145	17 624	19 229	4 939	7 409	7 969	19 193	25 197	27 343
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ¹	5,7	8,0	8,9	10,5	8,0	10,3	7,2	8,0	9,4
Bostadsbidrag ²	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal exkl. slutavstämning	4 406	3 872	3 336	2 160	1 965	1 646	6 566	5 837	4 982
	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal vid slutavstämning	51 106	36 180	37 631	24 567	14 881	13 433	112 525	75 029	69 372
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ¹	13,1	12,1	11,9	15,6	13,7	14,9	13,8	12,6	12,8
Underhållsstöd	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	6 708	7 047	6 190	2 806	2 738	2 614	9 514	9 785	8 804
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ¹	9,7	10,6	10,3	8,8	11,1	9,8	9,4	10,7	10,1
Föräldrapenning	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	8 626	7 927	7 331	6 069	6 054	5 785	14 695	13 981	13 116
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ¹	16,6	12,8	11,1	8,1	6,8	6,1	13,0	10,2	8,8
Tillfällig föräldrapenning	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	5 112	5 358	5 561	3 273	3 638	3 674	8 386	8 996	9 235
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ¹	10,1	7,9	5,9	4,6	4,5	3,7	7,9	6,5	5,0

¹ Andelen kan inte relateras till antalet felaktiga utbetalningar i den översta tabellraden eftersom den har beräknats utifrån de felaktiga utbetalningar som vi har hanterat under året.

² Uppgifterna inkluderar inte de tilläggsutbetalningar som vi gör efter att ha fastställt det slutliga bostadsbidraget. Vi registrerar felaktiga utbetalningar av bostadsbidrag som har beviljats två personer gemensamt på den person som har betalningsförmåga. Den könsuppdelade statistiken speglar därför inte könsfördelningen på ett rättvisande sätt.

Barnbidrag

Inom barnbidrag är andelen upptäckta felaktiga utbetalningar inom den manuella handläggningen låg, 0,3 procent, men antalet fel har ökat under de två senaste åren. Det beror på att vi prioriterar att betala ut barnbidraget i tid och därför inte alltid hinner hantera ändringsanmälningar innan nästkommande utbetalning görs. Följden blir att vi riskerar att betala ut barnbidraget med fel belopp eller till personer som inte har rätt till det. Felaktiga utbetalningar orsakade av Försäkringskassan har också ökat under de två senaste åren och beror främst på att vi ändrat vårt sätt att redovisa. Om vi får information om en förändring från en annan part, exempelvis Centrala studiestödsnämnden (CSN) och inte registrerar den aktuella förändringen redovisas felen som uppkommer som orsakade av oss. Tidigare ansågs dessa fel vara orsakade av bidragsmottagarna eftersom de till exempel inte anmält avbrott i gymnasiestudier. Den största risken för att vi ska orsaka en felaktig utbetalning av barnbidrag är just att vi inte registrerar studieavbrott och därmed betalar ut för högt flerbarnstillägg. Andra orsaker är att bidragsmottagare saknar uppehållstillstånd eller inte meddelar att de flyttat utomlands.

Det är vanligare med upptäckta felaktiga utbetalningar bland kvinnor än bland män. Storleken på skillnaden varierar mellan åren. Felaktiga utbetalningar orsakade av Försäkringskassan var betydligt vanligare bland män än bland kvinnor 2022. Därefter har skillnaden minskat.

Bostadsbidrag

Bostadsbidrag delas upp i två typer av beslut – preliminära beslut och slutliga beslut. Vi fattar först ett preliminärt beslut efter att vi beräknat bidragsbeloppet baserat på den inkomst som bidragsmottagaren uppger i sin ansökan. Om inkomsten sedan ändras under utbetalningsperioden ska bidragsmottagaren meddela detta så att vi snabbt kan korrigera utbetalningsbeloppet. Får vi inte denna information kommer bidragstagaren att bli återbetalningsskyldig eller få en tilläggsutbetalning när Skatteverket fastställt årsinkomsten och vi fattat ett beslut om det slutliga bostadsbidraget.

Jämfört med föregående år har antalet upptäckta felaktiga utbetalningar av det preliminära bostadsbidraget minskat med 15 procent. Samtidigt så har antalet bidragsmottagare minskat med 12 procent vilket innebär att vi ser en liten minskning av antalet felaktiga utbetalningar.

Inom det slutliga bostadsbidraget är antalet upptäckta felaktiga utbetalningar 67 500 stycken vilket är en minskning med 5 600 utbetalningar jämfört med föregående år. Det innebär att 40 procent av bidragsmottagarna kommer att få betala tillbaka hela eller delar av sina bidrag jämfört med 38 procent under föregående år. I genomsnitt så ska en barnfamilj betala tillbaka 8 436 kronor och ett ungdomshushåll utan barn 5 330 kronor. Totalt så återkrävde vi 526,6 miljoner kronor efter avstämningen av 2023 års bostadsbidrag jämfört med 600,8 miljoner kronor efter 2022. Att antalet felaktiga utbetalningar och summan av återkraven minskar beror på att antalet förmånstagare minskat.

Att en bidragsmottagare inte har anmält ändrade förhållanden är den vanligaste orsaken till felaktiga utbetalningar inom det preliminära bostadsbidraget. De felaktiga utbetalningar som vi har orsakat beror till största del på att vi tillämpat regelverket felaktigt eller missat att agera på information som vi har fått inom andra förmåner.

Felaktiga utbetalningar orsakade av Försäkringskassan är vanligare bland kvinnor än bland män. Vi kan inte förklara varför utifrån tillgängliga underlag. Skillnaden är stabil mellan åren.

Underhållsstöd

Inom underhållsstöd har antalet upptäckta felaktiga utbetalningar minskat med 10 procent. Under året har vi genomfört utbildningar för att förbättra utredningsmetodikerna vilket troligen är en del av förklaringen till vårt förbättrade resultat. Merparten av felen som ändå uppstår beror på att underhållsstödet betalas ut i förskott. Därför hinner vi inte alltid registrera sent inkomna ändringar innan pengarna betalas ut.

Handläggarna inom underhållsstöd upplever att det svåraste inom förmånen är att bedöma om familjebanden är brutna samt att utreda barns boende. För att höja kvaliteten fortsätter vi att utveckla kompetensen hos handläggarna.

Det är vanligare med upptäckta felaktiga utbetalningar bland män än bland kvinnor. Skillnaden är stabil över tid.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

Inom föräldrapenning har antalet upptäckta felaktiga utbetalningar minskat. För tillfällig föräldrapenning ligger de på samma nivå. Andelen som orsakats av Försäkringskassan har minskat för bägge förmånerna. Troliga anledningar till minskningarna är färre antal ansökningar under året, effekter av tidigare it-utveckling om barns bosättning, det kvalitetsarbete som gjorts i handläggningen och kontroller innan utbetalning, så kallade förhandskontroller.

I år har vi ökat antalet förhandskontroller och då förhindrat att cirka 72 miljoner kronor betalats ut felaktigt. Det kan jämföras med cirka 55 miljoner kronor 2023. En del av kontrollerna är slumpmässiga och resultatet av dessa visar att andelen ärenden med fel är lägre än tidigare år för både tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning.

Under hösten 2024 genomförde vi en kommunikationsinsats för att informera om kontrollarbetet inom tillfällig föräldrapenning. Se avsnittet Mål för minskade felaktiga utbetalningar, Åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar.

Trots de senaste årens arbete med kontroller ligger andelen ärenden där avvikelser identifieras i förhandskontrollen kvar på en hög nivå. Detta indikerar att det fortfarande finns felaktiga utbetalningar som aldrig upptäcks.

Inom tillfällig föräldrapenning beror ungefär 75 procent av de upptäckta felen på att den försäkrade lämnat oriktiga uppgifter i ansökan. De felaktiga utbetalningarna som orsakats av Försäkringskassan beror till största del på brister i utredningar av sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid.

För föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning är det fortfarande vanligare att det upptäcks felaktiga utbetalningar till kvinnor än män, vilket kan förklaras av att fler kvinnor tar ut förmånerna. Även när det gäller de felaktiga utbetalningar som orsakas av Försäkringskassan är andelen större för kvinnor än män. Den skillnaden kan inte förklaras utifrån tillgängliga underlag.

Intern försäkringskontroll

Tabell 15 Intern försäkringskontroll, per förmån

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Barnbidrag	Antal granskade ärenden	653	650	598	422	418	413	1 075	1 068	1 011
	Andel med avvikelse, procent	1,8	5,2	2,5	2,8	5,7	2,2	2,2	5,4	2,4
Bostadsbidrag	Antal granskade ärenden	688	677	723	402	391	331	1 090	1 068	1 054
	Andel med avvikelse, procent	6,3	7,8	10,2	10,4	9,5	11,8	7,8	8,9	10,7
Underhållsstöd	Antal granskade ärenden	742	732	687	310	300	267	1 052	1 032	954
	Andel med avvikelse, procent	4,6	2,7	4,5	3,5	5,0	3,0	4,3	3,4	4,1
Föräldrapenning	Antal granskade ärenden	606	624	578	462	444	446	1 068	1 068	1 024
	Andel med avvikelse, procent	8,9	5,9	3,8	5,8	3,6	2,9	7,6	5	3,4
Tillfällig föräldrapenning	Antal granskade ärenden	697	641	659	402	427	381	1 099	1 068	1 040
	Andel med avvikelse, procent	3,9	5,1	5,9	5,2	6,1	10,0	4,4	5,5	7,4

Barnbidrag

Andelen avvikelser är få i kontrollen av slumpmässigt utvalda ärenden inom barnbidrag och de har dessutom minskat sedan föregående år. Vi har förbättrat dokumentationen om att mottagare vistas lagligt i landet.

Bostadsbidrag

Jämfört med föregående år har andelen avvikelser ökat något i vår kontroll av slumpmässigt utvalda ärenden inom bostadsbidrag. Jämfört med andra förmåner inom barn och familj har bostadsbidrag en relativt hög andel avvikelser. Detta beror troligen på att vi från 2021 periodvis har tagit bort vissa utredningskrävande kontroller för att påskynda vår handläggning.

Den vanligaste orsaken till avvikelser rör ersättningens storlek och då främst bostadskostnaden. En trolig anledning till avvikelserna är att vi periodvis under året inte kontrollerat vad som ingår i hyran för att påskynda handläggningen. De uteblivna kontrollerna motiveras av att hyran i de flesta ansökningar är högre än fastslaget maxbelopp och att tillkommande bostadskostnader därmed inte påverkar bostadsbidraget.

Underhållsstöd

I den interna kontrollen av slumpmässigt utvalda ärenden för underhållsstöd ligger både antalet och andelen avvikelser kvar på ungefär samma nivå som under föregående år. Flest avvikelser finns inom bedömning av om den sökande vistas lagligt i Sverige och barns boende. Antalet avvikelser är för få för att vi ska kunna bedöma skillnader mellan män och kvinnor.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

Inom föräldrapenning har en mindre andel ärenden med avvikelser upptäckts jämfört med föregående år. Precis som tidigare år är de vanligaste avvikelserna en bristande utredning av hur länge en förälder har haft inkomst före förlossningen. Ändå är dessa avvikelser färre i år efter insatser i handläggningen. Resultatet visar en förbättring vid utredning när barnet är tredjelandsmedborgare och om barnet vistas lagligt i landet. Troligtvis är detta ett resultat av den it-utveckling av handläggarsstödet som gjorts under tidigare år.

Inom tillfällig föräldrapenning har andelen avvikelser som upptäckts ökat sedan föregående år. De flesta avvikelserna handlar antingen om att det saknas uppgifter eller utredning i den manuella handläggningen som visar under vilken period ett barn har varit sjukt, eller så är det medicinska underlaget ofullständigt.

Inom tillfällig föräldrapenning är det vanligare med avvikelser för män än för kvinnor. En förklaring är att en del av avvikelserna rör dagar i samband med ett barns födelse. För dessa dagar ansöker nästan uteslutande män.

Omprövningar

Tabell 16 Omprövningar, per förmån¹

		Kvinnor			Män			Totalt ²		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Barnbidrag	Inkomna ärenden, antal	710	713	662	504	477	432	1 214	1 191	1 094
	Avgjorda ärenden, antal	719	726	665	505	478	440	1 224	1 205	1 105
	Ändrade beslut, procent	17,8	20,1	16,7	13,9	16,3	13,4	16,2	18,6	15,4
Bostadsbidrag	Inkomna ärenden, antal	3 840	3 379	2 621	1 894	1 678	1 343	5 734	5 057	3 964
	Avgjorda ärenden, antal	3 913	3 304	2 532	1 957	1 589	1 340	5 870	4 839	3 872
	Ändrade beslut, procent	23,6	30,8	27,7	21,5	22,8	22,2	22,9	28,2	25,8
Underhållsstöd	Inkomna ärenden, antal	1 490	1 658	1 617	1 929	2 285	2 476	3 419	3 943	4 093
	Avgjorda ärenden, antal	1 514	1 642	1 609	1 954	2 244	2 413	3 468	3 886	4 022
	Ändrade beslut, procent	11,0	13,3	13,2	6,1	8,2	9,4	8,3	10,3	10,9
Föräldrapenning	Inkomna ärenden, antal	496	605	457	571	595	508	1 067	1 201	966
	Avgjorda ärenden, antal	485	565	514	604	563	542	1 089	1 128	1 057
	Ändrade beslut, procent	38,4	32,7	31,3	39,9	30,9	33,8	39,2	31,8	32,6
Tillfällig föräldrapenning	Inkomna ärenden, antal	2 934	3 166	3 103	1 929	2 105	1 800	4 863	5 271	4 903
	Avgjorda ärenden, antal	2 898	3 240	2 999	1 887	2 144	1 783	4 785	5 384	4 782
	Ändrade beslut, procent	68,1	68,7	68,8	67,5	64,6	66,1	67,8	67,1	67,8

¹ Utfallet baseras på den senaste registreringen av vilken förmån eller vilket ärendeslag som omprövningen avser.

² Den konsupplade statistiken summerar inte till totalen på grund av registreringar med okänt kön.

Barnbidrag

Antalet inkomna omprövningsärenden och andelen ändrade beslut för barnbidrag har minskat något jämfört med tidigare år. Liksom tidigare år är den främsta orsaken till att beslut ändras att vi fått in ny avgörande information. Beslut om barnbidrag ändras i större utsträckning för kvinnor än för män. Däremot begär fler män att få sina ärenden omprövande i förhållande till hur många män som är förmånstagare. Vi kan inte förklara varför utifrån tillgängliga underlag.

Bostadsbidrag

Antalet inkomna omprövningsärenden inom bostadsbidrag har minskat även i år vilket sannolikt beror på att antalet förmånstagare har minskat. Andelen ändrade beslut har minskat jämfört med 2023 då ökningen var kraftig jämfört med 2022. I mars 2022 meddelade Högsta förvaltningsdomstolen tre domar¹³ som innebar att fler personer än tidigare ska betraktas som ensamstående när de ansöker om bostadsbidrag. Domarna påverkar även årets resultat eftersom bostadsbidrag kan beviljas i tolv månader och därmed sträcka sig över två kalenderår. Liksom tidigare år är den vanligaste orsaken till att beslut ändras att ny avgörande information har tillkommit. Även i år är det vanligare bland kvinnor än bland män att få sina beslut ändrade efter omprövning. Vi kan inte förklara varför utifrån tillgängliga underlag.

Underhållsstöd

Antalet inkomna omprövningsärenden för underhållsstöd har ökat. Sedan ett par år tillbaka har vi prioriterat ner vissa tidskrävande moment för att påskynda handläggningen vilket troligen påverkat antalet omprövningar. Till exempel ringer vi inte längre föräldrar i samma utsträckning som tidigare vilket kan innebära att fler föräldrar begär omprövning då de inte förstår sina beslut. Ändringsfrekvensen ligger däremot kvar på ungefär samma nivå. Att ny information har tillförts ett ärende är precis som tidigare den vanligaste anledningen till en ändring.

Även i år är det fler män än kvinnor som begär omprövning av underhållsstöd samtidigt som mäns beslut ändras mer sällan. Men en jämförelse mellan könen är inte relevant då besluten oftast är av olika karaktär. Kvinnan är oftast bidragsmottagare och får därmed ett beslut om rätten till underhållsstöd vilket gäller tills ett barn fyller 18 år om inga ändringar sker. Mannen, som oftast är betalningsskyldig, får först ett beslut om barnets rätt till underhållsstöd och sedan ett nytt beslut varje år fram tills att barnet fyller 18 år om hur mycket pengar han ska betala. Därmed är tillfällena för en man att begära omprövning betydligt fler än för kvinnor. Eftersom män oftast är betalningsskyldiga ändras deras beslut mer sällan då deras betalningsförmåga baseras på inkomstuppgifter från Skatteverket. Kvinnors beslut baseras däremot oftast på ny information, bland annat om barnets boendesituation.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

Under året har antalet inkomna ärenden om omprövning minskat. Andelen ändrade beslut ligger på ungefär samma nivå som tidigare år för föräldrapenning medan de ökat för tillfällig föräldrapenning. Inom föräldrapenning beror de flesta ändringar på att nya underlag tillkommit och att det görs nya bedömningar av hur länge en förälder har haft en inkomst före förlossningen. Sedan föregående år är det vanligare att mäns beslut ändras än kvinnors när de begär omprövning av beslut om föräldrapenning sett till hur många beslut som fattas totalt för förmånen. Skillnaden förklaras av att vi mestadels gör kompletteringar för män där vi behöver ha ett underlag i föräldrapenning. För kvinnor får vi ofta motsvarande underlag när vi utreder deras sjukpenninggrundande inkomst i samband med barns födsel.

¹³ HFD 2023 ref. 15 I-III.

Även för tillfällig föräldrapenning är den största anledningen till omprövningarna ett tillkommande underlag. Det är vanligare att kvinnor begär omprövning än män vilket kan bero på att de tar ut mer tillfällig föräldrapenning. En högre andel kvinnor får sina ärenden ändrade. Vi kan inte förklara den skillnaden utifrån tillgängliga underlag.

Mål i förvaltningsrätt

Tabell 17 Mål i förvaltningsrätt, per förmån¹

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Barnbidrag	Inkomna ärenden, antal	81	86	68	56	42	46	137	128	114
	Avgjorda ärenden, antal	70	85	72	36	42	54	106	127	126
	Ändrade beslut, procent	10,0	10,6	8,3	5,6	9,5	7,4	8,5	10,2	7,9
Bostadsbidrag	Inkomna ärenden, antal	400	329	224	151	129	129	551	458	353
	Avgjorda ärenden, antal	407	461	230	143	158	122	550	619	352
	Ändrade beslut, procent	4,2	15,6	11,3	5,6	10,1	6,6	4,5	14,2	9,7
Underhållsstöd	Inkomna ärenden, antal	272	312	267	301	303	326	573	615	593
	Avgjorda ärenden, antal	290	310	297	256	344	297	546	654	594
	Ändrade beslut, procent	4,8	8,7	14,5	2,0	4,9	5,1	3,5	6,7	9,8
Föräldrapenning	Inkomna ärenden, antal	45	77	52	51	80	61	96	157	113
	Avgjorda ärenden, antal	47	60	67	50	69	76	97	129	143
	Ändrade beslut, procent	12,8	10,0	23,9	4,0	8,7	6,6	8,2	9,3	14,7
Tillfällig föräldrapenning	Inkomna ärenden, antal	117	139	130	68	119	78	185	258	208
	Avgjorda ärenden, antal	102	131	143	56	107	90	158	238	233
	Ändrade beslut, procent	12,7	22,1	18,2	8,9	13,1	10,0	11,4	18,1	15,0

¹ På grund av förändrad källa kan resultaten inte jämföras med resultaten i årsredovisningen 2023.

Barnbidrag

Antalet barnbidragsärenden i förvaltningsrätten är få och har dessutom minskat något jämfört med tidigare år. Andelen ändrade beslut varierar något mellan åren och beror sannolikt mest på att antalet ändringar är få och att ändringar av små tal får ett stort genomslag i en procentuell jämförelse. Den vanligaste anledningen till att förvaltningsdomstolen ändrar beslut är att de gör en annan värdering av utredningen än vad Försäkringskassan har gjort.

Bostadsbidrag

Jämfört med förgående år har antalet bostadsbidragsärenden i förvaltningsrätten minskat. Det beror troligen på att antalet förmånstagare har minskat. Även andelen ändrade beslut har minskat något jämfört med förgående år då vi såg en ökning till följd av tre domar av Högsta förvaltningsdomstolen.¹⁴ Dessa domar innebär att fler personer än tidigare ska betraktas som ensamstående.

¹⁴ HFD 2023 ref. 15 I-III.

Underhållsstöd

Antalet underhållsstödsärenden i förvaltningsrätten ligger kvar på ungefär samma höga nivå som under föregående år med en ökad andel ändrade beslut. Det finns flera anledningar till det höga antalet ärenden och benägenheten att driva dessa till domstol. Underhållsstöd är en komplex förmån med en hög grad av bedömningsutrymme. Mål om underhållsstöd berör i regel två föräldrar som inte är överens. Det gäller framför allt om deras barns boende samt betalningar sinsemellan. Vidare så ska en part betala underhåll trots att de i vissa fall har svårt att acceptera det.

Fler män än kvinnor överklagar sitt beslut vilket förklaras av att det oftast är mannen som är betalningsskyldig och kvinnan som är mottagare av pengarna. Förvaltningsrätten ändrar oftare kvinnornas beslut än männens. Det beror på att förvaltningsrätten hämtar uppgifter om betalningsförmåga direkt från Skatteverket och därmed kan uppgifterna som avser den betalningsskyldiga, oftast mannen, sällan ifrågasättas. Ny information som beskriver barnets boende avgör däremot oftast till betalningsmottagarens fördel, det vill säga vanligen kvinnan.

Den vanligaste anledningen till att beslut om underhållsstöd ändras i förvaltningsdomstolen är att utredningen värderas på ett annat sätt jämfört med vad som gjorts av Försäkringskassan.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

Antalet inkomna ärenden till förvaltningsrätten om föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning har minskat sedan föregående år. Målen bedöms vara få sett till den stora mängden ärenden som vi har inom förmånerna. Andelen ändrade beslut har ökat för föräldrapenning medan de minskat för tillfällig föräldrapenning. De vanligaste anledningarna till ändring för förmånerna är att förvaltningsrätten har gjort en annan regeltolkning än Försäkringskassan eller en annan värdering av befintliga underlag.

De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut

De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut har inte förändrats nämnvärt för någon av förmånerna jämfört med föregående år. Medelvärdena för 2024 ligger mellan 3,5 och 3,8 på en femgradig skala.

Utrikes födda ger uttryck för en något bättre upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut än inrikes födda. Detta gäller inom bostadsbidrag, underhållsstöd och tillfällig föräldrapenning. Skillnaden är ungefär 0,4 i samtliga av dessa tre förmåner. Exempelvis innebär det för bostadsbidrag att medelvärdet för utrikes födda är 3,7 och 3,3 för inrikes födda.

Inom tillfällig föräldrapenning har män jämfört med kvinnor en något sämre upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut. Medelvärdet är 3,6 för män mot 3,9 för kvinnor på en femgradig skala.

Skyndsamhet

Under året har vi haft färre årsarbetare inom förmåner och bidrag till barnfamiljer. Detta har resulterat i längre handläggningstider och längre ärendeköer för några av våra förmåner. Trots detta har vi kunnat betala ut ersättning inom rimlig tid för barnbidrag, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Vi bedömer därför att vi lever upp till kraven på skyndsamhet inom dessa förmåner. Däremot lever vi inte upp till kraven på skyndsamhet för underhållsstöd och bostadsbidrag. Inom underhållsstöd har vi i år inte uppfyllt vår lagstadgade skyldighet att omedelbart informera den som är bidragsskyldig när en ansökan om underhållsstöd har kommit in för dennes barn, utan detta har dröjt flera månader.

Tabell 18 Handläggningstider, antal dagar i genomsnitt per förmån

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Barnbidrag	22	26	23	19	23	21	21	25	22	-11
Bostadsbidrag	24	25	41	26	27	44	24	25	42	64
Underhållsstöd	53	82	90	52	80	90	53	82	90	10
Föräldrapenning	5	5	5	5	5	5	5	5	5	0
Tillfällig föräldrapenning	8	9	8	8	8	8	8	9	8	-12

Tabell 19 Pågående ärenden per förmån, antal¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Barnbidrag	13 949	15 815	15 020	8 216	9 097	8 093	22 173	24 919	23 124
Bostadsbidrag	14 255	14 449	22 578	7 810	7 515	10 960	22 065	21 965	33 539
Underhållsstöd	14 578	19 030	20 650	24 911	31 398	36 388	39 489	50 428	57 038
Föräldrapenning	30 085	28 906	28 361	20 611	20 507	20 321	50 697	49 415	48 685
Tillfällig föräldrapenning	57 801	61 779	52 893	37 802	39 214	33 268	95 603	100 993	86 161

¹ På grund av utveckling av statistikfångsten skiljer sig utfallet för tidigare år mot årsredovisningen 2023.

Barnbidrag

Inom barnbidrag handlägger vi ärenden snabbare i år än under föregående år och vår ärendekö har minskat. Detta är ett resultat av de åtgärder som vi har genomfört under året för att effektivisera vår handläggning. Bland annat har vi tagit fram en ny produktionsplaneringsmodell som bidrar till en jämn handläggningstakt. Vidare så har vi haft en mycket låg personalomsättning. Detta har inneburit att vi har haft erfarna handläggare som inte har behövt lägga tid på utbildning och introduktion av nyanställda.

Det tar något längre tid innan vi handlägger kvinnors ärenden än mäns. Skillnaden är stabil över tid. Det beror sannolikt på att kvinnan oftast är betalningsmottagare när en barnfamilj flyttar till Sverige. I dessa ärenden förlängs handläggningstiden eftersom vi först måste utreda försäkringstillhörighet och uppehållstillstånd för den bidragstagande föräldern och barnen innan vi kan hantera barnbidragsärendet.

Bostadsbidrag

För bostadsbidrag har såväl handläggningstiden som ärendekön ökat markant. Anledningen är att vår bemanning har minskat och att vi under våren påbörjade införandet av ett nytt handläggningssystem. Då systemet inte är riktigt färdigutvecklat sker handläggningen nu både i det nya och det gamla systemet. Detta har medfört att vi behöver tillfälliga och tidskrävande rutiner för att kunna betala ut korrekta bostadsbidrag. Därmed tar det för tillfället längre tid att handlägga dessa ärenden. Det tar längre tid innan ett ärende handläggs för män än för kvinnor och skillnaden ökar något mellan 2023 och 2024. Vi kan inte förklara varför utifrån tillgängliga underlag.

För att öka skyndsamheten har vi periodvis tagit bort vissa utredningskrävande kontroller. Dessutom har vi arbetat övertid och rekryterat fler handläggare under senare delen av året. Det nya systemet utvecklas och förbättras successivt vilket har kortat ner handläggningstiden mot slutet av året.

Underhållsstöd

Inom underhållsstöd fortsätter såväl handläggningstiden som ärendekön att öka. Anledningen är att vår bemanning har minskat och det tar nu i snitt cirka tre månader för oss att handlägga ett ärende. För att förbättra situationen har vi prioriterat ned vissa tidskrävande moment och arbetat övertid. Vi rekryterar löpande nya handläggare. Men det tar lång tid innan en nyanställd kommer upp i samma produktionstakt som en erfaren handläggare.

Den ökade handläggningstiden inom underhållsstöd är bekymmersam eftersom den får konsekvenser för både barn och föräldrar. Barnet och föräldern som barnet bor hos får vänta länge på sin första utbetalning. Den betalningsskyldige föräldern riskerar efter beslut att omedelbart behöva betala flera månaders retroaktivt underhållsstöd samtidigt. Det kan då röra sig om höga belopp, särskilt om det handlar om flera barn och den betalningsskyldige föräldern riskerar därför att hamna i en skuldsituation. Vi är skyldiga enligt lag att omedelbart informera den som är bidragsskyldig när en ansökan om underhållsstöd har kommit in för dennes barn. I år har vi inte hunnit med detta utan det har dröjt flera månader. De bidragsskyldiga har därför inte alltid känt till betalningsansvaret när det väl har beslutats.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

För föräldrapenning är handläggningstiden till beslut oförändrad sedan föregående år medan ärendekön har minskat. Automatiseringsgraden har ökat från 67 procent till 69 procent vilket har gjort att vi har kunnat hålla handläggningstiden stabil trots en lägre bemanning.

Inom tillfällig föräldrapenning har handläggningstiden till beslut kortats med 12 procent och ärendekön har minskat markant. Detta trots att automatiseringsgraden ligger kvar på ungefär samma nivå som under föregående år, 71 procent. En anledning är att antalet ansökningar har minskat under året. Samtidigt har vår effektivitet ökat genom en förenklad handläggning av sjukpenninggrundande inkomst som har påverkat handläggningstiden positivt.

Tiden för hur lång tid det tar i handläggningen till utbetalning ligger stabilt på en god nivå. I snitt får de försäkrade ersättning utbetald med föräldrapenning på 22 dagar och med tillfällig föräldrapenning på 29 dagar.

Det finns fler pågående ärenden för kvinnor vilket följer mönstret med antalet kvinnor som ansöker om föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning.

De försäkrades upplevelse av skyndsamheten

För bostadsbidrag har de försäkrade en förbättrad upplevelse av skyndsamheten jämfört med 2023. Medelvärdet har ökat från 3,2 till 3,6 på en femgradig skala. För övriga förmåner finns det ingen signifikant skillnad mellan åren. Medelvärdena för upplevelsen av skyndsamhet är 4,1 för föräldrapenning och 4,0 för tillfällig föräldrapenning. För underhållsstöd är medelvärdet 3,2.

För 2024 förekommer inga skillnader mellan män och kvinnor vad gäller upplevelsen av skyndsamhet.

Inom underhållsstöd och bostadsbidrag har utrikes födda en bättre upplevelse av skyndsamheten än inrikes födda. Skillnaden i medelvärde är cirka 0,5.

Service

Under året har antalet inkomna samtal om förmåner för barnfamiljer minskat vilket delvis beror på färre förmåns- och bidragstagare. Försäkringskassans ekonomiska situation har inneburit minskade öppettider i telefonin. Trots detta har tillgängligheten ökat och den genomsnittliga väntetiden i telefonin minskat sedan föregående år för flera av förmånerna till barn och familjer. Med de minskade öppettiderna i beaktning bedömer vi att tillgängligheten och väntetiderna är goda. Användningen av våra etjänster ligger kvar på samma höga nivå och de försäkrade är nöjda med tillgängligheten och vårt bemötande. Sammantaget bedömer vi därför servicen som fortsatt god.

Tillgänglighet och väntetider i telefonin

Tabell 20 Tillgänglighet och väntetid i telefonin¹

		2022	2023	2024
Barnbidrag	Tillgänglighet, procent	98	95	94
	Väntetid, antal minuter	1,7	3,9	4,7
Bostadsbidrag	Tillgänglighet, procent	90	78	86
	Väntetid, antal minuter	5,7	12,3	10,4
Underhållsstöd	Tillgänglighet, procent	92	80	93
	Väntetid, antal minuter	5,5	12,2	5,6
Föräldrapenning	Tillgänglighet, procent	88	79	85
	Väntetid, antal minuter	8,5	12,7	11,7
Tillfällig föräldrapenning	Tillgänglighet, procent	89	80	85
	Väntetid, antal minuter	8,3	13,2	12,6

¹ Statistiken baseras på samtal till Försäkringskassans kundcenter för privatperson. Samtal som går direkt till handläggare ingår inte. Tillgänglighet i telefoni beräknas som antalet besvarade telefonsamtal delat med antalet inkomna samtal.

Barnbidrag

För barnbidrag har antalet inkomna telefonsamtal minskat markant till från 99 000 samtal föregående år till 84 000 i år. Under året har vi vidtagit fler åtgärder för att minska bidragstagarnas behov av att ringa oss. Exempelvis har vi förbättrat informationen på Försäkringskassans webbplats, på Mina sidor och i de brev vi skickar ut. Tillgängligheten i telefonin ligger kvar på en hög nivå även om den i år har minskat från 95 till 94 procent samtidigt som väntetiden har ökat från 4 till 5 minuter.

Vi betalar ut barnbidraget senast den tjugonde varje månad och i samband med det ringer merparten av bidragstagarna till oss. Även under dessa perioder är servicen i telefonin mycket god.

Bostadsbidrag

Även för bostadsbidrag har antalet inkomna telefonsamtal minskat markant, från 327 000 samtal föregående år till 250 000 i år. Detta är troligen en följd av att förmånstagarna är färre. Tillgängligheten i telefonin har ökat från 78 till 86 procent medan väntetiden har minskat från 12 till 10 minuter.

Året efter att ett preliminärt bostadsbidrag betalas ut kontrolleras de inkomst-uppgifter som bidraget beräknats på mot den slutliga taxerade inkomsten. Om skillnaden är större än 1 200 kronor justeras bidraget och bidragstagaren får då en tilläggsutbetalning eller ett återkrav. Bidragstagarna informeras om detta via brev och när de stora brevutskicken görs ökar antalet inkommande samtal markant. Under dessa perioder kan vi inte erbjuda service i telefonin som lever upp till vår målsättning.

Underhållsstöd

För underhållsstöd har antalet inkomna telefonsamtal minskat från 194 000 samtal föregående år till 177 000 i år. Minskningen är troligen en följd av att vi handlägger färre ärenden och därmed skickar ut färre beslut och andra brev. Föräldrar ringer nämligen ofta när de fått ett brev av oss. Tillgängligheten i telefonin har förbättrats från 80 procent till 93 procent i år samtidigt som väntetiden har minskat från 12 till 6 minuter.

Vid varje årsskifte räknar vi om betalningsbeloppet för den bidragsskyldige. Det är många som ringer och har frågor när de får besked om vilka belopp som gäller för ett nytt år. Under dessa perioder kan vi inte erbjuda service i telefonin som lever upp till vår målsättning.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

För föräldrapenning har antalet inkomna telefonsamtal minskat markant från 617 000 samtal under föregående år till 489 000 i år. Tillgängligheten i telefonin för föräldrapenning har ökat från 79 till 85 procent i år samtidigt som väntetiden har minskat något, från 13 till 12 minuter.

Även för tillfällig föräldrapenning har antalet inkomna telefonsamtal minskat från 482 000 samtal under föregående år till 424 000 i år. Färre ansökningar under året är en trolig anledning till denna minskning. Tillgängligheten för tillfällig föräldrapenning har ökat från 80 procent till 85 procent medan väntetiden i telefonin ligger på jämförbara nivåer från föregående år, cirka 13 minuter.

För förmånerna föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning har vi under året infört tjänsten digitala meddelanden. Där kan de försäkrade svara digitalt på de frågor som vi har ställt för att komplettera deras ärende. Vi bedömer att detta har påverkat vår tillgänglighet positivt samt att det troligen är en avledningarna till att antalet inkomna samtal har minskat.

Användning av e-tjänster

Tabell 21 Användning av e-tjänsten per förmån, procent

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Barnbidrag	Andel ändra betalningsmottagare via e-tjänsten	93,2	95,2	96,2	96,6	97,1	97,6	94,9	96,1	96,9
Bostadsbidrag	Andel ansökan via e-tjänsten	90,1	92,0	92,3	85,2	88,6	90,4	88,4	90,9	91,7
Underhållsstöd	Andel ansökan via e-tjänsten	83,6	84,8	85,0	75,1	79,7	82,2	80,4	82,8	84,0
Föräldrapenning	Andel ansökan via e-tjänsten	99,5	99,5	99,5	99,6	99,6	99,6	99,5	99,5	99,5
	Andel avstå/ta tillbaka föräldrapenning via e-tjänsten	99,1	99,2	99,3	98,9	99,2	99,3	98,9	99,2	99,3
Tillfällig föräldrapenning	Andel ansökan via e-tjänsten	99,2	99,1	99,1	99,5	99,5	99,5	99,3	99,3	99,2

Barnbidrag

Barnbidrag beviljas utan ansökan och per automatik betalar vi ut halva beloppet till respektive förälder. Om föräldrar vill att bidraget ska betalas ut till en av dem kan de meddela detta via en e-tjänst. Användandet av e-tjänsten ökar successivt och 97 procent av ändringarna görs därigenom.

Bostadsbidrag

Inom bostadsbidrag fortsätter andelen som ansöker via e-tjänsten att öka. Framför allt är det män som nu nyttjar tjänsten oftare även om det fortfarande är en högre andel kvinnor som använder tjänsten. Vi kan med tillgängliga underlag inte förklara skillnaden.

Underhållsstöd

Även inom underhållsstöd fortsätter andelen ansökningar via e-tjänsten att öka, främst för män. Men det är fortfarande en högre andel kvinnor än män som nyttjar tjänsten. Även andelen kvinnor som använder e-tjänsten för att ansöka om att få slippa eller om att få skjuta upp sin betalning till Försäkringskassan är större än andelen män. Vi kan med tillgängliga underlag inte förklara dessa skillnader.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

För både föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning ligger användandet av etjänsterna kvar på samma höga nivåer som under föregående år. Andelen är över 99 procent för dem som använder e-tjänster för att ansöka om förmånerna och för att föra över dagar till en annan person.

De försäkrades upplevelse av tillgänglighet och bemötande

Inom bostadsbidrag och föräldrapenning upplever de försäkrade lite bättre tillgänglighet och bemötande under 2024 jämfört med 2023. För tillfällig föräldrapenning och underhållsstöd är det ingen skillnad mellan åren. Medelvärdena för de fyra förmånerna ligger mellan 3,9 och 4,0 på en femgradig skala.

I sina kontakter med oss gällande bostadsbidrag har utrikes födda en bättre upplevelse av tillgänglighet och bemötande än inrikes födda. Medelvärdet för utrikes födda är 4,2 mot 3,7 för inrikes födda. För övriga tre förmåner finns ingen signifikant skillnad.

Inom tillfällig föräldrapenning har män en något sämre upplevelse av tillgänglighet och bemötande än kvinnor med ett medelvärde på 3,9 jämfört med 4,2.

Produktivitet

Tabell 22 Styckkostnad¹, kronor per beslut

	2022	2023	2024	Förändring 2023–2024, procent	Förvaltningskostnad 2024, miljoner kronor
Barnbidrag	261	307	328	6,9	177
Bostadsbidrag	902	1 019	1 253	23,0	410
Underhållsstöd	2 457	2 821	2 648	–6,1	404
Föräldrapenning	193	185	188	1,5	567
Tillfällig föräldrapenning	115	126	134	6,7	622

¹ Löpande pris. Styckkostnaderna går inte att redovisa könsuppdelade på grund av tidredovisningssystemets uppbyggnad.

Barnbidrag

Inom barnbidrag handläggs fler ärenden i år jämfört med föregående år tack vare en ny produktionsplaneringsmodell och en låg personalomsättning. Styckkostnaderna per beslut har däremot ökat. Det beror främst på en ökning av kostnaderna för kontrollarbete.

Bostadsbidrag

Styckkostnaden per beslut har ökat för bostadsbidrag och antalet beslut per årsarbetare har minskat. Minskningen började under våren i samband med att vi började handlägga i det nya systemet och samtidigt återinförde de kontroller som vi tidigare tagit bort för att påskynda vår handläggning.

Förvaltningskostnaderna har ökat, främst beroende på en ändrad fördelning av kostnaderna för återbetalning. It-utvecklingskostnaderna i samband med framtagandet av det nya handläggningssystemet är fortsatt höga.

Underhållsstöd

Styckkostnaden per beslut för underhållsstöd har minskat. Anledningen är att färre handläggare har fattat fler beslut jämfört med föregående år. Förvaltningskostnaderna har minskat främst på grund av minskade kostnader för it-utveckling.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

Både inom föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning har styckkostnaderna ökat. En anledning till ökningen för tillfällig föräldrapenning är att vi har fattat färre beslut. Förvaltningskostnaderna för tillfällig föräldrapenning har minskat medan de har ökat för föräldrapenning. Anpassningar till lagändringar och vår utveckling av maskinella kontroller i it-stödet för föräldrapenning är anledningar till ökade förvaltningskostnader.

Antalet beslut per handläggare har ökat för både föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Faktorerna bakom denna positiva utveckling är flera. Vi har under året haft effekthemtagning genom tidigare it-utveckling vilket bidrar till att automatiseringen totalt har ökat. Därtill har vi haft låg personalrörlighet och gjort flera kvalitetsförbättrande åtgärder i handläggningen.

Övriga uppdrag inom barn och familj

Tilläggsbidrag till barnfamiljer

Även i år har vi betalat ut tilläggsbidrag till barnfamiljer med bostadsbidrag som en kompensation för ökade levnadsomkostnader.

Antalet mottagare av bostadsbidrag minskar och under 2024 har 124 000 barnfamiljer fått tilläggsbidraget vilket är 14 000 färre än under 2023. Den totala kostnaden har ökat till 1,3 miljarder kronor under 2024 jämfört med 1,1 miljarder under 2023 eftersom tilläggsbidraget för första gången har motsvarat 40 procent av det preliminära bostadsbidraget under hela året.

Tilläggsbidraget betalas ut per automatik till alla barnfamiljer med bostadsbidrag. Till skillnad från bostadsbidraget behöver man inte betala tillbaka tilläggsbidraget om årsinkomsten är högre än den inkomst som bostadsbidraget beräknats på. Under 2023 fick 13 000 mottagare betala tillbaka hela bostadsbidraget men behålla det utbetalda tilläggsbidraget. Det är 4 700 fler än föregående år och motsvarar 9 procent av alla barnfamiljer som fått tilläggsbidraget. Sammanlagt har 39,6 miljoner kronor betalats ut i tilläggsbidrag till barnfamiljer som inte har rätt till bostadsbidrag.

Underhållsbidrag och underhållsskyldighet

Försäkringskassan har i uppdrag att informera om och svara på frågor om underhållsbidrag från separerade föräldrar. På grund av myndighetens ekonomiska situation har vi under året minskat vår serviceambition. Om föräldrarna vill kan vi hjälpa dem att beräkna och enas om underhållsbidragets storlek baserat på barnets faktiska behov och föräldrarnas gemensamma betalningsförmåga. Men vi har inte under året tagit initiativ till detta.

Många föräldrar använder fortfarande beräkningsverktyget som finns på vår webbplats för att räkna ut sitt underhållsbidrag. Under året har webbsidan besökts 178 000 gånger, att jämföra med 270 200 gånger under 2023. Minskningen är en följd av att vi inte har gått in på webbsidan tillsammans med föräldrarna och hjälpt till att göra beräkningar.

Mål för föräldraförsäkringen

Mål: Försäkringskassan ska stärka förutsättningarna för ett jämställt användande av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Försäkringskassans information ska bidra till att föräldrar får bättre kunskap om föräldraförsäkringens regelverk, om möjligheterna att använda föräldrapenningen flexibelt och om de långsiktiga effekterna av fördelningen av föräldraledighet.

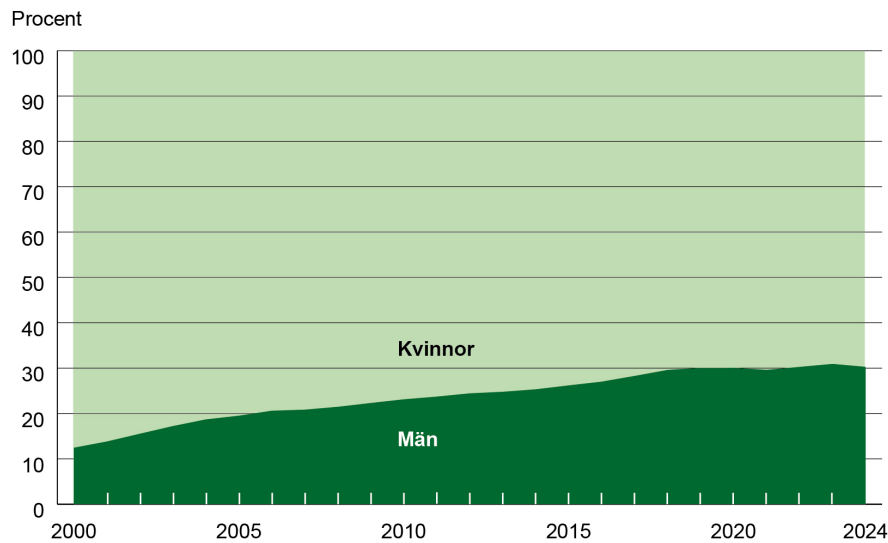
Bedömning av måluppfyllelse

Försäkringskassan bedömer att målet för föräldraförsäkringen är uppfyllt. Vi har stärkt förutsättningarna för ett mer jämställt användande av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Det har vi gjort genom att informera om regelverket och de långsiktiga effekterna av hur föräldraledigheten fördelas på vår webbplats samt genom andra insatser. Vi bedömer att vi har nått ut med vår information till föräldrarna. Budskapet om att dela lika framhålls i alla våra kanaler. I enlighet med de jämställdhetspolitiska målen har vi även genomfört riktade aktiviteter för att uppmuntra till ett mer jämställt uttag.

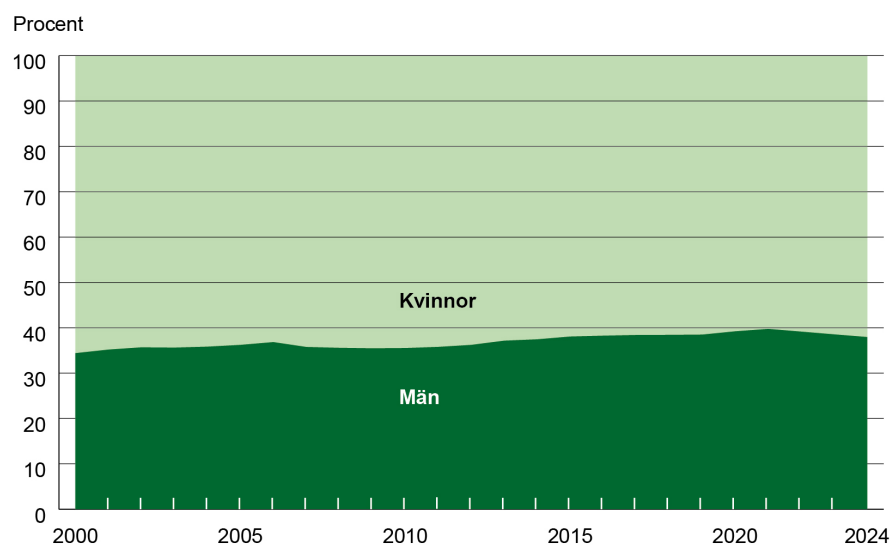
Uttaget av tillfällig föräldrapenning är fortfarande mer jämställt än föräldrapenningen

Under året har männens andel av uttagna föräldrapenningdagar minskat något. Mäns uttag av förmånen tillfällig föräldrapenning som inkluderar vård av barn, kontaktdagar, vid barns födelse eller adoption och om ett barn avlidit ligger kvar på samma nivå som tidigare år. När det gäller enbart ersättning för vård av barn har mäns uttag minskat. Det finns en rad faktorer som påverkar hur män och kvinnor fördelar uttaget av föräldraförsäkringen mellan sig. Det handlar till exempel om regeländringar, attityder och normer, barnets ålder, inkomst, utbildningsnivå samt yrke.¹⁵ Under perioder då uttaget av tillfällig föräldrapenning är högt kan vi se att föräldrar har ett mer jämställt uttag av förmånen. Ett jämställt uttag definieras av Försäkringskassan som att kvinnor och män tar ut mellan 40 och 60 procent vardera av dagarna med föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning.

¹⁵ Korta analyser 2023:4 Vård av barn i olika yrken.

Diagram 1 Andel dagar med föräldrapenning som tas ut av män och kvinnor

I början av 2000-talet ökade andelen av föräldrapenningen som togs ut av män för att 2021 stanna av för första gången sedan mätningarna startade. År 2024 stod män för 30,6 procent av uttaget vilket är 0,3 procentenheter mindre än under föregående år.

Diagram 2 Andel dagar med tillfällig föräldrapenning som tas ut av män och kvinnor¹

¹ Här redovisas endast andel uttagna dagar med vård av sjukt barn. Det innebär att statistik för dagar i samband med födelse/ adoption, kontaktdagar samt avlidet barn inte finns med i utfallet.

Användningen av tillfällig föräldrapenning är överlag mer jämställd än användningen av föräldrapenning. Vid tillfällig föräldrapenning för vård av barn har männens andel minskat något från 38,6 procent under föregående år till 38,0 procent under 2024.

Sett till användandet av all tillfällig föräldrapenning ligger männens andel på 44 procent för 2024 (samma som föregående år) där förutom vård av barn även dagar i samband med födelse och adoption, kontaktdagar och avlidet barn ingår.

Informationsinsatser

Här redovisar och analyserar vi hur våra informationsinsatser har bidragit till att ge föräldrar bättre kunskap om föräldraförsäkringens regelverk och om de långsiktiga effekterna av fördelningen av föräldraledighet.

Vi har under året genomfört flera insatser för att informera föräldrar och blivande föräldrar om föräldraförsäkringen och de möjligheter den ger. Insatserna ska göra det möjligt för föräldrar att fatta välinformerade beslut om hur de kan använda försäkringen. För att nå ut behöver vi finnas där föräldrarna finns och insatserna görs därför via olika plattformar. I utformningen av budskap i olika kanaler utgår vi dels från studier och undersökningar som visar hur blivande föräldrar tänker inför sin föräldraledighet och dels från annonstexter genomförda i tidigare informationsinsatser.

De flesta föräldrar, särskilt blivande förstagångsföräldrar, når vi genom att informera brett i olika kanaler. Vi arbetar i första hand med digitala kanaler eftersom det är där målgruppen är vilket också är kostnadseffektivt. För att nå de föräldrar som tar ut få eller inga ersättningsdagar informerar vi i smalare kanaler där den målgruppen finns.

En av de viktigaste plattformarna för att nå ut med information är vår egen webbplats där information om regelverket finns samlat. På webbplatsen hittar föräldrarna djupare information om föräldraförsäkringen och de långsiktiga effekterna av att dela lika på föräldradagarna. Vi har hänvisat till informationen om att dela lika i sociala medier under året. Webbplatsen är väl känd bland föräldrar. I år har föräldrasidorna på webbplatsen besökts av 4,3 miljoner personer. Facebooksidan Försäkringskassan Förälder är annars den kanal som når flest och har i år använts av 880 000 personer. Instagram har nått ut till 324 000 personer. Det är en minskning i räckvidd sedan tidigare år vilket beror på att vi i år inte har betalat för några externa informationsinsatser. Vi har i år postat fler inlägg som vi bedömer ger informationen en större naturlig spridning.

Informationsinsatser riktade till personer som väntar barn

För att informera blivande föräldrar om vår webbplats Vänta barnguiden genomförde vi under första halvåret informationsinsatser på sociala medier via Facebook och Instagram. Vänta barnguiden innehåller information om föräldraförmånerna, om föräldraledighet och om jämställt uttag.

Informationsinsatser för målgrupper som tar ut få ersättningsdagar

Egenföretagare är en grupp som tar ut få eller inga ersättningsdagar. En analys av Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) från 2021 visar till exempel att det är nästan 2,1 gånger vanligare att egenföretagande pappor tar ut noll dagar än att pappor som är anställda gör det.¹⁶

¹⁶ ISF Rapport 2021:12, Pappor som inte använder föräldrapenningen.

Försäkringskassans senaste rapport om barnhushållens ekonomi visar att även utrikesfödda föräldrar tar ut få föräldrapenningdagar.¹⁷ För att nå ut till föräldrar som pratar andra språk än svenska har vi använt oss av kanaler som till exempel Försäkringskassans webbplats där vi bedömer att det finns goda möjligheter att nå ut till stora målgrupper.

Egenföretagare. För att nå denna målgrupp har vi information om föräldraförsäkringen på [verksam.se](https://www.verksam.se) samt i Verksamts sociala kanaler.¹⁸ Informationen riktar sig till företagare som ska bli eller nyss blivit föräldrar. Den fokuserar på den inbyggda flexibiliteten i föräldraförsäkringen och möjligheten att anpassa uttaget av föräldrapenning till sin individuella situation, till exempel genom att kombinera arbete med föräldraledighet.

Annonsering på andra språk. I samarbete med mediehuset Alkompis som skriver svenska nyheter och samhällsinformation på arabiska har vi informerat om föräldraförsäkringens regelverk och möjligheten att dela lika. Där hänvisar vi även till en webbsida om föräldraförsäkringen på arabiska som finns på Försäkringskassans webbplats. Kampanjerna pågick under tre veckor och har nått målgrupperna enligt förväntan.

Information om jämställt uttag i det personliga mötet

I samtal med föräldrar finns det utrymme för våra handläggare att lyfta fram föräldraförsäkringens flexibilitet och de långsiktiga effekterna av hur dagarna med föräldrapenning fördelas. Alla nyanställda som arbetar med föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning får utbildning om jämställdhetsintegrering. Handläggare har informerat om möjligheten att använda föräldraförsäkringen flexibelt och de långsiktiga effekter som kommer av att fördela föräldraledighet.

Föräldraförsäkringen 50 år

I samband med att föräldraförsäkringen fyllde 50 år tog Försäkringskassan fram en kort analys samt en socialförsäkringsrapport där vi delade med oss av viktiga insikter om att ta ut föräldraförsäkring från dessa 50 år.¹⁹ Vi informerar om varför föräldraförsäkringen infördes och vilken roll den har spelat för ökad jämställdhet. På Försäkringskassans webbplats finns en sida där vi samlat rapporter, film samt information om föräldraförsäkringen genom åren. Mycket av informationen rör jämställt uttag.²⁰

¹⁷ Svar på regeringsuppdrag, Barnhushållens ekonomi. Resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken 2024, dnr FK 2023/030399.

¹⁸ [Verksam.se](https://www.verksam.se) är en myndighetsgemensam webbplats för dem som driver företag.

¹⁹ [En historisk översikt av föräldrapenning \(Korta analyser 2024:2\)](#)

²⁰ [Det som är bra delar man lika på – Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](#)

Stärkta förutsättningar

Försäkringskassan ska stärka förutsättningarna för ett jämställt användande av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Vi arbetar ständigt med att förse föräldrar och andra försäkrade med fakta som bidrar till deras möjlighet att göra långsiktiga medvetna val.

Vi kan ge information, vägledning samt bidra med statistik och analyser men inte ensamt lösa problemen med ojämställdhet i samhället. I samverkan med andra samhällsaktörer strävar vi däremot efter att bidra till att hantera dessa problem i riktning mot ett jämställt samhälle.

Försäkringskassans kommunikationsinsatser ser ut att bidra till en ökad kunskap om föräldraförsäkringen och ett jämställt uttag. Vi vet att de pappor som har större kunskap om försäkringen tar ut fler dagar med föräldrapenning. Och vi vet att de mammor som har större kunskap om försäkringen använder färre dagar med föräldrapenning. Det är många föräldrar som delar jämställt på föräldraförsäkringen även om utvecklingen mot ett mer jämställt användande har avstannat. Vi håller det ändå som sannolikt att våra kommunikationsinsatser gör skillnad och inverkar positivt på föräldrars beslut att fördela uttaget mer jämställt, vilket är i enlighet med regeringens intention i de jämställdhetspolitiska målen.

Förmåner vid funktionsnedsättning

I detta avsnitt redovisas resultaten avseende handläggningen av assistansersättning och omvårdnadsbidrag samt hur dessa områden har utvecklats med utgångspunkt i aspekterna kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut, skyndsamhet, service samt produktivitet.

Under 2024 präglades handläggningen av assistansersättning av mer stabila förutsättningar än under föregående år. Vi har fler erfarna handläggare och andelen utbetalningsärenden som handlagts maskinellt har ökat. Vi ser en positiv utveckling av produktiviteten och kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut.

Antalet ansökningar om omvårdnadsbidrag har ökat under 2024, vilket har lett till längre ärendeköer. På grund av myndighetens ekonomiska förutsättningar har vi inte kunnat ersättningsrekrytera medarbetare i önskad omfattning. Trots det har vi upprätthållit produktivitet och kvalitet i utredningar, bedömningar och ansökningsbeslut. Vi har däremot inte heller i år genomfört uppföljningar av tidigare beslut som ska göras med visst tidsintervall och vi har justerat de interna målnivåerna för handläggningstiden från 90 till 120 dagar.

Kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut

Assistansersättning

Handläggningen av assistansersättning omfattar både rätten till assistansersättning och rätten till utbetalning. Sammantaget bedömer vi att handläggningen i huvudsak fungerar väl. Vi ser också en positiv utveckling av kvaliteten sedan föregående år. De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredning, bedömning och beslut är i nivå med föregående år.

Handläggningen av rätten till assistansersättning präglas av omfattande utredningar med ett stort bedömningsutrymme. Utredning och bedömning av den försäkrades behov fungerar väl i handläggningen av rätten till assistansersättning. Men vi har fortfarande utvecklingsområden som bland annat handlar om dokumentation. Det finns inte några större geografiska ålders- eller könsskillnader när det gäller hur många som beviljas assistansersättning. Det antyder att tillämpningen är lika över landet. Andelen beslut som ändras i förvaltningsrätt har minskat sedan föregående år.

Försäkringskassan tar ställning till utbetalning av assistansersättning för varje månad som den assistansberättigade redovisar att assistans har lämnats. Antalet utbetalningsärenden som kommer in varje månad är därför stort, handläggningen görs i hög takt och utredningarna är mindre omfattande. Vi har ett fortsatt lågt antal avvikelser i utbetalningsärenden. Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar är mycket liten sett till det totala antalet utbetalningar av assistansersättning. Andelen maskinell handläggning av utbetalningsärenden har ökat under året vilket bidrar till att förhindra felaktiga utbetalningar.

Omvårdnadsbidrag

Vår bedömning är att handläggningen fortsatt fungerar väl. Bland annat överklagas färre beslut och andelen som ändras av domstol har minskat. Färre avvikelser antas vara ett resultat av mer erfarna handläggare i kombination med att vi fortsatt utveckla stödet till handläggningen utifrån tidigare identifierade utvecklingsområden. De försäkrades upplevelse av kvaliteten i våra utredningar, bedömningar och beslut är i nivå med föregående år.

När det gäller förutsättningarna för ett jämställt ansvarstagande för omvårdnad och tillsyn av barn med funktionsnedsättning ser vi en utveckling mot ett mer jämställt uttag av omvårdnadsbidrag. Såväl andelen föräldrar som ansökt gemensamt som parallellt och beviljats omvårdnadsbidrag för samma barn har ökat.

Resultat av uppföljningar och granskningar

Assistansersättning

Årets uppföljning visar att vi har blivit bättre på att utföra de handläggningsmoment och kontroller som är av avgörande betydelse för att vi ska kunna fatta rätt beslut och betala ut rätt ersättning jämfört med föregående år. Men vi behöver fortfarande förbättra vår förmåga att dokumentera hur vi uppfattar medicinska underlag för att det ska gå att följa ärendets gång. Vi behöver också bli bättre på att säkerställa att personer som beviljas assistansersättning inte får ersättning för samma behov genom en annan socialförsäkringsförmån.²¹ Vad gäller rätten till utbetalning visar vår uppföljning att vi fortsatt endast har enstaka avvikelser.

Försäkringskassan har genomfört en aktgranskning som visar att den största andelen beslut som ändrats i förvaltningsrätten avser beslut om rätten till assistansersättning. Den vanligaste orsaken till ändring är att rätten gör en annan bedömning utifrån redan befintligt underlag. Vissa domar innebär att den försäkrade beviljas någon enstaka timme extra för ett enskilt hjälpbehov. Andra domar innebär att en försäkrad som tidigare inte haft rätt till assistansersättning efter domen beviljas förmånen enligt sitt tidigare yrkande. Granskningen har inte i någon större omfattning kunnat påvisa några generella mönster som skulle kunna ge en indikation om möjliga utvecklingsområden i handläggningen av förmånen.

²¹ När en försäkrad beviljas assistansersättning ska handläggaren kontrollera om den försäkrade är beviljad andra förmåner som kan påverkas av beslutet om assistansersättning. Vid behov ska en sådan förmån meddelas om beslutet om assistansersättning.

Omvårdnadsbidrag

Årets uppföljning visar att vi genomför de handläggningsmoment och kontroller som är av avgörande betydelse för att vi ska kunna fatta rätt beslut och betala ut rätt ersättning. Ett fåtal avvikelser har noterats. Det gäller bland annat dokumentation av bedömningen av om förälder eller barn är försäkrade i Sverige och för omvårdnadsbidrag, samt granskning av medicinska underlag. Dessa har uppmärksammats som utvecklingsområden även i tidigare uppföljningar.

Försäkringskassan har genomfört en aktgranskning som visar att de vanligaste anledningarna till att beslut om omvårdnadsbidrag ändras vid omprövning och i förvaltningsrätten är att medicinska underlag tillkommer samt att det underlag som redan finns värderas på ett annat sätt. Medicinska underlag som tillkommer är till övervägande del inte utfärdade på nya uppgifter utan bygger på information som funnits i vården sedan tidigare. Vid omprövning ändras beslut om avvisning i hög grad och förvaltningsrätten ändrar beslut om rätten till omvårdnadsbidrag. Granskningen avsåg beslut som ändrats under 2023.

Indikatorer

Här redovisas ett antal indikatorer som är relevanta för bedömningen av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut i förmånerna som ges vid funktionsnedsättning.

Upptäckta felaktiga utbetalningar

Tabell 23 Upptäckta felaktiga utbetalningar, per förmån

		Kvinnor			Män			Totalt ¹		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Assistansersättning	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal ¹	310	372	413	315	455	531	1 051	1 577	1 341
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ²	31,3	50,9	44,7	45,2	69,4	46,3	21,5	24,4	21,0
Omvårdnadsbidrag	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	383	588	607	120	187	241	503	775	848
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ²	34,8	33,2	27,9	24,3	25,8	33,8	32,4	31,5	29,4

¹ I totalen ingår även felaktiga utbetalningar till assistansanordnare. Den könsuppdelade statistiken summerar därför inte.

² Andelen kan inte relateras till antalet felaktiga utbetalningar i den översta tabellraden eftersom den har beräknats utifrån felaktiga utbetalningar som hanterats under året.

Assistansersättning

Det totala antalet upptäckta felaktiga utbetalningar har minskat sedan föregående år. En utbetalning av assistansersättning kan göras antingen till den försäkrade eller till en assistansanordnare. Antalet upptäckta felaktiga utbetalningar har ökat för försäkrade kvinnor och män men minskat till assistansanordnare. Utifrån befintliga underlag kan vi inte förklara vad det beror på.

Det har gjorts fler felaktiga utbetalningar till män än till kvinnor vilket kan förklaras med att det är fler män än kvinnor som får assistansersättning. Förra året var det lika vanligt att män och kvinnor fick felaktiga utbetalningar. I år har andelen upptäckta felaktiga utbetalningar till män ökat något. De felaktiga utbetalningarna utgör en mycket liten andel sett till det totala antalet utbetalningar av assistansersättning.

Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar som orsakats av Försäkringskassan har minskat. Ungefär 63 procent av dessa gäller försäkrade som fått sin ersättning utbetalad i förskott. Risken för felaktiga utbetalningar ökar vid förskottsutbetalningar eftersom det vid avstämning av utförd assistans kan visa sig att den försäkrade har redovisat färre timmar än vad hen har fått ersättning för. Den felaktiga utbetalningen är därmed en konsekvens av hur systemet med förskottsutbetalning är utformat.

Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar som Försäkringskassan orsakat har varit större för män än för kvinnor under de senaste tre åren men skillnaden har minskat över tid. Att det finns en skillnad mellan könen skulle kunna bero på att det är vanligare att män själva anställer sina assistenter och därmed kan få ersättningen utbetald i förskott.

Omvårdnadsbidrag

Antalet upptäckta felaktiga utbetalningar av omvårdnadsbidrag har ökat jämfört med föregående år. I förhållande till det totala antalet utbetalningar av omvårdnadsbidrag har andelen upptäckta felaktiga utbetalningar däremot minskat något 2024. Det skulle kunna vara en konsekvens av att vi inte genomfört tidsbestämda uppföljningar men även en följd av att erfarna handläggare genererar färre avvikelser. Det upptäcks generellt ett större antal felaktiga utbetalningar för kvinnor. Men andelen felaktiga utbetalningar i förhållande till dem som mottagit ersättning under de senaste åren är något större för män. Det kan inte förklaras utifrån tillgängliga underlag.

Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar som orsakats av Försäkringskassan har fortsatt att minska jämfört med tidigare år. Felaktiga utbetalningar orsakade av Försäkringskassan beror ofta på att vi inte har tagit hand om information i tid. Den största delen av de felaktiga utbetalningarna orsakas fortfarande av att försäkrade inte har anmält ändrade förhållanden som påverkar omvårdnadsbidraget. Det kan till exempel handla om att föräldern har fått annat samhällsstöd för barnet eller att barnets behov av omvårdnad och tillsyn har minskat av någon annan anledning.

Intern försäkringskontroll

Tabell 24 Intern försäkringskontroll, per förmån

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Assistansersättning	Antal granskade ärenden	493	478	411	575	590	549	1 068	1 068	960
	Andel med avvikelse, procent	0,2	0,8	0,5	0,3	0,5	0,0	0,3	0,7	0,2
Omvårdnadsbidrag	Antal granskade ärenden	637	565	504	407	478	435	1 044	1 043	939
	Andel med avvikelse, procent	2,0	2,5	1,4	2,7	1,9	1,1	2,3	2,2	1,3

Assistansersättning

Andelen ärenden med avvikelser har minskat sedan föregående år och ligger på en fortsatt låg nivå. Precis som tidigare år har fler ärenden granskats som avser män. Det beror på att det är fler män än kvinnor som får assistansersättning. Det är något vanligare att ärenden som avser män har granskats jämfört med ärenden som avser kvinnor. Föregående år fanns det inte några sådana könsskillnader.

Omvårdnadsbidrag

Andelen ärenden med avvikelser minskade under året för både kvinnor och män. Fler ärenden som gäller kvinnor har granskats, men i förhållande till dem som får omvårdnadsbidrag har fler ärenden som gäller män granskats. Jämfört med föregående år har den totala andelen avvikelser nästan halverats och minskningen är störst för kvinnor. Störst minskning har skett när det gäller avvikelser kopplade till ersättnings storlek. Detta pekar på att vi har blivit bättre på de moment i handläggningen som gäller samordning med tidigare utbetalda ersättningar och avdrag för eventuell fordran.

Omprövningar

Tabell 25 Omprövningar, per förmån¹

		Kvinnor			Män			Totalt ²		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Assistansersättning	Inkomna ärenden, antal	394	438	561	520	596	716	919	1 043	1 291
	Avgjorda ärenden, antal	431	408	539	563	583	685	995	998	1 234
	Ändrade beslut, procent	9,3	8,1	6,7	9,4	7,4	5,7	9,3	7,6	6,1
Omvårdnadsbidrag	Inkomna ärenden, antal	1 134	836	853	300	217	218	1 434	1 053	1 071
	Avgjorda ärenden, antal	1 066	921	791	272	242	216	1 338	1 163	1 007
	Ändrade beslut, procent	10,0	12,2	12,1	8,8	11,6	9,3	9,8	12,0	11,5

¹ Utfallet när det gäller inkommande ärenden baseras på den senaste registreringen av vilken förmån eller vilket ärendeslag som omprövningen avser.

² Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av registreringar med okänt kön och omprövningar för organisationer.

Assistansersättning

Det har kommit in fler begäranden om omprövning än föregående år både för män och kvinnor. Utifrån befintligt underlag kan vi inte förklara varför. Det är fler män som begär omprövning vilket ligger i linje med att det är fler män än kvinnor som ansöker om assistansersättning. Det är också en större andel män som begär omprövning. Så har det varit de tre senaste åren även om andelen har minskat för varje år. Andelen avgjorda beslut har ökat sedan föregående år för båda könen. Precis som tidigare år gäller de flesta ändringsbeslut rätten till utbetalning av assistansersättning.

Andelen beslut som ändrats efter omprövning har minskat sedan föregående år. Detta gäller för båda könen och precis som förra året är andelen ändringsbeslut högre för kvinnor än för män. Utifrån de tillgängliga underlagen kan vi inte förklara vad det beror på. Den vanligaste anledningen är att det tillkommit nya underlag i samband med omprövningen. De flesta beslut som ändras avser rätten till utbetalning av assistansersättning. Så var det även förra året.

Omvårdnadsbidrag

Antalet inkomna begäranden om omprövning är i nivå med föregående år, men något färre ärenden har avgjorts. Andelen beslut som ändrats vid omprövning har minskat något. Det är vanligare att beslut ändras för kvinnor än för män och skillnaden är större 2024. Av de som fått beslut om omvårdnadsbidrag är det en större andel kvinnor som begär omprövning. Vad det beror på kan inte förklaras utifrån tillgängliga underlag.

Den vanligaste anledningen till att beslut om omvårdnadsbidrag ändras i samband med omprövning är att nya underlag har kommit in. Under 2023 utgjorde hälften av de beslut som ändrades vid omprövning avvisningar på grund av att ansökan hade kommit in utan ett läkarutlåtande. Medicinska underlag var den vanligaste typen av underlag som kom in i samband med omprövning. Det kan antas att de beslut som ändrats under 2024 liksom tidigare till stor del avser avvisningar och att anledningen till att de ändrats är att det tillkommer medicinska underlag.

Mål i förvaltningsrätt

Tabell 26 Mål i förvaltningsrätt, per förmån¹

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Assistansersättning	Inkomna ärenden	193	215	268	234	293	375	427	508	643
	Avgjorda ärenden	258	208	215	395	238	296	653	446	511
	Ändrade beslut, procent	20,9	13,5	15,8	15,4	21,4	16,2	17,6	17,7	16,0
Omvårdnadsbidrag	Inkomna ärenden	344	221	166	79	70	66	423	291	232
	Avgjorda ärenden	412	364	210	115	101	67	527	465	277
	Ändrade beslut, procent	10,9	8,2	5,7	18,3	7,9	4,5	12,5	8,2	5,4

¹ På grund av förändrad källa kan resultaten inte jämföras med resultaten i årsredovisningen 2023. I statistiken för assistansersättning ingår inte mål där parten är en organisation/assistansanordnare.

Assistansersättning

Antalet beslut som avser individärenden och som överklagats har ökat sedan föregående år liksom antalet avgjorda ärenden. Det är vanligare att män överklagar sitt beslut och skillnaden har ökat sedan föregående år. Andelen beslut som har ändrats har minskat från 18 procent till 16 procent sedan 2023. Ändringsfrekvensen för kvinnor respektive män ligger på lika nivåer, cirka 16 procent. Det har tidigare funnits könsskillnader men dessa syns inte i år. Den vanligaste orsaken till att beslut ändras är att förvaltningsrätten gör en annan bedömning än Försäkringskassan utifrån samma underlag.

Omvårdnadsbidrag

Antalet beslut som överklagats liksom antalet avgjorda ärenden har minskat betydligt sedan föregående år. Andelen beslut som ändrats har även den minskat. En av anledningarna till att antal överklaganden minskar skulle kunna vara att i likhet med föregående år är en stor del av de beslut som omprövats av Försäkringskassan avvisningsbeslut. Dessa beslut blir aldrig föremål för överklagan.

En jämförelse av vilka beslut som ändras och om det är män eller kvinnor som överklagar beslut görs inte eftersom underlaget är för litet.

Den vanligaste anledningen till att beslut har ändrats under 2024 är att förvaltningsrätten har gjort en annan värdering av underlagen. Under 2023 var det till övervägande del det medicinska underlaget och den sökandes beskrivning som värderades annorlunda. Att underlag värderas annorlunda kan till viss del förklaras av det bedömningsutrymme som finns i omvårdnadsbidraget.

De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut

De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut har inte förändrats nämnvärt sedan föregående år. Medelvärde på en femgradig skala är 2,6 för assistansersättningen och 3,0 för omvårdnadsbidraget.

Kvinnor upplever en sämre kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut inom omvårdnadsbidraget jämfört med män. Medelvärde är 2,9 för kvinnor mot 3,5 för män.

Utrikes födda upplever en bättre kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut inom omvårdnadsbidraget jämfört med inrikes födda. Medelvärdet ligger på 3,4 för utrikes födda och 2,9 för inrikes födda.

Skillnad i uttag av omvårdnadsbidrag mellan män och kvinnor kvarstår

Ett syfte med att införa omvårdnadsbidrag var att förbättra förutsättningarna för ett jämställt ansvarstagande för omvårdnad och tillsyn av barn med funktionsnedsättning. Därför kan två föräldrar ansöka om och beviljas omvårdnadsbidrag för samma barn. Men det är vanligast att en förälder ensam ansöker om och beviljas bidraget.

Av dem som får omvårdnadsbidrag är 76 procent kvinnor och 24 procent män. Därmed kvarstår skillnaden mellan män och kvinnor gällande vilka som får omvårdnadsbidrag, men sedan föregående år har skillnaden minskat med 1 procent.

Vi ser en utveckling mot ett mer jämställt uttag genom att andelen föräldrar som ansökt gemensamt eller parallellt och beviljats omvårdnadsbidrag för samma barn har ökat från 43 procent i december 2023 till 49 procent i december 2024. Även om föräldrarna ansöker gemensamt eller parallellt behöver de inte välja att fördela utbetalningen av omvårdnadsbidraget mellan sig. De kan välja att fördela hela eller större delen av omvårdnadsbidraget till den ena föräldern. Andelen föräldrar som i någon mån delade på utbetalningen av omvårdnadsbidraget var 31 procent i december 2024 jämfört med 27 procent i december 2023.

Det är svårt att bedöma i vilken utsträckning syftet med reformen är uppfyllt eftersom det inte är säkert att ett mer jämställt uttag av förmånen speglar ett jämställt ansvarstagande för barn med funktionsnedsättning. Detta beror på att utbetalningen av omvårdnadsbidrag inte behöver gå till den förälder som faktiskt ger den omvårdnad och tillsyn som barnet med funktionsnedsättning behöver.

Skyndsamhet

Assistansersättning

Vi bedömer att vi hanterat handläggningen av assistansersättning skyndsamt under året. Handläggningstiden för rätten till assistansersättning har minskat och vi har klarat av att fatta beslut inom rimlig tid. Andelen maskinella beslut i rätten till utbetalning av assistansersättning har ökat under året vilket har påverkat våra ärendeköer på ett positivt sätt.

Omvårdnadsbidrag

Handläggningen av omvårdnadsbidrag har påverkats av Försäkringskassans ekonomiska situation och ett ökat antal ansökningar. Den interna målnivån för handläggningstiden har därför justerats från 90 till 120 dagar. Ökningen av antalet ansökningar noterades redan under 2023. Detta har lett till växande ärendeköer. Ärendeköerna ökar också på grund av att vi inte heller i år har genomfört de uppföljningar av tidigare beslut som ska göras med visst tidsintervall.

Tabell 27 Handläggningstider, antal dagar i genomsnitt per förmån

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Assistansersättning	106	108	106	109	126	118	108	118	113	–4
Omvårdnadsbidrag	153	83	104	143	82	103	151	83	104	26

Tabell 28 Pågående ärenden per förmån, antal¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Assistansersättning ²	5 722	4 890	3 343	6 824	5 991	4 227	12 547	10 883	7 620
Varav rätten till assistansersättning	667	920	741	853	1 354	1 050	1 520	2 275	1 790
Varav rätten till utbetalning ³	5 020	3 931	2 562	5 927	4 591	3 167	10 947	8 525	5 729
Omvårdnadsbidrag	11 752	12 461	20 783	3 154	3 899	7 791	14 906	16 360	28 574

¹ På grund av utveckling av statistikfångsten skiljer sig utfallet för tidigare år mot årsredovisningen 2023.

² Den ärendeuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av att det i totalen även ingår ärenden om högre timbelopp och verkställande av domar.

³ Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen för 2023 på grund av registreringar med okänt kön.

Assistansersättning

Den genomsnittliga handläggningstiden inom rätten till assistansersättning har minskat något sedan föregående år. Män har längre handläggningstid än kvinnor och så har det varit de senaste tre åren. I år har handläggningstiden minskat mer för män än för kvinnor vilket innebär att skillnaden mellan könen är mindre jämfört med förra året.

Antalet pågående ärenden har minskat med 30 procent sedan föregående år. Minskningen gäller både ärenden om rätten till assistansersättning och rätten till utbetalning. En förklaring är att andelen beslut om utbetalning som handlagts maskinellt har ökat kontinuerligt under året. Under 2024 handlades nästan 40 procent av besluten maskinellt. Vi kan också se att andelen har ökat kontinuerligt under året. I december 2024 var andelen 48 procent. En annan förklaring är att vi i år har fler erfarna handläggare inom rätten till assistansersättning. Därför har vi kunnat avsluta fler ärenden än tidigare.

De senaste tre åren har vi haft fler pågående ärenden som avser män än ärenden som avser kvinnor. Det gäller både rätten till assistansersättning och rätten till utbetalning. Skillnaderna har minskat sedan föregående år. Att det finns könsskillnader beror på att det är fler män än kvinnor som är beviljade assistansersättning. Det är ungefär lika stor andel män och kvinnor som beviljas assistansersättning vid en ansökan. Men antalet män som ansöker är högre än antalet kvinnor.

Omvårdnadsbidrag

Den genomsnittliga handläggningstiden för omvårdnadsbidrag har minskat betydligt sedan 2022. Men den har ökat i jämförelse med 2023. Det har även antalet pågående ärenden. En förklaring till detta är att antalet ansökningar om omvårdnadsbidrag har ökat både under 2023 och 2024.

På grund av att vi har prioriterat handläggningen av det ökade antalet ansökningar har vi inte kunnat genomföra de uppföljningar av tidigare beslut som ska göras med visst tidsintervall. Det påverkar också antalet pågående ärenden.

Andelen pågående ärenden som gäller kvinnor är större än andelen som gäller män. Men skillnaden i andel har minskat något för varje år. Proportionen följer därmed samma utveckling som kan ses i antalet mottagare av omvårdnadsbidrag.

Vi har inte kunnat ersättningsrekrytera medarbetare i önskad omfattning på grund av myndighetens ekonomiska förutsättningar. Detta har påverkat både ärendeköer och handläggningstid. En konsekvens av det är att den interna målnivån för handläggningstid av omvårdnadsbidrag har justerats från 90 dagar till 120 dagar.

De försäkrades upplevelse av skyndsamheten

De försäkrades upplevelse av skyndsamheten har inte förändrats nämnvärt mellan 2023 och 2024. För 2024 ligger medelvärdet av de försäkrades bedömning av skyndsamhet på 3,3 för omvårdnadsbidraget och på 2,8 för assistansersättningen. Båda medelvärdena är mätta på en femgradig skala.

Det finns inte några skillnader vad gäller upplevelsen av skyndsamhet mellan män och kvinnor. Utrikes födda instämmer i högre grad till att ärendet handläggs snabbt än inrikes födda vad gäller assistansersättningen. Medelvärdet ligger på 3,0 för utrikes födda och 2,6 för inrikes födda.

Service

Vi bedömer att servicen inom assistansersättning är god. De minskade öppetiderna i telefonin med anledning av den ekonomiska situationen har medfört att tillgängligheten har minskat marginellt och väntetiderna ökat något i telefonin. Men fortfarande upprätthålls en god nivå som ligger väl inom uppsatta mål. De försäkrades upplevelse av tillgänglighet och bemötande har minskat marginellt men ligger kvar på en god nivå. Användningen av e-tjänster har fortsatt att öka.

Vi bedömer att servicen inom omvårdnadsbidrag är fortsatt god. Användningen av e-tjänsten har ökat från en redan hög nivå. De minskade öppetiderna i telefonin har minskat tillgängligheten i telefonin något. Men väntetiden har inte påverkats.

Tillgänglighet och väntetider i telefonin

Tabell 29 Tillgänglighet och väntetid i telefonin¹

		2022	2023	2024
Assistansersättning	Tillgänglighet, procent	93	93	91
	Väntetid, antal minuter	5,7	4,4	7,2
Omvårdnadsbidrag	Tillgänglighet, procent	94	88	86
	Väntetid, antal minuter	5,8	10,6	10,8

¹ Statistiken baseras på samtal till Försäkringskassans kundcenter och växel. Direktsamtal till handläggare ingår inte.

Assistansersättning

Antalet inkomna telefonsamtal om assistansersättning uppgår i år till cirka 31 000 samtal. Det är en minskning med 32 procent jämfört med föregående år då cirka 49 000 samtal kom in. Tillgängligheten har minskat marginellt, från 93 procent under föregående år till 91 procent i år. Väntetiden har ökat med cirka 3 minuter.

Att tillgängligheten i telefonin har minskat och väntetiderna förlängts trots färre inkomna samtal kan till viss del förklaras av att vi har haft minskade öppettider och resurser i telefonin under stora delar av året. Anledningen är vår ekonomiska situation som har medfört att vi har prioriterat resurser till handläggning av ansökningar.

Vi bedömer att tillgängligheten och väntetiderna inom telefonin fortsatt är på en god nivå.

Omvårdnadsbidrag

Antalet inkomna telefonsamtal om omvårdnadsbidrag uppgår i år till cirka 46 800. Det är en ökning med 17 procent jämfört med föregående år då cirka 39 900 samtal inkom. Ökningen av samtal till Försäkringskassan kan till viss del förklaras av att fler personer ansöker om omvårdnadsbidrag och har frågor om sin ansökan. Till följd av ökningen av samtal i kombination med de minskade öppettiderna i telefonin har tillgängligheten i telefonin minskat något från 88 procent till 86 procent. Väntetiden är däremot oförändrad.

Användning av e-tjänster

Tabell 30 Användning av e-tjänster per förmån, procent

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Assistansersättning	Andel ansökan via e-tjänsten	24,8	26,6	30,5	21,1	22,9	24,1	22,7	24,5	26,8
	Andel elektronisk tidsredovisning ¹	83,1	85,5	88,0	82,9	85,9	87,8	83,0	85,7	87,9
	Andel inskickade räkningar via e-tjänsten	20,3	49,6	60,3	20,4	49,9	61,4	20,4	49,8	60,9
Omvårdnadsbidrag	Andel ansökan via e-tjänsten	91,9	94,1	95,4	90,2	92,3	94,8	91,6	93,8	95,2

¹ Utfallet visar genomsnittet per år.

Assistansersättning

Andelen personer som ansöker om assistansersättning via e-tjänsten har fortsatt att öka även i år. Ökningen är större för kvinnor än för män. Sedan flera år är det en större andel kvinnor än män som använder e-tjänsten. Utifrån tillgängliga underlag kan vi inte förklara varför. Jämfört med föregående år har skillnaden ökat. Även användningen av e-tjänsten för tidsredovisning har fortsatt att öka sedan föregående år. Det gäller både för kvinnor och män. Och andelen kvinnor och män som använder tjänsten är lika stor.

Andelen personer som använder e-tjänsten för att in skicka in räkningar för utförd assistans har ökat med cirka 10 procentenheter sedan föregående år. Det är lika vanligt att kvinnor och män använder tjänsten. Till skillnad från föregående år har inga nya systemleverantörer anslutit sig till tjänsten. Däremot har vi under året genomfört informationsinsatser till kommuner om redovisning av utförd assistans vilket delvis kan förklara ökningen av användningen.

Arbetsgivare och uppdragsgivare ska skicka in uppgifter om assistenten till Försäkringskassan. Andelen uppgifter som skickats in elektroniskt har ökat något sedan föregående år och uppgår nu till 85 procent. Under 2023 skickades cirka 82 procent av uppgifterna in digitalt.

Omvårdnadsbidrag

Andelen föräldrar som ansöker om omvårdnadsbidrag via e-tjänsten har fortsatt att öka från en redan hög nivå. Det är fortfarande en högre andel kvinnor som ansöker via e-tjänsten, men skillnaden mellan män och kvinnor minskar. Vi har under året utvecklat e-tjänsten för omvårdnadsbidrag. Det är nu möjligt att fylla i och spara en ansökan för att sedan fortsätta vid en annan tidpunkt. Dessutom kan personer med skyddade personuppgifter nu ansöka digitalt.

De försäkrades upplevelse av tillgänglighet och bemötande

De försäkrades upplevelse av tillgänglighet och bemötande har inte förändrats nämnvärt mellan 2023 och 2024. Medelvärdet på en femgradig skala är 3,5 för assistansersättning och 3,8 för omvårdnadsbidrag.

Det finns inte några skillnader mellan män och kvinnor vad gäller upplevelsen av tillgänglighet och bemötande. Utrikes födda upplever däremot bättre tillgänglighet och bemötande än inrikes födda både när det gäller assistansersättningen och omvårdnadsbidraget. För assistansersättningen är medelvärdet för inrikes födda 3,3 mot 3,8 för utrikes födda. Motsvarande siffror för omvårdnadsbidraget är 3,7 respektive 4,1.

Produktivitet

Tabell 31 Styckkostnad¹, kronor per beslut

	2022	2023	2024	Förändring 2023–2024, procent	Förvaltningskostnad 2024, miljoner kronor
Assistansersättning	67 542	80 901	76 478	-5,5	453
Omvårdnadsbidrag	8 879	8 699	9 174	5,5	572

¹ Löpande pris. Styckkostnaderna går inte att redovisa könsuppdelade på grund av tidredovisningssystemets uppbyggnad.

Assistansersättning

Styckkostnaden inom assistansersättningen har utvecklats positivt sedan föregående år. Inom rätten till assistansersättning har vi i år fler vana handläggare än föregående år då många nyanställda var under upplärning. Vi har därför fattat fler beslut än under föregående år. När det gäller rätten till utbetalning har produktiviteten framför allt påverkats av maskinell handläggning av enklare utbetalningsärenden. Andelen beslut som handlagts maskinellt har fortsatt att öka under året. Under året har vi minskat bemanningen inom assistansersättning och nyttjat resurserna där behoven varit större. Sammantaget har detta lett till att våra förvaltningskostnader minskat något sedan föregående år.

Omvårdnadsbidrag

Styckkostnaden per beslut inom omvårdnadsbidrag har ökat jämfört med föregående år. Vi fattade ungefär lika många beslut per årsarbetskraft som förra året. Och sammanlagt har vi fattat något fler beslut 2024 jämfört med 2023. Vi har därmed upprätthållit en god produktivitet.

Efter en större minskning under 2023 har antalet årsarbetskrafter ökat. Till största delen beror detta på intern omfördelning av resurser men också till viss del på nyanställning.

Förvaltningskostnaderna har ökat vilket har flera orsaker. Kostnaderna för handläggning har påverkats av att vi har rekryterat och lånat in personal. Inlånade och nyanställda medarbetare utreder av naturliga skäl färre ärenden än mer erfarna kollegor. Därför har ännu inte utvecklingen av antalet fattade beslut och styckkostnaden per beslut påverkats i större utsträckning. Att årsarbetskrafterna ökat något innebär också att en större andel av Försäkringskassans gemensamma kostnader fördelas till omvårdnadsbidraget jämfört med föregående år.

Mål för assistansersättningen

Mål: Försäkringskassans arbete med assistansersättning ska bidra till det nationella målet för funktionshinderspolitiken. Handläggningen ska präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet så att den som är berättigad till ersättning får det. Samtidigt ska den som inte har rätt till ersättning inte få det. Besluten ska vara likvärdiga över hela landet, för såväl flickor och pojkar som för kvinnor och män. Försäkringskassan ska även säkerställa en god kontroll för ett effektivt och rättssäkert nyttjande av gemensamma resurser och därigenom förebygga och förhindra felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Återrapportering: Försäkringskassan ska redovisa måluppfyllelsen och genomförda insatser för att uppnå målet. Vidare ska Försäkringskassan redovisa hur samverkan med Inspektionen för vård och omsorg har genomförts och på vilket sätt den har bidragit till att förbättra verksamheten.

Bedömning av måluppfyllelsen

Försäkringskassan bedömer att målet för assistansersättning är uppfyllt.

Försäkringskassan bidrar till jämlika levnadsvillkor och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning genom att utreda och bevilja assistansersättning. Detta ger assistansberättigade personer större möjligheter att leva ett liv så likt andra människors som möjligt. Vi ger även stöd till handläggarna för hur de försäkrade (vuxna som barn) kan vara delaktiga i utredningen av sin rätt till assistansersättning.

Vi bedömer sammantaget att handläggningen av förmånen i huvudsak präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet, det vill säga av korrekt och enhetlig rättstillämpning. Vi ser också en positiv utveckling sedan föregående år. Andelen ansökningar som avslås är relativt lika mellan olika län, liksom antalet beviljade timmar. Detta indikerar att besluten är likvärdiga.

Vi har fortsatt arbetet med att säkerställa god kontroll och motverka bidragsbrott. Sammantaget bedömer vi att kontrollen är god med hänsyn till vad som är möjligt med nuvarande lagstiftning. Vi bedömer samtidigt att lagstiftningen inte ger de kontrollmöjligheter som är nödvändiga för att effektivt motarbeta risken för brottslighet och oegentligheter.

Samverkan med Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har fortsatt och under året har vi förtydligat i styrande dokument om när en anmälan ska göras till IVO.

Kvalitet och likvärdiga beslut

Försäkringskassan bedömer att handläggningen av assistansersättning i huvudsak präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet. Vi ser också en positiv utveckling sedan föregående år. De utmaningar som finns i handläggningen redovisas i avsnittet Förmåner vid funktionsnedsättning, Kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut.

För personer som beviljas assistansersättning för första gången beviljas flickor något fler timmar än pojkar och män beviljas något fler timmar än kvinnor. Så har det varit de senaste tre åren. Under förra året minskade skillnaderna både bland barn och vuxna men i år har de ökat igen. När det gäller vuxna finns skillnaden inte kvar när hänsyn även tas till ålder och personkrets i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). När det gäller barn vet vi inte vad skillnaderna beror på. Det har tidigare varierat över tid om det är flickor eller pojkar som har beviljats flest timmar i genomsnitt. Det gäller både för förstagångsbeviljade och för samtliga mottagare.

Sett till samtliga assistansmottagare har män i genomsnitt fler timmar än kvinnor. Skillnaden finns kvar även när hänsyn tas till andra bakgrundsfaktorer. Vi har påbörjat en analys av dessa skillnader och har sett att skillnaden mellan könen kan till viss del förklaras av att en större andel män än kvinnor är beviljade assistans dygnet runt. Men skillnaden finns kvar för de som är beviljade dubbel assistans. Vi behöver göra fler analyser för att kunna uttala oss om det handlar om osakliga skillnader eller inte.

Mellan olika län är antalet beviljade timmar relativt lika över tid. Det gäller både för flickor, pojkar, kvinnor och män. När det gäller beslut om fler timmar har män ett högre genomsnittligt antal timmar jämfört med kvinnor under de senaste tre åren. Vi vet inte vad det beror på. För barn har skillnaderna i det genomsnittliga antalet beviljade timmar varierat mellan könen i beslut om fler timmar under samma period.

Andelen avslag på ansökningar om assistansersättning har minskat och ligger i år på 68 procent jämfört med 73 procent under 2023. Minskningen gäller både för barn och för vuxna, men det är fortfarande en större andel vuxna som får avslag på sin ansökan. För kvinnor har andelen avslag minskat mer än för flickor, pojkar och män. Flickor har under de senaste åren haft en högre andel bifall jämfört med pojkar, men vi kan inte uttala oss om det innebär osakliga skillnader eller inte. I tidigare studier där flera bakgrundsfaktorer ingått har resultaten visat att flickor fortsatt haft högre bifallsandel än pojkar medan det inte kvarstår några skillnader mellan kvinnor och män.

Andelen avslag är i stort sett lika stor i hela landet. Det finns geografiska skillnader mellan län i andelen avslag, men dessa är inte bestående över tid. Det kan bero på att antalet beslut per län är relativt lågt. Vi kan därför inte dra några slutsatser om huruvida skillnaderna är osakliga eller inte.

Tre av fyra avslag beror på att den sökandes behov av hjälp med de grundläggande behoven inte överstiger 20 timmar per vecka. Ungefär vart femte avslag beror på att den sökande inte tillhör den personkrets som kan ha rätt till assistansersättning. Bland de sökande som tillhör personkretsen är andelen som får avslag högst bland dem med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd. Detta är ett mönster sedan flera år tillbaka.

Ovanstående jämförelser indikerar att besluten är likvärdiga över landet.

Säkerställa god kontroll för ett effektivt och rättssäkert nyttjande

Under året har Försäkringskassan genomfört olika insatser för att förebygga felaktiga utbetalningar. Vi bedömer sammantaget att kontrollen är god givet de möjligheter som nuvarande regelverk ger. Men vi bedömer samtidigt också att det nuvarande regelverket inte ger tillräckliga möjligheter för att effektivt motarbeta brottslighet och oegentligheter.

Insatser riktade mot assistansanordnare

Försäkringskassan ska anmäla till IVO om det finns anledning att ifrågasätta en assistansanordnares lämplighet eller anledning att anta att någon bedriver yrkesmässig verksamhet med personlig assistans utan tillstånd enligt LSS. Under året har vi gjort totalt 61 anmälningar till IVO vilket är färre än under föregående år.

Försäkringskassan har under 2024 inte nekat utbetalning till någon assistansanordnare som bedömts vara olämplig som betalningsmottagare. IVO har också fattat färre beslut om att återkalla tillståndet för assistansanordnare som bedömts vara olämpliga att bedriva yrkesmässig verksamhet med personlig assistans.

Informationsinsatser riktade till försäkrade

Genom samverkansinsatser har vi informerat arbetsgivarorganisationer om skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden samt förmedlat exempel på förhållanden som ska anmälas.

Samverkansinsatser

Under året har vi även samverkat med andra myndigheter och andra externa aktörer i syfte att förhindra brottslighet och risk för felaktiga utbetalningar. Vi samarbetar kontinuerligt med bland annat IVO, Skatteverket och Polismyndigheten. Flera utredningar av assistansbedrägerier initierades under året inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot den organiserade brottsligheten.

Nya maskinella kontroller

I november 2023 införde vi maskinell handläggning av enklare utbetalningsärenden. Andelen utbetalningsbeslut som handlagts maskinellt har ökat stadigt under året. Vi bedömer att detta bidrar till att minska risken för felaktiga utbetalningar.

Kontrollutredningar inom assistansersättning

Tabell 32 Kontrollutredningar inom assistansersättning

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal avslutade kontrollutredningar	214	180	143	264	204	218	523	400	370
Andel avslutade ärenden med åtgärd, procent	22	27	25	23	23	24	26	24	24
Antal polisanmälningar	26	30	27	42	26	29	76	56	56
Upptäckta felaktiga utbetalningar och skadestånd, tusen kronor	165 961	113 208	145 875	230 149	144 561	174 439	454 551	258 170	320 314
Förhindrade felaktiga utbetalningar ² , tusen kronor	62 302	80 003	63 066	84 102	52 853	82 617	146 404	132 856	145 683

¹ Uppgift om kön saknas i ett antal fall (exempelvis på grund av att personen i fråga har skyddade personuppgifter), men i totalsiffran ingår samtliga kontrollutredningar.

² Förhindrade felaktiga utbetalningar är en bedömning av hur mycket ersättning som skulle ha betalats ut felaktigt om ersättningen inte hade avslagits, dragits in eller minskats.

Antalet avslutade kontrollutredningar ligger i stort sett på samma nivå som förra året. Andelen åtgärder är på samma nivå som föregående år och likaså antalet polisanmälningar.

Upptäckta felaktiga utbetalningar och skadestånd samt förhindrade felaktiga utbetalningar är högre än förra året. Under året har vi organiserat om kontrollutredningsverksamheten. Bland annat har vi bildat en särskild enhet där vi handlägger assistansersättningsärenden och andra särskilt utredningskrävande ärenden. Utöver detta har vi använt en ny riskbaserad modell för att välja ut ärenden för kontrollutredning inom assistansersättning. Det är svårt att dra säkra slutsatser om vad det högre beloppet beror på eftersom kontrollutredningar av assistansersättning är omfattande utredningar som pågår under lång tid och eftersom det återkrävda beloppet i det enskilda ärendet ofta är högt. Det är därför svårt att identifiera vilken påverkan de nya arbetssätten har haft, men en utvärdering av arbetssätten pågår. En annan sannolikt bidragande orsak är att de upptäckta felaktiga utbetalningarna och skadestånden som följt av arbetet i de regionala underrättelsecentren har ökat.

Av de avslutade kontrollutredningarna under 2024 har 218 gällt män och 143 kvinnor. Övriga kontrollutredningar avser till exempel anordnare. Det är fler män än kvinnor som är assistansberättigade vilket är en förklaring till skillnaden i antalet utredningar mellan könen.

Före februari 2023 registrerades assistansutredningar på assistansberättigade, anordnare och assistenter. För att bättre visa det faktiska antalet utredningar registreras nya ärenden sedan den 1 februari 2023 endast på brukaren. Ett antal kontrollutredningar som inleddes innan den 1 februari 2023 har avslutats under 2024 vilket gör att alla ärenden inte kunnat fördelas utifrån kön.

Samverkan med IVO

Försäkringskassan samverkar med IVO för att uppnå ett bättre och ett mer effektivt nyttjande av resurser. Därmed ska vi öka möjligheten att ge god service till försäkrade samtidigt som vi ökar möjligheten att motverka utnyttjande av assistansersättningen. Försäkringskassan och IVO beskriver samarbetsformerna i en gemensam viljeinriktning och har kontinuerligt samverkansmöten tillsammans med flera berörda myndigheter.

Under 2023 inledde vi tillsammans med IVO en översyn av våra styrande dokument om när en anmälan till IVO ska göras. I år har vi förtydligat våra styrande dokument om i vilka situationer Försäkringskassan ska anmäla en enskild som bedriver yrkesmässig verksamhet med personlig assistans utan tillstånd.

Förmåner vid sjukdom och nedsatt arbetsförmåga

I detta avsnitt redovisas resultaten avseende handläggningen av aktivitetsersättning, sjukersättning och sjukpenning samt hur den har utvecklats med utgångspunkt i aspekterna kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut, skyndsamhet, service samt produktivitet.

Försäkringskassans ekonomiska förutsättningar har påverkat förmåner vid sjukdom och nedsatt arbetsförmåga. De har främst påverkat möjligheterna till ersättningsrekrytering inom sjukpenning. Men det har även medfört att de resurser som frigjorts genom effektiviseringar inte kunnat återinvesteras i verksamheten för att förstärka arbetet med samordningsuppdraget.

Trots de ekonomiska förutsättningarna med betydligt färre resurser har utvecklingen av förvaltningen av sjukpenning i syfte att öka effektiviteten i handläggningen och för att kunna ge sjukskrivna ett bättre stöd för att komma tillbaka till arbetet fortsatt under 2024. Vi har genomfört en stor verksamhetsförändring som ett led i vår förflyttning från en geografiskt indelad verksamhet till en nationell styrning och konceptuell indelning utifrån verksamhetens karaktär. Det innebär att vi nu har en verksamhet som bättre utgår ifrån den försäkrades behov i olika stadier av sjukskrivningen, där behoven möts med rätt kompetenser och där samarbetet med partners stärks i processen för att kunna återgå i arbete. Genom förflyttningen har vi fått en ökad robusthet och bättre förutsättningar att bibehålla kontinuitet i uppdraget.

Vi har infört ett nytt it-stöd inom sjukpenning. Detta stöd innebär att hela anspråks- hanteringen byggts in i ett processtyrt flöde som grundar sig på logiken i ärendets beskaffenhet. Det nya systemet har även fler inbyggda kontroller som ska minska felaktiga utbetalningar.

Det har inte skett några större förändringar inom aktivitetsersättning även om verksamheten påverkats av myndighetens ekonomiska förutsättningar. Till exempel har vi inte kunnat stärka samordningen av rehabiliteringsinsatser. Där ligger resultaten på lägre nivåer jämfört med föregående år.

Handläggningstiderna inom sjukersättning har förbättrats under året. Det är en effekt av att vi ökade antalet handläggare inom förmånen under föregående år eftersom handläggningstiderna var för långa.

Kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut

Aktivitetsersättning

Aktivitetsersättning kan beviljas vid nedsatt arbetsförmåga och förlängd skolgång. Handläggningen består av att utreda och besluta om rätten till ersättning. Den består även av att samordna insatser så att den som får aktivitetsersättning ska kunna gå vidare till studier eller arbete. Utifrån de uppföljningar som gjorts bedömer vi att handläggningen i huvudsak fungerar väl och att vi fattar rätt beslut. Det grundas på att andelen avvikelser i den interna försäkringskontrollen är oförändrad jämfört med föregående år och ligger på en fortsatt låg nivå. De försäkrade upplever kvaliteten på samma sätt som föregående år. Vi behöver förstärka samordningen av rehabiliteringsinsatser.

Sjukersättning

Utifrån de uppföljningar som gjorts bedömer vi att utredningsmomenten i handläggningen fungerar väl. Det bekräftas av att andelen beslut som ändras vid omprövning och av domstol ligger på en låg nivå. De försäkrade upplever att kvaliteten är oförändrad jämfört med föregående år. Sammantaget indikerar det att de beslut vi fattar är korrekta.

Sjukpenning

Inom sjukpenning hanterar vi både korta sjukfall som inte kräver någon omfattande utredning och längre sjukfall som är mer utredningskrävande och innehåller många svåra bedömningsmoment. De uppföljningar som gjorts under året indikerar att kvaliteten i bedömningar, utredningar och beslut överlag är god. De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut är oförändrad sedan föregående år.

Vi har under året tagit fram en ny metod som kallas fördjupad kartläggning av rehabiliteringsbehov (FKR). Den är implementerad sedan den 1 december 2024. FKR är en standardiserad metod som på ett enhetligt och effektivt sätt stödjer försäkringsutredaren i arbetet med att klargöra rehabiliteringsbehov. Metodens huvudsakliga syfte är att klargöra rehabiliteringsbehovet i ärenden där prognosen är oklar och det behövs fördjupad utredning. Försäkringsutredaren får på så sätt stöd i att identifiera de personer som behöver stöd för att kunna återgå i arbete eller annan sysselsättning.

Försäkringskassan ska så snart som möjligt ordna samordnande insatser i ett sjukfall om det är aktuellt. Vi har genomfört ett omfattande arbete inom sjukpenning för att fortsätta att stärka oss inom arbetet med att vidta insatser tidigt och i rätt ärenden. Vi har delat in verksamheten utifrån dess karaktär vilket ger oss förutsättningar att mer effektivt hantera olika delar i sjukskrivningsprocessen utifrån de försäkrades individuella situationer.

Resultat av uppföljningar och granskningar

Aktivitetsersättning

De uppföljningar som gjorts under året visar att vi genomför de kontroller och handläggningmoment som krävs för att fatta rätt beslut. De avvikelser som lyfts fram gäller samordning när den försäkrade har flera förmåner eller ersättningar parallellt samt brister i dokumentationen om bedömningen av det medicinska underlaget.

Sjukersättning

Årets uppföljningar och granskningar visar att vi genomför de handläggningmoment och kontroller som är av avgörande betydelse för att vi ska kunna fatta rätt beslut och betala ut rätt ersättning. De få avvikelser som identifierats avser brister i dokumentationen om bedömningen av det medicinska underlaget samt att dokumentation om utredning med den försäkrade saknas.

Sjukpenning

De uppföljningar och granskningar som gjorts under året visar att vi genomför de handläggningmoment och kontroller som är av avgörande betydelse för att fatta korrekta beslut. Bland annat ser vi positiva förflyttningar i hur vi dokumenterar och motiverar i våra ärenden och att vi handlägger mer aktivt. De positiva förflyttningarna i dokumentation kan till stor del härledas till ett utvecklat och förbättrat dokumentationsstöd.

De avvikelser som noterats inom ramen för granskning av de kontroller som är avgörande för att fatta korrekta beslut är få till antalet och kopplar framför allt till redan kända utvecklingsområden. Generellt visar resultatet ett fåtal avvikelser spridda över olika kontroller. Den jämna fördelningen indikerar att vi inte har några systematiska brister eller stora kunskapsluckor och är på så vis en indikation om god kvalitet.

Indikatorer

Här redovisas ett antal indikatorer som är relevanta för bedömningen av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut av förmåner vid sjukdom och nedsatt arbetsförmåga.

Upptäckta felaktiga utbetalningar

Tabell 33 Upptäckta felaktiga utbetalningar, per förmån

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	190	190	157	204	196	202	394	386	359
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ¹	28,4	21,1	22,7	26,3	16,0	18,2	27,3	18,5	20,4
Sjukersättning	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	346	362	350	325	328	337	671	690	687
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ¹	23,6	20,1	31,8	25,4	24,3	36,4	24,4	22,0	33,9
Sjukpenning	Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	13 346	10 877	10 463	8 268	6 143	6 112	21 692	17 056	16 600
	Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ¹	32,6	34,0	40,1	26,1	25,7	33,7	30,1	30,9	37,8

¹ Andelen kan inte relateras till antalet felaktiga utbetalningar i den översta tabellraden eftersom andelen har beräknats utifrån felaktiga utbetalningar som hanterats under året.

Aktivitetsersättning

Antalet upptäckta felaktiga utbetalningar har minskat sedan föregående år. Den vanligaste orsaken till en felaktig utbetalning är att den försäkrade inte anmält ändrade förhållande om exempelvis arbete eller studier.

Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar som orsakats av Försäkringskassan har ökat något jämfört med föregående år. Andelen felaktiga utbetalningar som orsakats av Försäkringskassan är högre för kvinnor än för män. Hur stor skillnaden mellan män och kvinnor är fluktuerar över tid och har nu minskat jämfört med föregående år. Vi kan inte förklara skillnaden utifrån tillgängliga underlag. Den vanligaste anledningen till en felaktig utbetalning som orsakats av Försäkringskassan är att vi inte har omhändertagit information om ändrade förhållanden.

Sjukersättning

Inom sjukersättning är antalet upptäckta felaktiga utbetalningar oförändrat jämfört med föregående år. Den vanligaste anledningen till en felaktig utbetalning är att den försäkrade inte anmäler förändringar. Det gäller framför allt arbete eller flytt utomlands.

Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar orsakade av Försäkringskassan har ökat sedan föregående år. Dessa felaktiga utbetalningar beror framför allt på att vi inte alltid kan stoppa utbetalningar i tid i it-systemet. Vi kan inte förklara varför andelen har ökat. Av de felaktiga utbetalningarna är andelen orsakade av Försäkringskassan högre för män än för kvinnor och så har det även sett ut tidigare år. Skillnaden har ökat sedan 2022 och går inte att förklara utifrån tillgängliga underlag.

Sjukpenning

Antalet upptäckta felaktiga utbetalningar av sjukpenning fortsätter att minska. Det nya it-stödet som driftsattes i maj ger försäkringsutredarna mer stöd i fler moment, framför allt kopplat till beräkning av ersättning. På så sätt minskar riskerna för oavsiktliga fel och detta kan vara en bidragande faktor till minskningen.

Andelen fel som orsakas av Försäkringskassan har ökat jämfört med 2023. Vi kan inte med säkerhet förklara varför andelen felaktiga utbetalningar orsakade av Försäkringskassan har ökat. Det är en högre andel kvinnor än män som får felaktiga utbetalningar orsakade av Försäkringskassan och skillnaden är oförändrad över tid. Ett exempel är när Försäkringskassan missat att tillfällig föräldrapenning tagits ut för dagar i anspråksperioden vilket kan leda till återkrav. Eftersom det är fler kvinnor än män som tar ut tillfällig föräldrapenning skulle det kunna förklara den högre andelen. Ett antal tidigare identifierade risker för felaktiga utbetalningar har i år minskat tack vare det nya it-stödet och dess mer omfattande maskinella kontroller.

Intern försäkringskontroll

Tabell 34 Intern försäkringskontroll, per förmån

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	Antal granskade ärenden	469	469	449	516	515	441	985	984	890
	Andel med avvikelse, procent	4,1	1,1	1,1	4,7	1,4	1,4	4,4	1,2	1,2
Sjukersättning	Antal granskade ärenden	514	545	449	480	439	441	994	984	890
	Andel med avvikelse, procent	1,4	1,5	2,2	2,1	0,9	1,1	1,7	1,2	1,7
Sjukpenning	Antal granskade ärenden	674	703	686	396	365	382	1 070	1 068	1 068
	Andel med avvikelse, procent	7,4	6,4	2,9	5,3	9,6	3,7	6,6	7,5	3,2

Aktivitetserättning

Andelen ärenden med avvikelser i kontrollen av slumpmässigt utvalda ärenden är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år och ligger på en fortsatt låg nivå. Den vanligaste avvikelsen är ekonomisk samordning med annan förmån eller ersättning.

Sjukersättning

Andelen ärenden med avvikelser inom sjukersättning har ökat något jämfört med föregående år men ligger på en fortsatt låg nivå. Den vanligaste avvikelsen är precis som föregående år att tidpunkten för försäkringsfallet registrerats felaktigt.

Sjukpenning

Inom sjukpenning har andelen ärenden med avvikelser minskat sedan föregående år. Detta indikerar att kvaliteten har förbättrats. Sammantaget finns det utifrån den löpande kontrollen inga indikationer på systematiska brister eller utvecklingsområden.

Omprövningar

Tabell 35 Omprövningar, per förmån¹

		Kvinnor			Män			Totalt ²		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetssättning	Inkomna ärenden	255	321	444	290	283	420	545	604	864
	Avgjorda ärenden	236	322	410	274	273	395	510	595	805
	Ändrade beslut, procent	19,5	18,3	15,6	20,4	24,9	18,0	20,0	21,3	16,8
Sjukersättning	Inkomna ärenden	1 593	2 349	2 470	1 186	1 547	1 584	2 779	3 893	4 054
	Avgjorda ärenden	1 547	2 071	2 601	1 156	1 400	1 619	2 703	3 471	4 220
	Ändrade beslut, procent	11,8	9,3	6,0	11,9	8,6	7,8	11,8	9,0	6,7
Sjukpenning	Inkomna ärenden	3 895	3 278	4 166	2 453	2 127	2 481	6 348	5 405	6 647
	Avgjorda ärenden	4 051	3 045	3 410	2 578	1 997	2 035	6 629	5 042	5 445
	Ändrade beslut, procent	13,7	13,3	12,7	16,8	15,9	14,3	14,9	14,3	13,3

¹ Utfallet baseras på den senaste registreringen av vilken förmån som omprövningen avser. I utfallet för sjukpenning ingår även förebyggande sjukpenning och sjuklönegaranti.

² Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av registreringar med okänt kön.

Aktivitetssättning

Inom aktivitetssättning har antalet beslut som omprövas ökat. Det kan förklaras av att andelen avslag har ökat. Andelen beslut som ändras efter omprövning har minskat jämfört med föregående år. Den vanligaste anledningen till att vi ändrar ett beslut är att det har tillkommit underlag vid omprövningen. Beslut som gäller män ändras oftare efter omprövning. Hur stor skillnaden mellan män och kvinnor är fluktuerar över tid och har nu minskat jämfört med föregående år. Vi kan inte förklara skillnaden mellan könen utifrån tillgängliga underlag.

Sjukersättning

Inom sjukersättning har antalet beslut som omprövas fortsatt att öka. Detta skulle kunna förklaras av att andelen avslag också har ökat. Antalet avgjorda omprövningar har också ökat. Andelen beslut som ändras efter omprövning har däremot fortsatt att minska. Den vanligaste anledningen till att ett beslut ändras är att det har tillkommit underlag vid omprövningen. Under 2024 var det vanligare bland män än kvinnor att få sina beslut ändrade efter omprövning. Vad det beror på kan inte förklaras utifrån tillgängliga underlag.

Sjukpenning

Inom sjukpenning har antalet beslut som omprövats ökat. Det är något vanligare att män begär omprövning. Det beror sannolikt på en ökning av beslut som i grunden avser sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och som räknas med i statistiken. Ökningen avseende beslut rörande SGI beror på en ändrad hantering. En annan möjlig förklaring är att avslagen har ökat något.

Andelen beslut som ändrats efter omprövning har minskat. Den vanligaste anledningen till att beslut ändras är att det tillkommit underlag vid omprövningen. Beslut som gäller män ändras oftare efter omprövning. Skillnaden har minskat, men vi kan inte förklara skillnaderna mellan könen utifrån tillgängliga underlag.

Mål i förvaltningsrätt

Tabell 36 Mål i förvaltningsrätt, per förmån¹

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetssättning	Inkomna ärenden	75	82	107	71	81	105	146	163	212
	Avgjorda ärenden	123	108	79	95	108	79	218	216	158
	Ändrade beslut, procent	18,7	8,3	7,6	21,1	17,6	12,7	19,7	13,0	10,1
Sjukersättning	Inkomna ärenden	611	833	1 161	482	617	682	1 093	1 450	1 843
	Avgjorda ärenden	903	872	883	619	654	555	1 522	1 526	1 438
	Ändrade beslut, procent	9,7	9,1	6,2	10,0	7,6	6,7	9,9	8,5	6,4
Sjukpenning	Inkomna ärenden	1 145	942	861	672	562	514	1 817	1 504	1 375
	Avgjorda ärenden	2 123	1 465	886	1 080	874	554	3 203	2 339	1 440
	Ändrade beslut, procent	11,2	11,1	10,8	9,8	8,5	7,9	10,7	10,1	9,7

¹ På grund av förändrad källa kan resultaten inte jämföras med resultaten i årsredovisningen 2023.

Aktivitetssättning

Antalet överklagade beslut inom aktivitetssättning har ökat medan antalet avgjorda beslut har minskat. Att antalet överklagade beslut har ökat kan bero på att fler beslut har omprövats vilket leder till fler överklaganden. Andelen beslut som ändras i förvaltningsrätten har minskat. Den vanligaste orsaken till att beslut ändras är att förvaltningsrätten gör en annan bedömning än Försäkringskassan utifrån samma underlag. Antalet är för litet för att eventuella skillnader mellan kvinnor och män ska behandlas.

Sjukersättning

Inom sjukersättning har antalet beslut som överklagas fortsatt att öka. Detta skulle kunna förklaras av att antalet omprövningar har ökat under samma period. Antalet avgjorda överklaganden har minskat. Andelen beslut som ändras efter överklagan har fortsatt att minska. Den vanligaste anledningen till att ett beslut ändras är att förvaltningsrätten gör en annan bedömning än Försäkringskassan utifrån samma underlag.

Sjukpenning

Inom sjukpenning har antalet beslut som överklagas till förvaltningsrätten minskat. Även antalet avgjorda överklaganden har minskat. Andelen som ändras i förvaltningsrätten har minskat något från föregående år. De senaste tre åren har det varit vanligare bland kvinnor att få sina beslut ändrade. Den vanligaste anledningen till att beslut ändras är att förvaltningsrätten gör en annan bedömning än Försäkringskassan utifrån samma underlag.

Efterkontroller i sjukersättningsärenden

Försäkringskassan ska enligt lagstiftningen följa upp ett beslut senast efter tre år i ärenden där vi har beviljat en försäkrad sjukersättning efter den 1 juli 2008. I uppföljningen ingår att utreda den försäkrades hälsotillstånd och informera om möjligheterna till rehabilitering och arbete med vilande sjukersättning.

Under året har vi gjort 22 200 sådana uppföljningar vilket är cirka 10 500 färre än under 2023. Att det är färre uppföljningar under 2024 beror på att antalet uppföljningar som ska göras årligen varierar. I cirka 1 procent av fallen ledde uppföljningen till att den försäkrade prövade att arbeta med vilande sjukersättning eller fick en ändrad ersättning. Andelen uppföljningar som ledde till en ändring eller vilande ersättning är oförändrad sedan föregående år.

Vi har även kontrollerat ärenden där den försäkrade har både sjukersättning och inkomst av arbete. Till skillnad från den lagstadgade uppföljningen omfattar kontrollen även dem som beviljats ersättning före den 1 juli 2008. Under året har vi granskat 40 av de 59 ärenden som valts ut för kontroll. I cirka 13 procent av fallen ledde granskningen till att ersättningen minskade eller upphörde. Andelen ärenden som ändrades är större än i den lagstadgade uppföljningen.

De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut

De försäkrades upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut har inte förändrats nämnvärt sedan föregående år. Medelvärdet för de försäkrades bedömning på en femgradig skala ligger på 2,6 för sjukersättningen, 3,0 för aktivitetsersättning och 3,0 för sjukpenning.

Inom sjukpenning är män är något mer nöjda med kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut jämfört med kvinnor. Det rör sig om en skillnad i medelvärde på 3,1 mot 2,9.

Utrikes födda ger uttryck för en något bättre upplevelse av kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut än inrikes födda. Detta gäller inom sjukersättning och sjukpenning. Skillnaden i medelvärde ligger på ungefär 0,5. För till exempel sjukersättning är medelvärdet för inrikes födda 2,4 jämfört med 3,0 för utrikes födda.

Behovsstyrd handläggning för att personer ska få effektivt stöd

Försäkringskassans samordnande roll

Försäkringskassan ska utreda och bedöma vilket stöd den försäkrade behöver för att kunna få eller få tillbaka förmågan att arbeta eller studera. Vi har en samordnande roll i arbetet med att nödvändiga åtgärder vidtas. Den samordnande rollen förutsätter samverkan med bland annat hälso- och sjukvården, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen. Tillsammans med Arbetsmiljöverket samverkar vi för att uppnå en effektiv användning av tillgängliga resurser inom rehabiliteringsområdet.

Samverkan för att skapa förutsättningar för individen

Försäkringskassans samverkan har två perspektiv: dels det arbete som sker på individnivå i handläggningen och dels det som sker på strukturell nivå för att skapa en effektiv samverkan mellan flera aktörer så att arbetet på individnivå fungerar smidigt. Mer om vad som genomförts inom samverkan med respektive samverkanspart redovisas i avsnittet Mål för sjukförsäkringen, Strukturell samverkan med andra aktörer för att nå målet.

För att sjukskrivna personer ska få ett tillräckligt stöd för att komma tillbaka i arbete är det avgörande att alla aktörer i sjukskrivningsprocessen bidrar aktivt utifrån sina respektive ansvarsområden. Försäkringskassan har inga egna rehabiliteringsinsatser att erbjuda den som är sjukskriven. Däremot har vi en samordnande roll i sjukskrivningsprocessen. Det handlar om att se till att behovet av rehabilitering snarast klarläggs och att nödvändiga åtgärder vidtas så att rehabiliteringen blir effektiv. I det arbetet ska vi samverka med de andra aktörerna i sjukskrivningsprocessen.

Tidiga kontakter med den som är sjukskriven

Syftet med att kontakta en sjukskriven person tidigt i sjukskrivningen är dels att informera om reglerna i sjukförsäkringen och dels att utreda förutsättningarna för att komma tillbaka i arbete eller aktivitet.

Sedan november 2023 sker utredning med den försäkrade för att utreda förutsättningar för återgång i arbete genom den framtagna metoden ”inledande kartläggning av rehabiliteringsbehov” (IKR). IKR är en standardiserad metod som ersatt den tidigare ”telefonutredningen”. Metodens huvudsakliga syfte är att klarlägga rehabiliteringsbehovet i ett tidigt skede i sjukfallet och ska hjälpa handläggaren att identifiera de personer som har en tydlig planering för att komma tillbaka i arbete eller studier. Eftersom IKR är ett standardiserat obligatoriskt moment i handläggningen finns inte längre krav på en manuell registrering i handläggningssystemet. Med anledning av den nya metoden och styrningen kring hur denna ska användas finns det inte längre förutsättningar att redovisa indikatorer om telefonutredningar eller när dessa genomförs.

Att vi i en hög utsträckning har kontakt med våra försäkrade bekräftas av en arbetsrapport i vilken det framkommer att 93 procent av alla tillfrågade uppgav att de pratat med en försäkringsutredare under sin aktuella sjukskrivning.²²

²² Arbetsrapport 2024:02 - Stöd tillbaka i arbete, En enkätundersökning om sjukskrivnas upplevelser av stöd från arbetsgivare, hälso- och sjukvården och Försäkringskassan, dnr FK 2022/009500.

Möten med den försäkrade för att utreda behovet av samordning

Avstämningsmöten

Försäkringskassan ska verka för att andra aktörer såsom hälso- och sjukvården, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen vidtar rehabiliteringsåtgärder så snart det är lämpligt. Detta kan exempelvis ske inom ramen för ett avstämningsmöte.

Tabell 37 Genomförda avstämningsmöten, sjukpenning¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Tid till första avstämningsmöte, antal dagar i genomsnitt	438	470	574	446	461	571	441	467	573
Avstämningsmöte, antal genomförda möten	32 557	39 201	38 093	15 831	18 087	18 237	48 388	57 288	56 330

¹ Denna statistik baseras på manuella registreringar och antalet kan skilja sig från årsredovisningen 2023 på grund av efterregistreringar. Resultaten ska tolkas med försiktighet eftersom viss underregistrering kan förekomma.

Inom sjukpenning har antalet genomförda avstämningsmöten minskat något. Det är vanligare att kvinnor deltar i ett avstämningsmöte än att män gör det. Det skulle kunna förklaras av att kvinnor är sjukskrivna på grund av stress i högre utsträckning än män. Stressrelaterad ohälsa kräver ofta aktiva insatser i form av exempelvis avstämningsmöten för planering av arbetslivsinriktad rehabilitering. Den genomsnittliga tiden till första avstämningsmöte har ökat. Det beror med största sannolikhet på att vi har tagit fram flera standardiserade utredningsverktyg i handläggningen (IKR och FKR) vilket får till innebörd att kartläggning av rehabiliteringsbehov sker tidigare i ärendena och att behov av ett första avstämningsmöte förskjuts.

Gemensam kartläggning²³

Ett sätt att komma fram till vilken rehabilitering en försäkrad behöver är att göra en gemensam kartläggning med Arbetsförmedlingen. Metoden används framför allt för dem som har sjukpenning eller aktivitetsersättning. Kartläggningen inleds med att den försäkrade, arbetsförmedlare och försäkringsutredare träffas för att bedöma vilka insatser individen behöver för att utveckla eller få tillbaka arbetsförmåga. Även andra aktörer kan delta, såsom arbetsgivare, hälso- och sjukvård eller en kommun.

Kartläggningen avslutas med att myndigheterna tillsammans med den försäkrade gör en plan för de rehabiliteringsinsatser som personen behöver. Det kan handla om arbetsförberedande eller arbetslivsinriktade insatser hos Arbetsförmedlingen, insatser hos annan aktör eller insatser som finansieras av ett samordningsförbund eller Europeiska socialfonden.

²³ Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har ett gemensamt regeringsuppdrag att vidareutveckla övergången mellan myndigheterna för personer som är sjukskrivna och för unga med aktivitetsersättning. Åtterrapporering gjordes den 3 april 2024, FK 2023/003147. Nästa återrapporering sker senast den 11 april 2025.

Tabell 38 Gemensamma kartläggningar¹

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	Tid till första kartläggning, antal dagar, (medelvärde) ²	1 293	1 179	1 154	1 274	1 222	1 105	1 283	1 202	1 127
	Antal genomförda kartläggningar	792	595	554	869	664	626	1 661	1 259	1 180
Sjukpenning	Tid till första kartläggning, antal dagar i genomsnitt ³	859	866	878	807	761	794	840	828	848
	Antal genomförda kartläggningar ⁴	4 217	4 372	4 683	2 437	2 487	2 601	6 654	6 859	7 284

¹ Statistiken för tidigare år har uppdaterats i förhållande till årsredovisningen 2023 på grund av en eftersläpning i registreringen av uppgifterna.

² Tiden till gemensam kartläggning beräknas utifrån den första genomförda gemensamma kartläggningen i respektive ärende.

³ Medelvärdet för tid till första kartläggning har förkortats jämfört med tidigare årsredovisningar med anledning av en revidering av statistiken där möten som inte har varit första gemensamma kartläggning har exkluderats.

⁴ Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av problem med att koppla ärendeinformationen mellan statistiksystemen.

Inom aktivitetsersättning har antalet gemensamma kartläggningar minskat jämfört med föregående år. Möjliga åtgärder har identifierats för att vända utvecklingen men ännu inte påbörjats. De ekonomiska förutsättningarna kan vara en orsak till minskningen där hantering av ansökningar har fått prioriteras framför samordningsuppdraget.

Inom sjukpenning har antalet genomförda kartläggningar ökat sedan 2023. Det är vanligare att kvinnor får en gemensam kartläggning och det tar även längre tid innan kvinnor får en gemensam kartläggning. Vi kan inte förklara skillnaden utifrån tillgängliga underlag.

Omställningsmöten

Den som inte längre har rätt till sjukpenning eller som får avslag på ansökan om sjukersättning eller aktivitetsersättning erbjuds ett omställningsmöte med Arbetsförmedlingen. Syftet med mötet är att underlätta individens övergång från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen. Syftet är också att förhindra att hen förlorar sin sjukpenninggrundande inkomst vid övergången.²⁴

Tabell 39 Omställningsmöten¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning, antal genomförda möten	103	84	80	126	77	78	229	161	158
Sjukersättning, antal genomförda möten	174	186	105	155	163	104	329	349	209
Sjukpenning, antal genomförda möten	926	877	1 004	544	635	642	1 470	1 512	1 646

¹ Denna statistik baseras på manuella registreringar och antalet kan skilja sig från årsredovisningen 2023 på grund av efterregistreringar. Resultaten ska tolkas med viss försiktighet eftersom viss underregistrering kan förekomma.

²⁴ Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har ett gemensamt regeringsuppdrag att vidareutveckla övergången mellan myndigheterna för personer som är sjukskrivna och för unga med aktivitetsersättning. Återrapportering gjordes den 3 april 2024, FK 2023/003147. Nästa återrapportering sker senast den 11 april 2025.

Inom aktivitetsersättning är antalet genomförda omställningsmöten i stort sett oförändrat sedan föregående år. Det är totalt sett få som tackar ja till ett möte och vi genomför ungefär en fjärdedel av de möten som erbjuds. Antalet omställningsmöten är för litet för att eventuella skillnader mellan kvinnor och män ska behandlas.

Inom sjukersättning har antalet genomförda omställningsmöten minskat sedan föregående år. Merparten av dem som erbjuds ett omställningsmöte tackar nej till mötet. Andelen genomförda omställningsmöten är något högre för män än för kvinnor. Skillnaden är liten och har inte ökat. Vad skillnaden mellan kvinnor och män beror på kan inte förklaras utifrån tillgängliga underlag.

Antalet omställningsmöten med personer som får sjukpenning har ökat från föregående år. Det skulle kunna bero på att vi kan se en mindre ökning i beslut om avslag.

Arbetsgivarens plan för återgång

En arbetsgivare ska upprätta en plan för återgång i arbete senast efter 30 dagar i sjukperioden om det kan antas att den försäkrades arbetsförmåga kommer att vara nedsatt på grund av sjukdom under minst 60 dagar. Försäkringskassan kan hämta in planen eller fråga arbetsgivaren om innehållet när vi behöver ytterligare information om vilka förutsättningar som finns för att den försäkrade ska kunna komma tillbaka i arbete. Informationen i planen kan också användas för att avgöra om det är aktuellt med arbetslivsinriktad rehabilitering hos arbetsgivaren eller Arbetsförmedlingen, eller aktuellt med insatser som finansieras av samordningsförbund.

Antalet planer för återgång i arbete som har kommit in²⁵ till Försäkringskassan har ökat från cirka 49 300 under 2023 till cirka 57 600 under 2024. Det är en ökning med 16 procent. Antalet inkomna planer påverkas dels av hur många planer som arbetsgivare skickar in till Försäkringskassan på eget initiativ och dels av hur många planer som vi begär in. Eftersom det inte är obligatoriskt att lämna in en upprättad plan till Försäkringskassan är det svårt att med säkerhet uttala sig om orsaken till utvecklingen.

Vi har idag ingen könsuppdelad statistik för arbetsgivarnas planer på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

Våra befintliga system fångar inte alla möten och samordningsinsatser som sker. Även löpande telefonkontakter med försäkrade och arbetsgivare bidrar till att identifiera samordningsbehov och initiera andra insatser. Det är fallet oavsett om vi bidrar direkt eller inte. Det kan exempelvis handla om anpassningar hos arbetsgivarna. Inom ramen för detta kan vi även identifiera arbetsgivare som brister i sitt arbetsanpassnings- och rehabiliteringsansvar och lämna tips avseende detta till Arbetsmiljöverket.

²⁵ Manuell registrering av händelse ska ske när planen inkommer till Försäkringskassan. Det kan vara via Försäkringskassans framtagna blankett, annan skriftlig form eller muntligt via telefon.

Skyndsamhet

Handläggningstiden inom aktivitetsersättning har ökat sedan föregående år och ligger fortfarande i linje med vad en utredningskrävande förmån normalt sett tar att handlägga. Antalet pågående ärenden har ökat medan de försäkrades upplevelse av skyndsamheten är oförändrad. Vi bedömer att handläggningen har skett skyndsamt utifrån förutsättningarna under året.

Handläggningstiden inom sjukersättning har minskat markant sedan föregående år och är nu på en normal nivå för förmånen. Antalet pågående ärenden har också minskat samtidigt som de försäkrades upplevelse av skyndsamheten är oförändrad. Vi bedömer att vi hanterat handläggningen av sjukersättning skyndsamt under året.

Inom sjukpenning har handläggningstiderna minskat sedan föregående år. Detta trots att handläggningstiderna ökade kraftigt under sommaren. Men med stöd av bland annat övertidsinsatser har handläggningstiderna stabiliserats under hösten. Vi bedömer därför att handläggningen har skett skyndsamt utifrån förutsättningarna sett till helåret.

Tabell 40 Handläggningstider, antal dagar i genomsnitt per förmån

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Aktivitetsersättning ¹	89	91	101	88	89	98	88	90	100	10,8
Sjukersättning ¹	117	133	103	116	129	101	117	131	102	-22,3
Sjukpenning	27	25	24	28	27	26	28	26	25	-4,6

¹ På grund av tidigare programfel vid framtagande av utfallet skiljer det sig mot årsredovisningen 2023.

Tabell 41 Pågående ärenden, antal per förmån¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	3 638	4 036	4 677	3 687	4 032	4 467	7 325	8 068	9 144
Sjukersättning	9 178	9 140	7 745	6 912	7 024	6 232	16 090	16 164	13 977
Sjukpenning	52 580	46 739	50 727	31 858	28 802	29 294	84 440	75 545	80 032

¹ På grund av utveckling av statistikfångsten skiljer sig utfallet mot årsredovisningen 2023.

Aktivitetsersättning

Inom aktivitetsersättning har både handläggningstider och antal pågående ärenden ökat sedan föregående år. En orsak är myndighetens ekonomiska situation som har medfört att vi inte har kunnat ersättningsrekrytera medarbetare i önskad omfattning. En konsekvens av det är att vi har justerat den interna målnivån för handläggningstiden från 90 till 120 dagar. Handläggningstiderna är fortfarande i linje med vad en utredningskrävande förmån som aktivitetsersättning normalt sett tar att handlägga. Handläggningstiden är något längre för kvinnor än för män, i genomsnitt tre dagar. Könsskillnaden för den genomsnittliga handläggningstiden har ökat med en dag över tid. Skillnaden i handläggningstid mellan könen kan inte förklaras utifrån tillgängliga underlag.

Sjukersättning

Inom sjukersättning har handläggningstiderna och antalet pågående ärenden minskat sedan föregående år. Minskningen beror på att vi under föregående år ökade antalet handläggare som arbetar med sjukersättning. Förändringen blir märkbar först under 2024 eftersom det tar flera månader att handlägga en ansökan om sjukersättning.

Handläggningstiderna är något längre för kvinnor än för män, i genomsnitt två dagar och skillnaden har minskat jämfört med föregående år. Skillnaden i handläggningstid mellan könen kan inte förklaras utifrån tillgängliga underlag. Även andelen pågående ärenden är högre för kvinnor än för män, men skillnaden har minskat något. Att andelen pågående ärenden skiljer sig åt mellan könen kan bero på att fler kvinnor än män ansöker om sjukersättning.

Sjukpenning

Inom sjukpenning har handläggningstiderna minskat sedan föregående år. Det beror sannolikt på att vi fått mer effekt av koncentrationen av handläggningen i och med vår stora verksamhetsförändring och även genom mindre effektiviseringar i systemet. De kraftigt ökade handläggningstiderna vi såg under sommaren stabiliserades under hösten med bland annat stöd av övertidsinsatser. Handläggningstiden är något längre för män än för kvinnor, i snitt två dagar. Skillnaden är den samma sedan föregående år. Utifrån tillgängliga underlag kan vi inte förklara skillnaden. Inflödet av sjukpenninganspråk har varit relativt oförändrat under året.

De försäkrades upplevelse av skyndsamheten

De försäkrades upplevelse av skyndsamheten är oförändrad jämfört med föregående år inom samtliga tre förmåner. Medelvärde för de försäkrades upplevelse på en femgradig skala ligger på 2,5 för sjukersättning, 3,1 för aktivitetsersättning och 3,3 för sjukpenning.

Det är ingen skillnad i bedömning av skyndsamhet mellan män och kvinnor. Utrikes födda är däremot mer nöjda med skyndsamheten än inrikes födda när det gäller sjukersättning och sjukpenning. Skillnaden i medelvärde ligger på ungefär 0,5. För sjukpenning är till exempel medelvärdet för inrikes födda 3,2 jämfört med 3,7 för utrikes födda.

Service

Service inom aktivitetsersättning är oförändrad jämfört med föregående år trots en minskad tillgänglighet och längre väntetid i telefonin. Servicnivån ligger i linje med vår målsättning och bedöms fungera väl givet förutsättningarna.

Inom sjukersättning bedöms servicen fungera väl. Tillgängligheten i telefonin har minskat något medan väntetiden är oförändrad. De försäkrades upplevelse av servicen är också oförändrad jämfört med föregående år.

För sjukpenning har Försäkringskassans ekonomiska situation medfört en försämrad service. Tillgängligheten har varit fortsatt för låg och väntetiderna har ökat något. Även de försäkrades upplevelse av tillgänglighet och bemötande är något försämrad från föregående år.

Tillgänglighet och väntetider i telefonin

Tabell 42 Tillgänglighet och väntetid i telefonin¹

		2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	Tillgänglighet, procent	96	91	89
	Väntetid, antal minuter	4,3	8,9	10,7
Sjukersättning	Tillgänglighet, procent	91	85	83
	Väntetid, antal minuter	7,2	13,2	13,5
Sjukpenning	Tillgänglighet, procent	66	59	58
	Väntetid, antal minuter	16,6	19,2	21,1

¹ Statistiken baseras på samtal till Försäkringskassans kundcenter och växel. Direktsamtal till handläggare ingår inte. Tillgänglighet i telefoni beräknas som antalet besvarade telefonsamtal delat med antalet inkomna samtal.

Aktivitetsersättning

Antalet samtal om aktivitetsersättning har minskat sedan föregående år från cirka 46 900 till cirka 45 900. Tillgängligheten har minskat och väntetiden har ökat vilket kan förklaras av att vi har haft minskade öppettider och resurser i telefonin under stora delar av året. Tillgängligheten och väntetiderna i telefonin motsvarar vår målsättning utifrån den ekonomiska situationen.

Sjukersättning

Antalet samtal om sjukersättning har minskat sedan föregående år från 118 000 till 104 000. Tillgängligheten har minskat något medan väntetiden är oförändrad jämfört med föregående år. Att tillgängligheten försämrats något kan förklaras av minskade öppettider och resurser i telefonin under stora delar av året till följd av vår ekonomiska situation.

Sjukpenning

Antalet samtal om sjukpenning har minskat från cirka 1,2 miljoner till cirka 1,0 miljon. Tillgängligheten har minskat från 59 procent till 58 procent och den genomsnittliga väntetiden har ökat från 19 minuter till 21 minuter. Den minskade tillgängligheten och de ökade väntetiderna kan främst förklaras av den ekonomiska situationen som har inneburit minskade öppettider och resurser i telefonin. Många försäkrade inom sjukpenning har dock direktkontakt med sin handläggare och dessa kontakter fångas inte i statistiken för den generella telefonin.

Inom sjukpenning har vi genomfört en fördjupad analys av avdelningens tillgänglighet. Den omfattade såväl telefonin direkt till handläggare som den generella telefonin. Vi såg även över möjligheterna att uppnå en högre tillgänglighet, service och effektivitet i utredningsarbetet.

Som en konsekvens av tillgänglighetsöversynen har vi ytterligare utvecklat och publicerat DMI-mallar (Digitalt Meddelande i Inloggat läge) för att på ett bättre och snabbare sätt vägleda försäkrade i den information som vi behöver i vår handläggning och för att hjälpa de försäkrade att lämna in tillräckliga och korrekta uppgifter. Det har inneburit att 67 procent av de försäkrade besvarar försäkringsutredarnas frågor via DMI redan samma dag vilket förkortar handläggningstiderna likväl som inflödet av samtal i den generella telefonin.

Användning av e-tjänster

Tabell 43 Användning av e-tjänster per förmån, procent

		Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitet ersättning	Andel ansökan via e-tjänst	79,9	84,7	88,9	71,9	78,6	83,1	75,9	81,7	86,1
	Andel digitalt inskickade läkarintyg/ utlåtanden, nedsatt arbetsförmåga	84,8	86,7	87,1	82,1	84,0	84,8	83,4	85,3	86,0
	Andel digitalt inskickade läkarintyg/ utlåtanden, förlängd skolgång	81,4	83,9	85,7	79,5	81,9	81,8	80,6	83,0	84,1
Sjukersättning	Andel som ansöker om sjukersättning via e-tjänst	71,3	76,4	79,4	64,6	68,7	73,4	68,5	73,2	76,9
	Andel digitalt inskickade läkarintyg/ utlåtanden	79,6	81,8	83,3	78,5	81,3	82,6	79,1	81,6	83,0
Sjukpenning	Andel ansökan om sjukpenning via e-tjänst	92,8	94,2	97,1	90,2	92,7	96,0	92,3	93,7	96,8
	Andel digitalt inskickade läkarintyg/ utlåtanden	93,8	95,0	95,9	90,1	94,5	95,7	93,5	94,8	95,8

Den totala andelen ansökningar via e-tjänsten har fortsatt att öka för alla tre förmånerna inom området liksom andelen digitalt inskickade läkarintyg och läkarutlåtanden. Det är vanligare att kvinnor använder e-tjänsterna och detta är relativt oförändrat över tid. Vi kan inte förklara skillnaden utifrån tillgängliga underlag.

De försäkrades upplevelse av tillgänglighet och bemötande

När det gäller tillgänglighet och bemötande har de försäkrades upplevelse försämrats något inom sjukpenning mellan 2023 och 2024 då medelvärdet sjunkit från 3,8 till 3,6 på en femgradig skala. För sjuk- och aktivitet ersättning återfinns inga skillnader mellan åren. Medelvärdena för 2024 ligger på 3,0 för sjukersättning och 3,8 för aktivitet ersättning.

Inom sjukpenning är kvinnor något mer nöjda med tillgänglighet och bemötande jämfört med män. Det rör sig om en skillnad i medelvärde på 3,7 mot 3,6. Inom sjuk- och aktivitet ersättning återfinns inga skillnader mellan könen.

Utrikes födda är mer nöjda med tillgänglighet och bemötande än inrikes födda inom sjukersättning och sjukpenning. Skillnaden i medelvärde ligger på ungefär 0,5. För sjukersättning ligger till exempel medelvärdet för inrikes födda på 2,8 jämfört med 3,3 för utrikes födda.

Produktivitet

Tabell 44 Styckkostnad¹, kronor per beslut²

	2022	2023	2024	Förändring 2023–2024, procent	Förvaltningskostnad 2024, miljoner kronor
Aktivitetsersättning	12 454	12 100	12 886	6,5	465
Sjukersättning	6 965	7 210	8 137	12,9	498
Sjukpenning	7 335	7 826	7 339	–6,2	3 969

¹ Löpande pris. Styckkostnaderna går inte att redovisa könsuppdelade på grund av tidredovisningssystemets uppbyggnad.

² Inom sjukpenning redovisas kronor per avslutat sjukfall.

Aktivitetsersättning

Inom aktivitetsersättning har styckkostnaden per beslut ökat och antalet beslut per årsarbetskraft är oförändrat jämfört med föregående år. Antal årsarbetskrafter har minskat och den ökade styckkostnaden kan förklaras av att vi har fattat färre beslut jämfört med föregående år. Förvaltningskostnaderna är oförändrade.

Sjukersättning

Inom sjukersättning har styckkostnaden per beslut ökat och antal beslut per årsarbetskraft minskat sedan föregående år. Det beror på att vi har haft färre årsarbetskrafter och fattat färre beslut jämfört med föregående år då en särskild satsning gjordes för att minska handläggningstiderna. Förvaltningskostnaderna har också minskat.

Sjukpenning

Även inom sjukpenning har styckkostnaden per beslut minskat och antalet beslut per årsarbetskraft har ökat. Det beror huvudsakligen på att fler ärenden avslutats i år än under förra året. Förvaltningskostnaderna har minskat.

Mål för sjukförsäkringen

Mål: Sjukförsäkringen ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom och ett effektivt stöd för återgång i arbete. För att motverka långvarig sjukfrånvaro ska Försäkringskassan tidigt i sjukfallen klarlägga behov av rehabilitering och verka för att åtgärder vidtas för en effektiv rehabilitering.

Återrapportering: Försäkringskassan ska redovisa måluppfyllelsen. Försäkringskassan ska särskilt redovisa:

- vilka åtgärder som har vidtagits för att regelverket för bedömning av arbetsförmåga och rätten till ersättning tillämpas enhetligt och rättssäkert samt vilka resultat som åtgärderna har lett till
- vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att såväl förebyggande insatser som tidiga rehabiliteringsinsatser genomförs för återgång i arbete, med särskilt fokus på sjukfrånvaro i psykiatriska diagnoser. Redovisningen ska inbegripa insatser som vidtas i samverkan med arbetsgivare, hälso- och sjukvård, Arbetsförmedlingen och genom samordningsförbund samt vilka resultat som åtgärderna har lett till
- hur ovanstående arbete bidragit till det riksdagsbundna målet om att frånvaron från arbete på grund av sjukdom ska ligga på en långsiktigt stabil och låg nivå.

Sjukförsäkringen omfattar förmånerna sjukpenning, rehabiliteringsersättning, aktivitetsersättning och sjukersättning.

Bedömning av måluppfyllelse

Försäkringskassan bedömer att målet i huvudsak är uppfyllt. Utifrån våra ekonomiska förutsättningar har vi inom sjukförmånerna i huvudsak fortsatt den positiva förflyttning vi påbörjade förra året. Bedömningen att målet fortsatt i huvudsak är uppfyllt görs mot bakgrund av att vi inom aktivitetsersättning inte heller i år fullt ut har nått målet med att verka för att åtgärder vidtas för att den försäkrade ska få effektivt stöd eller få tillbaka sin arbetsförmåga.

När det gäller sjukersättning bedömer vi att vi uppnår målet med enhetlig och rättssäker tillämpning. Vi har även sett en positiv förflyttning med markant förbättrade handläggningstider.

Inom sjukpenning bedömer vi att vi har uppnått målet mot bakgrund av en enhetlig och rättssäker tillämpning av regelverket, samt att vi fortsatt arbetet för att bättre och tidigare kartlägga rehabiliteringsbehov. Efter en stor verksamhetsförändring kommer vi ännu bättre kunna möta de försäkrades behov i olika stadier i sjukskrivningen. Försäkringskassans arbete bedöms ha bidragit till det riksdagsbundna målet om att frånvaron från arbete på grund av sjukdom ska ligga på en långsiktigt låg och stabil nivå.

Ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom

Försäkringskassan har under året fortsatt arbetet med att säkerställa en enhetlig och rättssäker tillämpning av regelverket och därigenom ökat förutsägbarheten för dem som ansöker om ersättning. För samtliga förmåner visar våra uppföljningar under året att de handläggningsmoment som har avgörande betydelse för att rätt beslut fattas och rätt ersättning betalas ut, har genomförts korrekt. Vi bedömer utifrån uppföljningar och resultat att vi i huvudsak har god kvalitet i de beslut vi fattar.

Handläggningstiderna har förbättrats inom sjukersättning och sjukpenning. För aktivitetsersättning har handläggningstiderna ökat till följd av myndighetens ekonomiska förutsättningar. De försäkrades upplevelse av skyndsamhet och kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut har inte förändrats nämnvärt sedan föregående år och är i huvudsak positiv för sjukpenning och aktivitetsersättning, om än något lägre för sjukersättning.

Effektivt stöd för att återfå arbetsförmågan och återgå i arbete

För att fortsätta bidra till det riksdagsbundna målet om att frånvaron från arbete på grund av sjukdom ska ligga på en långsiktigt låg och stabil nivå behöver alla aktörer bidra aktivt utifrån sina respektive ansvarsområden. Vi behöver arbeta tillsammans för att ge individen förutsättningar att komma tillbaka i arbete. Försäkringskassan arbetar därför med strukturell samverkan med alla aktörer i sjukskrivningsprocessen. Vi har under året arbetat med att ta fram och implementera nya arbetssätt och överenskommelser på en strukturell nivå. Arbetet syftar till att ge förutsättningar för en ändamålsenlig samordning av rehabiliteringsinsatser kring individen.

Utifrån Försäkringskassans ansvarsområde har vi vidtagit flera åtgärder för att säkerställa att relevanta samordnings- och rehabiliteringsinsatser görs för dem som behöver stöd för att komma tillbaka i arbete. Sedan november 2023 är metoden inledande kartläggning av rehabiliteringsbehov (IKR) implementerad i handläggningen inom sjukpenning. Det innebär att vi tidigare i sjukskrivningsprocessen kan kartlägga behov av och initiera insatser. I de ärenden där prognosen är oklar och fördjupad utredning behövs har vi dessutom utvecklat en ny metod; fördjupad kartläggning av rehabiliteringsbehov (FKR) vars huvudsakliga syfte är att klarlägga rehabiliteringsbehovet. Dessutom har vi gjort en större verksamhetsförändring som utifrån verksamhetens karaktär ger oss förutsättningar att mer effektivt hantera olika delar och bättre möta de försäkrades behov och individuella situation.

Inom aktivitetsersättning har antalet samordnande insatser under tid med förmån minskat under året. Andelen som fortsätter till studier eller arbete efter tid med ersättning är låg. Andelen som fortsätter till arbete har ökat medan andelen som fortsätter till studier har minskat under året. För sjukpenning ser vi att vi inleder insatser i ärenden både tidigare i sjukfallen och i större utsträckning än tidigare. Detta är ett arbete som behöver fortsätta.

Sammantaget bedömer Försäkringskassan att vi inom sjukpenning har tagit ytterligare steg framåt när det gäller att ge effektivt stöd till försäkrade för att de ska få tillbaka sin arbetsförmåga och komma tillbaka i arbete. Inom aktivitetsersättning ser vi inte samma positiva utveckling, vilket kan förklaras av ett ökat antal nyansökningar och prioriteringar utifrån det ekonomiska läget.

Försäkringskassans bidrag till att frånvaron är låg och stabil

Inom sjukpenning har vi under året utvecklat det förebyggande arbetet för att fler individer ska kunna behålla sin arbetsförmåga och vara kvar i arbete. Därmed har vi bidragit till det övergripande målet om låg och stabil sjukfrånvaro. Vi har inom ramen för vårt utvecklande arbete tagit fram något som vi kallar för aktörssituationer. Syftet är att ha ett mer effektivt och standardiserat arbetssätt och att likrikta arbetet mot partners. Målet med ett behovsanpassat stöd till våra partners är att i slutändan ge bättre stöd till våra försäkrade. Det ger oss dessutom bättre förutsättningar att följa upp effekten av vår samverkan.

Utifrån det arbete som Försäkringskassan gjort under året är vår bedömning att vi har bidragit till att sjukfrånvaron fortsatt ligger på en stabil och låg nivå. Den samlade sjukfrånvaron som mäts genom ohälsotalet har ökat något från 22,2 dagar 2023 till 22,6 dagar i år. Den del av ohälsotalet som utgörs av sjuk- och aktivitetsersättning är på samma nivå medan den del som utgörs av sjukpenning ökar. Även om varaktigheten tidigare ökat sedan regeländringarna 2021–2022 ser vi nu en försiktig tendens till att den minskar. Dessutom bedöms inflödet av nya sjukpenningärenden vara kvar på en förhållandevis låg nivå vilket har en större effekt på sjukfrånvaron än längden på sjukfall.

Sjukfrånvaron i Sverige

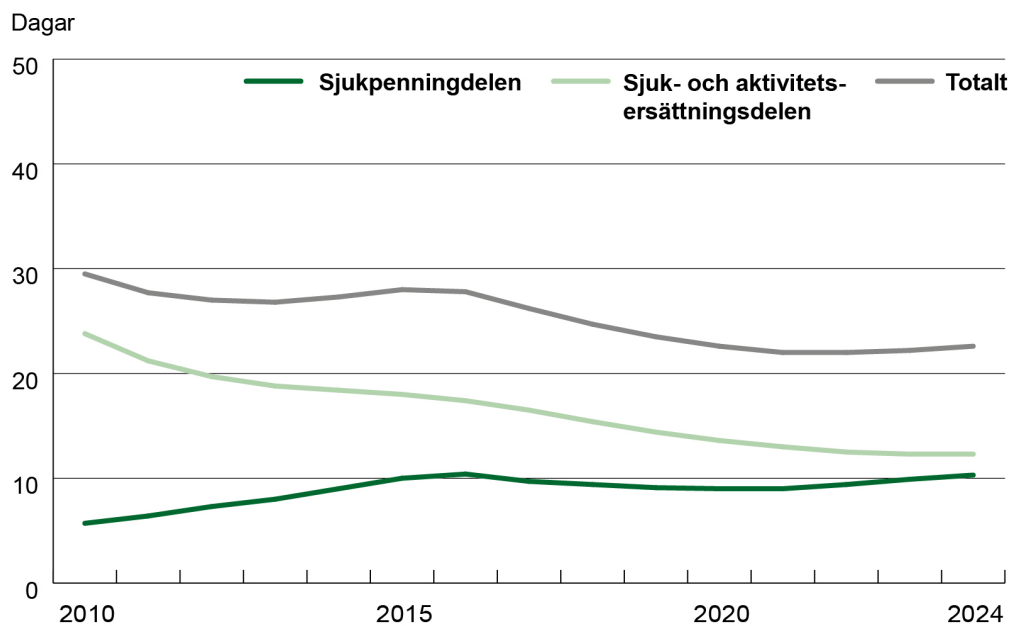
I det inledande avsnittet behandlas kortfattat och övergripande sjukfrånvaron ur ett internationellt perspektiv. I avsnitten som följer beskrivs ohälsotalet, sjukpenningtalet 1.0 och det nya måttet sjukpenningtalet 2.0.

De senaste åren har sjukfrånvaron i Sverige varit lägre än genomsnittet för ett antal västeuropeiska länder.²⁶ Förändringarna i sjukförsäkringens regelverk, bland annat införandet av rehabiliteringskedjan 2008, har minskat sjukfrånvaron i Sverige som är låg givet den fortsatt höga sysselsättningsgraden samt det relativt starka försäkringsskyddet. I andra länder har den ökande sysselsättningsgraden tvärtom ökat sjukfrånvaron i grupper med högre risk för sjukfrånvaro som kvinnor och äldre.²⁷

Ohälsotalets utveckling

Ohälsotalet definieras som antalet utbetalade nettodagar²⁸ inom hela sjukförsäkringen. Talet visar utvecklingen av antalet utbetalade dagar per försäkrad i åldrarna 16–64 år²⁹ med en sjukpenningdel som omfattar sjukpenning, arbetsskadesjukpenning och rehabiliteringspenning, samt en del som omfattar sjukersättning och aktivitetsersättning.

Diagram 3 Ohälsotalet¹

¹ Avser 12-månaders medelvärden.

²⁶ Siffror från statistikdatabasen Eurostat för de tre senaste åren avseende sjukfrånvaron i Danmark, Finland, Frankrike, Nederländerna, Norge och Tyskland.

²⁷ Arbetsrapport 2023:2, Den svenska sjukfrånvaron i ett europeiskt perspektiv, 1995–2022.

²⁸ Dagar med partiell ersättning räknas om till hela dagar, till exempel resulterar två dagar med halv ersättning i en nettodag.

²⁹ Måttet för ohälsotalet är inte uppdaterat i enlighet med nya regler för ålderspension.

Ohälsotalet har ökat något sedan 2023 och låg 2024 på 22,6 dagar. Trenden med ett sjunkande ohälsotal bröts 2023. Aktivitets- och sjukersättningsdelen av ohälsotalet är på samma nivå som föregående år³⁰ medan sjukpenningdelen har ökat jämfört med 2023. Ohälsotalet för kvinnor 2024 ligger betydligt högre än ohälsotalet för män, 27,2 dagar respektive 18,1 dagar. Detta är en skillnad på 50 procent vilket är en ökning jämfört med föregående år då skillnaden mellan könen var 48 procent.

Ökningen av sjukpenningdelen förklaras framför allt av regeländringar under 2021 och 2022. Bland annat handlar det om utökade möjligheter att skjuta upp bedömningen av arbetsförmågan mot ett normalt förekommande arbete vid dag 181 och 366 i rehabiliteringskedjan.

Vi ser dessutom att andelen individer med sjukpenning i åldersgruppen 63–65 år ökar något i förhållande till alla med sjukpenning. Denna ökning noteras även 2022 och 2023. Detta beror med största sannolikhet på regeländringar i sjukförsäkringen då en särskild bedömningsgrund infördes för gruppen den 1 februari 2022. Sannolikt beror det även på ändrade åldersgränser i pensionssystemet.

Sjukpenningtalets utveckling

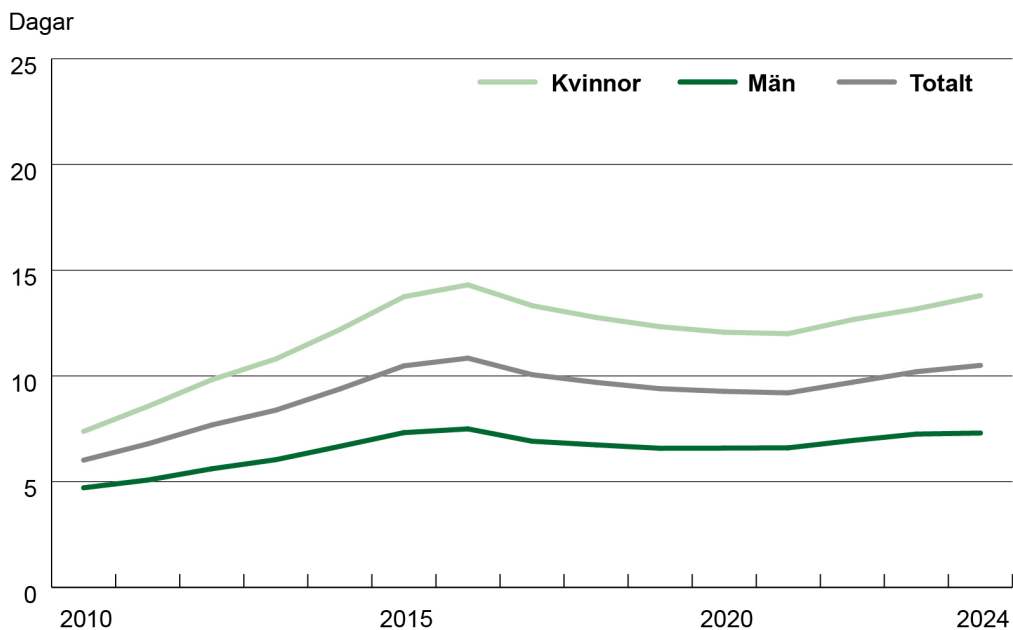
Sjukpenningtalet 1.0³¹ är i likhet med ohälsotalet ett mått på antalet utbetalade nettodagar per försäkrad i åldrarna 16–64 år.³² Sjukpenningtalet gäller dock bara sjukpenning och rehabiliteringspenning.

För att förstå förändringar av sjukpenningtalet är det viktigt att följa både hur många som beviljas sjuk- eller rehabiliteringspenning och sjukfallens längd.

³⁰ Sjukersättningsdelen har ökat för personer upp till och med månaden innan man fyller 66 år under 2023 som en effekt av regeländringar inom ålderspensionssystemet. Ohälsotalet inkluderar dock endast personer till och med 64 år.

³¹ Ett nytt mått för sjukpenningtalet har tagits fram. För att skilja måtten åt har det äldre måttet fått benämningen 1.0 och det nya måttet 2.0.

³² Måttet för sjukpenningtalet är inte uppdaterat i enlighet med nya regler för ålderspension. Se även sjukpenningtalet 2.0.

Diagram 4 Sjukpenningtalet¹

¹ Avser 12-månaders medelvärden.

Sjukpenningtalet har ökat för tredje året i rad. I december 2024 låg det på 10,5 dagar jämfört med 10,2 dagar i december 2023. Kvinnors sjukpenningstal ökar och var i december 13,8 dagar jämfört med 13,2 dagar i december föregående år. Mäns var 7,3 dagar i december 2024 vilket är samma som i december 2023. Ökningen av sjukpenningtalet drivs av kvinnors ökade sjukskrivningar.

Det är fortfarande en stor skillnad mellan kvinnors och mäns sjukpenningstal vilket till stor del beror på bristande jämställdhet i arbetslivet och det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Många kvinnor arbetar dessutom inom verksamheter med en högre risk för bristande organisatorisk och social arbetsmiljö, exempelvis inom vård och omsorg. Oavsett yrke så löper kvinnor också en dubbelt så hög risk som män att drabbas av stressrelaterad psykisk ohälsa.³³

Det är skillnad i sjukpenningstal mellan olika län. Denna skillnad kan bara till liten del förklaras av faktorer som befolkningens ålder, kön och inkomst. Variationen låg i december 2024 kvar på i princip samma nivå som under december föregående år för män men har ökat något för kvinnor. En ökning för kvinnor kunde också ses mellan 2022 och 2023. Sjukpenningtalet för kvinnor ökade i nästan alla län. För män ökade sjukpenningtalet i något mer än hälften av länen medan det i övriga län minskade eller var detsamma som under föregående år.

³³ Försäkringskassans lägesrapport II, Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv.

Sjukpenningtalet 2.0

Sjukpenningtalet 2.0 är ett nytt mått som relaterar antalet ersatta sjukpenningdagar till antalet sysselsatta och arbets sökande i åldern 15–69 år³⁴ vilket ger en mer rättvisande bild av vilka som är sjukpenningförsäkrade. Det äldre sjukpenningtalet 1.0 underskattar sjukfrånvaron eftersom det relaterar till samtliga i befolkningen i arbetsför ålder (16–64 år).

Sjukpenningtalet 2.0 var i oktober³⁵ 2024 12,5. Gällande kvinnor var talet 16,4 och för män 8,9. Det är en liten ökning i jämförelse med oktober föregående år då sjukpenningtalet 2.0 var 12,1 för samtliga, 15,8 för kvinnor och 8,7 för män vilket är samma mönster som noteras i sjukpenningtalet 1.0.

Sjukpenning och rehabiliteringsersättning

I det här avsnittet redovisas utvecklingen av antalet personer som har sjukpenning eller rehabiliteringsersättning. Utvecklingen beror på hur många sjukfall som startas och hur långa de blir.

Tabell 45 Antal personer som har fått utbetalning i december

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Sjukpenning på normalnivå ¹	88 779	91 046	91 686	49 237	50 314	49 510	138 016	141 360	141 196	–0,1
Sjukpenning på fortsättningsnivå	49 615	55 398	54 686	24 512	27 317	26 550	74 127	82 715	81 236	–1,8
Fler dagar med sjukpenning på normalnivå	3 065	3 196	2 566	2 584	2 730	2 127	5 649	5 926	4 693	–20,8
Förebyggande sjukpenning	1 050	1 020	1 048	580	592	542	1 630	1 612	1 590	–1,4
Totalt	142 509	150 660	149 986	76 913	80 953	78 729	219 422	231 613	228 715	–1,3

¹ Normalnivå betalas ut under 364 dagar under en ramtid om 450 dagar. Fortsättningsnivå betalas ut efter 364 dagar. Vid mycket allvarlig sjukdom kan fler dagar på normalnivå än 364 betalas ut.

I december 2024 fick cirka 228 700 personer en utbetalning av någon form av sjukpenning: sjukpenning på normalnivå, sjukpenning på fortsättningsnivå, fler dagar med sjukpenning på normalnivå eller förebyggande sjukpenning. Av dem var 66 procent kvinnor och 34 procent män. Antalet personer som har fått fler dagar med sjukpenning på normalnivå utbetald har minskat jämfört med föregående år. Minskningen kan bero på ett förenklat förfarande där en person inte längre behöver ansöka om sjukpenning på fortsättningsnivå för att få den lägre nivån av ersättning efter 364 dagar. Det kan ha medfört att färre ansökningar om fler dagar med sjukpenning på normal nivå inkommer då den ansökan gjordes på samma blankett tidigare.³⁶ Antalet personer som fick en utbetalning av sjukpenning i december 2024 var 1,3 procent färre än i december 2023.

³⁴ Enligt Statistiska centralbyråns definition av befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

³⁵ Sjukpenningtalet 2.0 har ett längre eftersläp i data än ohälsotalet och sjukpenningtalet 1.0 vilket gör att oktober är den senast redovisningsbara månaden.

³⁶ Rättsligt ställningstagande 2023:17, dnr FK 2023/015806

Förebyggande sjukpenning

Antalet personer som får förebyggande sjukpenning utbetald är i princip oförändrat sedan 2023. I december 2024 hade cirka 1 600 personer förmånen vilket är samma som för december 2023.

Inflödet och varaktigheten i sjukskrivningarna

Antalet pågående sjukfall bestäms dels av inflödet av nya sjukfall och dels av varaktigheten, där inflöde innebär hur många som beviljas sjukpenning och varaktighet är sjukfallens längd. Det är nödvändigt att följa utvecklingen av både inflödet och varaktigheten för att förstå förändringar av antalet pågående sjukfall.

Inflödet påverkas av flera faktorer som direkt eller indirekt påverkar befolkningens hälsa och arbetsförmåga. Faktorer som direkt påverkar kan exempelvis vara antalet sysselsatta, arbetsmiljö, förebyggande insatser i arbetslivet, levnadsvanor samt hälso- och sjukvårdens kapacitet och förmåga att identifiera och behandla sjukdomar – samt givetvis sjukdomsspridning i samhället. Faktorer som indirekt påverkar kan vara förmågan till anpassningar på arbetsplatserna, inställningen till sjukskrivningar hos individen och sjukskrivningsprocessens övriga aktörer liksom försäkringsadministrationens kapacitet och förmåga.

Inflödet av nya sjukfall är förhållandevis stabilt.³⁷ Under perioden januari–september 2024 startade i genomsnitt 48 700 sjukfall per månad. Det är något fler jämfört med motsvarande period 2023 då det i genomsnitt startades 48 100 sjukfall per månad. 63 procent av sjukfallen gällde kvinnor och 37 procent gällde män.

Sjukfallens varaktighet beräknas utifrån hur stor andel som fortfarande har sjukpenning efter en viss tid. Varaktigheten är viktig för att beskriva utvecklingen av antalet dagar med sjukskrivning på en aggregerad nivå. Varaktigheten påverkas av vilka diagnoser de sjukskrivna har och av bedömningen av rätten till ersättning i pågående sjukfall. Men den påverkas även av de aktiviteter som Försäkringskassan och övriga aktörer genomför för att underlätta för individen att komma tillbaka i arbete.

³⁷ Utgiftsprognos för budgetåren 2024–2028, oktober 2024, dnr FK 2024/001034.

Varaktigheten har ökat under de senaste åren vilket främst drivits av regeländringar, men vi ser en möjlig tendens till att den minskar.³⁸ Sedan regeländringen om övervägande skäl infördes 2021 är det färre sjukfall som avslutas efter omkring 180 dagar. Undantaget kan tillämpas mellan dag 181 och 365 i rehabiliteringskedjan för att skjuta upp bedömningen mot ett normalt förekommande arbete. Övervägande skäl registrerades under 2024 i 60 procent av de ärenden som passerat dag 180.³⁹ I ett tidigare svar på regeringsuppdrag konstaterar vi att över hälften av dem som har fått en registrering av övervägande skäl har en psykiatrisk diagnos.⁴⁰ Vi kan också se att andelen sjukskrivna i åldrarna 63–65 år fortsätter att öka något i förhållande till andelen sjukskrivna totalt.⁴¹ Detta är sannolikt är en följd av de senaste årens regeländringar.⁴²

Avslag vid ansökan om sjukpenning

Ett beslut om sjukpenning är alltid tidsbegränsat och en försäkrad som fortfarande har nedsatt arbetsförmåga när beslutet upphör att gälla måste ansöka om sjukpenning på nytt.

Tabell 46 Avslag vid första ansökan om sjukpenning i ett sjukfall¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal avslag	3 352	1 754	1 894	2 280	1 273	1 342	5 632	3 027	3 236
Andel avslag, procent	0,9	0,5	0,5	1,1	0,6	0,6	1,0	0,5	0,6

¹ Mättet innefattar beslut om avslag på ansökan den första gången rätten till ersättning prövas i ett sjukfall.

Andelen avslag vid första ansökan om sjukpenning är i princip oförändrad jämfört med föregående år. Sett till de senaste tre åren är det något vanligare att män får avslag vid första ansökan om sjukpenning än att kvinnor får det.

³⁸ Utgiftsprognos för budgetåren 2024–2028, oktober 2024, dnr FK 2024/001034.

³⁹ Det nya it-stödet som driftsattes i maj ger försäkringsutredare mer stöd i handläggningen. Till skillnad från det tidigare systemet ges försäkringsutredaren flera möjliga val angående bedömningsgrund där valet måste registreras för att komma vidare i systemet. Det är fortfarande i delar en manuell hantering och siffror bör tolkas med viss försiktighet.

⁴⁰ Svar på regeringsuppdrag, Analys av vissa konsekvenser av övervägande skäl i sjukpenning, dnr FK 2024/001036.

⁴¹ Försäkringskassan kan följa utvecklingen till och med oktober månad 2024. Senare data är inte tillgänglig.

⁴² Svar på regeringsuppdrag, Analys av särskilda bestämmelser för äldre i förvärvsarbetande ålder för sjukpenning och sjukersättning, dnr FK 2023/004609.

Tabell 47 Avslutade sjukfall efter avslutsanledning¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal arbetsföra	299 146	295 788	296 192	184 995	185 852	181 890	484 141	481 640	478 082
Andel arbetsföra, procent	89,6	88,9	88,5	94,4	93,7	93,1	90,3	90,7	90,2
Antal arbetsförmåga ej nedsatt (avslag) ²	7 744	7 777	10 722	4 907	5 200	6 756	12 651	12 977	17 478
Andel arbetsförmåga ej nedsatt (avslag), procent ²	2,3	2,3	3,2	2,5	2,6	3,5	2,4	2,4	3,3
Antal aktivitetsersättning eller sjukersättning	1 962	3 800	4 079	1 313	2 477	2 937	3 275	6 277	7 016
Andel aktivitetsersättning eller sjukersättning, procent	0,6	1,1	1,2	0,7	1,2	1,5	0,6	1,2	1,3
Antal annan förmån ³	25 158	25 352	23 797	4 798	4 835	3 834	29 956	30 187	27 631
Andel annan förmån, procent ³	7,5	7,6	7,1	2,4	2,4	2,0	5,7	5,7	5,2

¹ Andelen relaterar till totala antalet avslutade sjukfall.

² Måttet innefattar beslut om att inte bevilja ersättning för ytterligare dagar i ett sjukfall.

³ Exklusive övergångar till aktivitetsersättning eller sjukersättning. Vanligast är övergångar till föräldrapenning/ graviditetspenning och aktivitetsstöd.

Majoriteten av alla sjukfall avslutas för att den försäkrade själv anser sig arbetsföra. Det är vanligare att män avslutar ett sjukfall som arbetsföra jämfört med kvinnor, men denna skillnad har minskat något under 2024.

Andelen avslag ökade något 2024 jämfört med 2023. För alla tre redovisade år är avslag något vanligare för män än för kvinnor och skillnaden mellan könen är i princip den samma sedan 2022. Till skillnad från 2023 så är årets ökning för andelen försäkrade som beviljades sjuk- eller aktivitetsersättning när sjukfallet avslutades marginell. Det finns små skillnader mellan könen men det är de tre senaste åren något vanligare att män jämfört med kvinnor avslutar sin sjukpenning för att gå till aktivitetsersättning eller sjukersättning. För 2024 noteras en något större skillnad mellan könen jämfört med tidigare år.

Andelen som avslutar sin sjukpenning för att gå till en annan förmån har minskat något under 2024 jämfört med tidigare år. Att kvinnor lämnar sjukpenning för att påbörja en annan förmån är mycket vanligare än bland män. Det är relativt vanligt bland kvinnor att gå från sjukpenning till föräldrapenning eller graviditetspenning vilket kan förklara en del av könsskillnaden.

Rehabiliteringsersättning och arbetslivsinriktad rehabilitering

En person som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom och deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering kan få rehabiliteringspenning. Antalet beslut om rehabiliteringsersättning har fortsatt att minska. Minskningen syns tydligast från och med maj 2023 och beror sannolikt på en ny tillämpning av reglerna om samordning av rehabiliteringspenning och sjukpenning för individer som deltar i det förstärkta samarbetet med Arbetsförmedlingen. Enligt tidigare tillämpning beviljades deltagare hel rehabiliteringspenning medan vi numera prövar rätten till sjukpenning och rehabiliteringspenning för sig och samordnar utbetalningarna beloppsmässigt. En person som får hel sjukpenning och utöver detta också deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering på halvtid med halv rehabiliteringspenning kommer efter samordning då endast att få hel sjukpenning utbetald. Det skulle kunna få som effekt att färre ansöker om förmånen.

Antalet dagar som en försäkrad fått sjukpenning innan hen får rehabiliteringsersättning har ökat sedan föregående år och ligger på 861 dagar. Det tar längre tid för kvinnor med sjukpenning innan de beviljas rehabiliteringspenning än vad det gör för män. Vi kan utifrån befintligt underlag inte uttala oss om anledningen till detta.

Tabell 48 Antal beslut om rehabiliteringsersättning

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal beslut	17 766	17 688	14 045	9 119	8 549	6 580	26 885	26 237	20 625

Sjukersättning

I det här avsnittet redovisas antalet pågående och nybeviljade ärenden om sjukersättning, avslag på ansökan om sjukersättning samt antalet personer som har en vilande sjukersättning för att prova på att arbeta eller studera.

Personer med sjukersättning

I december 2024 hade 220 000 personer sjukersättning. Det är en minskning sedan december 2023 när 223 700 personer hade sjukersättning. Av dem som hade sjukersättning i december 2024 hade 145 400 personer beviljats förmånen enligt 2008 års regelverk och 74 600 personer enligt det äldre regelverket. Minskningen år 2024 i jämförelse med 2023 förklaras bland annat av att riktåldern för ålderspension förändrades 2023 så att de som skulle ha lämnat då stannade kvar ytterligare ett år.⁴³

Av dem som hade sjukersättning var 57 procent kvinnor och 43 procent män. Skillnaderna mellan könen förklaras till största del av den sjukfrånvaro som föregår sjukersättning där kvinnor har en högre andel sjukfrånvaro än män.⁴⁴

Nybeviljande av sjukersättning

Under 2024 nybeviljades 11 000 personer sjukersättning – en minskning med 8 procent från 2023 då antalet var 12 000 personer. Under 2024 var antalet nybeviljanden 2,4 sjukersättningar per 1 000 försäkrade vilket är en minskning från 2023 då antalet var 2,7. Minskningen förklaras bland annat av att åldersgränsen för sjukersättning höjdes 2023 vilket medförde att fler som skulle lämnat förmånen kunde beviljas sjukersättning ytterligare ett år.⁴⁵

Skillnaden mellan kvinnor och män var mindre 2024 än 2023. Antalet är fortsatt högre för kvinnor, 2,7 per 1 000 försäkrade i jämförelse med 2,2 för män. Skillnaden mellan kvinnor och män förklaras främst av skillnader i sjukhistorik då risken för sjukersättning är starkt förknippad med denna. Det är fler kvinnor som har långvariga sjukskrivningar.⁴⁶

⁴³ Utgiftsprognos för budgetåren 2024–2028, oktober 2024, dnr FK 2024/001304.

⁴⁴ Svar på regeringsuppdrag, Analys av skillnader i nyttjande av sjukförsäkringen, Delrapport 3 – En registerstudie om skillnader i risk för längre sjukfall och sjukersättning, dnr FK 2023/002328.

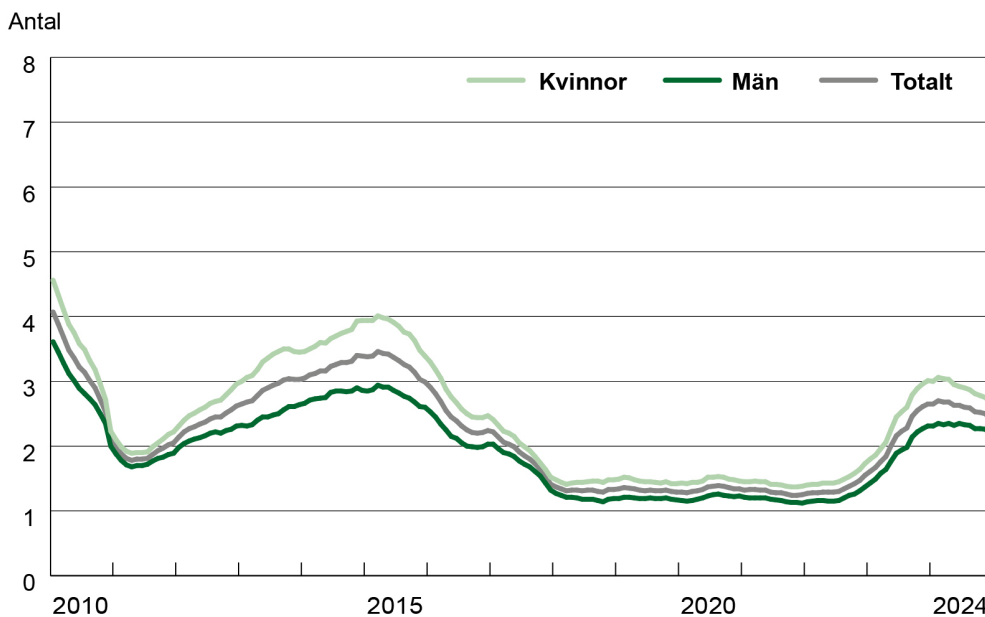
⁴⁵ Utgiftsprognos för budgetåren 2024–2028, oktober 2024, dnr 2024/001304.

⁴⁶ Svar på regeringsuppdrag, Analys av skillnader i nyttjande av sjukförsäkringen, Delrapport 3 – En registerstudie om skillnader i risk för längre sjukfall och sjukersättning, dnr FK 2023/002328.

De nya reglerna för äldre antogs leda till att fler försäkrade skulle få sjukersättning och att åldersgruppens andel av det totala antalet som får förmånen skulle öka.⁴⁷ En sådan ökning kan ses under 2024 och kunde även ses i statistiken från september 2022 då de nya reglerna infördes.

Den som är yngre än 30 år kan sedan 2017 få hel sjukersättning. Under året beviljades sjukersättning till 89 personer som var yngre än 30 år jämfört med 90 personer under 2023. I gruppen ingår inte de som går direkt från aktivitetsersättning till sjukersättning.

Diagram 5 Nybeviljade sjukersättningar per 1 000 försäkrade (30–65 år)¹

¹ Avser 12-månaders rullande medelvärden. Sjukersättning kan sedan januari 2023 som längst beviljas till och med månaden innan den försäkrade fyller 66 år. Före januari 2023 kunde sjukersättning som längst beviljas till och med månaden innan den försäkrade fyller 65 år.

Av de 11 300 som beviljades sjukersättning under 2024 ansökte 84 procent själva. Av dessa ansökningar gjordes 5 100 av kvinnor och 4 300 av män. Kvinnor står för en större andel av de egna ansökningarna, 54 procent jämfört med 46 procent av män. I övriga fall har Försäkringskassan tagit initiativ till att byta sjukpenning mot sjukersättning. Av dem som beviljades sjukersättning under 2023 ansökte 83 procent själva. Andelen egna ansökningar är därmed kvar på i princip samma nivå som under föregående år. Fördelningen mellan kvinnor och män som ansökte om sjukersättning själva var föregående år 56 procent kvinnor och 44 procent män. Detta innebär att skillnaden mellan könen har minskat något mellan 2023 och 2024.

⁴⁷ Svar på regeringsuppdrag, Analys av särskilda bestämmelser för äldre i förvärvsarbetande ålder för sjukpenning och sjukersättning, dnr FK 2023/004609.

Avslag vid ansökan om sjukersättning

Här redovisas antal och andel avslag på ansökan om sjukersättning. Den höga andelen avslag beror till stor del på hur regelverket är utformat.

Tabell 49 Avslag vid ansökan om sjukersättning¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal avslag	4 333	6 588	6 811	3 274	4 600	4 838	7 607	11 188	11 649
Andel avslag, procent	53,4	49,7	53,7	46,6	44,1	47,1	50,3	47,2	50,7

¹ Avser initial ansökan. På grund av efterregistreringar kan antalet skilja sig från årsredovisningen 2023, vilket gör att även andelen kan skilja sig.

Under 2024 har andelen avslag av ansökningar ökat något och är nu på samma nivå som under 2022. Främst är det 2023 som stod ut med betydligt fler bifall och färre avslag än under 2022 och 2024. Det förklaras mest troligt av förändringar i regelverk som medförde att fler kunde beviljas sjukersättning under 2023, men också den avarbetning av ärenden som genomfördes under året.

Andelen avslag är fortfarande högre för kvinnor än för män. Skillnaden i avslag mellan kvinnor och män har däremot minskat. Att det skiljer sig åt mellan könen kan bero på vilken diagnos den försäkrade har eftersom vissa diagnoser innebär en högre sannolikhet för avslag och kvinnor och män söker sjukersättning för olika diagnoser. Det finns indikationer på att det inte är kön utan snarare diagnos som avgör sannolikheten för avslag.⁴⁸ Däremot är det vanligare att kvinnor får avslag än män inom två diagnosavsnitt⁴⁹ som återfinns i diagnoskapitel psykiatriska sjukdomar och tillstånd. Det går inte att förklara den skillnaden utifrån tillgängliga underlag.⁵⁰

Arbete och studier under tid med sjukersättning

Den som har sjukersättning enligt regelverket från 2008 kan prova att arbeta eller studera med vilande sjukersättning.

Under 2024 provade i genomsnitt 638 personer per månad att arbeta vilket är en minskning sedan 2023 då motsvarande antal var 837.

Antalet personer som provade att studera är i princip oförändrat sedan 2023, från i genomsnitt 122 till 126 personer per månad under 2024.

Av dem som använde sig av möjligheten till vilande ersättning under 2024 var 64 procent kvinnor och 36 procent män. Skillnaden beror till stor del på att fler kvinnor än män har sjukersättning.

⁴⁸ PM 2025:1, Diagnos och kön – samband med beslut om sjukersättning, dnr FK 2024/009794.

⁴⁹ F30-F39 är det ena diagnosavsnittet, i det andra diagnosavsnittet som rapporten undersöker ingår F00-F09, F10-F19, F50-F59 samt F60-F69. Diagnoskod enligt ICD-10.

⁵⁰ PM 2025:1, Diagnos och kön – samband med beslut om sjukersättning, dnr FK 2024/009794.

Även de som har beviljats sjukersättning enligt det äldre regelverket kan prova att arbeta utan att rätten till sjukersättning påverkas. De kan ha inkomster upp till ett fribelopp utan att sjukersättningen påverkas.⁵¹ Under januari–november 2024 har i genomsnitt 3 100 personer i månaden någon gång utnyttjat denna möjlighet varav 66 procent var kvinnor och 34 procent män. Skillnaden beror till stor del på att fler kvinnor än män har sjukersättning.

Aktivitetsersättning

I det här avsnittet redovisas antalet pågående och nybeviljade aktivitetsersättningar, avslag på ansökan om aktivitetsersättning, antalet personer som har vilande aktivitetsersättning för att prova på att arbeta eller studera, aktiviteter under tid med aktivitetsersättning samt antalet personer som lämnat aktivitetsersättningen och om de går vidare till arbete eller studier.

Personer med aktivitetsersättning

I december 2024 hade 33 100 personer aktivitetsersättning. Det är fler än i december 2023 då antalet var 31 000. Av dem som hade aktivitetsersättning i december 2024 fick 6 500 personer ersättning för förlängd skolgång⁵² medan 26 400 personer⁵³ fick ersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga.

Av dem som har aktivitetsersättning är 47 procent kvinnor och 53 procent män. Vid förlängd skolgång är andelen kvinnor och män i princip lika stor. För aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga är andelen kvinnor 46 procent och andelen män 54 procent.

Antalet nybeviljade aktivitetsersättningar

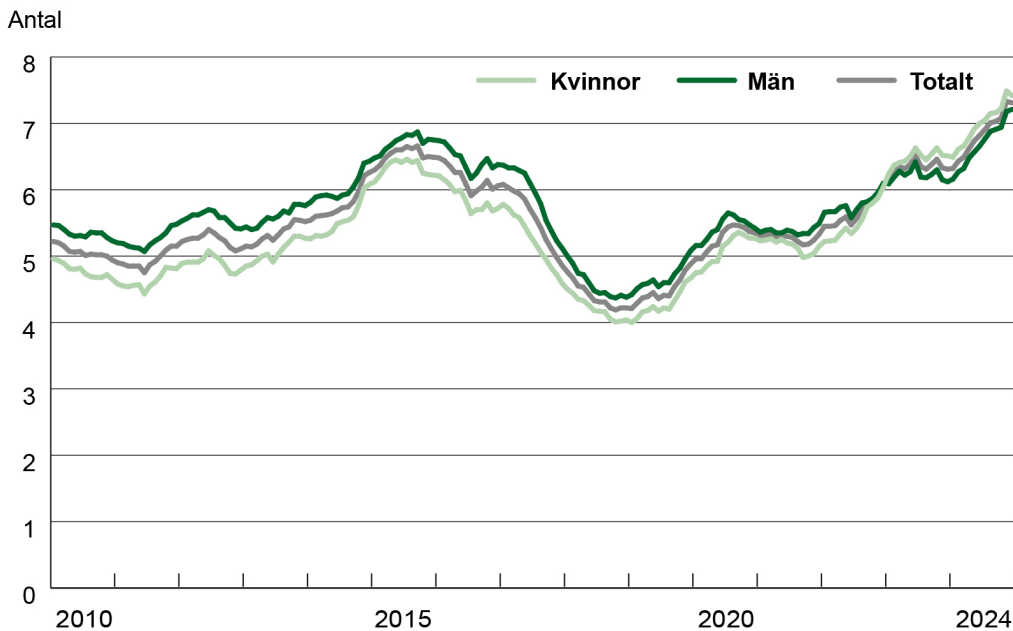
Under 2024 nybeviljades 8 900 personer aktivitetsersättning. Det är en ökning med 15 procent sedan 2023 då det var 7 800 personer.

⁵¹ Storleken på fribeloppet är beroende av omfattningen på personens sjukersättning. Vid hel sjukersättning uppgick fribeloppet under år 2024 till 57 300 kronor.

⁵² Förlängd skolgång innefattar förlängd skolgång och särskild skolgång.

⁵³ Summorna motsvarar inte den totala siffran då ett fåtal registreringar har gjorts där orsak till aktivitetsersättning är okänd.

Diagram 6 Nybeviljade aktivitets- och sjukersättningar per 1 000 försäkrade i åldern 19–29 år¹

¹ Nybeviljade aktivitets- och sjukersättningar per 1 000 försäkrade baseras på medelantalet beslut under en rullande 12månadersperiod. Sedan lagändringen i februari 2017 finns en möjlighet att beviljas hel sjukersättning från 19 års ålder.

För att komplettera bilden av antalet nybeviljande aktivitetsersättningar visas i diagram 6 måttet: nybeviljade aktivitets- och sjukersättningar per 1 000 försäkrade. Där sätts antalet personer som nybeviljats aktivitetsersättning och sjukersättning i relation till antalet försäkrade i åldern 19–29 år.

Antalet personer som har nybeviljats ersättning har varierat över åren och har ökat sedan 2019 och stabiliserades under 2023 för att öka igen under 2024. Under våren 2024 kom det in ovanligt många ansökningar om aktivitetsersättning för förlängd skolgång vilket har inneburit en viss ökning⁵⁴ och kan vara en del av förklaringen. Antalet personer per 1 000 försäkrade som nybeviljades ersättning var i december 2024 7,3 att jämföra med 6,3 personer i december 2023. Det finns en liten skillnad mellan könen som innebär att det är något vanligare för kvinnor att beviljas ersättningen: bland kvinnor beviljades 7,4 personer per 1 000 försäkrade ersättning medan siffran för män var 7,2 personer per 1 000 försäkrade.

Avslag vid ansökan om aktivitetsersättning

Sammanlagt avslogs 3 900 ansökningar om aktivitetsersättning under 2024. Det är 66 procent mer än under 2023 då 2 400 ansökningar avslogs. Även andelen avslag har ökat både vid ansökan om aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga och vid ansökan om förlängd skolgång. Vi kan utifrån tillgängliga underlag inte förklara ökningen.

⁵⁴ Utgiftsprognos för budgetåren 2024–2028, oktober 2024, dnr FK 2024/001304.

Avslag vid ansökan om aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga

Tabell 50 Avslag vid ansökan om aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal avslag vid initial ansökan	660	650	1 125	707	583	996	1 367	1 233	2 121
Andel avslag vid initial ansökan, procent	27,3	27,0	35,3	27,3	24,6	30,9	27,3	25,8	33,1
Antal avslag vid förlängningsansökan	203	192	262	223	208	296	426	400	558
Andel avslag vid förlängningsansökan, procent	3,8	3,6	4,8	3,8	3,5	5,1	3,8	3,6	4,9

¹ På grund av efterregistreringar kan antalet skilja sig från årsredovisningen 2023 vilket även gör att andelen kan skilja sig.

Under 2024 fick fler personer avslag på sin initiala ansökan om aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga än under 2023. Även andelen avslag på initiala ansökningar har ökat. Andelen avslag på förlängningsansökningar ökar också jämfört med föregående år. Det är vanligare att kvinnor får avslag på initial ansökan jämfört med män och könsskillnaden är något större för 2024 jämfört med under 2023.

Vid förlängningsansökan finns det små könsskillnader i år precis som under 2023 som antyder att det är vanligare att män får avslag än kvinnor.

Avslag vid ansökan om aktivitetsersättning vid förlängd skolgång

Tabell 51 Avslag vid ansökan om aktivitetsersättning vid förlängd skolgång¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal avslag	364	384	653	356	337	586	720	721	1 239
Andel avslag, procent	11,1	11,0	16,4	10,9	10,3	15,8	11,0	10,6	16,1

¹ På grund av efterregistreringar kan antalet skilja sig från årsredovisningen 2023, vilket även gör att andelen kan skilja sig.

Under 2024 fick fler personer avslag på ansökan om aktivitetsersättning vid förlängd skolgång. Även andelen avslag ökar. Kvinnor har fått avslag i något större utsträckning än män de senaste tre åren. Skillnaden mellan könen har successivt ökat. Vi kan inte förklara ökningen av avslag utifrån tillgängliga underlag.

Arbete och studier under tid med aktivitetsersättning

Personer med aktivitetsersättning kan prova att arbeta eller studera med vilande ersättning. Under 2024 hade i genomsnitt 367 personer per månad vilande ersättning varav 46 procent var kvinnor och 54 procent män. Fördelningen mellan könen är i princip densamma som under föregående år. Totalt sett är det en liten minskning från 2023 då det var i genomsnitt 394 personer per månad.

Aktiviteter för unga med aktivitetsersättning

När en person beviljas aktivitetsersättning ska hen ha möjlighet att delta i aktiviteter av fritidskaraktär. Aktiviteterna ska antas ha en gynnsam inverkan på sjukdomstillståndet eller den fysiska eller psykiska prestationsförmågan. I svar på ett regeringsuppdrag har Försäkringskassan studerat vilka aktiviteter som personer med aktivitetsersättning deltar i. Studien visar att ungefär 48 procent av de som hade aktivitetsersättning under 2022 hade någon form av aktivitet eller rehabiliteringsåtgärd. Vanligast var idrotts- eller friskvårdsaktiviteter.⁵⁵

Försäkringskassan ersätter de kostnader som uppstår på grund av aktiviteterna genom att betala särskild ersättning till den försäkrade. Försäkringskassans utgifter för särskild ersättning uppgick till cirka 33,9 miljoner under år 2024. Utgifterna för den särskilda ersättningen fortsätter att öka. Under år 2022 var utgifterna 25,9 miljoner och under år 2023 var utgifterna 30,6 miljoner. De största utgiftsposterna är idrottsaktiviteter, resor mellan bostad och aktivitet samt kursavgifter.

Personer som lämnar aktivitetsersättningen

Under 2024 lämnade 5 600 personer aktivitetsersättningen vilket kan jämföras med 5 300 personer under 2023. Av dem som lämnade ersättningen var 49 procent kvinnor och 51 procent män.

När en person fyller 30 år har hen inte längre rätt till aktivitetsersättning. Under 2024 lämnade i genomsnitt 250 personer per månad aktivitetsersättningen av det skälet.

Av dem som lämnat ersättningen under juli 2023 till mars 2024 på grund av att de fyllt 30 år hade 52 procent inom ett halvår ansökt om och beviljats sjukersättning. Det var vanligare för män än kvinnor att ansöka om och beviljas sjukersättning. För kvinnor var andelen 46 procent och för männen 58 procent.⁵⁶ Andelen som fick sjukpenning i särskilda fall⁵⁷ var 29 procent, 31 procent för kvinnor och 27 procent för män. Det var 5 procent som fick sjukpenning baserad på en tidigare inkomst. Andelen för kvinnor var 7 procent och andelen för män var 4 procent. Övriga hade till exempel börjat att arbeta eller studera, skrivit in sig hos Arbetsförmedlingen eller beviljats föräldrapenning eller försörjningsstöd.

⁵⁵ Svar på regeringsuppdrag, Analys av aktiviteter under tid med aktivitetsersättning, dnr FK 2023/019274.

⁵⁶ Uppgifterna som redovisas i stycket är en halvårsuppföljning av dem som lämnat aktivitetsersättningen. Exempelvis följs de som lämnade i juli 2023 upp i januari 2024 och de som lämnade i juni 2024 följs upp i december 2024.

⁵⁷ Sjukpenning i särskilda fall kan beviljas den som har haft tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning och har en låg eller ingen sjukpenninggrundande inkomst.

Efter en period med aktivitetsersättning

Tabell 52 Resultat efter en period med aktivitetsersättning¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Arbete, antal	383	344	218	364	317	228	747	661	446
Arbete, andel procent	4,4	3,8	4,3	3,8	3,3	4,1	4,1	3,6	4,2
Studier, antal	171	260	125	131	187	88	302	447	213
Studier, andel procent	2,0	2,9	2,5	1,4	2,0	1,6	1,7	2,4	2,0

¹ Informationen utgår från Försäkringskassans registrering vid avslutad period. Observera att tabellen endast anger antal och andel som går till arbete och studier efter en avslutad period med aktivitetsersättning och behöver inte innebära att personen lämnar ersättningen helt. Det går därför inte att sätta andelen som går till arbete eller studier i relation till det antal personer som lämnade aktivitetsersättningen under 2024. På grund av ändrat tillvägagångssätt vid avslut av ärenden under 2024 är statistiken för 2024 inte fullt ut jämförbar med tidigare år.

Antalet personer som börjar arbeta efter en period med aktivitetsersättning har minskat, men sett till andelen så är det en ökning sedan föregående år. Andelen som börjar studera har minskat sedan föregående år. Andelen som går vidare till arbete eller studier efter en period med aktivitetsersättning är totalt sett liten.

En uppföljning av hur många som på lång sikt kommer ut på arbetsmarknaden visar att cirka en tredjedel av alla som lämnade aktivitetsersättningen år 2012 hade arbetsinkomster tio år senare. 14 procent av de som lämnade ersättningen 2012 var etablerade på arbetsmarknaden utan särskilda subventioner.⁵⁸

⁵⁸ Socialförsäkringsrapport 2024:3, Arbetsmarknaden för personer med aktivitetsersättning.

Åtgärder för att förbättra kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut

Fortsatt arbete med förstärkt rättsligt stöd inom sjukpenning

Ett återkommande och känt utvecklingsområde i bedömningen av rätten till sjukpenning finns (som tidigare beskrivits) inom områden som har ett stort bedömningsutrymme. Utmaningar finns i handläggningsmoment inom att bedöma, värdera och dra slutsatser. För att komma till rätta med utmaningarna har vi ett pågående långsiktigt arbete med att stärka försäkringsutredarna som rättstillämpare.

Alla försäkringsspecialister som stödjer försäkringsutredarna i den dagliga handläggningen har genomgått utbildning i juridisk metod. Alla enheter med försäkringsutredare har gått igenom utbildningsmaterial samt haft dialoger om att vara rättstillämpare och vad en enhetlig rättstillämpning innebär. Arbetet med att stärka försäkringsutredarna i att vara rättstillämpare är ett långsiktigt arbete som kommer att pågå under flera år och det är ännu för tidigt att se några effekter av genomförda insatser.

Införandet av nytt it-stöd inom sjukpenning

Den 1 maj 2024 infördes ett nytt it-stöd för sjukpenninghandläggningen. Införandet innebar en nödvändig övergång till ett nytt utbetalningssystem men också ytterligare ett steg mot en uppgiftsbaserad produktionsstyrning. Det nya it-stödet ger på lång sikt handläggarna mer stöd i fler arbetsmoment framför allt kopplat till beräkning av ersättningens storlek och minskar därmed riskerna för oavsiktliga fel. Direkt efter införandet uppmärksammades att enstaka större felaktiga utbetalningar skett på grund av kontroller som inte hade implementerats korrekt.

Nytt förhållningssätt i relation till arbetsgivare

Under året har ett arbete pågått för att stötta försäkringsutredarna i dialogerna med arbetsgivare. Det har bland annat tagits fram ett stödmaterial för försäkringsutredare i att ge arbetsgivare en ökad kunskap om ansvar, möjligheter och förväntningar i sin roll så att förståelse och ansvarsfördelning ska bli tydlig för var och en.

Användandet av stödmaterialen påbörjades under hösten 2024 och vi kan ännu inte förvänta oss några resultat och effekter. Kvantifierbara resultat och effekter i dessa insatser är svåra att identifiera. Det är en lång och abstrakt kedja från ökad kunskap till insatser och förändrade principer till utfall i mätbara indikatorer. Det är också en utmaning att särskilja effekterna av genomförda aktiviteter från påverkan av andra omvärldsfaktorer.

Stöd för att analysera medicinska underlag inom aktivitetsersättning (SAMU)

Vi har vidareutvecklat det digitala metodstödet SAMU. SAMU sorterar ut information om diagnoser, funktionsnedsättningar och aktivitetsbegränsningar i ett läkarutlåtande. Stödet syftar till att öka likformigheten i den försäkringsmedicinska analysen och att utveckla försäkringsutredarens kompetens i att analysera medicinska underlag. SAMU används av samtliga försäkringsutredare inom aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga. Fortsatt utveckling planeras för att SAMU ska ge ett mer heltäckande stöd.

Nytt handläggningsstöd inom sjukersättning och aktivitetsersättning (NYSA)

Vi arbetar med ett nytt digitalt ärendehandläggningssystem för sjukersättning och aktivitetsersättning. NYSA syftar till att förbättra hur vi genomför handläggningsmomenten i utredningarna och förväntas kunna minska risken för fel i handläggningen. Införandet av NYSA kommer att ske successivt för att göra det möjligt att utvärdera och eventuellt justera stödet innan det börjar användas av samtliga. I slutet av 2024 fick en första grupp av försäkringsutredare, försäkringshandläggare och beslutsfattare inom sjukersättning tillgång till stödet. Vi har inte kunnat se några effekter av NYSA ännu.

Nya digitala tjänster inom sjukersättning och aktivitetsersättning

Vi arbetar med en ny digital självbetjäningstjänst för personer som vill ansöka om sjukersättning. Syftet är att göra det enklare att ansöka med lättbegripliga frågor och belysande informationstexter. Ansökan kommer att vara dynamisk och anpassas utifrån de försäkrades situation. Vi kommer att införa ett inledande steg i ansökningsprocessen där vi försöker guida de försäkrade rätt eftersom vi vet att vissa har svårt att skilja på sjukpenning och sjukersättning. En liknade tjänst kommer att tas fram för aktivitetsersättning.

Strukturell samverkan med andra aktörer för att uppnå målet

Andra aktörers insatser i sjukskrivningsprocessen har betydelse för sjukfrånvarons utveckling. Försäkringskassans samverkan med dessa bidrar därmed till det övergripande målet om en låg och stabil sjukfrånvaro. Hälso- och sjukvården, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen är våra huvudsakliga samverkanspartners. Vi ser också samordningsförbunden och samverkan inom Europeiska socialfonden+ som arenor och resurser för samverkan. Insatser som sker för att utveckla samverkan med andra aktörer bedöms ha betydelse för vår långsiktiga måluppfyllelse.

Under året har vi tagit fram aktörssituationer. Syftet med aktörssituationerna är att inom samverkansområdet skapa ett standardiserat och effektivt arbetssätt med våra partners. Behovsanpassat stöd till våra partners ska i slutändan ge ett bättre stöd till de försäkrade. Aktörssituationerna ska även i framtiden möjliggöra en bättre uppföljning av effekten av vår externa samverkan.

Samverkan med hälso- och sjukvården

Försäkringskassan har en väl utbyggd struktur för samverkan med hälso- och sjukvården på nationell och lokal nivå för att hantera frågor som rör sjukskrivnings och rehabiliteringsprocessen. Vi arbetar för en ökad enhetlighet och större tydlighet i vår dialog med regionerna. Målet är att vi genom samverkan ska nå ett likvärdigt resultat i samtliga regioner och att regionerna ska uppleva att Försäkringskassan agerar på ett enhetligt sätt.

Vi har fungerande kontaktvägar med hälso- och sjukvården på hög chefsnivå i regionerna. Vi samverkar också med regionerna kring utbildningsverksamheter, nätverk för rehabiliteringskoordinering och i olika försäkringsmedicinska forum. Syftet är att stödja regionernas arbete med de försäkringsmedicinska frågorna i hälso- och sjukvården.

Vi har påbörjat ett utvecklingsarbete kring vårt deltagande i de försäkringsmedicinska utbildningarna. Informationsfilmer har tagits fram och vi fortsätter arbetet med att utveckla och färdigställa en utbildningstrappa. Vi anpassar utbildningsmaterialet efter behov, önskemål och kunskapskrav. Den förväntade effekten är att läkarna ska ges förutsättningar för att arbeta effektivt med sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen på individnivå.

Vi utvecklar också en mer enhetlig och strategisk samverkan med regionernas nätverk för rehabiliteringskoordinering och vi deltar i utbildningsforum för funktionen rehabiliteringskoordinering. Syftet är att ge kunskap om försäkringsmedicin och sjukförsäkringen. Den förväntade effekten är att funktionen för rehabiliteringskoordinering ska ge förutsättningar för att bättre stödja individens återgång i arbete eller deltagande i arbetslivet.

Samverkan med Arbetsmiljöverket

Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket har en fyraårig nationell överenskommelse om samverkan som löper under perioden 2021–2024. Syftet är att främja arbetsgivarnas ansvar för arbetsmiljö, att förebygga ohälsa samt att arbeta effektivt med arbetsanpassning och rehabilitering. Målet är att tillsammans bidra till ett hållbart arbetsliv och i förlängningen till en låg och stabil sjukfrånvaro.

Myndigheterna samverkar utifrån en årlig plan som beslutas av en gemensam styrgrupp. Årets plan har haft ett särskilt fokus på dialoger och tips samt gemensamt kunskapsutbyte. Effekten av samverkan mellan myndigheterna följs upp i den gemensamma styrgruppen.

Särskilt fokus har legat på att vi i vår handläggning identifierar arbetsgivare som brister i sitt arbetsanpassnings och rehabiliteringsansvar och vi lämnar tips avseende detta till Arbetsmiljöverket. Myndigheterna har sett över sina gemensamma rutiner för tipslämning samt forum för samverkan. I den gemensamma styrgruppen följer vi utvecklingen av dialoger och tips där vi uppmärksammat arbetsgivare som brister i sitt ansvar.

Som ett led i ett utökat kunskapsutbyte har vi genomfört ett myndighets-gemensamt seminarium med fokus på bristerna i arbetsmiljön och hög sjukfrånvaro inom välfärdssektorerna vård, skola och omsorg. Syftet med seminariet var att bidra till ökad kunskap som kan användas i vår samverkan för en god arbetsmiljö, en låg och stabil sjukfrånvaro och ett hållbart arbetsliv.

Samverkan med arbetsgivare

Arbetsgivare har ansvar att förebygga sjukfrånvaro på arbetsplatsen och att vidta åtgärder för att anställda sjukskrivna ska kunna återgå i arbete. I våra utredningar och vår samordning behöver vi inhämta information från arbetsgivarna som i sin tur behöver information om sjukförsäkringen för att uppfylla sitt ansvar i frågor om arbetsanpassning och rehabilitering.

Vi har påbörjat ett arbete med att utveckla våra strukturer och metoder för samverkan med arbetsgivare. Syftet med förändringen är att vi bättre ska kunna möta arbetsgivare med olika behov av stöd i sina kontakter med Försäkringskassan samt att vi bättre ska kunna skapa förutsättningar för att utveckla uppdraget med samordning. Den strukturella samverkan har gått från att möta arbetsgivare på lokal nivå till regional och nationell nivå. Det möjliggör att vi kan möta fler arbetsgivare med olika behov av information om sjukförsäkringen samt olika behov av stöd från Försäkringskassan.

Genom det treåriga projektet Momentum – tillsammans för ett hållbart arbetsliv, som stöds av Europeiska socialfonden+ (ESF+), har vi fått möjlighet att ytterligare utveckla vår samverkan med arbetsgivare genom att samla offentliga och privata arbetsgivare i sex regionala forum för att höja kunskapen och utbyta erfarenheter. Målet är att arbetsgivare som deltar i projektet ska få stöd i att hitta effektiva metoder för att främja psykisk hälsa för ett hållbart arbetsliv. Projektet genomsyras av frågor om icke-diskriminering, tillgänglighet för funktionsnedsatta samt jämställdhet mellan könen och dess betydelse för den psykiska hälsan. Vi kommer även utveckla webbutbildningar till våra handläggare, sammanställa kunskap inom området och göra den tillgänglig för alla på en digital yta.

Den önskade effekten av Momentum är att fler dialoger och ökad strategisk samverkan skapas mellan arbetsgivare, myndigheter och andra aktörer involverade i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen för att de på ett bättre sätt ska kunna möta och stötta individer i ett tidigt skede.

Bidrag för arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd

Försäkringskassan handlägger och administrerar bidrag för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd. Syftet med bidraget är att stödja arbetsgivare som anlitar expertstöd för att förebygga sjukfall och att underlätta återgång i arbete efter sjukdom. Stödet omfattar insatser för att utreda, initiera, planera, genomföra och följa upp åtgärder för arbetstagarens återgång i arbete. Bidraget täcker halva kostnaden upp till 10 000 kronor per arbetstagare och år men högst med 200 000 kronor per arbetsgivare och år. Sedan en förordningsändring i december 2024 täcker bidraget halva kostnaden upp till 20 000 kronor per arbetstagare och år men högst med 200 000 kronor per arbetsgivare och år.

I Försäkringskassans regleringsbrev 2024 fanns 114 miljoner kronor avsatta för bidraget och Försäkringskassan har betalat ut cirka 89,5 miljoner kronor till 2 146 arbetsgivare under året. Det kan jämföras med 2023 då Försäkringskassan vid årsskiftet hade betalat ut cirka 78,5 miljoner kronor till 1 867 arbetsgivare och 2022 då Försäkringskassan vid årsskiftet hade betalat ut cirka 61,8 miljoner kronor till 1 484 arbetsgivare.

Under 2023 genomförde Försäkringskassan en informationskampanj vilket kan förklara en del av ökningen av utgifterna från 2023–2024. Kampanjen var särskilt riktad mot små och medelstora företag.

Samverkan med Arbetsförmedlingen

När det gäller sjukförsäkringen samverkar Försäkringskassan med Arbetsförmedlingen främst inom det förstärkta samarbetet, samordningsförbunden och projektverksamhet inom ramen för den Europeiska socialfonden+ (ESF+).

Det förstärkta samarbetet är sedan 2012 ett årligt likalydande uppdrag i Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens regleringsbrev. Det består av två delar: dels rehabiliteringssamverkan för försäkrade som behöver rehabiliteringsinsatser för att få eller få tillbaka arbetsförmåga och dels kontakt och omställningsmöten för försäkrade som inte längre har rätt till sjukpenning eller får avslag på ansökan om sjukersättning eller aktivitetsersättning. Förra året infördes ett reviderat arbetssätt i rehabiliteringssamverkan. Syftet var att öka möjligheten för fler att uppnå arbetsförmåga, minska geografiska skillnader i handläggningen och se till att individens rehabilitering blir så effektiv som möjligt. Under året har myndigheterna tillsammans följt upp genomförandet. Uppföljningen visar att en hög andel arbetar enligt det reviderade arbetssättet och att det finns en tilltro till att den andra myndigheten gör det den ska. För att få en ytterligare effektivare styrning av uppdraget i respektive myndighet har strukturen för chefsforum gjorts om under året.

Samordningsförbund för bättre samverkan och rehabilitering

Samordningsförbund är en frivillig form av samverkan mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, en eller flera kommuner samt en eller flera regioner. Samverkan genom samordningsförbund syftar till att personer ska uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga. Samordningsförbunden finansierar lokala samordnade rehabiliteringsinsatser som bedrivs av de samverkande parterna. Insatserna som riktar sig till individen är arbetslivsinriktade eller arbetsförberedande och ska leda till att individen ska komma ut i arbete. Övriga insatser syftar till att stärka stödet till individerna genom att stödja samverkan mellan parterna på handläggarnivå och genom att öka kunskapen om olika gruppers behov av arbetslivsinriktad rehabilitering.

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har ett gemensamt regeringsuppdrag att arbeta för att samordningsförbunden ska prioritera finansiering av insatser för långtidssjukskrivna, unga med funktionsnedsättning och unga som har aktivitetsersättning. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska även bidra till att alla parter i samverkan tar ansvar för samordningsförbundens insatser. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska också genom det Nationella rådet för finansiell samordning stödja utvecklingen av samordningsförbundens verksamhet.

Försäkringskassan har utöver ovan nämnda uppdrag arbetat med regeringsuppdraget att analysera behovet av förändringar i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Finsamlagen) som tillkom i mars 2024. I uppdraget har det ingått att vid behov lämna författningsförslag om det bedöms motiverat för att uppnå en ändamålsenlig resursanvändning och ett effektivt stöd för de personer som har behov av samordnade rehabiliteringsinsatser för att komma i arbete. Försäkringskassan har i rapporten som beslutades den 25 november lämnat flera författningsförslag för att bättre uppnå syftet med lagstiftningen.⁵⁹

Försäkringskassan bidrar med statens andel, motsvarande hälften av resurserna, till den finansiella samordningen. Kommuner och regioner bidrar med var sin fjärdedel. För 2024 avsatte staten 339 miljoner kronor till den finansiella samordningen. När Försäkringskassan har fördelat de statliga medlen till förbunden är det samordningsförbundens styrelser som förfogar över dem.

Vid utgången av 2024 fanns det 69 samordningsförbund som omfattade samtliga regioner och 274 av landets 290 kommuner. Försäkringskassan har utsett både ordinarie ledamot och suppleant till samtliga styrelser i förbunden. Därutöver ingår medarbetare från Försäkringskassan i den beredningsgrupp eller motsvarande som finns hos respektive samordningsförbund. Vi har också bidragit med personal inom ramen för vårt uppdrag i genomförandet av de insatser som samordningsförbunden finansierar. Försäkringskassan arbetar löpande med att stärka samverkan mellan parterna genom att vara en aktiv part i samordningsförbunden. Vi verkar även för att fler samordnande insatser för myndighetens målgrupper initieras.

Försäkringskassan har under 2024 arbetat aktivt med att stärka och stödja våra representanter i styrelser och medlemsdialoger genom utbildning och information. Under året har vi också tillsammans med de andra parterna i Nationella rådet fortsatt arbetet med att förtydliga både samordningsförbundens och parternas uppdrag utifrån Finsamlagen. Fortsatt stöd ges kontinuerligt till samordningsförbunden och parternas medarbetare via dialog och utbildningar, men även genom det digitala kunskapsstöd som är en gemensam vägledning i arbetet. Utifrån att regelverket om dataskydd inte ger tillräckligt stöd för att hantera personuppgifter för uppföljning av insatser inom den finansiella samordningen är det inte möjligt att följa resultat på individnivå. Det går därför inte att uttala sig om resultatet av de insatser som samordningsförbunden finansierat under 2024.⁶⁰

⁵⁹ Svar på regeringsuppdrag, Rapport – Uppdrag att analysera behovet av förändringar i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, dnr FK 2024/007710.

⁶⁰ På grund av hur regleringen ser ut finns enbart möjlighet till uppföljning av antal insatser, antal personer som deltagit samt kön och till viss del målgrupp i uppföljningssystemet för den finansiella samordningen av rehabiliteringsinsatser, Uppföljning Finsam.

Samverkan inom ramen för den Europeiska socialfonden+

Försäkringskassan har i uppdrag att delta i genomförandet av den Europeiska socialfonden+ (ESF+) för att främja insatser för personer som behöver stöd för att komma tillbaka i arbete eller för att etablera sig på arbetsmarknaden, samt för att förhindra att de ställs utanför arbetsmarknaden.⁶¹

Genom att delta i ESF+-projekt kan Försäkringskassan erbjuda försäkrade stöd och hjälp utöver de insatser som erbjuds i ordinarie samverkan med Arbetsförmedlingen eller genom fyrpartssamverkan i den finansiella samordningen. Målet med insatserna ska vara att deltagarna ska komma tillbaka i arbete eller träda in på arbetsmarknaden, alternativt att de ska närma sig arbete eller studier. ESF+-projekten riktar sig dock många gånger till personer som står väldigt långt från arbetsmarknaden och som inledningsvis behöver insatser av mer förberedande karaktär. Eftersom Försäkringskassan inte är en rehabiliteringsaktör och därför inte kan implementera resultatet av ett projekt gör vi ställningstagandet att vi inte kan delta som projektägare i sådana projekt.

Försäkringskassan kan också nyttja ESF+-projekt för att förebygga att personer hamnar utanför arbetsmarknaden. Det handlar då i regel om projekt som har som mål att testa nya metoder i samverkan kring individerna men också att förbättra organisatoriska strukturer och kompetensutveckla den egna personalen och personal i organisationerna. Försäkringskassans projekt Momentum – tillsammans för ett hållbart arbetsliv är ett sådant projekt. Försäkringskassan står för hela medfinansieringen av projektet med övriga aktörer i projektet som samarbetsparter.⁶²

För samverkan på nationell nivå har Försäkringskassan ett ESF-kansli. Tillsammans med Arbetsförmedlingen samverkar Försäkringskassan med Svenska ESF-rådet⁶³ i genomförandet av ESF+. Försäkringskassan är också utsedd av regeringen att delta i övervakningskommittén och dess arbetsutskott för ESF+ som har till uppgift att granska att ESF+ genomförs effektivt och med tillfredsställande kvalitet.

På regional nivå sker samverkan med ESF-rådet och de andra parterna inom de åtta NUTS-regionerna.⁶⁴ Försäkringskassan har åtta regionala kontaktpersoner som är samverkansansvariga med särskilt uppdrag att medverka i den regionala samverkan för fonden. Försäkringskassan deltar med ledamöter i de åtta regionala strukturfondspartnerskapen som har i uppgift att utforma regionala handlingsplaner utifrån regionens särskilda behov, utforma utlysningssplaner för ESF+-medel samt prioritera mellan ansökningar inför ESF-rådets beslut om finansiering.

⁶¹ Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Försäkringskassan, S2023/00592.

⁶² Se mer i avsnittet Samverkan med arbetsgivare.

⁶³ Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är den myndighet som förvaltar socialfonden i Sverige.

⁶⁴ NUTS är den regionala indelning som används inom EU för statistikredovisning med syfte att underlätta jämförelser mellan olika regioner inom unionen.

Försäkringskassan medfinansierar 13 projekt med ett beslutat belopp på nästan 29 miljoner kronor under projektens genomförande. Den enskilt högsta medfinansieringen på 19,5 miljoner kronor avser det projekt som Försäkringskassan driver som projektägare. Där består medfinansieringen främst av medarbetares tid i projektet. För övriga projekt utgörs Försäkringskassans medfinansiering främst av de försäkrades ersättning för den tid de tar del av rehabiliteringsinsatser.

Försäkringskassan deltar även som samverkanspart i sju projekt genom att avsätta personal till projekten. Därigenom tar Försäkringskassan del av stödet från ESF+ för personalens tid i projektet. Försäkringskassans medarbetare är också målgrupp för sju av projekten vilket innebär att de kan få ta del av kompetensutvecklingsinsatser i syfte att stärka dem i sitt arbete.

Genom samverkan inom ESF+ har 2 728 personer inom Försäkringskassans målgrupp fått ta del av rehabiliteringsinsatser under innevarande programperiod.⁶⁵ 57 procent av dem är kvinnor och 43 procent är män. Utifrån befintliga underlag kan vi inte förklara vad det beror på. 1 349 personer hade sjukpenning när de startade sin tid i projektinsatserna, 1 081 uppbar aktivitetsersättning och 246 sjukersättning.⁶⁶

Av de deltagare som har avslutat sin tid i projekt har drygt 42 procent registrerats vara i arbete (även lärlingsplats), studier eller som öppet arbetssökande vid avslutstillfället vilket anses vara en positiv förflyttning för den enskilde. Andelen män som har gjort en sådan positiv förflyttning är 44 procent, vilket är något högre än för kvinnor där andelen är 41 procent. Av deltagare med sjukpenning avslutade 41 procent sin tid i projekt med en positiv förflyttning. Av deltagarna med aktivitetsersättning och sjukersättning är motsvarande siffror 42 respektive 38 procent.⁶⁷

⁶⁵ Programperioden är 2021–2027, men på grund av pandemin dröjde starten till slutet av 2022 och de första projekten Försäkringskassan deltar i startade i början av 2023.

⁶⁶ Av sekretessskäl har SCB inte kunnat redovisa vilken ersättning resterande personer hade.

⁶⁷ Ytterligare redogörelse av Försäkringskassans deltagande i ESF+ och resultat för deltagare finns att läsa i rapporten Svar på regeringsuppdrag i regleringsbrev 2024 om det nationella programmet för Europeiska socialfonden Plus (ESF+) 2021–2027, dnr FK 2024/025330.

Förmåner inom arbetsmarknadsområdet, vid tandvård och internationell vård

I detta avsnitt redovisas resultaten avseende handläggningen av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning samt statligt tandvårdsstöd och hur dessa förmåner har utvecklats med utgångspunkt i aspekterna kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut samt skyndsamt, service och produktivitet. Även resultaten för internationell vård redovisas.

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning är ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

Arbetsförmedlingen beslutar om en person ska anvisas till en arbetsmarknadspolitisk insats och Försäkringskassan bedömer och beslutar om deltagares ersättning.

Ersättningarna betalas ut i efterskott den 26:e varje månad. För att vi ska hinna besluta om ersättning till den 26:e behöver deltagarna ansöka om ersättning senast den 7:e i månaden. 96 procent av alla ansökningar kommer därför in de första sju dagarna i månaden.

Vi har under de senaste åren förbättrat kontrollerna i vårt it-system för att minska antalet felaktiga utbetalningar och effektivisera handläggningen av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning. Åtgärderna har ökat de maskinella besluten under året från 44 procent till 63 procent.

Försäkringskassans ekonomiska situation under 2024 har inneburit en sänkt ambitionsnivå i utvecklingen av it-system och stödjande dokument.

Kvalitet i utredningar, bedömningar och beslut

Vi bedömer att kvaliteten i de maskinella besluten har utvecklats i rätt riktning eftersom en granskning av de besluten visar att 100 procent av dem är korrekta. Även i de manuella besluten bedöms handläggningen fungera väl eftersom en övervägande del av våra beslut varit korrekta vid beslutstillfället.

Upplevelsen av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning är oförändrad från 2023.

Resultat av uppföljningar och granskningar

Vi har genomfört tre riktade granskningar under året. En gällde de maskinella besluten. Granskningen visar att alla våra maskinella beslut är korrekta.

Den andra granskningen avsåg utbetalningar som skett till personer som saknat beslut om ett arbetsmarknadspolitiskt program från Arbetsförmedlingen. Granskning gjordes av 171 ärenden och visar att det i 19 procent av de granskade ärendena saknas beslut om program när vi beslutat om ersättning.

Den tredje granskningen avsåg manuella beslut som resulterat i utbetalningar med belopp över 50 000 kronor. Granskningen gjordes på 145 ärenden och visar att det i 23 procent av de granskade ärendena fanns avvikelser. Den främsta orsaken till avvikelserna är att registrerade uppgifter om förbrukade ersättningsdagar inte har korrigerats efter ändringsbeslut.

Indikatorer

Här redovisas ett antal indikatorer som är relevanta för den samlade bedömningen av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut i handläggningen av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning.

Upptäckta felaktiga utbetalningar

Tabell 53 Upptäckta felaktiga utbetalningar, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal	7 374	6 542	7 260	7 470	6 496	8 010	14 844	13 038	15 270
Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent ¹	33,4	33,3	22,1	31,7	31,3	19,7	32,5	32,3	20,9

¹ Andelen kan inte relateras till antalet felaktiga utbetalningar i den översta tabellraden eftersom den har beräknats utifrån felaktiga utbetalningar som hanterats under året.

Under året har antalet upptäckta felaktiga utbetalningar ökat trots att antalet utbetalningar minskat marginellt jämfört med föregående år.

Andelen felaktiga utbetalningar som orsakats av Försäkringskassan har minskat med 11,4 procent. Den främsta orsaken till att Försäkringskassan orsakar felaktiga utbetalningar är fortfarande att Försäkringskassan gör en felaktig registrering. Det innebär att beslutet är korrekt men registreringen av utbetalningen har blivit fel vid verkställandet av beslutet. För att minska risken för felaktiga registreringar förtydligar vi våra styrande och stödjande dokument kontinuerligt och påminner verksamheten om vikten av att registreringen blir korrekt.

Andelen som orsakas av annan aktör har ökat. Den främsta orsaken till felaktiga utbetalningar som orsakas av tredje part är att Arbetsförmedlingen och Sveriges A-kassor skickar information till Försäkringskassan under tiden mellan beslut om ersättning och tills det att den betalas ut till deltagaren.

För att komma tillrätta med denna situation skickade Försäkringskassan i januari 2024 en skrivelse⁶⁸ till regeringskansliet för att anföra det angelägna i att skyndsamt genomföra de förordningsförändringar som vi föreslog i framställan⁶⁹ som lämnades till regeringen i december 2022. Där föreslogs att förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (FEA) skulle kompletteras med en regel som ger Försäkringskassan möjlighet att ändra beslut om ersättning som ännu inte har betalats ut. Skrivelsen resulterade i att andra stycket i 11 kap. 1 § FEA lades till i november 2024. Vi bedömer att detta kommer att minska antalet felaktiga utbetalningar.

Det är en något större andel felaktiga utbetalningar för kvinnor som orsakas av Försäkringskassan än för män. Vi kan inte förklara skillnaden utifrån tillgängligt underlag.

Utökade kontroller för att minska de felaktiga utbetalningarna

Under året har vi fortsatt att kontrollera ärenden där det finns risk för att deltagarna lämnar felaktiga uppgifter.

Vi genomför utökade kontroller av deltagare som vi har indikationer på att de vistas utomlands. Kontrollerna visar att Arbetsförmedlingen endast har beviljat deltagande från annat land än Sverige i 9 procent av fallen. Resultatet av kontrollerna är att felaktiga utbetalningar har förhindrats till ett värde av drygt 1 miljon kronor och vi har återkrävt drygt 26 miljoner kronor från deltagarna.

De utökade kontrollerna av deltagare som har hög pensionsgrundande inkomst redovisad hos Skatteverket visar att 28 procent av deltagarna har lämnat felaktiga uppgifter om arbete och lön i sin ansökan om ersättning. Resultatet av kontrollerna är att felaktiga utbetalningar har förhindrats till ett värde av drygt 300 000 kronor och vi har återkrävt drygt 43 miljoner kronor från deltagarna.

⁶⁸ Ändringar i förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser, dnr FK 2024/002009.

⁶⁹ Framställning från Försäkringskassan om ändringar i förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser, dnr FK 2022/013608.

Intern försäkringskontroll**Tabell 54 Intern försäkringskontroll, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning**

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal granskade ärenden	1 684	1 588	1 494	1 630	1 616	1 572	3 314	3 204	3 066
Andel med avvikelse, procent	4,2	3,4	6,9	3,3	3,8	7,3	3,8	3,6	7,1

Kontrollen av slumpvis utvalda ärenden visar en ökad andel avvikelser. En orsak till ökningen är att de maskinella besluten som vid granskning inte visat sig ha några avvikelser uteslöts från urvalet i slutet av 2023. På grund av det kan vi inte analysera anledningen till att andelen avvikelser har ökat det senaste året.

Det är en större andel beslut för män som har granskats slumpmässigt än för kvinnor. Vi kan inte förklara skillnaden utifrån det tillgängliga underlaget.

Omprövningar**Tabell 55 Omprövningar, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning¹**

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Inkomna ärenden, antal	5 100	4 004	3 319	4 583	3 739	3 109	9 683	7 743	6 428
Avgjorda ärenden, antal	5 295	3 936	3 378	4 739	3 661	3 198	10 034	7 597	6 576
Ändrade beslut, procent	30,9	16,8	18,6	26,7	14,5	15,2	29,0	15,7	16,9

¹ Utfallet baseras på den senaste registreringen av vilken förmån eller vilket ärendeslag som omprövningen avser.

Antalet beslut som omprövas har fortsatt att minska. Andelen beslut som ändras efter omprövning har ökat med 1,2 procent under året. Den främsta anledningen till att ett beslut ändras är fortfarande att det tillkommit nya underlag vid omprövningen.

Det är en större andel kvinnor än män som begär omprövning av sina beslut. Det är också en högre andel av kvinnornas omprövningar som leder till att ett beslut ändras vid omprövning. Vi kan inte förklara skillnaden utifrån tillgängligt underlag.

Mål i förvaltningsrätt**Tabell 56 Mål i förvaltningsrätt, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning¹**

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Inkomna ärenden, antal	555	485	413	579	547	449	1 134	1 032	862
Avgjorda ärenden, antal	517	581	411	604	606	453	1 121	1 187	864
Ändrade beslut, procent	20,7	14,6	14,6	14,6	16,8	10,4	17,4	15,8	12,4

¹ På grund av förändrad källa kan resultaten inte jämföras med resultaten i årsredovisningen 2023.

Antalet beslut om aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning som överklagas till förvaltningsrätten har minskat jämfört med föregående år. Andelen beslut som har ändrats minskade under året. Vi kan inte förklara minskningen utifrån tillgängliga underlag.

Det är en större andel män än kvinnor överklagar Försäkringskassans beslut till förvaltningsrätten.

Deltagarnas upplevelse av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut

Upplevelsen av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning är oförändrad från 2023. Medelvärde är 3,5 på en femgradig skala. Det finns inga skillnader mellan könen inom någon av förmånerna.

Utrikes födda är mer nöjda än inrikes födda med kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut. Medelvärdet för utrikes födda 3,8 och 3,1 för inrikes födda.

Skyndsamhet

Skyndsamheten inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning håller samma höga nivå som under föregående år. Beslut om ersättning och utbetalning har skett i tid för alla ansökningar som kommit in de första sju dagarna i månaden med korrekta uppgifter och där deltagaren uppfyller villkoren för ersättning. För ett fåtal ansökningar har beslut om ersättning och utbetalning inte skett i tid eftersom de uppgifter vi efterfrågat inte kommit in. Beslut om ersättning som inte har lett till en utbetalning har oftast berott på att Arbetsförmedlingen beslutat att stänga av deltagaren från ersättning eller på att deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin som inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning har fått aktivitetsstöd i 450 ersättningsdagar.

Tabell 57 Handläggningstider, andel utbetalda i tid¹

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procentenhet
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	93,9	94,2	94,3	94,0	94,6	94,7	93,9	94,4	94,5	0

¹ Avser andel utbetalningar av ansökningar om ersättning som kommit in senast den 7:e och som betalas ut senast den 26:e varje månad. I utfallet ingår inte avslag, avvisingar och avskrivningar där deltagaren inte har haft rätt till utbetalning av någon av förmånerna. Dessa utgör resterande del av de inkomna ansökningarna som avses i måttet.

Handläggningstiderna inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning är oförändrade jämfört med föregående år.

Deltagarnas upplevelse av skyndsamheten

Upplevelsen av skyndsamheten inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning är oförändrad sedan föregående år. Medelvärdet uppgår till 3,7 på en femgradig skala. Det finns inga skillnader mellan könen inom någon av förmånerna.

Utrikes födda är mer nöjda med skyndsamheten än inrikes födda. Medelvärdet är 4,0 för utrikes födda och 3,4 för inrikes födda.

Service

Servicen inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning har varit på en lägre nivå jämfört med föregående år. Tillgängligheten i telefonin har minskat och väntetiderna har ökat. Att tillgängligheten har försämrats och väntetiderna blivit längre beror främst på de prioriteringar som vi har gjort med anledning av vår ekonomiska situation.

Deltagarnas upplevelse av servicen är oförändrad jämfört med föregående år.

Tillgänglighet och väntetider i telefon

Tabell 58 Tillgänglighet och väntetid i telefonin¹

		2022	2023	2024
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	Tillgänglighet, procent	87	78	71
	Väntetid, antal minuter	8,6	11,6	23,4

¹ Statistiken baseras på samtal till Försäkringskassans kundcenter för privatperson, samtal som går direkt till handläggare ingår inte. Tillgänglighet i telefoni beräknas som antalet besvarade telefonsamtal delat med antalet inkomna samtal.

Utifrån vår ekonomiska situation minskade vi våra öppettider och resurser i telefonin under stora delar av året för att prioritera vår handläggning av ansökningar. Resultatet av dessa åtgärder är att vår tillgänglighet har minskat och väntetiden har blivit längre under året.

Användning av e-tjänster

Tabell 59 Användning av e-tjänster inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, procent

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Andel ansökningar via e-tjänst	95,5	96,0	96,4	94,9	95,5	96,2	95,2	95,8	96,3

Andelen ansökningar via e-tjänsten har ökat något under året. En förklaring kan vara att personer med skyddade personuppgifter fått möjligheten att använda vår etjänst för ansökan.

Deltagarnas upplevelse av tillgänglighet och bemötande

Det sammanvägda resultatet för vår tillgänglighet och vårt bemötande inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning är oförändrat jämfört med 2023. Medelvärdet är 3,9 på en femgradig skala. Det finns inga skillnader mellan könen inom någon av förmånerna.

Utrikes födda är mer nöjda än inrikes födda med vår tillgänglighet och vårt bemötande. Medelvärdet 4,1 för utrikes födda och 3,6 för inrikes födda.

Produktivitet

Tabell 60 Styckkostnad¹, kronor per beslut

	2022	2023	2024	Förändring 2023–2024, procent	Förvaltningskostnad 2024, miljoner kronor
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	253	259	217	-16,1	389

¹ Löpande pris. Styckkostnaderna går inte att redovisa könsupplade på grund av tidredovisningssystemets uppbyggnad.

Styckkostnaden per beslut och förvaltningskostnaderna har minskat betydligt jämfört med föregående år. Den främsta anledningen är att antalet årsarbetskrafter har minskat. En annan orsak är den ökade andelen maskinella beslut.

Statligt tandvårdsstöd

Antalet personer som besöker tandvården har i år fortsatt att öka och är tillbaka på de nivåer som var innan pandemin.

Den ekonomiska situationen har påverkat verksamheten då vi inte kunnat rekrytera i den utsträckning som vi önskat inom handläggningen. Det har resulterat i att antalet medarbetare som arbetar med utredningar har minskat. Även för stödfunktionerna har den ekonomiska situationen påverkat och resulterat i en minskning av antalet resurser.

För att förbättra levnadsvillkoren för utlänningar som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige har regeringen beslutat om en ändring i lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd. Ändringen innebär att dessa personer ska ha rätt till statligt tandvårdsstöd vilket kan komma att påverka inflödet av manuella ärenden.

Under året har det kommit förslag om förändringar inom det statliga tandvårdsstödet som om de genomförs kommer att innebära stora förändringar och ökat resursbehov för Försäkringskassans arbete.

Kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut

Handläggningen av tandvårdsstödet är till stor del automatiserad och varje ersättningsbegäran som skickas in kontrolleras av en regelmotor. I över 99 procent av ärendena fattas beslut direkt. Den höga automatiseringsgraden skapar goda förutsättningar för en korrekt och likformig tillämpning utifrån de uppgifter som finns i ärendet vid beslutstillfället. De kontroller som görs i regelmotorn grundar sig på Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) regler och har fungerat utan problem. Vi gör även kontroller av ersättningsbegäranden i efterhand. En hög automatiseringsgrad är kostnadseffektiv men kan även medföra en risk för felaktiga utbetalningar då vår regelmotor bara kan kontrollera om delar av en begäran om ersättning är korrekt.

Vi har ett utvecklingsområde som handlar om att säkerställa att utbetalningar i vår manuella handläggning blir korrekta när vårdgivare begärt ytterligare ersättning i sin återrapportering. Vårdgivare kan idag ta tillbaka sin ansökan om ersättning om den gjorts felaktigt av olika anledningar. När de åter ansöker för samma besöksdatum, en så kallad återrapportering, ska den handläggas manuellt. Hanteringen av återrapporteringar är ett utvecklingsområde. Vi har därför påbörjat ett arbete under året för att säkerställa att rätt ersättning betalas ut vid återrapportering.

Arbetet med att kontrollera kvaliteten i våra utredningar har förändrats under året och är under uppbyggnad. Detta gör att vi inte har kontrollerat kvaliteten i utredningens dokumentation i samma omfattning som tidigare.

Resultat av uppföljningar och granskningar

Under året har Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) granskat vårt arbete för att motverka felaktiga utbetalningar.⁷⁰ ISF rekommenderar Försäkringskassan att se över om inriktningarna i våra kontroller är rimligt avvägda för att i så hög utsträckning som möjligt motverka felaktiga utbetalningar inklusive oavsiktliga fel och små felaktiga utbetalningar. De anser att vi behöver bli mer effektiva i vår handläggning och involvera patienter mer i våra kontroller. Försäkringskassan behöver dessutom få mer kunskap om varför och hur ofta vårdgivare gör fel och vi bör undersöka om det finns möjligheter till fler kontroller innan vi betalar ut ersättning. Vi har påbörjat arbetet med att ta fram en åtgärdsplan för att kunna hantera och arbeta vidare med rekommendationerna. Men det kommer att krävas ökade resurser samt omfattande it-utveckling för att åtgärda samtliga delar.

Anslutning statligt tandvårdsstöd

För att kunna begära ersättning för tandvård behöver en vårdgivare ansöka om att bli ansluten till Försäkringskassans elektroniska system.

Vi har gjort en uppföljande granskning av anslutningsärenden för att säkerställa att vi följer vår manuella anslutningsprocess. Vi ville också följa upp våra tidigare riktade kontroller. I den uppföljande granskning visade det sig att andelen avvikelser har minskat från 9 procent till 6 procent. Avvikelseerna gällde bristande information om verksamhetens lokal vid överlåtelseavtal och felaktiga anslutningsdatum.

Indikatorer

Här redovisas ett antal indikatorer som är relevanta för bedömningen av kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut om statligt tandvårdsstöd.

⁷⁰ Rapport 2024:6, Utmaningar i kontrollen av tandvårdsstödet.

För sent rapporterade ärenden

En vårdgivare ska rapportera in utförd tandvård till Försäkringskassan inom två veckor. Om rapporteringen görs senare handlägger vi ärendet manuellt och godkänner bara begäran om ersättning ifall det finns särskilda skäl.

De senaste åren har vårdgivare i allt större utsträckning blivit bättre på att skicka in begäran om ersättning i tid. Detta innebär att färre ärenden kommer in för sent. Under året har det kommit in cirka 10 400 ärenden vilket kan jämföras med 11 000 ärenden under 2023. Avslagsfrekvensen för begäranden om ersättning är den samma som förra året vilket innebär avslag i 49 procent av fallen.

Efterhandskontroller

Då tandvården har en hög automatiseringsgrad gör vi efterhandskontroller där vi utreder om vi har betalat ut ett korrekt tandvårdsstöd till vårdgivare som har begärt ersättning. Exempelvis kontrollerar vi att tillstånd och åtgärd stämmer samt att patienten har betalat. Vi återkräver ett felaktigt utbetalt belopp om en vårdinsats eller en betalning inte utförts, om en vårdinsats inte stämmer överens med vetenskap och beprövad erfarenhet eller om en vårdinsats inte stöds av inkomna underlag.

Tabell 61 Efterhandskontroller, statligt tandvårdsstöd¹

	2022	2023	2024
Kontrollerade ärenden, antal ²	28 218	33 126	28 481
Antal efterhandskontroller	4 102	4 644	2 977
Återkrävt belopp, tusen kronor	38 531	26 202	26 440

¹ Innefattar både riktade och slumpmässiga efterhandskontroller.

² Ärenden är antalet patientbesök eller begäran om ersättning i efterhandskontrollerna.

Under 2023 och 2024 har Försäkringskassan utfört slumpmässiga kontroller. Dessa har även innefattat utredning av patientens kostnad och betalning i form av ekonomiska underlag vilket har gjort kontrollerna mer resurskrävande än tidigare. Urvalet omfattade cirka 3 000 ersättningsperioder. Detta har medfört att vi har kontrollerat färre ärenden men återkrävt ett högre belopp än tidigare år.

Sanktioner, nekade anslutningar och upphörande av anslutning

När en vårdgivare bryter mot reglerna i det statliga tandvårdsstödet kan Försäkringskassan besluta om sanktioner. Sanktionernas syfte är att förhindra ytterligare felaktiga utbetalningar. Beslut om sanktioner fattas restriktivt. Det kan även leda till att vi beslutar om att anslutningen till det statliga tandvårdsstödet ska upphöra eller att vårdgivaren blir nekad anslutning.

Det finns två typer av sanktioner: innehållande av ersättning och föreläggande om förhandsprövning. Vid ett innehållande av ersättning behöver en vårdgivare lämna in underlag. Vi utreder då om underlaget styrker att den tandvård som har utförts ger rätt till ersättning. Vid ett föreläggande förhandsprövar vi om en planerad tandvård ger rätt till ersättning innan behandlingen påbörjas. Det är möjligt för oss att utfärda båda sanktionerna samtidigt.

Under 2024 fattade vi 14 beslut om att hålla inne ersättning vilket är en ökning jämfört med 8 beslut under 2023. Ett beslut om att hålla inne ersättning medför att vi behöver handlägga det ersättningsbegärande som finns manuellt och skyndsamt eftersom en vårdgivare väntar på ersättning. Under 2024 fattade vi inga beslut om föreläggande.

Under 2024 har vi nekat 10 anslutningar och genomfört 7 avanslutningar.⁷¹ En avanslutning är en mycket ingripande åtgärd mot en vårdgivare. Den aktualiseras bara om det rör sig om ett allvarligt åsidosättande av reglerna i lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd (STL) eller av reglerna i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen och som gäller en vårdgivares skyldigheter eller förutsättningar för ersättning. Vi har under året påbörjat ett arbete med att höja kompetensen hos våra utredare avseende avanslutningar.

Avanslutningar, polisanmälningar och innehållande av ersättning är några viktiga verktyg i vårt arbete för att minska risken för felaktiga utbetalningar.

Anmälan till andra myndigheter inklusive polisanmälningar

Om Försäkringskassan upptäcker allvarliga brister i den inrapporterade tandvården ska vi göra anmälan till IVO. Under 2024 gjorde vi 22 anmälningar till IVO vilket är en ökning jämfört med 2023 då vi gjorde 7 anmälningar. Under året har vi tagit fram rutiner för att säkerställa att anmälningarna görs.

Under 2024 polisanmälde Försäkringskassan 33 vårdgivare vilket är en ökning jämfört med föregående år då vi gjorde 26 polisanmälningar. Vi arbetar kontinuerligt med att vidareutbilda de utredare som arbetar med kontroller för att stärka dem i sitt arbete och för att förtydliga när en polisanmälan ska göras.

Intern försäkringskontroll

Tabell 62 Intern försäkringskontroll, statligt tandvårdsstöd

	2022	2023	2024
Antal granskade ärenden	1 037	1 032	978
Andel med avvikelse, procent	1,8	3,1	2,8

Andelen ärenden med avvikelser har minskat sedan föregående år. Avvikelseerna avsåg främst bristande underlag och utredningar för bedömning av särskilt skäl vid sent inskickade patientbesök. I huvudsak handlade dessa avvikelser om att vårdgivarna i sin återrapportering begärt ytterligare ersättning i form av allmänt tandvårdsbidrag. Inom samma granskningsområde fanns det även avvikelser som att patienten inte var försäkrad för allmänt tandvårdsbidrag vid tilldelningstillfället och att vi hade beviljat ersättning utifrån ett ogiltigt intyg. Det pågår ett arbete för att minimera risken för felaktiga utbetalningar utifrån våra avvikelser.

⁷¹ Avanslutning är när Försäkringskassan beslutar att en vårdgivare inte har uppfyllt sina skyldigheter och beslutar att avansluta denna. Upphörande av anslutning är ett vidare begrepp som även innefattar när vårdgivaren själv begär att anslutningen ska upphöra.

Omrövningar

Tabell 63 Omrövningar, statligt tandvårdsstöd¹

	2022	2023	2024
Inkomna ärenden, antal	790	816	1 076
Avgjorda ärenden, antal	737	899	1 033
Ändrade beslut, procent	52	45	42

¹ Utfallet baseras på den senaste registreringen av vilken förmån eller vilket ärendeslag som omrövningen avser. Könsuppdelad statistik saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

Antalet inkomna begäranden om omrövning har ökat jämfört med föregående år. Vi bedömer att ökningen bland annat beror på de slumpmässiga kontroller som gjorts under 2023 och 2024. I dessa kontroller har det varit problematiskt att få in underlag som stödjer rätten till ersättning från vårdgivarna. Detta har medfört att deras ansökan har avslagits och därför har de begärt omrövning i större utsträckning.

Mål i förvaltningsrätt

Tabell 64 Mål i förvaltningsrätt, statligt tandvårdsstöd¹

	2022	2023	2024
Inkomna ärenden, antal	116	162	250
Avgjorda ärenden, antal	88	146	226
Ändrade beslut, procent	23	14	25

¹ På grund av förändrad källa kan resultaten inte jämföras med resultaten i årsredovisningen 2023.

Få beslut inom statligt tandvårdsstöd överklagas till domstol. Inkomna ärenden har ökat i år och vi ser även en ökning i antalet avgjorda ärenden.

Att ändringsfrekvensen är högre i år kan bero på att flera av årets mål är mot samma vårdgivare och att förvaltningsrätten har upphävt ett stort antal återkrav i varje mål.

Under året har det förekommit mål om avanslutning. Ett mål rörde en tandvårdskedja som gjort tusentals otillåtna slagningar på patienter som aldrig varit hos dem eller som hade varit patienter hos dem tidigare. Förvaltningsrätten delade vår bedömning att tandvårdskedjans agerande var ett åsidosättande av bestämmelserna om det statliga tandvårdsstödet enligt 19 § 5 förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd.

Några mål har rört nekad anslutning. Slutsatsen vi kan dra av dessa är att förvaltningsrätten inte anser att enbart historiska återkrav av viss storlek och ett formellt ansvar är tillräckligt för att neka en sökande ny anslutning.

I oktober prövade Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD) ett ärende där vi hade avslagit begäran om ersättning för efterföljande tandvård. I ärendet hade en behandling utförts som inte gav rätt till ersättning från det statliga tandvårdsstödet. Som en följd av den behandlingen hade ett nytt medicinskt tillstånd uppstått och för att åtgärda detta vidtogs efterföljande åtgärder. HFD konstaterade att efterföljande vård kan ge rätt till statligt tandvårdsstöd även om den ursprungliga behandlingen inte var ersättningsberättigad och avlog därmed vårt överklagande.⁷²

En strikt tolkning av TLV:s föreskrifter gäller för rätten till ersättning. Sammantaget så framgår det tydligt av det gångna årets domstolsavgöranden. Domar har gått emot oss när vi har krävt något som inte framgår av föreskrifter. Vi behöver även bli bättre på att förklara och motivera våra beslut samt på att bemöta vårdgivarens synpunkter på vårt beslut. Detta gäller från grundbeslutet till domstol.

Skyndsamhet

Vårdgivarna rapporterar in uppgifter om utförd tandvård elektroniskt via sina journalsystem. Hur de upplever vår skyndsamhet beror därför mycket på hur vårt system fungerar. Att vi beslutar cirka 99 procent av alla inrapporterade ärenden direkt innebär en hög skyndsamhet och vårdgivarna får omedelbar återkoppling samt en snabb utbetalning.

Tabell 65 Pågående ärenden, antal¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Statligt tandvårdsstöd	8 048	9 020	6 136	9 864	10 982	7 308	17 991	20 063	13 491

¹ Pågående ärenden innefattar endast ärenden som handläggs manuellt. Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av registreringar med okänt kön för organisationer.

Antalet pågående ärenden som handläggs manuellt har minskat sedan föregående år. Över tid ser vi att fler män haft pågående ärenden. Det beror på att fler av de ärenden som vi handlägger manuellt gäller män. Vi kan inte förklara skillnaden utifrån tillgängligt underlag.

Utredning av om en patient är försäkrad i Sverige

Under 2024 fattade Försäkringskassan beslut i totalt 71 600 ärenden där vi hade utrett om patienten är försäkrad i Sverige. Det är mer än 2023 då vi fattade 69 500 sådana beslut. I 65 procent av årets ärenden hade patienten rätt till statligt tandvårdsstöd vilket är en marginell ökning jämfört med föregående år.

Service

Inom det statliga tandvårdsstödet är vår service i stort sett på samma höga nivå som föregående år. Servicenivån för vårdgivarna avgörs främst av vår tillgänglighet för dem att rapportera utförd tandvård via journalsystem eller vår tandvårdsportal. Här ser vi ingen förändring från tidigare år då tillgängligheten är 100 procent.

⁷² HFD 2024 ref. 48.

Tillgänglighet och väntetider i telefonin

Tabell 66 Tillgänglighet och väntetid i telefonin¹

		2022	2023	2024
Statligt tandvårdsstöd	Tillgänglighet, procent	95	92	93
	Väntetid, antal minuter	3,4	5,5	5,0

¹ Tabellen visar samtal till Kundcenter för partner. Tillgänglighet i telefoni beräknas som antalet besvarade telefonsamtal delat med antalet inkomna samtal.

För tandvårdens kunder har vi två olika telefonköer. En är för privatpersoner och en är för partners som exempelvis vårdgivare eller andra aktörer inom tandvården. Våra telefonköer har olika öppettider med längre öppettider för privatpersoner. Under 2024 inkom det totalt 43 400 samtal till dessa båda köer tillsammans vilket är en minskning från föregående år då antalet samtal var 52 400.

Tillgängligheten och väntetiden är i stort sett oförändrade från föregående år.

Produktivitet

Tabell 67 Styckkostnad¹, kronor per beslut

	2022	2023	2024	Förändring 2023–2024, procent	Förvaltningskostnad 2024, miljoner kronor
Statligt tandvårdsstöd	22	24	27	12,7	245

¹ Löpande pris. Styckkostnaderna går inte att redovisa könsuppdelade på grund av tidredovisningssystemets uppbyggnad.

Styckkostnaden och förvaltningskostnaden för det statliga tandvårdsstödet har ökat främst på grund av ökade kostnader för it-utveckling och it-drift. Antalet årsarbetskrafter inom handläggningen har minskat under året på grund av att vi inte har kunnat ersätta medarbetare som slutat.

Internationell vård

Internationell vård redovisas sedan 2023 i årsredovisningen med anledning av de långa handläggningstiderna inom förmånen.

Handläggningen av internationell vård omfattar fyra olika delar: ärenden som rör personer som har fått eller vill få vård eller tandvård utomlands, svenska och utländska intyg, ersättning till regionerna för den vård som de har gett till personer som inte är folkbokförda i Sverige samt krav och fordringar mellan Sverige och andra länder för de vårdkostnader som uppkommit.

Handläggningstiden varierar inom de olika delarna men är för lång när det gäller svenska och utländska intyg samt vård utomlands. Området ersättning för vårdkostnader i efterhand har ett lagstadgat krav om att vi ska fatta beslut inom 90 dagar i ärenden där vi beslutar med stöd av lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Förändrat antal ansökningar, antal medarbetare och handläggningstider

Den som vill ha ett intyg om rätt till vårdförmåner eller ersättning för vård utomlands kan ansöka om det hos Försäkringskassan. Det kan gälla både nödvändig och planerad vård och vi utreder om vårdkostnader kan ersättas eller inte samt om ett intyg kan utfärdas eller inte. Försäkringskassan har fått i uppdrag av regeringen att redovisa en handlingsplan för hur vi avser att få ner handläggningstiderna. Regeringen har även givit oss uppdraget att löpande redovisa indikatorer avseende handläggningstider och produktivitet. Inspektionen för socialförsäkringen har av regeringen fått i uppdrag att granska hur Försäkringskassan genomför uppdraget som behörig institution för intyg S1⁷³ och för ersättning för hälso- och sjukvårdskostnader i annat medlemsland.

Vård utomlands

Under 2024 fattade Försäkringskassan beslut i 25 100 ärenden om ersättning för vårdkostnader i efterhand vilket är 9 procent fler ärenden än under 2023. Under 2024 betalade vi ut ersättning i 21 700 ärenden varav 53 procent var ersättning till kvinnor och 47 procent till män. Föregående år betalade vi ut ersättning i 20 800 ärenden varav 53 procent var ersättning till kvinnor och 47 procent till män. Detta motsvarar andelen kvinnor och män som har sökt ersättning.

Ärendekön och den genomsnittliga handläggningstiden har blivit längre jämfört med under 2023. Antalet medarbetare har ökat något under senare delen av året. Men ändå har vi haft för få handläggare på plats för att kunna hantera alla ansökningar i tid.

Ska vi hinna handlägga ärenden inom de lagstadgade 90 dagarna behöver ärendekön vara kortare. 2024 har vi 27 100 ärenden i ärendekön jämfört med 2023 då vi hade 22 600. Handläggningen av de flesta ansökningarna har inte startats upp i närtid från det att ansökan kommer in till Försäkringskassan. Den genomsnittliga handläggningstiden har ökat som en följd av detta från 245 dagar under 2023 till 295 dagar under 2024. Justitieombudsmannen har riktat allvarlig kritik mot Försäkringskassan för långsam handläggning.

Den utbetalda ersättningen uppgick till 316,6 miljoner kronor, att jämföra med 174,4 miljoner 2023.

Intyg om rätt till vård

Försäkringskassan fattade 2024 beslut i 25 500 intygsärenden vilket är 1 procent fler ärenden än under 2023. Vi fattade bifallsbeslut i 21 900 intygsärenden varav cirka 40 procent var intyg till kvinnor och cirka 59 procent till män. Motsvarande siffror för 2023 var 21 900 intygsärenden varav 38 procent var intyg till kvinnor och 62 procent till män. Detta motsvarar andelen kvinnor och män som har ansökt om ett intyg.

⁷³ Intyg om rätt till vårdförmåner som kan utfärdas när en person är bosatt i en annan medlemsstat än den behöriga medlemsstaten.

Antalet inkomna ansökningar har minskat till 33 100 jämfört med 2023 då det inkom 33 700 ansökningar. Det kan jämföras med 2022 då det inkom 31 500 ansökningar. Vi har 16 700 ärenden i ärendekön jämfört med 2023 då vi hade 19 300 ärenden i ärendekön. Antalet medarbetare har under de två senaste åren varit relativt konstant, men under 2024 har antalet ökat med ungefär 52 procent. De nya medarbetarna började under hösten 2024 och är fortfarande under upplärning. Den genomsnittliga handläggningstiden har de tre senaste åren ökat från 119 dagar 2022, till 185 dagar 2023 till 191 dagar 2024. Det beror på att vi har prioriterat ärenden där personer haft ett förestående vårdbehov i stället för äldre ärenden. Justitieombudsmannen har riktat kritik mot Försäkringskassan för långsam handläggning.

Vidtagna åtgärder och deras effekter

För att hantera våra långa handläggningstider har vi under 2024 anställt fler handläggare till förmånen och medarbetare som vanligen handlägger andra förmåner har fortsatt omfördelats för att stötta handläggning av internationell vård. Det har medfört att ordinarie handläggare kan fokusera på mer utredningskrävande ärenden.

Vi har gjort en översyn av våra handlägningsprocesser vilket har genererat ett antal åtgärder som ska leda till en mer effektiv handläggning. Vi har utvecklat vår styrning genom att ta fram tydligare produktionsplaner och produktionsuppdrag för att öka vår effektivitet och produktivitet. Vidare så har vi digitaliserat och automatiserat vissa handlägningsmoment för att åstadkomma en mer resurseffektiv handläggning.

Översynen av våra arbetssätt påbörjades 2023 och har fortsatt under 2024. Vi har även förtydligat de krav och förväntningar som finns på våra medarbetare och chefer samt förbättrat våra uppföljningsverktyg.

Mål för minskade felaktiga utbetalningar

Försäkringskassan har i uppgift att säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs samt att motverka bidragsbrott. I detta avsnitt redovisas arbetet för att minska felaktiga utbetalningar, resultat av interna kontroller och arbetet för att upptäcka och motverka bidragsbrott. Slutligen redogörs för återkrav och fordringar. Information om arbetet för att säkerställa korrekta utbetalningar finns även i avsnittet Försäkringskassans kvalitet i handläggningen, i de förmånsspecifika avsnitten och i avsnittet Mål för assistansersättningen.

Mål för minskade felaktiga utbetalningar

Mål: Försäkringskassan ska bidra till det övergripande målet att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar ska minska och fel ska motverkas. Andelen felaktiga utbetalningar från de ersättningar som Försäkringskassan hanterar ska därför minska.

Återrapportering: Försäkringskassan ska redovisa måluppfyllelsen, genomförda åtgärder för att minska de felaktiga utbetalningarna och en bedömning av åtgärdernas effekter. Redovisningen ska därutöver omfatta följande:

- upptäckta felaktiga utbetalningar (antal utbetalningar, orsaker och totalt belopp) samt andel felaktiga utbetalningar som har orsakats av Försäkringskassan,
- de upptäckta felaktiga utbetalningarnas andel av det totalt utbetalda beloppet,
- andelen upptäckta felaktiga utbetalningar av de uppskattade totala felaktiga utbetalningarna,
- konstaterade felaktiga utbetalningar i kontrollutredningsverksamheten per krona i kostnader för kontrollarbetet,
- återbetalda medel samt andelen återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar,
- återkrav (antal, orsaker och belopp) och total fordran,
- antal polisanmälningar.

Med kostnaden för kontrollarbetet avses en uppskattning av kostnaderna som är direkt relaterade till kostnader för kontrollåtgärder som vidtas inom kontrollutredningsverksamheten.

Redovisningen ska, utom för total fordran och återbetalda medel, göras per ersättning för de ersättningar som ingår i årsredovisningens resultatredovisning och totalt. Därtill ska en analys göras av hur utfallet av indikatorerna utvecklats över tid.

Bedömning av måluppfyllelse

Försäkringskassan bedömer att målet är delvis uppfyllt. Beloppet för de upptäckta felaktiga utbetalningarna är högt och vi kan konstatera att beloppet för felaktiga utbetalningar som vi inte upptäcker är betydande.⁷⁴ Vi bedömer att bidragsbrott är det allvarligaste riskområdet inom socialförsäkringen.

Försäkringskassans resurser inom kontrollutredning och återbetalning har minskat under året till följd av våra ekonomiska förutsättningar. Samtidigt indikerar våra resultat inom kontrollutredningsverksamheten att vi arbetar mer träffsäkert och effektivt än tidigare. Vi har avslutat färre kontrollutredningar under året men andelen som leder till åtgärder⁷⁵ har ökat liksom antalet underrättelser från andra myndigheter och kommuner. Även beloppet för upptäckta felaktiga utbetalningar efter kontrollutredning har ökat. Beloppen för både förhindrade och upptäckta felaktiga utbetalningar har ökat och likaså antalet polisanmälningar.

När det gäller antalet och beloppet för de upptäckta felaktiga utbetalningarna är de på samma nivå som 2023. Det gäller också det upptäckta felaktiga beloppet i förhållande till de totala utbetalningarna.

Försäkringskassans arbete för att säkerställa korrekta utbetalningar är till stor del decentraliserat och genomförs i huvudsak av respektive förmånsavdelning. Vårt arbete mot bidragsbrottslighet är centraliserat, men samtliga förmånsavdelningar har ett förebyggande och förhindrande uppdrag. Vi har under året byggt upp en funktion för att stärka koordineringen av vårt arbete mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Det fortsatta arbetet för att nå målet för att minska de felaktiga utbetalningarna förutsätter en utvecklad koordinering och styrning. Dels för att förbättra och samordna det löpande och operativa arbetet och dels för att utveckla och stärka vår förmåga och våra förutsättningar att förhindra och förebygga felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Försäkringskassan har under året fortsatt kunskapsuppbyggnaden⁷⁶ inom området vilket ger ökade förutsättningar att kunna prioritera och ta fram nya åtgärder för att så träffsäkert som möjligt motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Under året har författningsändringar trätt i kraft som ger Försäkringskassan ökad tillgång till information och ökade möjligheter att behandla personuppgifter.⁷⁷ Vi arbetar nu med att implementera dessa ändringar som kommer att ge oss bättre möjligheter att förhindra felaktiga utbetalningar och bidragsbrott innan utbetalning, samt bättre möjligheter att upptäcka sådant efter utbetalningar.

⁷⁴ PM 2023:8, Omfattningen av felaktiga utbetalningar inom Försäkringskassans förmåner.

⁷⁵ En åtgärd är en eller flera av dessa: avslag på en ansökan, beslut om minskad ersättning eller att rätten till ersättning upphör, beslut om återkrav.

⁷⁶ PMi 2024:4, Lägesbild – Försäkringskassan allvarligaste risker för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2023.

⁷⁷ Förordningen (2024:409) om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Lagen (2024:13) om ändring i socialförsäkringsbalken.

Upptäckta felaktiga utbetalningar

I följande avsnitt redovisas antal och belopp för upptäckta felaktiga utbetalningar.⁷⁸ De upptäckta felaktiga utbetalningarna relateras även till de totala utbetalningarna inom förmånerna samt till de senaste skattningarna av omfattningen av felaktiga utbetalningar.

Hur många felaktiga utbetalningar som upptäcks och hur stort det totala upptäckta beloppet är påverkas av vilka kontroller som Försäkringskassan gör och hur omfattande de är. Om vi gör fler kontroller efter utbetalning kommer vi med stor sannolikhet att upptäcka fler felaktiga utbetalningar.

Antal och belopp för upptäckta felaktiga utbetalningar

Antalet upptäckta felaktiga utbetalningar och beloppet för de upptäckta felaktiga utbetalningarna är på samma nivå som föregående år.

Tabell 68 Antal upptäckta felaktiga utbetalningar¹

	Kvinna			Man			Totalt ²		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	190	190	157	204	196	202	394	386	359
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	7 374	6 542	7 260	7 470	6 496	8 010	14 844	13 038	15 270
Assistansersättning	310	372	413	315	455	531	1 051	1 577	1 341
Barnbidrag	14 145	17 624	19 229	4 939	7 409	7 969	19 193	25 197	27 343
Bostadsbidrag exkl. slutavstämning	4 406	3 872	3 336	2 160	1 965	1 646	6 566	5 837	4 982
Bostadsbidrag vid slutavstämning	51 106	36 180	37 631	24 567	14 881	13 433	112 525	75 029	69 372
Föräldrapenning	8 626	7 927	7 331	6 069	6 054	5 785	14 695	13 981	13 116
Omvårdnadsbidrag	383	588	607	120	187	241	503	775	848
Sjukersättning	346	362	350	325	328	337	671	690	687
Sjukpenning ³	13 346	10 877	10 463	8 268	6 143	6 112	21 692	17 056	16 600
Tillfällig föräldrapenning	5 112	5 358	5 561	3 273	3 638	3 674	8 386	8 996	9 235
Underhållsstöd	6 708	7 047	6 190	2 806	2 738	2 614	9 514	9 785	8 804
Övriga förmåner	13 075	12 055	13 084	9 850	8 848	10 177	42 116	25 093	25 552
Totalt	125 127	108 994	111 612	70 366	59 338	60 731	252 150	197 440	193 509

¹ Statistik för statligt tandvårdsstöd saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad. Inga felaktiga utbetalningar har upptäckts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden.

² I totalen ingår även återkrav som inte kan delas upp på kön. Det innefattar solidariska bostadsbidrag och återkravsärenden till organisationer.

³ Inkluderar även ersättning för karensavdrag.

Antalet upptäckta felaktiga utbetalningar har minskat med 2 procent sedan 2023. Vi har upptäckt färre felaktiga utbetalningar, främst inom slutavstämningen i bostadsbidrag. Det kan förklaras av att det var färre bidragstagare under 2023 än under 2022. Slutavstämningen sker med ett års fördröjning.

⁷⁸ Felaktiga utbetalningar kan upptäckas i handläggning, vid olika former av kontroller efter utbetalning eller genom impulser från till exempel andra myndigheter, kommuner eller allmänheten. Försäkringskassan genomför också kontroller före utbetalning vilket förhindrar att en felaktig utbetalning sker. Dessa förhindrade felaktiga utbetalningar ingår inte i statistiken över upptäckta felaktiga utbetalningar.

Inom barnbidrag och tillfällig föräldrapenning är andelen upptäckta felaktiga utbetalningar i relation till antalet förmånstagare högre för kvinnor än för män. Inom underhållsstöd är andelen upptäckta felaktiga utbetalningar i relation till antalet förmånstagare ungefär dubbelt så hög för män än för kvinnor. Vi kan inte förklara skillnaderna utifrån tillgängligt underlag.

Tabell 69 Belopp för upptäckta felaktiga utbetalningar fördelat per förmån, miljoner kronor¹

	Kvinnor			Män			Totalt ²		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	8,6	7,1	4,1	9,2	9,0	6,3	17,8	16,1	10,4
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	66,1	42,7	48,9	89,5	61,7	75,8	155,6	104,5	124,7
Assistansersättning	118,1	47,7	94,9	59,9	54,8	110,0	539,3	335,3	526,0
Barnbidrag	86,7	76,6	76,0	37,3	31,2	30,6	124,3	108,4	107,2
Bostadsbidrag exkl. slutavstämning	73,0	52,7	33,6	19,2	16,9	13,7	92,2	69,5	47,4
Bostadsbidrag vid slutavstämning	361,1	263,4	264,4	154,7	96,4	84,9	880,5	591,9	528,3
Föräldrapenning	84,5	70,7	66,3	95,4	110,9	99,0	179,9	181,5	165,3
Omvårdnadsbidrag	5,6	12,2	10,7	1,0	2,4	2,8	6,6	14,6	13,5
Sjukersättning	60,7	43,6	41,8	62,8	53,3	41,4	123,6	97,0	83,2
Sjukpenning ³	137,3	132,8	132,1	114,9	121,6	112,9	252,3	254,4	245,0
Tillfällig föräldrapenning	54,2	50,2	47,1	44,0	40,6	39,3	98,2	90,8	86,4
Underhållsstöd	75,1	67,0	60,9	14,6	13,2	15,9	89,7	80,1	76,9
Övriga förmåner	90,7	92,5	72,3	116,8	102,6	74,6	207,5	196,4	167,6
Totalt	1 221,8	958,9	953,1	819,4	714,7	707,3	2 767,7	2 140,5	2 181,9

¹ Statistik för statligt tandvårdsstöd saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad. Inga felaktiga utbetalningar har upptäckts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden.

² I totalen ingår även återkrav som inte kan delas upp på kön. Det innefattar solidariska bostadsbidrag och återkravsärenden till organisationer.

³ Inkluderar även ersättning för karensavdrag.

Det totala beloppet för upptäckta felaktiga utbetalningar har ökat med 2 procent. Beloppen för de upptäckta felaktiga utbetalningarna utgörs av de återkrav som beslutats under året.⁷⁹ Det innebär att det i beloppen ingår ärenden som upptäckts även under tidigare perioder. Desto fler återkravsärenden som Försäkringskassan beslutar under året desto högre kommer beloppet för de upptäckta felaktiga utbetalningarna att bli.

Beloppet har ökat främst inom aktivitetsstöd, inom utvecklingsersättning och etableringsersättning samt inom assistansersättning. Inom assistansersättning kan enskilda kontrollutredningar leda till höga återkrävda belopp vilket kan medföra att det totala beloppet varierar över tid.

Beloppet har minskat främst inom aktivitetsersättning, bostadsbidrag och sjukersättning. Inom aktivitetsersättning och sjukersättning kan det bero på att verksamheten under året haft mindre resurser och att färre kontroller har genomförts under tiden med ersättning till förmån för handläggning av ansökningar. Minskningen av det upptäckta felaktiga beloppet inom bostadsbidrag kan inte förklaras utifrån tillgängliga underlag.

⁷⁹ Beloppet för de återkrav som beslutats under året skiljer sig från återkrävt belopp, se vidare under rubrik Återkrav och återbetalning.

Orsaker till felaktiga utbetalningar

Orsakerna till de upptäckta felaktiga utbetalningarna redovisas dels utifrån vilken aktör som orsakat den felaktiga utbetalningen och dels utifrån när i ärendet felet har uppstått. Andelarna som redovisas baseras på beloppen för upptäckta felaktiga utbetalningar.

Tabell 70 Andel av upptäckta felaktiga utbetalningar orsakade av Försäkringskassan, försäkrad eller annan aktör, procent av belopp¹

Förmån	Orsakad av	Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	Försäkringskassan	21	15	17	16	13	8	18	14	11
	Försäkrad	75	84	82	82	86	92	79	85	88
	Annan aktör	4	1	1	2	0	0	3	1	0
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	Försäkringskassan	17	14	10	13	12	8	15	13	9
	Försäkrad	53	65	62	59	71	70	56	69	67
	Annan aktör	30	22	27	28	17	22	29	19	24
Assistansersättning	Försäkringskassan	7	15	5	11	32	20	4	10	5
	Försäkrad	89	84	91	89	61	74	85	70	77
	Annan aktör	4	1	4	0	6	6	11	20	18
Barnbidrag	Försäkringskassan	8	7	4	11	8	6	9	7	5
	Försäkrad	90	93	95	87	91	93	89	92	94
	Annan aktör	1	1	0	3	1	1	2	1	1
Bostadsbidrag ²	Försäkringskassan	5	6	7	9	8	11	6	7	8
	Försäkrad	95	93	93	91	92	89	94	93	92
	Annan aktör	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Föräldrapenning	Försäkringskassan	21	18	11	7	5	4	13	10	7
	Försäkrad	78	82	89	93	95	96	86	90	93
	Annan aktör	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Omvårdnadsbidrag	Försäkringskassan	21	27	21	16	15	27	20	25	22
	Försäkrad	79	71	78	82	83	72	79	73	77
	Annan aktör	0	1	1	2	2	1	0	1	1
Sjukersättning	Försäkringskassan	5	4	5	8	3	4	7	3	5
	Försäkrad	94	95	94	90	95	95	92	95	94
	Annan aktör	1	1	1	2	2	1	2	2	1
Sjukpenning ³	Försäkringskassan	30	32	34	20	19	22	25	26	28
	Försäkrad	69	67	65	79	80	77	74	73	71
	Annan aktör	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tillfällig föräldrapenning	Försäkringskassan	6	4	2	3	2	2	4	3	2
	Försäkrad	94	96	97	97	98	98	96	97	98
	Annan aktör	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Underhållsstöd	Försäkringskassan	6	6	7	8	10	11	7	7	8
	Försäkrad	92	93	92	90	89	88	92	92	91
	Annan aktör	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Övriga förmåner	Försäkringskassan	14	14	12	9	10	9	11	12	9
	Försäkrad	81	84	86	89	89	90	85	86	77
	Annan aktör	5	2	2	2	1	2	3	2	13
Totalt	Försäkringskassan	14	15	13	11	12	12	10	12	10
	Försäkrad	82	83	84	84	85	84	83	82	81
	Annan aktör	4	2	3	5	3	4	6	6	9

¹ Statistik för statligt tandvårdsstöd och ersättning för höga sjuklönekostnader saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad. Inga felaktiga utbetalningar har upptäckts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden.

² Uppgifterna inkluderar inte de upptäckta felaktiga utbetalningarna vid slutavstämningen när det slutliga bostadsbidraget fastställts.

³ Inkluderar även ersättning för karensavdrag.

De upptäckta felaktiga utbetalningarna redovisas utifrån vilken aktör som orsakat felet, det vill säga Försäkringskassan, den försäkrade eller annan aktör. Annan aktör är exempelvis andra myndigheter, kommuner, arbetsgivare och hälso- och sjukvården. Fördelningen av andelen upptäckta felaktiga utbetalningar som vi, en försäkrad eller en annan aktör har orsakat är på samma nivå som tidigare år. Den största andelen fel, 81 procent, har orsakats av försäkrade. Inom Övriga förmåner har andelen som orsakats av annan aktör ökat. Det beror på att upptäckta felaktiga utbetalningar inom ersättning för höga sjuklönekostnader ingår i statistiken för 2024 men inte för större delen av 2023 eller för 2022.

Tabell 71 Andel felaktiga utbetalningar som orsakats av att felaktiga uppgifter lämnats vid ansökan, att ändrade förhållanden inte anmälts, eller av felaktig försäkringstillhörighet (FTH),¹ procent av belopp²

Förmån	Orsakad av	Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	Vid ansökan	8	10	1	8	17	30	8	14	19
	Ändrade förhållanden	89	90	98	92	82	67	91	86	78
	Felaktig FTH ¹	3	0	0	0	0	3	1	0	2
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning ³	Vid ansökan	98	99	99	99	98	98	99	99	99
	Ändrade förhållanden	2	1	1	1	2	2	1	1	1
	Felaktig FTH ^{1,3}	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Assistansersättning	Vid ansökan	69	88	35	73	75	93	59	60	62
	Ändrade förhållanden	31	12	62	27	24	7	41	39	37
	Felaktig FTH ¹	0	0	3	0	1	0	0	1	1
Barnbidrag	Vid ansökan	3	2	2	2	3	1	3	2	2
	Ändrade förhållanden	88	90	91	89	88	92	89	89	91
	Felaktig FTH ¹	9	8	7	8	9	6	9	8	7
Bostadsbidrag ⁴	Vid ansökan	46	42	37	33	34	31	43	40	36
	Ändrade förhållanden	52	56	60	61	62	64	54	57	61
	Felaktig FTH ¹	2	2	2	6	4	5	3	3	3
Föräldrapenning	Vid ansökan	33	32	31	54	52	47	45	45	41
	Ändrade förhållanden	58	60	58	42	44	48	49	50	52
	Felaktig FTH ¹	9	8	10	3	4	4	6	5	7
Omvårdnadsbidrag	Vid ansökan	5	8	8	18	6	1	7	7	7
	Ändrade förhållanden	78	71	58	71	81	74	77	73	61
	Felaktig FTH ¹	17	22	34	11	12	25	16	20	32
Sjukersättning	Vid ansökan	3	6	11	5	5	18	4	6	14
	Ändrade förhållanden	97	93	89	90	86	78	94	89	83
	Felaktig FTH ¹	0	1	1	5	9	4	2	5	2
Sjukpenning ⁵	Vid ansökan	46	41	35	56	42	38	51	42	37
	Ändrade förhållanden	52	58	65	44	57	61	48	57	63
	Felaktig FTH ¹	2	1	0	0	1	0	1	1	0
Tillfällig föräldrapenning	Vid ansökan	97	98	98	99	98	98	98	98	98
	Ändrade förhållanden	3	1	1	1	2	2	2	2	2
	Felaktig FTH ¹	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Underhållsstöd	Vid ansökan	23	17	14	8	3	8	20	15	13
	Ändrade förhållanden	75	80	84	91	96	91	78	83	85
	Felaktig FTH ¹	2	3	2	1	1	1	2	2	2
Övriga förmåner	Vid ansökan	8	10	9	5	8	10	6	9	9
	Ändrade förhållanden	92	90	91	93	90	88	93	90	89
	Felaktig FTH ¹	0	0	1	2	2	2	1	1	1
Totalt	Vid ansökan	39	36	32	44	42	51	44	40	44
	Ändrade förhållanden	58	61	65	53	55	47	54	57	53
	Felaktig FTH¹	3	3	3	2	3	2	2	3	2

¹ Felaktig försäkringstillhörighet (FTH) innebär att personen inte är försäkrad för den förmån som hen har fått. Det kan orsaka felaktiga utbetalningar både vid ansökan och genom att ändrade förhållanden inte anmäls. Det går inte att särskilja om felaktig FTH skett vid ansökan eller genom att ändrade förhållanden inte anmäls.

² Statistik för statligt tandvårdsstöd och ersättning för höga sjuklönekostnader saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad. Inga felaktiga utbetalningar har upptäckts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden.

³ För aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning kan felaktig försäkringstillhörighet inte orsaka felaktiga utbetalningar.

⁴ Uppgifterna inkluderar inte de upptäckta felaktiga utbetalningarna vid slutavstämningen när det slutliga bostadsbidraget fastställts.

⁵ Inkluderar även ersättning för karensavdrag.

Vi redovisar orsaken till en felaktig utbetalning utifrån när den inträffat i ett ärende. Det vill säga vid en ansökan eller under tiden som en ersättning betalats ut om förhållanden har ändrats och inte anmälts till oss i tid. En felaktig försäkringstillhörighet kan exempelvis handla om att ett tillfälligt uppehållstillstånd har löpt ut eller att en person är bosatt eller har flyttat utomlands. Med anledning av hur statistiksystemet är uppbyggt kan vi inte särskilja om en felaktig försäkringstillhörighet är ett ändrat förhållande som har uppstått under en tid med ersättning eller om felet fanns redan vid ansökan.

Relationen mellan olika felorsaker har totalt sett inte förändrats nämnvärt. Det finns vissa variationer mellan förmånerna och inom några av dem. Förmånernas olika konstruktion kan till en stor del förklara skillnaderna mellan dem. Till exempel så sker nästan alla fel inom tillfällig föräldrapenning vid en ansökan eftersom den i normalfallet görs i efterhand.

Upptäckta felaktiga utbetalningar i relation till totala utbetalningar

För att ge en bättre förståelse för omfattningen av de upptäckta felaktiga utbetalningarna redovisar vi beloppet för dem i relation till beloppet för de totala utbetalningarna per förmån. Summan för de upptäckta felaktiga utbetalningarna utgörs av de återkrav som vi beslutade om under 2024. Summan inkluderar felaktiga utbetalningar som kan ha upptäckts under tidigare perioder vilket gör att beloppen inte är direkt jämförbara.

Tabell 72 Andel upptäckta felaktiga utbetalningar av totala utbetalningar fördelat per förmån, procent¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	0,5	0,3	0,2	0,4	0,4	0,2	0,4	0,4	0,2
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	0,8	0,5	0,6	1,0	0,7	0,7	0,9	0,6	0,7
Assistansersättning	0,9	0,4	0,7	0,4	0,3	0,7	1,9	1,2	1,8
Barnbidrag	0,3	0,3	0,3	0,5	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3
Bostadsbidrag	15,0	9,4	9,1	15,2	9,4	9,0	24,0	14,5	13,2
Föräldrapenning	0,4	0,3	0,3	0,8	0,9	0,8	0,5	0,5	0,4
Omvårdnadsbidrag	0,2	0,3	0,2	0,1	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2
Sjukersättning	0,3	0,2	0,2	0,4	0,3	0,2	0,4	0,3	0,2
Sjukpenning ²	0,5	0,5	0,4	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5
Tillfällig föräldrapenning	1,0	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8
Underhållsstöd	2,2	2,0	1,8	2,5	2,2	2,7	2,3	2,0	1,9
Övriga förmåner ³	–	–	–	–	–	–	1,5	1,5	1,1
Totalt	0,9	0,6	0,6	0,8	0,7	0,7	1,2	0,9	0,9

¹ Statistik för statligt tandvårdsstöd saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad. Inga felaktiga utbetalningar har upptäckts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden.

² Inkluderar även ersättning för karensavdrag.

³ Könsuppdelad statistik saknas för övriga förmåner. Den könsuppdelade statistiken för totalen inkluderar inte övriga förmåner.

Inom de flesta förmåner utgör de upptäckta felaktiga utbetalningarna mindre än 1 procent av de totala utbetalningarna. Andelen är högst inom assistansersättning, bostadsbidrag och underhållsstöd. Den högre andelen felaktiga utbetalningar inom bostadsbidrag beror på förmånens konstruktion där beslutet fattas på förväntad inkomst och samtliga ärenden stäms av mot årsinkomsten efter årets slut.

Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar av förmåner är större för män inom aktivitetsstöd, inom utvecklingsersättning och etableringsersättning, inom föräldrapenning, inom sjukpenning samt inom underhållsstöd. Vi kan inte förklara skillnaderna utifrån tillgängligt underlag.

Upptäckta felaktiga utbetalningar i relation till den senaste skattningen av omfattning

De upptäckta felaktiga utbetalningarna kan också sättas i relation till skattningar av de felaktiga utbetalningarnas omfattning. Inom ramen för Försäkringskassans arbete inom omfattningsstudierna skattades omfattningen av felaktiga utbetalningar under 2021.⁸⁰ Skattningarna är i flera fall osäkra men indikerar att beloppet för de felaktiga utbetalningar som vi inte upptäcker är betydande.

Tabell 73 Upptäckta felaktiga utbetalningar i förhållande till den senaste skattningen av den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar¹

	Skattad andel felaktigt utbetalt belopp av försäkringsutgifter, procent	Skattat felaktigt utbetalt belopp, miljoner kronor ²	Andel upptäckta av skattade felaktiga utbetalningar, procent
Aktivitetsersättning	0,2	12	86,0
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning ³	1,7	312	40,0
Assistansersättning	8,2	2 452	21,4
Barnbidrag	0,7	234	45,8
Bostadsbidrag	18,0	785	73,4
Föräldrapenning	3,3	1 213	13,6
Omvårdnadsbidrag	3,9	222	6,1
Sjukersättning	0,2	76	109,2
Sjukpenning ⁴	6,6	3 357	7,3
Tillfällig föräldrapenning	14,0	1 455	5,9
Underhållsstöd	7,3	290	26,5
Totalt⁵	4,4	10 409	19,4

¹ Statistik för statligt tandvårdsstöd saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad. Inga felaktiga utbetalningar har upptäckts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden.

² Uppskattat felaktigt utbetalt belopp baserat på totala utbetalningar per förmån år 2024.

³ Skattningen av omfattningen av felaktiga utbetalningar inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning har hämtats ifrån Ekonomistyrningsverket 2023:22, Omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

⁴ Skattningen för sjukpenning inkluderar inte ersättning för karensavdrag vilket de upptäckta felaktiga utbetalningarna gör.

⁵ Siffrorna för totalen beräknas utifrån skattningarna av de förmåner som finns i tabellen och bygger inte på en särskild skattning av den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar.

Tabellen visar upptäckta felaktiga utbetalningar som andel av vår senaste skattning av omfattningen av felaktiga utbetalningar omräknade till 2024 års försäkringsutgifter.

⁸⁰ PM 2023:8, Omfattningen av felaktiga utbetalningar inom Försäkringskassans förmåner.

Skattningarna av omfattningen av de felaktiga utbetalningarna gäller utbetalningar under ett år. De upptäckta felaktiga utbetalningarna inkluderar däremot sådana som skett under flera år vilket gör att de upptäckta och de uppskattade felaktiga utbetalningarna inte är helt jämförbara. Detta blir särskilt tydligt vad gäller aktivitetsersättning och sjukersättning. Inom dessa förmåner uppgår andelen upptäckta felaktiga utbetalningar till omkring 100 procent i relation till vår uppskattade omfattning av felaktiga utbetalningar.

Resultat från kontrollutredningar

Fakta – kontrollutredning

En kontrollutredning startar genom en underrättelse från en myndighet, kommun eller förmånshandläggare. Den kan också starta efter en anmälan från allmänheten eller kontroller som Försäkringskassan initierar.

Kontrollutredningarna är inriktade på att identifiera och åtgärda fel där en person eller en annan aktör avsiktligt lämnat felaktiga uppgifter eller har underlåtit att anmäla ändrade förhållanden i syfte att få ersättning. Eftersom kontrollutredningarna i regel är omfattande genomförs de av utredare med särskild kompetens och inte i de ordinarie handläggningsprocesserna.

Orsaker till felaktiga utbetalningar som upptäcks i kontrollutredningarna återkopplas till de handläggande avdelningarna för att användas i deras utvecklingsarbete.

Tabell 74 Antal avslutade kontrollutredningar fördelat per förmån

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	40	57	37	48	55	48	88	112	86
Aktivitetsstöd, etableringsersättning och utvecklingsersättning	871	1 040	930	1 368	1 831	1 543	2 239	2 871	2 473
Assistansersättning	214	180	143	264	204	218	523	400	370
Barnbidrag inkl. flerbarnstillägg	2 319	3 081	3 296	1 162	1 628	1 894	3 481	4 710	5 190
Bostadsbidrag	2 813	2 943	2 509	858	958	893	3 671	3 901	3 402
Föräldrapenning	1 823	1 863	1 839	2 866	2 990	2 793	4 689	4 853	4 632
Omvårdnadsbidrag	87	200	196	16	45	52	103	245	248
Sjukersättning	527	534	467	540	508	475	1 067	1 043	942
Sjukpenning	1 556	1 510	1 458	1 491	1 447	1 506	3 049	2 958	2 965
Tillfällig föräldrapenning	2 847	2 940	2 936	2 672	2 694	2 674	5 520	5 634	5 610
Underhållsstöd	1 488	1 655	1 439	180	170	150	1 668	1 825	1 589
Övriga förmåner ²	1 487	988	751	1 704	928	763	3 302	2 024	1 541
Totalt³	16 072	16 991	16 001	13 169	13 458	13 009	29 400	30 576	29 048

¹ Uppgift om kön saknas i ett antal fall, exempelvis på grund av att personen har skyddade personuppgifter eller att utredningen har gällt företag eller organisationer, men i totalsiffran ingår samtliga utredningar.

² Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar på grund av att det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår. Det är inte heller möjligt att dela upp statistiken per kön för gruppen övriga förmåner på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

³ Inom statligt tandvårdsstöd sker efterkontroller av utbetalningar. Resultaten från dessa är inte fullt jämförbara med utfallet från kontrollutredningar och redovisas därför separat i avsnittet Övriga förmåner, Statligt tandvårdsstöd.

Under 2024 avslutade vi cirka 29 000 kontrollutredningar vilket är en minskning sedan året innan. En förklaring är färre resurser i vårt arbete med att utreda kontrollärenden till följd av myndighetens ekonomiska situation. Antalet avslutade kontrollutredningar per kontrollutredare är däremot högre än under föregående år. Detta tyder på att vi blivit mer effektiva. Vi arbetar ständigt med att utveckla våra arbetsmetoder och riskprofiler för att öka träffsäkerheten i våra utredningar. Samtidigt har de ekonomiska förutsättningarna lett till att vi inte har haft några nyanställda under året. Uteblivna rekryteringar har dock frigjort tid för kontrollutredningar eftersom vi inte har behövt avsätta någon tid för introduktion av nyanställda eller vidareutbildningar.

Efter att ha ökat under ett antal år har antalet kontrollutredningar minskat inom arbetsmarknadspolitiska förmåner (aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning), aktivitetsersättning, bostadsbidrag, föräldrapenning och underhållsstöd. Vi kan inte förklara dessa förändringar utifrån tillgängligt underlag.

Resultaten visar en relativt jämn könsfördelning inom de flesta förmåner. Undantaget är barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd inom vilka kvinnor utgör en majoritet. Att familjeband ofta inte är brutna är gemensamt för våra kontrollutredningar av dessa förmåner. Det är förväntat att fler kvinnor utreds eftersom kvinnan i familjen oftare är den som uppbär dessa förmåner. Till exempel rör kontrollutredningarna ofta individer som vistas eller bosatt sig utomlands utan att meddela Försäkringskassan eller som är sammanboende eller har skenseparerat. Eftersom familjebandet inte är brutet vore det något missvisande att anta att kvinnor är överrepresenterade inom kontrollutredningar av dessa förmåner.

Utifrån alla förmånstagare är det vanligare att en kontrollutredning avser en kvinna inom bostadsbidrag och underhållsstöd och vanligare att den avser en man inom de arbetsmarknadspolitiska förmånerna, föräldrapenning, sjukersättning och sjukpenning. Vi kan inte förklara dessa skillnader utifrån tillgängligt underlag.

Tabell 75 Andel avslutade kontrollutredningar med åtgärd fördelat per förmån, procent

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	18	25	35	19	29	48	18	27	42
Aktivitetsstöd, etableringsersättning och utvecklingsersättning	53	45	59	55	43	51	54	44	54
Assistansersättning	22	27	25	23	23	24	26	24	24
Barnbidrag inkl. flerbarnstillägg	60	62	73	65	65	74	62	63	74
Bostadsbidrag	43	41	46	50	54	61	45	44	50
Föräldrapenning	60	55	62	66	66	68	64	62	66
Omvårdnadsbidrag	39	36	56	31	51	50	38	39	54
Sjukersättning	27	27	30	26	28	28	27	27	29
Sjukpenning	36	27	35	37	33	37	37	30	36
Tillfällig föräldrapenning	69	69	72	70	69	69	70	69	71
Underhållsstöd	43	44	51	42	39	59	43	44	52
Övriga förmåner	52	43	39	58	47	39	55	46	39
Totalt²	53	51	59	58	55	59	55	53	59

¹ Uppgift om kön saknas i ett antal fall, exempelvis på grund av att personen har skyddade personuppgifter eller att utredningen har gällt företag eller organisationer, men i totalsiffran ingår samtliga utredningar.

² Inom statligt tandvårdsstöd sker efterkontroller av utbetalningar. Resultaten från dessa är inte fullt jämförbara med utfallet från kontrollutredningar och redovisas därför separat i avsnittet Övriga förmåner, Statligt tandvårdsstöd.

Andelen avslutade kontrollutredningar som har lett till en eller flera åtgärder är högre än under föregående år.⁸¹ Andelen åtgärder har ökat inom alla förmåner förutom inom assistansersättning där andelen är lika stor som under förra året och inom gruppen övriga förmåner. Gruppen övriga förmåner är dock inte jämförbar med tidigare årsredovisningar då det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår. Det finns flera anledningar till att andelen åtgärder ökat. Den främsta anledningen är att vi blivit mer selektiva i valet av ärenden som vi kontrollutreder. Detta beror dels på våra ekonomiska förutsättningar och dels på en ny rutin för hur kontrollutredarna avgör vilka ärenden som ska utredas. Samtidigt arbetar vi löpande med informationsinsatser för att få in utredningsvärda anmälningar och för att öka vår träffsäkerhet i det vi utreder.

De största procentuella ökningarna av andelen åtgärder har skett inom aktivitetsersättning och omvårdnadsbidrag. Det är dock relativt få ärenden som utreds i dessa förmåner vilket kan leda till större svängningar mellan åren. Stora procentuella ökningarna av andelen åtgärder finns även i barnbidrag och underhållsstöd. Inom de förmåner som riktar sig till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program (aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning) har andelen åtgärder ökat och är nu tillbaka på samma nivåer som 2022.

Den högsta andelen åtgärder, 66, 71 respektive 74 procent, återfinns i förmånerna föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och barnbidrag. Kontrollutredningar inom dessa förmåner innehåller ofta uppgifter från förskolor, skolor och arbetsgivare som utan vidare utredning kan ligga till grund för en bedömning av rätten till en förmån utan att vi behöver genomföra en djupare utredning.

⁸¹ En åtgärd är en eller flera av dessa: avslag på en ansökan, beslut om minskad ersättning, att rätten till ersättning upphör eller beslut om återkrav.

Den lägsta andelen åtgärder, mellan 24 och 36 procent, finns inom förmånerna assistansersättning, sjukersättning och sjukpenning. Inom dessa förmåner är det ofta svårare att få tillgång till uppgifter som resulterar i att det går att göra en ny bedömning av rätten till en förmån.

Inom de flesta förmåner finns inga eller små skillnader mellan könen. Det är vanligare att en kontrollutredning av en man avslutas med åtgärd inom bostadsbidrag, föräldrapenning och sjukpenning. Vi kan inte förklara dessa skillnader utifrån tillgängligt underlag.

Upptäckta och förhindrade felaktiga utbetalningar efter kontrollutredning

Tabell 76 Upptäckta felaktiga utbetalningar vid kontrollutredningar fördelat per förmån, tusen kronor¹

	Kvinnor			Män			Totalt ²		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	1 031	1 449	1 581	781	2 413	3 893	1 812	3 862	5 474
Aktivitetsstöd, etableringsersättning och utvecklingsersättning	11 067	10 328	15 456	19 974	21 548	25 184	31 041	31 875	40 640
Assistansersättning	165 961	113 208	145 875	230 149	144 561	174 439	454 551	258 170	320 314
Barnbidrag inkl. flerbarnstillägg	46 760	44 035	51 976	17 057	16 157	19 809	63 816	60 192	71 785
Bostadsbidrag	53 316	40 687	27 305	11 023	10 788	9 643	64 339	51 476	36 948
Föräldrapenning	37 523	30 769	37 136	64 651	82 295	73 825	102 174	113 064	110 961
Omvårdnadsbidrag	1 618	1 787	3 261	50	466	706	1 668	2 254	3 968
Sjukersättning	42 615	32 065	37 873	45 298	44 986	38 225	87 913	77 051	76 098
Sjukpenning	38 995	40 043	57 522	37 816	54 127	60 485	76 810	94 170	118 007
Tillfällig föräldrapenning	45 639	44 431	42 884	39 358	36 175	35 277	84 997	80 605	78 162
Underhållsstöd	34 232	29 908	22 618	2 811	1 221	2 053	37 043	31 129	24 671
Övriga förmåner	21 451	16 846	13 427	25 664	18 351	16 365	55 093	45 776	32 157
Totalt³	500 208	405 556	456 915	494 631	433 087	459 904	1 061 258	849 624	919 184

¹ Beloppen är delsummer av beloppen i tabell 68.

² Uppgift om kön saknas i ett antal fall, exempelvis på grund av att personen har skyddade personuppgifter eller att utredningen har gällt företag eller organisationer, men i totalsiffran ingår samtliga utredningar.

³ Inom statligt tandvårdsstöd sker efterkontroller av utbetalningar. Resultaten från dessa är inte fullt jämförbara med utfallet från kontrollutredningar och redovisas därför separat i avsnittet Övriga förmåner, Statligt tandvårdsstöd.

De upptäckta felaktigt utbetalda beloppen har ökat något jämfört med föregående år. Den procentuellt sett största ökningen har skett inom omvårdnadsbidrag där det upptäckta felaktigt utbetalda beloppet nästan har dubblats. Detta beror främst på att antalet underrättelser från kommuner har ökat. Underrättelser från skolor inom kommunerna står för nästan hälften av det totala beloppet i omvårdnadsbidrag.

Stora ökningarna finns även inom aktivitetsersättning, förmåner som riktar sig till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program (aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning), assistansersättning och sjukpenning. Inom aktivitetsersättning, förmåner som riktar sig till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program och assistansersättning har de upptäckta felaktiga utbetalningarna ökat trots att antalet avslutade kontrollutredningar minskat.

Bostadsbidrag och underhållsstöd har minskat mest procentuellt sett. Inom dessa förmåner har även antalet avslutade kontrollutredningar gått ner vilket kan förklara minskningen. Inom bostadsbidrag beror minskningen troligen på tre avgörande domar som Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 1 mars 2023. Domarna innebär att vi ska betrakta fler personer än tidigare som ensamstående när de ansöker om bostadsbidrag.⁸² Detta förklarar troligen även den minskade skillnaden mellan kvinnor och män eftersom fler kvinnor med bostadsbidrag är ensamstående än män med bostadsbidrag.

Skillnaden i beloppen mellan könen kan förklaras av skillnader i antalet avslutade kontrollutredningar samt skillnader i perioder med upptäckta felutbetalningar. I förmåner där de utbetalade beloppen är högre, till exempel inom assistansersättning och sjukersättning, innebär en mindre förändring i antalet upptäckta felaktiga utbetalningar att skillnaderna kan öka.

Tabell 77 Förhindrade felaktiga utbetalningar vid kontrollutredningar fördelat per förmån, tusen kronor¹

	Kvinnor			Män			Totalt ²		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	287	1 312	1754	381	572	3 065	668	1 884	4 819
Aktivitetsstöd, etableringsersättning och utvecklingsersättning	28 414	28 590	37 345	46 621	52 624	60 853	75 035	81 215	98 198
Assistansersättning	62 302	80 003	63 066	84 102	52 853	82 617	146 404	132 856	145 683
Barnbidrag inkl. flerbarnstillägg	310 816	464 809	535 364	130 929	190 870	230 143	441 745	655 679	765 507
Bostadsbidrag	21 368	21 948	29 019	4 304	5 635	7 070	25 672	27 584	36 089
Föräldrapenning	2 301	3 170	3 653	1 692	2 942	3 380	3 994	6 112	7 034
Omvårdnadsbidrag	3 074	7 848	9 423	477	1 937	1 904	3 552	9 785	11 327
Sjukersättning	24 520	27 074	24 725	30 293	35 440	28 413	54 813	62 514	53 138
Sjukpenning	2 921	3 153	4 998	2 056	4 690	4 790	4 978	7 842	9 788
Tillfällig föräldrapenning	242	323	187	200	542	167	442	865	354
Underhållsstöd	226 423	271 564	240 959	13 632	10 006	17 712	240 055	281 571	258 671
Övriga förmåner	14 907	21 892	16 736	15 488	18 916	17 665	34 530	42 292	34 879
Totalt³	697 577	931 687	967 228	330 176	377 028	457 780	1 031 888	1 310 199	1 425 486

¹ Förhindrade felaktiga utbetalningar är en bedömning av hur mycket ersättning som skulle ha betalats ut felaktigt om ersättningen inte hade avslagits, dragits in eller minskats.

² Uppgift om kön saknas i ett antal fall, exempelvis på grund av att personen har skyddade personuppgifter eller att utredningen har gällt företag eller organisationer, men i totalsiffran ingår samtliga utredningar.

³ Inom statligt tandvårdsstöd sker efterkontroller av utbetalningar. Resultaten från dessa är inte fullt jämförbara med utfallet från kontrollutredningar och redovisas därför separat i avsnittet Övriga förmåner, Statligt tandvårdsstöd.

Det totala beloppet för förhindrade felaktiga utbetalningar är högre i år än under föregående år. Förhindrade felaktiga utbetalningar är ett estimat baserat på uppskattningar om hur stort ett felaktigt utbetalat belopp skulle ha varit om vi inte hade stoppat utbetalningen. Barnbidrag och underhållsstöd är de förmåner med högst förhindrat belopp. Inom dessa förmåner pågår utbetalningen ofta under flera år vilket påverkar storleken på beloppet för förhindrade felaktiga utbetalningar.

⁸² HFD 2023 ref. 15 I-III.

Inom andra förmåner, till exempel sjukpenning, är det svårare att förutse hur länge en utbetalning skulle ha fortgått om vi inte hade stoppat den. Det är därför möjligt att våra faktiska förhindrade felaktiga utbetalningar skiljer sig från våra uppskattningar.

Kvinnor står totalt för ett högre belopp än män. Detta kan förklaras av att de högsta beloppen finns inom barnbidrag och underhållsstöd där kvinnor i högre utsträckning än män är mottagare av ersättningen. Skillnaden mellan könen har dock minskat jämfört med förra året. Minskningen beror i hög grad på att det förhindrade beloppet inom assistansersättning åter är högre för män än för kvinnor och att skillnaden mellan könen i förhindrade felaktiga utbetalningar inom underhållsstöd är mindre än 2023.

Kostnader för kontrollarbetet

Tabell 78 Upptäckta felaktiga utbetalningar per krona i kostnader för kontrollarbetet¹

	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	3,2	5,3	9,7
Aktivitetsstöd, etableringsersättning och utvecklingsersättning	2,7	2,3	3,4
Assistansersättning	27,9	23,5	32,7
Barnbidrag inkl. flerbarnstillägg	2,4	1,8	1,9
Bostadsbidrag	2,3	1,8	1,5
Föräldrapenning	4,2	4,9	5,0
Omvårdnadsbidrag	1,8	0,8	1,3
Sjukersättning	9,5	11,3	12,2
Sjukpenning	3,6	5,3	6,6
Tillfällig föräldrapenning	2,9	3,0	2,9
Underhållsstöd	2,7	2,4	2,1
Övriga förmåner	2,9	3,4	3,6
Totalt²	5,3	4,5	5,0

¹ I kostnaderna ingår samtliga kostnader för kontrollutredningsverksamheten förutom kostnader för intern försäkringskontroll och dataanalys. Därutöver ingår kostnader för handläggning av de upptäckta felaktiga utbetalningar som är resultatet av kontrollutredningar. Beloppet för upptäckta felaktiga utbetalningar har dividerats med beloppet för kostnader.

² Inom statligt tandvårdsstöd sker efterkontroller av utbetalningar. Resultaten från dessa är inte fullt jämförbara med utfallet från kontrollutredningar och redovisas därför separat i avsnittet Övriga förmåner, Statligt tandvårdsstöd.

De upptäckta felaktiga utbetalningarna per krona för kontrollarbetet är högre än föregående år. Det innebär att vårt kontrollarbete har blivit mer effektivt. En anledning till detta är att Försäkringskassans ekonomiska situation inte tillåtit ersättningsrekryteringar. Då inga nya kontrollutredare varit under introduktion har ordinarie personal kunnat handlägga utan att lägga tid på exempelvis handledning och introduktionsutbildningar.

De högsta upptäckta felaktiga utbetalningarna per krona för kontrollarbetet gäller ersättningar där det utbetalade beloppet per år är högt, till exempel assistansersättning och sjukersättning. När en avslutad kontrollutredning inom dessa ersättningar leder till en upptäckt felaktig utbetalning blir utfallet per krona i utredningskostnad väsentligt högre än inom andra ersättningar.

Att beloppen varierar över tid kan förklaras med att såväl antalet kontrollutredningar som längden på perioderna med felaktiga utbetalningar varierar. Inom ersättningar där utbetalningarna typiskt sett är högre blir också variationen över tid större.

Polisanmälningar

Tabell 79 Antal polisanmälningar fördelat per förmån

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	5	5	9	*	8	11	6	13	20
Aktivitetsstöd, etableringsersättning och utvecklingsersättning	362	370	438	569	616	646	931	986	1 084
Assistansersättning	26	30	27	42	26	29	76	56	56
Barnbidrag inkl. flerbarnstillägg	796	979	1 201	391	466	628	1 187	1 445	1 829
Bostadsbidrag	644	628	565	239	289	267	883	917	832
Föräldrapenning	487	500	588	850	921	944	1 337	1 421	1 532
Omvårdnadsbidrag	21	44	56	*	11	11	24	55	67
Sjukersättning	85	64	69	83	78	72	168	142	141
Sjukpenning	254	182	252	250	239	277	504	421	530
Tillfällig föräldrapenning	830	932	865	856	870	883	1 686	1 802	1 748
Underhållsstöd	350	377	383	34	31	40	384	408	423
Övriga förmåner	368	165	119	522	176	143	9	356	264
Totalt²	4 228	4 276	4 572	3 840	3 731	3 951	8 100	8 022	8 526

* Uppgifter som relaterar till enskild redovisas inte om det gäller färre än fyra personer.

¹ Uppgift om kön saknas i ett antal fall, exempelvis på grund av att personen har skyddade personuppgifter eller att utredningen har gällt företag eller organisationer, men i totalsiffran ingår samtliga utredningar.

² Polisanmälningar till följd av efterkontroller av statligt tandvårdsstöd, se avsnitt Övriga förmåner, Statligt tandvårdsstöd.

Antalet polisanmälningar är fler än föregående år. De största ökningarna har skett inom barnbidrag och sjukpenning vilket främst beror på en ökad åtgärdsgrad i dessa förmåner.

Ett högre antal polisanmälningar avser kvinnor inom barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd och beror på att kvinnor i mycket högre utsträckning står som mottagare av dessa förmåner. Ett högre antal polisanmälningar avser män i förmåner som riktar sig till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program (aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning) och föräldrapenning.

Det är vanligare att en kontrollutredning som gäller en man leder till en polisanmälan inom bostadsbidrag, föräldrapenning och sjukpenning. Vi kan inte förklara dessa skillnader utifrån tillgängligt underlag.

Riktade insatser genom intern försäkringskontroll

Fakta – intern försäkringskontroll

Den interna försäkringskontrollen görs utifrån varje förmåns risker och innefattar ett slumpmässigt urval av utbetalningar, riskfyllda transaktioner samt riktade kontroller. Riskfyllda transaktioner är utbetalningar av höga belopp och lokala utbetalningar. Kontrollen av de riskfyllda transaktionerna kan antingen vara 100 procent vid högrisktransaktion, eller utgöra en andel av det totala antalet utförda transaktioner. Kontrollnivåer och urval av risktransaktionerna ändras regelbundet och anpassas till varje förmåns risker vilket gör att resultaten inte går att jämföra år från år.

I samband med särskilda riskanalyser identifieras risker som inte tas om hand i den löpande kontrollen. Det kan handla om dubbelutbetalningar, brister i samordning mellan förmåner, brister i it-stöden med mera. I de fall en identifierad risk bedöms ha ett kontrollvärde görs en riktad kontroll. Beroende på riskens art och omfattning görs kontrollen antingen som engångsåtgärd eller över längre tid.

För tilltron till socialförsäkringen är det av största vikt att verksamheten bedrivs effektivt och att förmånerna betalas ut på korrekta grunder och tillförlitliga underlag. För att säkerställa detta utför Försäkringskassan interna försäkringskontroller genom en oberoende enhet.

Intern försäkringskontroll görs inom alla förmåner för att upptäcka och motverka felaktiga utbetalningar, misstänkta interna överträdelser, systematiska avvikelser som kan leda till felaktiga utbetalningar samt avvikelser som gäller registrerade kontonummer.

Genom att den interna försäkringskontrollen innefattar både riktade och slumpmässiga kontroller av myndighetens utbetalningar anser Försäkringskassan att kravet på att ingen person ensam ska kunna handlägga ett ärende med ekonomiska konsekvenser är uppfyllt. Detta eftersom myndighetens betalningar och medelsförvaltning ska hanteras på ett sätt som är kostnadseffektivt och säkert för staten som helhet.

Alla avvikelser som upptäcks i den interna försäkringskontrollen återkopplas till den handläggande verksamheten för åtgärd. Det görs antingen direkt till berörd handläggare och hens chef via rapporter eller i dialog. Återkopplingen är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Resultatet från den slumpmässiga kontrollen per förmån redovisas i förmånsavsnitten som en av indikatorerna för kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut. I förmånsavsnitten kan även en del av de riktade kontroller som intern försäkringskontroll gör redovisas.

Utöver kontroller av förmånsutbetalningar görs även kontroller i utredningar av om personer är försäkrade i Sverige, sjukpenninggrundande inkomst, återkrav och återbetalning samt förvaltningsbetalningar, det vill säga Försäkringskassans egna betalningar för exempelvis resor, konferenser, utlägg med mera.

Avvikelse som tidigare rapporterats till den handläggande verksamheten har följts upp för kontroll om dessa har tagits omhand. Uppföljningen görs endast på de avvikelser som kan åtgärdas i efterhand och visade att vi har blivit bättre på att åtgärda de avvikelser som identifierats och rapporterats.

Sammanställning av uppräknat belopp från den slumpmässiga granskningen

Det uppräknade beloppet i ärenden där intern försäkringskontroll har funnit avvikelser i den slumpmässiga granskningen visar att vi betalat ut totalt 132,6 miljoner kronor för mycket och 60 miljoner kronor för lite under perioden september 2023 till augusti 2024. Föregående år var motsvarande uppgifter 105,5 miljoner kronor för mycket och 31,5 miljoner kronor för lite. Någon ytterligare jämförelse mellan åren är inte möjlig eftersom uppgifterna är beräknade efter intern försäkringskontrollens totalpopulation och kommer från de belopp som har identifierats som avvikelser i granskningen. Summorna visar ändå på ett ungefär hur mycket som betalas ut felaktigt på grund av fel gjorda av Försäkringskassan.

Kontroll av riskfyllda transaktioner

Med riskfyllda transaktioner avses utbetalningar av höga belopp och utbetalningar med manuella moment som inte betalas ut via Försäkringskassans centrala utbetalningssystem utan är så kallade lokala utbetalningar. Det kan handla om att kontrollera att de manuella momenten för en utbetalning har fungerat samt att den är attesterad och har gjorts till rätt mottagare.

Tabell 80 Riskfyllda transaktioner

	2022	2023	2024
Antal granskade ärenden	8 503	8 156	8 224
Andel med avvikelse, procent	0,9	1	1,3

Resultaten från de riskfyllda transaktionerna går inte att jämföra mellan åren eftersom urvalskriterierna varierar över tid. Avvikelsena består bland annat av att attest saknas, att lokal utbetalning har registrerats men inte verkställts eller att verkställt belopp inte överensstämmer med det beslutade beloppet.

Riktade kontroller

Riktade kontroller ger kunskap om kvalitetsbrister och möjliggör åtgärder för att minska antalet felaktiga utbetalningar på sikt. De riktade kontrollerna kan visa om de kontroller som görs innan en utbetalning inte fungerar på ett tillfredsställande sätt. Återkoppling från de riktade kontrollerna kan leda till ändringar och förtydliganden i Försäkringskassans styrande och stödjande dokument såsom till exempel vägledningar och handlägningsprocesser. Urvalen till de riktade kontrollerna görs genom särskilda riskanalyser för att ge en hög precision av det uppräknade resultatet. Resultatet för en av de 52 riktade kontrollerna redovisas nedan.

Underlag för resekostnader hos Försäkringskassan

En riktad kontroll har gjorts baserad på riktlinjer (2017:09) om delegation och attest av förvaltningskostnader. För att avgöra om en vara eller en tjänst för resekostnader har kommit verksamheten tillgodo och att resan är gjord i tjänsten krävs att deltagare och syfte framgår i e-handelstjänsten Visma Proceedo. Granskningen visar att dessa underlag ofta saknas och att vi under år 2023 betalat kostnader motsvarande drygt 30 miljoner kronor där underlaget varit bristfälligt. Intern försäkringskontrolls rekommendation var att förtydliga riktlinjerna så att det framgår att deltagare och syfte krävs vad gäller alla typer av resekostnader och att detta inte bara ska framgå under avsnittet för generella krav. Försäkringskassan har från den 18 november bytt reseleverantör och därmed fått en ny reseportal där det också framgår att man bland annat behöver ange syftet med resan vilket förhoppningsvis kommer att innebära färre bristande underlag i framtiden.

Kontroll

Eftersom registrering av kontouppgifter bedöms som ett särskilt riskfyllt moment kontrolleras alla registreringar mot bankgirot och bankerna. Bankerna återkopplar avvikelser till Försäkringskassan som undersöker varför kontot inte stämmer.

Tabell 81 Kontroll

	2022	2023	2024
Antal avvikelser från banker	12 200	9 704	9 788
Antal felhanterade av Försäkringskassan	83	34	51

Antalet konton som återkopplats till Försäkringskassan är ungefär samma som förra året. Antalet felhanterade av Försäkringskassan bestod i 41 felregistreringar och 10 ärenden där underlag saknades.

Misstänke om interna överträdelser

Under 2024 har information om misstänkta interna överträdelser upptäckta i den interna försäkringskontrollen lämnats vid 13 tillfällen.⁸³ Under 2023 lämnades 5 misstänkta interna överträdelser och under 2022 lämnades information vid 4 tillfällen.

⁸³ Med intern överträdelse menas att en anställd, praktikant eller uppdragsgivare gör sig skyldig till brott enligt brottsbalken eller annan författning eller skyldig till avsteg från interna styrande dokument. Se riktlinjer (2018:03), Hanteringen av misstänkta interna överträdelser och brott mot Försäkringskassan.

Förbättrade möjligheter att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott

I regleringsbrevet för 2024 meddelade regeringen att Försäkringskassan över-
siktigt ska återrapportera hur det lagstiftningsarbete som regeringen har genom-
fört och planerar att genomföra ökar myndighetens möjligheter att motverka
felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Vidare ska återrapporteringen innehålla
en bedömning av om det krävs ytterligare åtgärder för att skapa en robust och
motståndskraftig socialförsäkring. I så fall ska Försäkringskassan redogöra för
sådana åtgärder.

Under 2024 har Försäkringskassans möjligheter att motverka felaktiga
utbetalningar och bidragsbrott ökat. Det handlar i huvudsak om ändringar i 114
kap. socialförsäkringsbalken, införandet av den så kallade LUFFA-lagen⁸⁴ och
ändringar i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets
beskattningsverksamhet. I början av 2025 infördes även lagen (2024:1300) om
uppgiftsskyldighet i fråga om frånvaro på grund av vård av barn. Med stöd av
lagen kommer våra möjligheter att kontrollera rätten till tillfällig föräldrapenning
och föräldrapenning att öka.

Sammantaget innebär författningsändringarna att vi i högre utsträckning än
tidigare kan hämta in och behandla uppgifter som behövs i vårt arbete mot
felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

För närvarande utreds frågor om ett administrativt sanktionssystem och en
bidragsspär.⁸⁵ Utredaren ska också lämna förslag om att ge Försäkringskassan
brottsbekämpande befogenheter och förutsättningar att inrätta en särskild
avgränsad verksamhet för utredning av bidragsbrott vid myndigheten. Parallellt
med denna utredning arbetar en annan utredning med frågor som gäller
digitalisering i syfte att motverka bidragsbrott och förebygga felaktiga utbetalningar
på socialförsäkringsområdet (dir. 2024:59). I uppdraget ingår att analysera och
lämna förslag om hur vi med stöd av ny teknik kan ta tillvara befintliga interna
uppgifter och hämta in uppgifter digitalt som behövs från andra än den sökande
för att bedöma rätten till och ersättningsens storlek vad gäller vissa förmåner.
Utredningarnas respektive uppdrag kan komma att mynna ut i förslag som
förbättrar Försäkringskassans verksamhet, stärker myndighetens arbete mot
bidragsbrott samt skyddar socialförsäkringen från vissa bedrägeriförsök.

⁸⁴ Lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen
samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet.

⁸⁵ Uppdrag om en effektivare ordning för att bekämpa bidragsbrott, S 2024:C.

Ytterligare åtgärder för en robust och motståndskraftig socialförsäkring behövs

Vid sidan av frågor som gäller ökat informationsutbyte och förutsättningarna för informationsinhämtning från myndigheter har vissa förslag om utökade utredningsbefogenheter framförts. De två viktigaste handlar om möjligheter att inhämta relevanta uppgifter om tredje person samt möjligheter att inhämta uppgifter från andra aktörer än myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor, i synnerhet banker, kreditinstitut och företag som tillhandahåller betaltjänster.

Särskilt om behovet att inhämta uppgifter om tredje person

När det gäller möjligheter att fråga om tredje person kan det handla om att verifiera uppgifter om den person som en sökande uppger sig vara gift eller sammanboende med, samt även uppgifter om företag eller andra juridiska personer. Det kan även handla om uppgifter som rör sammanboende eller medsökandes ekonomiska förhållanden inklusive inkomster och förmögenhet. Den här typen av uppgifter har betydelse för rätten till bostadsbidrag och underhållsstöd.

Möjligheten att utreda tredje person behövs även för att utreda misstänkt bidragsbrottslighet inom assistansersättningen. Det kan till exempel handla om att assistenter arbetar hos en annan arbetsgivare under den tid som de redovisat att assistans har utförts.

Särskilt om behovet av uppgifter från banker, kreditinstitut eller företag som tillhandahåller betaltjänster

Olika utredningar har identifierat att Försäkringskassan och andra myndigheter har behov av att kunna inhämta uppgifter om enskildas ekonomiska förhållanden i fler fall än vad som är tillåtet i dag.⁸⁶

I dag är möjligheterna att utreda om personer uppfyller villkoret att vara bosatt i Sverige otillräckliga. Med stöd av kontoutdrag skulle vi till exempel kunna identifiera när och i vilka länder enskilda som misstänks för bidragsbrott har gjort kontantuttag eller elektroniska betalningar.

Sådana uppgifter kan ligga till grund för en bedömning om en person är bosatt utanför Sverige eller vistas utomlands under en längre period, vilket har betydelse för att kontrollera rätten till bosättningsbaserade ersättningar.

Tillgång till kontoutdrag kan vidare förhindra att Försäkringskassan beviljar ersättning från socialförsäkringen trots att den enskilde har en annan inkomst som innebär att hen inte har rätt till ersättning. Kännedom om andra inkomster kan i förlängningen också bidra till att verifiera den enskildes arbetsförmåga.

Tillgång till kontoutdrag i kombination med möjligheter att fråga om tredje person stärker även möjligheterna att utreda om assistans har utförts inom assistansersättning då kontoutdrag kan användas som indikation för var en assistent har befunnit sig i relation till sin brukare under tiden som assistansen skulle ha utförts.

⁸⁶ Se till exempel SOU 2017:37, Ds 2022:13, SOU 2023:52 och Ekonomistyrningsverkets rapport (ESV 2024:43) Säkerställ korrekta utbetalningar från välfärdssystemen – förslag på åtgärder 2024.

Åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar

Felaktiga utbetalningar och bidragsbrott har kommit allt mer i blickfånget under den senaste 10-årsperioden.⁸⁷ Försäkringskassan arbetar för att öka kunskapen om felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Ett förbättrat kunskapsläge bidrar till att utveckla arbetet med att utveckla kontroller och andra insatser för att minska de felaktiga utbetalningarna.

I lägesbilden över Försäkringskassans allvarligaste risker för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2023⁸⁸ har vi undersökt bakomliggande drivkrafter till avsiktliga fel från enskilda och bidragsbrott samt effekter av kontroller. Av lägesbilden framgår att 8 procent av individerna står för 80 procent av det felaktigt utbetalda beloppet. Vidare framgår det av lägesbilden att vårt arbete mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott behöver kompletteras med ett nätverksperspektiv, det vill säga bidragsbrottslighet där två eller fler personer är involverade.

De ersättningar som Försäkringskassan administrerar har olika regler och villkor vilket påverkar hur vanligt det är med felaktiga utbetalningar och bidragsbrott inom respektive ersättning. Inom vissa ersättningar är det till exempel vanligt att felet sker redan vid ansökningstillfället medan det inom andra ersättningar är vanligare att felet sker efter att en ersättning har beslutats. I regel handlar det då om att ändrade förhållanden som påverkar rätten till ersättning inte anmäls.

Det kan handla om oavsiktliga eller avsiktliga fel från den försäkrade eller annan aktör liksom felaktiga utbetalningar som beror på fel från Försäkringskassan. Även i dessa fall varierar fördelningen mellan olika ersättningar.

För att upptäcka och åtgärda avsiktliga fel och bidragsbrott arbetar vi för att säkerställa en god kvalitet i handläggningen och samverkar med andra aktörer för att kartlägga systematiska hot mot välfärdssystemen.

För att förebygga fel och främja den sökandes möjligheter att göra rätt arbetar vi för att förenkla och informera i ansökningsprocessen samt genomför kommunikationsinsatser för att påverka attityder till bidragsbrott.

Försäkringskassan har under året byggt upp en funktion för att koordinera arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Den koordinerande funktionen ska arbeta för att förbättra och samordna det operativa arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Vidare ska funktionen utveckla och stärka vår förmåga och våra förutsättningar att förhindra och förebygga felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

⁸⁷ Den ökade uppmärksamheten för dessa frågor under senare tid framtalar inte att problemen har varit kända på en övergripande nivå sedan länge. Se till exempel SOU 2008:74, s. 29–38.

⁸⁸ PMi 2024:4.

Åtgärder inom förmånshandläggningen

Under året har Försäkringskassan arbetat med flera olika typer av åtgärder som har detta syfte. För att ge en överblick över åtgärderna har vi grupperat dem i tre kategorier.

Digitalisering för att förenkla och kontrollera

Vi har under året genomfört digitaliseringsprojekt bland annat för att underlätta för enskilda att lämna korrekt och fullständig information vid ansökan om sjukpenning. Inom samma förmån har vi också utvecklat tjänster för att kommunicera digitalt. Det har resulterat i att det blivit enklare för den försäkrade att lämna korrekta uppgifter.

Vi arbetar med att implementera de författningsändringar som har trätt i kraft under året.⁸⁹ Författningsändringarna ger oss ökad tillgång till information och ökade möjligheter att behandla personuppgifter. Implementeringen kommer i första hand kunna förbättra våra möjligheter att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott inom bostadsbidrag, föräldrapenning, sjukpenning och tillfällig föräldrapenning.

Utveckling av blanketter och information

Inom flera förmåner har vi utvecklat blanketterna för att underlätta för enskilda att lämna korrekta uppgifter vid ansökan och vid anmälan av ändrade förhållanden. Vi har också förtydligat information som gäller försäkrades skyldighet att anmäla ändrade förhållanden vid ansökan om livränta och barnbidrag. När det gäller försäkringstillhörighet har vi reviderat det följebrev som skickas till arbetsgivare med förtydliganden om anmälningsskyldigheten vid ändrade förhållanden. Resultatet är att det finns bättre och mer lättförståelig information till de som behöver den.

Kommunikation

Under året har vi bland annat fortsatt med informationsinsatser om skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden under tid med ersättning och gett exempel på ändrade förhållanden som ska anmälas inom assistansersättningen. Under hösten har vi också genomfört en kommunikationskampanj inom tillfällig föräldrapenning. Syftet med kampanjen var att informera om vilka regler som gäller för tillfällig föräldrapenning, vikten av att lämna korrekta uppgifter samt att det är ett bidragsbrott att till exempel arbeta samtidigt som man får ersättning från föräldraförsäkringen. Vi har samtidigt informerat, bland annat i Försäkringskassans app, att vi gör extra kontroller inom förmånen.

⁸⁹ Förordningen (2024:409) om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Lagen (2024:13) om ändring i socialförsäkringsbalken.

Resultat av underrättelser från andra myndigheter

Tabell 82 Resultat av underrättelser från andra myndigheter

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal utredningar	3 806	4 369	4 652	3 797	4 193	4 685	7 675	8 602	9 346
Antal polisanmälningar	1 007	1 181	1 414	988	1 110	1 310	2 013	2 293	2 727
Upptäckta felaktiga utbetalningar/ skadestånd, tusen kronor	123 862	154 521	176 148	167 238	145 765	192 683	311 211	306 930	369 516
Förhindrade felaktiga utbetalningar ² , tusen kronor	355 625	581 259	627 892	146 253	200 455	249 560	502 606	782 020	877 451

¹ Uppgift om kön saknas i ett antal fall, exempelvis på grund av att personen har skyddade personuppgifter eller att utredningen har gällt företag eller organisationer, men i totalsiffran ingår samtliga utredningar.

² Förhindrade felaktiga utbetalningar är en bedömning av hur mycket ersättning som skulle ha betalats ut felaktigt om ersättningen inte hade avslagits, dragits in eller minskats.

Tabellen visar resultatet av de underrättelser som kommit från andra myndigheter, kommuner och regionala underrättelsecenter, regionala samverkansråd, nationellt underrättelsecentrum och projekt inom ramen för lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet. Resultatet redovisas utifrån antal kontrollutredningar oavsett om de gäller en eller flera förmåner.

Antalet utredningar har fortsatt att öka, detsamma gäller antalet polisanmälningar samt upptäckta och förhindrade felaktiga utbetalningar. Vi arbetar mycket aktivt med informationsinsatser, samverkan och webinarier för att få in fler och bättre impulser.

Resultaten av dessa kontrollutredningar liknar resultaten av de kontrollutredningar som startats utifrån anmälningar från andra källor med den skillnaden att andelen polisanmälningar är högre. Det kan förklaras av att underrättelser från satsningen mot den organiserade brottsligheten är sådana där det ofta finns en välgrundad misstanke om bidragsbrott.

Samverkan med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten

Försäkringskassan samverkar med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten på nationell, regional och lokal nivå. Samverkan sker i flera nätverk inom olika områden. Syftet med samverkan är att öka kunskapen om varandras områden och att utveckla ett effektivare flöde mellan myndigheterna. Under året har vi fortsatt att samverka med Nationellt bedrägericentrum (NBC) på Polismyndigheten om våra polisanmälningars kvalitet och utfallet av dem. Vi har en kontinuerlig dialog med NBC om statistik från Polismyndigheten gällande våra polisanmälningar. Under hösten deltog vi tillsammans med Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten i en av NBC:s konferenser.

Samverkan mot organiserad brottslighet

Försäkringskassan deltar tillsammans med tolv andra myndigheter i en myndighetsgemensam satsning mot den organiserade brottsligheten. Satsningen har fortsatt att ge mycket goda resultat under året. Beloppen avseende upptäckta och förhindrade felaktiga utbetalningar är de högsta sedan satsningens start 2009. Försäkringskassan leder och deltar i fler ärenden än tidigare år.

En studie om hur brottsutsatt socialförsäkringen är av organiserad brottslighet startade under året. Syftet är att beskriva hur individer inom den organiserade brottsligheten använder och missbrukar förmåner som vi administrerar. Fokus ligger på att kartlägga och beskriva hur olika individer och grupperingar använder socialförsäkringen för olika brottsliga ändamål.

Projektet om att stärka kommunernas förmåga att upptäcka och förhindra att de utsätts för bidragsbrott, bedrägerier och annan ekonomisk brottslighet har fortsatt i år. Antalet kommuner som deltar har i år ökat från sju till åtta. En region deltar också i projektet.

Vi deltar också i ett utforskande projekt⁹⁰ där syftet är att verka mot brottsfenomen genom att arbeta brottsförebyggande och använda en innovationsinriktad metod. De områden som projektet fokuserat på och genomfört olika aktiviteter utifrån är assistansersättning, hemtjänst och vårdcentraler.

Initiativet MUR

Försäkringskassan tog i slutet av 2019 initiativ till ett fördjupat samarbete med andra myndigheter. Initiativet heter Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter (MUR).

Syftet är att stärka arbetet mot bidragsbrott och missbruk av välfärdssystemet. 27 myndigheter deltar i samarbetet.⁹¹

Arbetet i MUR bedrivs i arbetsgrupper med specifika uppdrag inom olika områden. Nedan följer ett par exempel på det arbete som några av arbetsgrupperna bedrivit under året.

En arbetsgrupp arbetar med AI-relaterade hot och risker. Denna arbetsgrupp har tagit fram ett dialogunderlag för att synliggöra och informera om riskerna och hoten med AI. En annan arbetsgrupp har arbetat fram ett så kallat Crime proofing-verktyg. Verktöget är en regelverksanalys för att förebygga välfärdsbrott genom riskanalyser.

⁹⁰ Deltagande myndigheter är Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kronofogden, Polismyndigheten, Skatteverket. Ytterligare deltagare i olika arbetsgrupper och projekt är Stockholms- och Västra Götalandsregionen samt Linköpings, Norrköpings, Sollentuna, Stockholms och Södertälje kommun.

⁹¹ Deltagande myndigheter är Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Bolagsverket, Brottsförebyggande rådet, CSN, Delegationen mot arbetslivskriminalitet, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Försäkringskassan, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Inspektionen för socialförsäkringen, Inspektionen för vård och omsorg, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Migrationsverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Skolinspektionen, Skolverket, Socialstyrelsen, Statens servicecenter, Tillväxtverket, Utbetalningsmyndigheten samt Åklagarmyndigheten.

MUR har också fortsatt samverka med kommunerna. Arbetet har gett goda resultat och målsättningen är att fortsätta att öka antalet underrättelser som kommuner skickar enligt lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. En arbetsgrupp har i uppdrag att stärka kommunerna och deras handläggare i handläggningen av ekonomiskt bistånd. Gruppen har bland annat tagit fram metoder för att förhindra felaktiga utbetalningar och samtliga deltagande kommuner har genom arbetsgruppens arbete prioriterat arbetet med felaktiga utbetalningar.

En MUR-arbetsgrupp har arbetat med förberedelser inför den nya lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet (LUFFA). Lagen trädde i kraft den 1 juli 2024. Gruppen har arbetat i två olika deluppdrag. Det ena deluppdraget har varit att skapa en samsyn om tolkningen av lagen. Det andra deluppdraget har varit att ta fram de uppgifter som de olika aktörerna i gruppen behöver från varandra, att kartlägga det uppgiftsutbyte som sker i dag samt att ge förslag på kompletterande uppgiftsutbyten.

Ovanstående arbete med kommande lagändringar är inte unikt för den arbetsgruppen. Inom MUR har flera remissdialoger genomförts i syfte att öka kvaliteten och förbättra de gemensamma riskanalyserna avseende ny lagstiftning. Under remissdialogerna uppmärksammar myndigheterna varandra om relevanta risker i ny lagstiftning för bidragsbrott och missbruk av välfärdssystemen.

MUR har under året också arbetat med aktörsinriktad samverkan inom tandvård. Projektet tandvård syftar till att öka myndigheternas förmåga att identifiera vårdgivare inom tandvård med högre risk för utnyttjande av välfärdssystemen. Gruppen har bland annat identifierat myndighetsgemensamma beröringspunkter och tagit fram en vägledning som handlar om hur regionerna ska öka sina kontroller av tandvårdsstödet.

Samverkan med Utbetalningsmyndigheten

Den 1 januari 2024 inledde Utbetalningsmyndigheten sin verksamhet. Utbetalningsmyndigheten ska genom dataanalys och granskning bidra till att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Det kan exempelvis handla om att minska välfärdsbrott och felaktiga utbetalningar med koppling till organiserad brottslighet.

Under året har Försäkringskassan haft ett nära samarbete med Utbetalningsmyndigheten för att förbereda inför de underrättelser som vi kommer att få. Det gemensamma arbetet har bland annat bestått i it-utveckling, strukturering av underrättelser samt analysmöten för att diskutera nuvarande och framtida dataanalysmodeller. Vi har hittills fått cirka 150 underrättelser från Utbetalningsmyndigheten. De har handlat om misstanke om att försäkrade har arbetat i en för hög omfattning i förhållande till den sjukpenning som har betalats ut.

Myndighetsgemensamt regeringsuppdrag för att motverka brottslighet i arbetslivet

Försäkringskassan deltar tillsammans med åtta andra myndigheter i en satsning mot arbetslivskriminalitet.⁹² Vi har representanter som arbetar både strategiskt och operativt i de sju etablerade center som finns mot arbetslivskriminalitet. Vi har begränsat lagstöd för att delta i de fysiska arbetsplatskontrollerna men genomför kontrollutredningar kopplade till kontrollerna, oftast utifrån under rättelser från övriga myndigheter. Antalet underrättelser har ökat jämfört med föregående år vilket har bidragit till att vi också genomfört fler kontrollutredningar inom ramen för det här regeringsuppdraget.

Förutsättningarna för att utbyta underrättelser har förbättrats i och med att LUFFA-lagen trädde i kraft den 1 juli 2024. Det gemensamma arbete som myndigheterna vidtagit för att göra sig redo för lagändringen har ökat samsynen på möjligheten att lämna underrättelser. Detta har i sin tur har accelererat utbytet av information. Resultatmässigt har det inneburit en förbättrad åtgärdsfrekvens, ett ökat belopp för upptäckta felaktiga utbetalningar och fler lämnade polisanmälningar.

Under året har ett arbete initierats för att öka kontrollerna av misstänkt falska A1-intyg. Någon som är anställd eller egenföretagare i mer än ett land inom EU/EES eller Schweiz kan med ett A1-intyg visa i vilket land som hens arbetsgivare betalar sociala avgifter och skatt. Detta avgör vilket lands socialförsäkringslagstiftning som den anställde omfattas av.

Vidare så deltar Försäkringskassan i ett projekt om utstationering. Detta projekt syftar till att myndighetsgemensamt arbeta för att utstationerade arbetstagare ska ha likvärdig arbetsmiljö, likvärdig lön och samma rättigheter som svenska arbetstagare.

Bedömning av åtgärdernas effekter

Försäkringskassan vidtar löpande flera olika åtgärder som syftar till att minska felaktiga utbetalningar. Åtgärderna handlar exempelvis om att förenkla för en försäkrad att lämna korrekta uppgifter, om att förtydliga information om villkoren för att få en ersättning eller om att hjälpa den försäkrade att exempelvis förstå när de behöver anmäla ändrade förhållanden som kan påverka ersättningarna. Vi arbetar även löpande med att automatisera delar av handlägningsprocesserna för att öka effektiviteten, men också för att fler beslut ska bli korrekta. Där utöver arbetar vi med att våra kontroller ska bli så effektiva och träffsäkra som möjligt före och efter utbetalning, vi försäkras oss och vi arbetar för att säkerställa kvaliteten i vår handläggning.

⁹² Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten.

Vi samverkar också med andra aktörer för att tillsammans kartlägga och motverka systematiska hot mot välfärdssystemen. Det är ett arbete som vi tidigare sett ger effekt och som under året har bidragit till vår kunskapsuppbyggnad vilket resulterat i ett fortsatt ökat antal underrättelser från andra myndigheter, kommuner och samverkansorgan. Beloppet för felaktiga utbetalningar som vi har förhindrat med anledning av dessa underrättelser har sedan 2022 ökat med tre fjärdedelar, till 877,5 miljoner kronor.

Den kommunikationsinsats vi genomfört för att informera om kontrollarbetet inom tillfällig föräldrapenning har fått stor medial spridning. Resultaten tyder på att färre ansökningar innehöll fel under perioden för insatsen och att de fel som upptäcktes var mindre omfattande jämfört med normalbilden. Effekten antas bero på att insatsen både har ökat kunskapen om regelverket och samtidigt skapat en förhöjd upplevd risk för upptäckt vid försök till bidragsbrott.

Det är svårt att bedöma i vilken utsträckning varje åtgärd eller åtgärderna sammantaget påverkar omfattningen av de felaktiga utbetalningarna. Vi bedömer att det ökade fokuset på frågan, det intensifierade arbetet för att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott samt de författningsändringar som antingen trätt i kraft, föreslagits eller utreds stärker våra förutsättningar att nå målet att minska de felaktiga utbetalningarna.

Återkrav och återbetalning

Här redovisar vi antal, orsak och belopp för ställda återkrav. Vi redogör även för återbetalda medel och total fordran samt för andelen återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar. I redovisningen av andelen återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar är det viktigt att skilja på en upptäckt felaktig utbetalning och ett fastställt återkrav. Detta är särskilt viktigt i analysen av resultatet eftersom alla upptäckta felaktiga utbetalningar inte återkrävs. Detta beror på att Försäkringskassan prövar om en person är återbetalningsskyldig och om hen kan befrias från återbetalning. Det finns också en beloppsgräns för utredning av återkrav. Samtidigt har vi haft färre resurser i vårt arbete med återkrav till följd av besparingsåtgärder. Därför är det totala beloppet för upptäckta felaktiga utbetalningar högre än det totala återkrävda beloppet.

Fakta – Återkrav, återbetalningsskyldighet

Försäkringskassans återbetalningsverksamhet omfattar handläggning och beslut om återkrav samt administration av återbetalningar. Ett återkrav innebär att en person måste betala tillbaka ersättning som hen har fått från Försäkringskassan men inte haft rätt till.

Den handläggande verksamheten kan själv konstatera att det har gjorts en felaktig utbetalning. En felaktig utbetalning kan även upptäckas inom kontrollverksamheten. Därefter överlämnas ett beslutsunderlag till återbetalningsverksamheten som utreder om personen är återbetalningsskyldig eller inte. Om personen är återbetalningsskyldig prövas även möjligheten att befria personen från att betala. Om det saknas möjlighet till det så kan personen alltid ansöka om en avbetalningsplan. Huvudregeln är då att skulden ska vara slutbetald inom 12 månader. Om skulden förblir obetald kan Försäkringskassan driva in pengarna genom att göra avdrag på framtida ersättning eller genom att ansöka om verkställighet hos Kronofogdemyndigheten.

Sedan lagändringen i utsökningsbalken som trädde i kraft den 1 september 2022 kan Försäkringskassans beslut om återkrav verkställas direkt hos Kronofogdemyndigheten. Det innebär att återbetalningsverksamheten har två parallella hanteringar beroende på när beslutet om återkrav fattades. För beslut som fattats före den 1 september 2022 behöver vi först vända oss till allmän domstol eller ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten för att kunna driva in pengarna.

Antal och belopp för återkrav

Tabellerna avser antal återkrav och återkrävt belopp efter prövning av återbetalningsskyldighet och eftergift.

Tabell 83 Antal återkrav per förmån¹

	Kvinnor			Män			Totalt ²		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	269	255	127	272	275	143	541	530	270
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	6 671	2 930	3 385	7 976	3 434	4 227	14 647	6 364	7 612
Assistansersättning	68	92	93	57	137	74	449	928	529
Barnbidrag	5 693	6 005	5 818	2 865	3 050	3 129	8 641	9 144	9 046
Bostadsbidrag exkl. slutavstämning	4 847	3 463	2 119	1 999	1 452	885	6 846	4 915	3 004
Bostadsbidrag vid slutavstämning	51 169	36 218	37 655	24 616	14 911	13 449	112 652	75 112	69 413
Föräldrapenning	4 534	5 559	5 262	4 330	4 955	4 735	8 864	10 514	9 997
Omvårdnadsbidrag	218	432	427	69	118	134	287	550	561
Sjukersättning	567	527	366	475	416	314	1 042	943	680
Sjukpenning ³	8 622	6 731	4 549	6 190	4 588	2 920	14 812	11 319	7 469
Statligt tandvårdsstöd ⁴	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tillfällig föräldrapenning	2 567	2 577	2 693	2 237	2 181	2 294	4 804	4 758	4 987
Underhållsstöd	4 365	4 297	4 131	1 673	1 803	1 833	6 038	6 100	5 964
Övriga förmåner	3 452	4 667	4 594	2 748	3 525	3 116	6 200	8 224	8 144
Totalt	93 042	73 753	71 219	55 507	40 845	37 253	185 823	139 401	127 676

¹ Inkluderar inte felaktiga utbetalningar som hanterats enligt nuvarande beloppsgräns på 2 000 kronor. Inga återkrav har ställts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden. Belopp och antal återkrav för 2022 och 2023 har korrigerats och skiljer sig från vad som redovisades i årsredovisningarna 2022 och 2023. Korrigeringen beror på att återkrav i bostadsbidrag som uppkommer efter avstämning numera redovisas i samma tabell som övriga återkrav.

² I totalen ingår även återkrav som inte kan delas upp på kön. Det innefattar solidariska bostadsbidrag och återkravsärenden på organisationer förutom i ersättning för höga sjuklönekostnader.

³ Inkluderar även ersättning för karensavdrag.

⁴ Utfall saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

Antalet återkrav har minskat med 8 procent sedan föregående år. Minskningen har skett inom de flesta förmåner men främst inom aktivitetsersättning, assistansersättning, bostadsbidrag, sjukpenning och sjukersättning.

Antalet återkrav har minskat mer än antalet upptäckta felaktiga utbetalningar jämfört med föregående år. Det förklaras av att vi har färre resurser i arbetet med återkrav till följd av den ekonomiska situationen.

Tabell 84 Återkrav per förmån, totalt belopp, miljoner kronor¹

	Kvinnor			Män			Totalt ²		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	5,1	6,1	3,5	6,0	7,8	6,0	11,1	13,8	9,5
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	53,0	34,9	40,8	76,1	54,6	67,7	129,1	89,5	108,5
Assistansersättning	84,0	28,5	82,1	53,9	48,2	101,9	492,1	280,0	501,2
Barnbidrag	67,0	59,2	61,1	25,7	23,7	24,2	93,0	83,3	85,9
Bostadsbidrag exkl. slutavstämning	68,3	48,9	30,5	17,7	15,5	12,1	86,0	64,4	42,7
Bostadsbidrag vid avstämning	361,7	270,3	269,9	155,0	98,9	86,6	881,8	607,6	539,6
Föräldrapenning	68,0	61,5	60,0	88,2	104,9	95,2	156,1	166,4	155,2
Omvårdnadsbidrag	4,8	9,7	9,6	1,0	2,2	2,5	5,8	11,8	12,0
Sjukersättning	49,5	38,6	38,0	51,7	49,4	38,0	101,2	88,0	76,1
Sjukpenning ³	107,1	97,6	95,9	95,3	98,7	91,1	202,4	196,3	187,0
Statligt tandvårdsstöd	–	–	–	–	–	–	38,5	26,2	26,4
Tillfällig föräldrapenning	51,1	47,1	44,7	42,7	38,9	38,0	93,8	86,0	82,7
Underhållsstöd	65,7	57,3	51,7	12,9	11,6	13,6	78,6	69,0	65,3
Övriga förmåner	70,9	73,2	57,2	93,9	82,6	59,8	164,8	156,8	134,6
Totalt²	1 056,2	832,9	845,0	720,1	637,0	636,7	2 534,3	1 939,1	2 026,7

¹ Inkluderar inte felaktiga utbetalningar som hanterats enligt nuvarande beloppsgräns på 2 000 kronor. Inga återkrav har ställts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden. Belopp och antal återkrav för 2022 och 2023 har korrigerats och skiljer sig från vad som redovisades i årsredovisningarna 2022 och 2023. Korrigeringen beror på att återkrav i bostadsbidrag som uppkommer efter avstämning numera redovisas i samma tabell som övriga återkrav.

² I totalen ingår även återkrav som inte kan delas upp på kön. Det innefattar solidariska bostadsbidrag, statligt tandvårdsstöd och återkrav till organisationer.

³ Inkluderar även ersättning för karensavdrag.

Det återkrävda beloppet har ökat med 4,5 procent sedan föregående år trots att antalet återkrav har minskat.

Det återkrävda beloppet har precis som antalet återkrav minskat inom de flesta förmåner. Inom förmåner som riktar sig till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program (aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning) och assistansersättning är det återkrävda beloppet däremot högre jämfört med föregående år. Det förklaras av ett högre belopp av upptäckta felaktiga utbetalningar i kontrollutredningar under 2024.

Orsaker till återkrav

Orsakerna till återkrav redovisas utifrån vilken aktör som orsakat den felaktiga utbetalningen. I kategorin annan aktör ingår exempelvis andra myndigheter, kommuner, arbetsgivare och hälso- och sjukvården.

För återkrav orsakade av en försäkrad redovisar vi andelen som orsakats på grund av att felaktiga uppgifter lämnats vid ansökan, på grund av att ändrade förhållanden inte anmälts, eller på grund av att personen inte är försäkrad för den förmån som hen har fått (kallad felaktig FTH i tabell 71).

Tabell 85 Andel av återkrav orsakade av Försäkringskassan, den försäkrade eller annan aktör, procent¹

Förmån	Orsakad av	Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	Försäkringskassan	9	13	10	7	6	6	8	9	8
	Den försäkrade	90	86	90	91	94	94	91	90	92
	Annan aktör	1	1	0	2	0	0	1	0	0
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	Försäkringskassan	14	10	6	10	8	4	12	9	5
	Den försäkrade	61	75	72	67	78	78	65	77	75
	Annan aktör	25	15	22	22	13	18	23	14	20
Assistansersättning	Försäkringskassan	7	17	6	8	34	20	3	10	5
	Den försäkrade	87	81	90	92	62	80	85	73	78
	Annan aktör	5	2	5	0	4	0	12	16	17
Barnbidrag	Försäkringskassan	5	4	3	7	5	4	5	4	3
	Den försäkrade	95	96	97	92	94	96	94	95	96
	Annan aktör	0	0	0	1	1	0	1	1	1
Bostadsbidrag	Försäkringskassan	3	4	4	6	6	7	4	5	5
	Den försäkrade	96	96	96	93	94	93	96	95	95
	Annan aktör	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Föräldrapenning	Försäkringskassan	12	13	8	4	4	3	8	7	5
	Den försäkrade	87	87	92	96	96	97	92	93	95
	Annan aktör	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Omvårdnadsbidrag	Försäkringskassan	18	21	18	15	14	22	18	19	19
	Den försäkrade	82	78	81	83	85	77	82	79	80
	Annan aktör	0	2	2	2	1	1	0	2	1
Sjukersättning	Försäkringskassan	1	2	3	3	2	4	2	2	3
	Den försäkrade	98	97	97	96	97	95	97	97	96
	Annan aktör	1	0	0	1	1	1	1	1	1
Sjukpenning ²	Försäkringskassan	23	22	21	15	12	15	19	17	18
	Den försäkrade	77	77	79	84	87	84	80	82	81
	Annan aktör	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Statligt tandvårdsstöd	Försäkringskassan	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Den försäkrade	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Annan aktör	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tillfällig föräldrapenning	Försäkringskassan	4	3	2	3	1	2	3	2	2
	Den försäkrade	96	97	98	97	98	98	97	98	98
	Annan aktör	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Underhållsstöd	Försäkringskassan	5	5	5	6	9	7	5	6	6
	Den försäkrade	94	94	94	92	90	92	94	94	94
	Annan aktör	1	1	1	2	0	0	1	1	1
Övriga förmåner	Försäkringskassan	10	11	8	6	7	6	8	9	7
	Den försäkrade	84	87	90	92	92	92	89	89	78
	Annan aktör	5	2	2	2	1	1	4	2	15
Totalt	Försäkringskassan	9	10	8	8	9	9	7	9	7
	Den försäkrade	87	88	89	89	89	88	87	86	84
	Annan aktör	3	2	3	4	2	3	6	5	9

¹ Statistik för statligt tandvårdsstöd och ersättning för höga sjuklönekostnader saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad. Inga felaktiga utbetalningar har upptäckts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden.

² Inkluderar även ersättning för karensavdrag.

Tabell 86 Andel återkrav som orsakats av att felaktiga uppgifter lämnats vid ansökan, att ändrade förhållanden inte anmälts, eller felaktig försäkringstillhörighet, procent¹

Förmån	Orsakad av	Kvinnor			Män			Totalt		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	Vid ansökan	11	11	1	11	18	31	11	15	20
	Ändrade förhållanden	85	89	98	89	81	66	87	85	77
	Felaktig FTH ²	4	0	1	0	0	3	2	0	2
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning ³	Vid ansökan	98	99	99	99	99	98	99	99	99
	Ändrade förhållanden	2	1	1	1	1	2	1	1	1
	Felaktig FTH ²	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Assistansersättning	Vid ansökan	62	80	41	78	74	93	57	57	64
	Ändrade förhållanden	38	20	59	22	24	7	43	43	36
	Felaktig FTH ²	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Barnbidrag	Vid ansökan	3	2	2	2	3	2	3	2	2
	Ändrade förhållanden	87	88	90	87	85	91	87	88	90
	Felaktig FTH ²	10	9	9	11	12	8	10	10	8
Bostadsbidrag	Vid ansökan	47	44	39	34	35	33	45	42	37
	Ändrade förhållanden	50	54	59	60	60	62	52	56	60
	Felaktig FTH ²	3	2	3	6	4	5	3	3	3
Föräldrapenning	Vid ansökan	35	33	31	55	52	47	47	45	41
	Ändrade förhållanden	56	60	59	42	44	49	47	50	52
	Felaktig FTH ²	9	7	11	3	4	4	6	5	7
Omvårdnadsbidrag	Vid ansökan	6	8	9	19	7	1	8	8	7
	Ändrade förhållanden	76	68	57	72	80	74	76	70	60
	Felaktig FTH ²	18	24	34	10	13	25	16	22	32
Sjukersättning	Vid ansökan	3	6	11	6	6	17	4	6	14
	Ändrade förhållanden	97	93	88	89	85	78	93	88	83
	Felaktig FTH ²	0	1	1	5	9	5	3	6	3
Sjukpenning ⁴	Vid ansökan	49	42	35	58	45	39	53	43	37
	Ändrade förhållanden	51	57	65	42	54	61	46	55	63
	Felaktig FTH ²	0	1	0	0	1	1	0	1	0
Statligt tandvårdsstöd	Vid ansökan	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ändrade förhållanden	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Felaktig FTH ²	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tillfällig föräldrapenning	Vid ansökan	98	99	99	99	99	98	98	99	98
	Ändrade förhållanden	2	1	1	1	1	2	2	1	1
	Felaktig FTH ²	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Underhållsstöd	Vid ansökan	23	18	15	9	3	8	21	16	14
	Ändrade förhållanden	74	79	82	90	96	91	77	82	84
	Felaktig FTH ²	3	2	2	1	1	1	2	2	2
Övriga förmåner	Vid ansökan	9	10	10	6	8	12	7	9	11
	Ändrade förhållanden	91	90	89	92	90	86	92	90	87
	Felaktig FTH ²	0	0	1	2	2	2	1	1	1
Totalt	Vid ansökan	40	36	34	48	44	53	45	41	47
	Ändrade förhållanden	57	61	62	50	53	45	53	56	51
	Felaktig FTH²	3	3	3	2	3	2	2	3	2

¹ Statistik för statligt tandvårdsstöd och ersättning för höga sjuklönekostnader saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad. Inga felaktiga utbetalningar har upptäckts inom internationell vård under den aktuella treårsperioden.

² Felaktig försäkringstillhörighet (FTH) innebär att personen inte är försäkrad för den förmån som hen har fått. Det kan orsaka felaktiga utbetalningar både vid ansökan och genom att ändrade förhållande inte anmäls. Det går inte att särskilja om felaktig FTH skett vid ansökan eller genom att ändrade förhållanden inte anmäls.

³ För aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning kan felaktig försäkringstillhörighet inte orsaka felaktiga utbetalningar.

⁴ Inkluderar även ersättning för karensavdrag.

De försäkrade orsakar den största andelen återkrav både totalt sett och sett till varje enskild förmån. Försäkringskassan har totalt orsakat 7 procent av återkraven medan de försäkrade har orsakat 84 procent. Men andelarna varierar mellan förmånerna. Inom omvårdnadsbidrag och sjukpenning har Försäkringskassan orsakat nästan vart femte återkrav.

Relationen mellan felorsakerna har inte förändrats nämnvärt totalt sett. Drygt hälften av de återkrav som orsakats av en försäkrad beror på att hen inte har anmält ändrade förhållanden. Dock finns det variationer mellan förmånerna. Inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning samt inom assistansersättning och tillfällig föräldrapenning beror fler återkrav på att en försäkrad lämnat felaktiga uppgifter vid ansökan. Förmånernas olika konstruktion kan till stor del förklara skillnaderna mellan förmånerna.

Felaktig försäkringstillhörighet kan exempelvis handla om att ett tillfälligt uppehållstillstånd har löpt ut eller att personen är bosatt eller har flyttat utomlands. Med anledning av hur statistiksystemet är uppbyggt kan vi inte särskilja om den felaktiga försäkringstillhörigheten är ett ändrat förhållande som uppstått under tiden med ersättning eller om det varit fel redan vid ansökan.

Fler kvinnor än män orsakar återkrav på grund av att de inte anmäler ändrade förhållanden medan det omvända gäller vid återkrav på grund av felaktiga uppgifter i ansökan. Skillnaderna kan inte förklaras utifrån tillgängligt underlag.

Upptäckta felaktiga utbetalningar under beloppsgränsen, antal och belopp

Försäkringskassan tillämpar en beloppsgräns på 2 000 kronor när utredning av återkrav inte görs. I vissa situationer utreds återkrav även om beloppet understiger 2 000 kronor. Det kan exempelvis gälla misstanke om att någon medvetet försökt få ersättning på felaktiga grunder.

Tabell 87 Upptäckta felaktiga utbetalningar under beloppsgränsen, miljoner kronor

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Beloppsgränsen	25,7	26,6	26,1	12,9	12,5	12,9	38,9	39,5	39,7

¹ I totalen ingår även upptäckta felaktiga utbetalningar som inte kan delas upp på kön.

De felaktiga utbetalningarna som inte utreddes för återkrav uppgick till 40 miljoner kronor. Det är på samma nivå som föregående år.

Fördelningen mellan könen är i stort sett densamma som föregående år. Skillnaderna kan inte förklaras utifrån tillgängligt underlag.

Total fordran och återbetalda medel

Tabell 88 Total fordran,¹ miljoner kronor

	2022	2023	2024
Total fordran, miljoner kronor	7 666	7 334	7 131

¹ I totala fordran ingår kapitalbelopp, ränta och avgifter för Försäkringskassans fordringar. Återkrav som har beslutats efter den 1 september 2022 och som överlämnas till Kronofogdemyndigheten för verkställighet ingår inte längre i den totala fordran.

Den totala fordran för obetalda återkrav uppgår till 7,1 miljarder kronor vilket är 200 miljoner lägre än föregående år.

Minskningen kan delvis förklaras av att de återkrav som omfattas av lagändringen som trädde i kraft den 1 september 2022 inte längre ingår i den totala fordran när vi har överlämnat dem till Kronofogdemyndigheten.

Tabell 89 Återbetalda medel,¹ miljoner kronor

	2022	2023	2024
Återbetalda medel, miljoner kronor	1 700	1 953	1 581

¹ I återbetalda medel ingår inbetalningar av kapitalbelopp, ränta och avgifter. Sedan den 1 september 2022 ingår enbart återbetalt belopp som enskilda gjort innan överlämning till Kronofogdemyndigheten.

Det totala återbetalda beloppet uppgick till 1,6 miljarder kronor vilket är en minskning med 20 procent jämfört med under föregående år. Det förklaras till största del av att Försäkringskassans resurser inom återbetalning har minskat under året till följd av besparingsåtgärder. Det har påverkat arbetet med indrivningsåtgärder för obetalda återkrav.

Tabell 90 Andel återbetalda medel¹ av upptäckta felaktiga utbetalningar, procent

	2022	2023	2024
Andel återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar	61,4	91,2	72,5

¹ I återbetalda medel ingår inbetalningar av kapitalbelopp, ränta och avgifter. Sedan den 1 september 2022 ingår enbart återbetalt belopp som enskilda gjort före överlämning till Kronofogdemyndigheten. Andelen återbetalda medel av upptäckta felutbetalningar för 2022 och 2023 har korrigerats och skiljer sig från vad som redovisades i årsredovisningarna 2022 och 2023. Korrigeringen beror på att återkrav i bostadsbidrag som uppkommer efter avstämning numera redovisas som en del av de upptäckta felutbetalningarna.

Andelen återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar har sjunkit med 20 procent jämfört med 2023. Försäkringskassans resurser inom återbetalning har minskat under året till följd av besparingsåtgärder vilket medfört att återbetalda medel har minskat mer än de upptäckta beloppen.

Faktorer som påverkar analysen av resultatet är att återbetalda medel inte direkt kan härledas till upptäckta fel under innevarande år. En återbetalning under innevarande år kan alltså avse en felaktig utbetalning som upptäckts tidigare år. De upptäckta felaktiga utbetalningarna under innevarande år inkluderar dessutom felaktiga utbetalningar som gjorts under flera år. Vid återbetalningar via avbetalningsplan avräknas det äldsta återkravet först.

Gemensamma nyckeltal och nyckeltal per förmån

I detta avsnitt redovisas en sammanställning av ett antal viktiga nyckeltal som finns tillgängliga på förmånsnivå.

Resultaten redovisas så långt som möjligt i historiska treårsvisa serier. Om det inte är möjligt kommenteras det särskilt. Mindre differenser i statistikuppgifter kan förekomma mellan åren. Större differenser och förändringar till följd av utveckling av statistiken kommenteras i noter till tabellerna. Summeringsdifferenser kan förekomma på grund av avrundningar. Uppgifter som relaterar till försäkrade redovisas inte om det gäller färre än fyra personer.

Tabell 91 Försäkringsutgifter, miljoner kronor¹

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent	Andel av totala försäkrings- utgifterna, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024		
Aktivitetsersättning	1 844	2 131	2 494	2 152	2 416	2 783	3 996	4 547	5 277	16,0	2,0
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	7 975	7 903	8 176	9 334	9 401	10 187	17 309	17 305	18 363	6,1	7,0
Assistansersättning, brutto ²	12 533	12 764	12 990	15 875	16 255	16 912	28 408	29 019	29 903	3,0	11,4
Assistansersättning, inbetalt från kommunerna*			–	–	–	–	4 424	4 557	4 642	–	–
Assistansersättning, netto*			–	–	–	–	23 984	24 462	25 261	–	–
Barnbidrag	25 358	24 559	23 653	7 942	8 426	8 877	33 299	32 985	32 530	–1,4	12,4
Bostadsbidrag	2 899	3 350	3 262	1 148	1 200	1 097	4 046	4 551	4 359	–4,2	1,7
Föräldrapenning	23 032	23 108	23 663	12 604	12 948	13 101	35 637	36 056	36 765	2,0	14,0
Omvårdnadsbidrag	3 314	3 831	4 634	688	818	1 047	4 002	4 649	5 681	22,2	2,2
Sjukersättning	18 133	20 128	22 212	14 395	16 100	17 910	32 528	36 227	40 122	10,8	15,3
Sjukpenning	26 779	28 737	31 528	16 495	17 897	19 334	43 274	46 634	50 862	9,1	19,4
Statligt tandvårdsstöd	3 503	3 731	3 892	3 361	3 559	3 723	6 863	7 290	7 615	4,5	2,9
Tillfällig föräldrapenning	5 605	5 591	5 616	4 773	4 732	4 777	10 378	10 323	10 393	0,7	4,0
Underhållsstöd	3 361	3 414	3 388	579	587	591	3 940	4 001	3 979	–0,6	1,5
Underhållsstöd, inbetalt av bidragsskyldiga*	–	–	–	–	–	–	1 236	1 251	1 334	–	–
Underhållsstöd, netto*	–	–	–	–	–	–	2 704	2 750	2 645	–	–
Övriga förmåner ³	–	–	–	–	–	–	27 814	15 333	16 279	6,2	6,2
Totalt⁴	–	–	–	–	–	–	251 495	248 920	262 128	5,3	100

* Ingår inte i de totala försäkringsutgifterna.

¹ I försäkringsutgifterna ingår även statliga ålderspensionsavgifter och avskrivna återkravsfordringar. Eftersom dessa utgifter inte går att härleda till person har de fördelats per kön utifrån fördelningen av försäkringsutgifterna i övrigt. De statliga ålderspensionsutgifterna utgör cirka 6 procent av försäkringsutgifterna.

² I utgifterna ingår ersättning för personlig skyddsutrustning till assistansanordnare på grund av pandemin med 18 miljoner kronor för 2021.

³ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår. Det är inte heller möjligt att dela upp statistiken per kön för gruppen övriga förmåner på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

⁴ Totalen för 2023 och 2024 skiljer sig från totalen för transfereringar i resultaträkningen eftersom bidrag till forskning inom socialförsäkringsområdet inte ingår.

Tabell 92 Förvaltningskostnader, miljoner kronor

	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	474	464	465
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	484	468	389
Assistansersättning	381	483	453
Barnbidrag	131	164	177
Bostadsbidrag	369	398	410
Föräldrapenning	573	559	567
Omvårdnadsbidrag	557	528	572
Sjukersättning	470	545	498
Sjukpenning	3 870	4 083	3 969
Statligt tandvårdsstöd	195	214	245
Tillfällig föräldrapenning	590	633	622
Underhållsstöd	396	419	404
Övriga förmåner ¹	1 289	1 185	1 177
Övrigt ²	491	621	554
Totalt	10 270	10 765	10 503

¹ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår.

² I posten ingår kostnader för annan verksamhet än förmåner, till exempel tjänster som levereras till Pensionsmyndigheten, tjänster inom ramen för samordnad och säker statlig it-drift (SSSID), Electronic Exchange of Social Security Information (EESSI), finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, uppdraget om officiell statistik samt uppdraget att besluta om och betala ut elstöd samt arbetet med fritidskortet.

Tabell 93 Antal personer med utbetalning av förmån under respektive år¹

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Aktivitetsersättning	16 819	17 715	18 900	19 733	20 140	21 244	36 552	37 855	40 144	6,0
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	126 859	120 110	117 534	129 948	124 660	126 968	256 828	244 793	244 545	-0,1
Assistansersättning	6 345	6 267	6 193	7 729	7 717	7 810	14 074	13 984	14 003	0,1
Barnbidrag	1 119 510	1 116 096	1 112 275	571 279	604 818	637 126	1 690 817	1 720 945	1 749 429	1,7
Bostadsbidrag	155 238	140 020	125 628	84 928	70 507	59 899	240 175	210 535	185 534	-11,9
Föräldrapenning	437 464	448 112	458 200	374 503	387 465	393 029	811 974	835 591	851 237	1,9
Omvårdnadsbidrag	65 764	75 557	85 116	17 932	21 842	26 457	83 696	97 399	111 573	14,6
Sjukersättning	133 869	131 537	136 357	96 390	96 232	100 725	230 259	227 769	237 082	4,1
Sjukpenning	387 414	395 380	398 411	230 167	234 704	232 614	617 582	630 085	631 026	0,1
Statligt tandvårdsstöd ²	2 127 923	2 170 356	2 190 048	1 838 842	1 876 750	1 889 774	3 966 779	4 047 122	4 079 833	0,8
Tillfällig föräldrapenning	509 795	512 033	498 132	454 678	447 395	429 873	964 475	959 430	928 008	-3,3
Underhållsstöd	115 201	113 136	114 020	25 188	24 344	24 619	140 390	137 481	138 640	0,8

¹ På grund av efterregistreringar kan antalet skilja sig från årsredovisningen 2023.

² I totalsumman för statligt tandvårdsstöd ingår även individer av okänt kön.

Tabell 94 Personer med utbetalning av förmån under respektive år, andel per kön¹

	Kvinnor			Män		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	46,0	46,8	47,1	54,0	53,2	52,9
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	49,4	49,1	48,1	50,6	50,9	51,9
Assistansersättning	45,1	44,8	44,2	54,9	55,2	55,8
Barnbidrag	66,2	64,9	63,6	33,8	35,1	36,4
Bostadsbidrag	64,6	66,5	67,7	35,4	33,5	32,3
Föräldrapenning	53,9	53,6	53,8	46,1	46,4	46,2
Omvårdnadsbidrag	78,6	77,6	76,3	21,4	22,4	23,7
Sjukersättning	58,1	57,8	57,5	41,9	42,2	42,5
Sjukpenning	62,7	62,8	63,1	37,3	37,2	36,9
Statligt tandvårdsstöd	53,6	53,6	53,7	46,4	46,4	46,3
Tillfällig föräldrapenning	52,9	53,4	53,7	47,1	46,6	46,3
Underhållsstöd	82,1	82,3	82,2	17,9	17,7	17,8

¹ På grund av efterregistreringar kan andel per kön skilja sig från årsredovisningen 2023.

Tabell 95 Volymer, antal beslut

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Aktivitetsersättning	19 323	19 647	18 355	18 711	18 683	17 759	38 034	38 330	36 114	-5,8
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	965 672	906 428	874 283	947 779	903 587	918 407	1 913 451	1 810 018	1 792 691	-1,0
Assistansersättning	2 531	2 549	2 486	3 113	3 417	3 439	5 645	5 966	5 925	-0,7
Barnbidrag	284 303	301 694	306 300	217 183	231 389	232 215	501 538	533 156	538 661	1,0
Bostadsbidrag	268 587	262 959	223 167	140 500	128 116	103 890	409 090	391 081	327 065	-16,4
Föräldrapenning	1 760 126	1 771 834	1 775 640	1 209 394	1 250 579	1 246 963	2 969 523	3 022 421	3 022 606	0,0
Omvårdnadsbidrag	42 994	41 227	41 120	19 791	19 469	21 261	62 785	60 696	62 381	2,8
Sjukersättning	39 652	44 073	34 832	27 779	31 558	26 403	67 431	75 631	61 236	-19,0
Sjukpenning ¹	333 940	329 206	340 698	193 663	192 537	200 163	527 603	521 743	540 861	3,7
Statligt tandvårdsstöd ²	4 697 797	4 805 825	4 869 810	4 138 529	4 237 871	4 287 497	8 837 064	9 044 435	9 157 903	1,3
Tillfällig föräldrapenning	3 065 990	3 041 975	2 826 000	2 073 550	2 000 961	1 813 662	5 139 541	5 042 938	4 639 664	-8,0
Underhållsstöd	84 011	80 118	82 211	77 063	68 468	70 472	161 074	148 587	152 685	2,8
Övriga förmåner ³	1 417 758	275 903	286 762	1 051 565	247 538	254 512	3 283 164	1 023 852	1 041 866	1,8
Totalt⁴	-	-	-	-	-	-	23 915 943	21 718 854	21 379 658	-1,6

¹ För sjukpenning redovisas antalet avslutade sjukfall.

² I totalsumman för statligt tandvårdsstöd ingår även organisationer och individer av okänt kön.

³ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår. Det är inte heller möjligt att dela upp statistiken per kön på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

⁴ Statistiken kan inte delas upp per kön på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

Tabell 96 Volymer, beslut, andel per kön

	Kvinnor			Män		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	50,8	51,3	50,8	49,2	48,7	49,2
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	50,5	50,1	48,8	49,5	49,9	51,2
Assistansersättning	44,8	42,7	42,0	55,1	57,3	58,0
Barnbidrag	56,7	56,6	56,9	43,3	43,4	43,1
Bostadsbidrag	65,7	67,2	68,2	34,3	32,8	31,8
Föräldrapenning	59,3	58,6	58,7	40,7	41,4	41,3
Omvårdnadsbidrag	68,5	67,9	65,9	31,5	32,1	34,1
Sjukersättning	58,8	58,3	56,9	41,2	41,7	43,1
Sjukpenning	63,3	63,1	63,0	36,7	36,9	37,0
Statligt tandvårdsstöd	53,2	53,1	53,2	46,8	46,9	46,8
Tillfällig föräldrapenning	59,7	60,3	60,9	40,3	39,7	39,1
Underhållsstöd	52,2	53,9	53,8	47,8	46,1	46,2

Tabell 97 Volymer, antal utbetalningar

	Kvinnor			Män			Totalt			Förändring 2023–2024, procent
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Aktivitetsersättning	163 591	174 137	184 726	193 791	200 805	209 051	357 382	374 943	393 777	5,0
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	846 610	805 602	782 694	834 265	805 396	825 651	1 680 875	1 610 998	1 608 345	-0,2
Assistansersättning	69 609	69 661	69 190	85 034	85 533	86 814	154 643	155 194	156 004	0,5
Barnbidrag	21 177 457	21 102 417	20 966 619	10 378 795	11 087 683	11 744 316	31 556 273	32 190 100	32 710 935	1,6
Bostadsbidrag	1 159 035	1 057 959	952 500	538 237	450 908	381 079	1 697 272	1 508 869	1 333 579	-11,6
Föräldrapenning	2 406 884	2 361 900	2 340 864	1 517 153	1 533 432	1 507 915	3 924 042	3 895 332	3 848 779	-1,2
Omvårdnadsbidrag	678 711	787 593	878 117	176 726	219 383	263 263	855 437	1 006 976	1 141 380	13,3
Sjukersättning	1 519 627	1 528 815	1 541 915	1 090 572	1 109 686	1 134 423	2 610 204	2 638 501	2 676 338	1,4
Sjukpenning	1 794 309	1 921 030	1 979 989	969 014	1 036 591	1 057 814	2 763 336	2 957 621	3 037 803	2,7
Statligt tandvårdsstöd ¹	-	-	-	-	-	-	6 587 116	6 819 503	6 953 316	2,0
Tillfällig föräldrapenning	1 844 034	1 849 272	1 759 955	1 347 414	1 316 000	1 226 564	3 191 448	3 165 272	2 986 519	-5,6
Underhållsstöd	1 200 252	1 179 274	1 161 808	219 708	209 047	207 915	1 419 960	1 388 322	1 369 723	-1,3
Övriga förmåner ²	-	-	-	-	-	-	5 086 032	2 800 609	2 781 511	-0,7
Totalt	-	-	-	-	-	-	61 884 020	60 512 240	60 999 182	0,8

¹ På grund av statistiksystemets uppbyggnad är det inte möjligt att dela upp statistiken per kön.

² Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår. Det är inte heller möjligt att dela upp statistiken per kön för gruppen övriga förmåner på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

Tabell 98 Styckkostnader, kronor per beslut, löpande priser¹

	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning ²	12 454	12 100	12 886
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	253	259	217
Assistansersättning	67 542	80 901	76 478
Barnbidrag	261	307	328
Bostadsbidrag	902	1 019	1 253
Föräldrapenning	193	185	188
Omvårdnadsbidrag	8 879	8 699	9 174
Sjukersättning ²	6 965	7 862	8 137
Sjukpenning ³	7 335	7 826	7 339
Statligt tandvårdsstöd	22	24	27
Tillfällig föräldrapenning	115	126	134
Underhållsstöd	2 457	2 821	2 648

¹ Redovisning av kostnader i löpande priser uttrycker det faktiska värdet och är inte rensat för värdeförändringar. Statistiken kan inte delas upp per kön på grund av tidredovisningssystemets uppbyggnad.

² Beräkningen av antal beslut om aktivitets- och sjukersättning, nämnaren i kvoten styckkostnad, skiljer sig jämfört med tidigare årsredovisningar. Datafångsten är nu mer fullständig med avseende på inkomna dokument.

³ För sjukpenning redovisas kostnad per avslutat sjukfall.

Tabell 99 Handläggningstider, antal dagar i genomsnitt

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning ¹	89	91	101	88	89	98	88	90	100
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning ²	93,9	94,2	94,3	94,0	94,6	94,7	93,9	94,4	94,5
Assistansersättning	106	108	106	109	126	118	108	118	113
Barnbidrag	22	26	23	19	23	21	21	25	22
Bostadsbidrag	24	25	41	26	27	44	24	25	42
Föräldrapenning	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Omvårdnadsbidrag	153	83	104	143	82	103	151	83	104
Sjukersättning ¹	117	133	103	116	129	101	117	131	102
Sjukpenning	27	25	24	28	27	26	28	26	25
Statligt tandvårdsstöd ³	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tillfällig föräldrapenning	8	9	8	8	8	8	8	9	8
Underhållsstöd	53	82	90	52	80	90	53	82	90

¹ Beräkningen av handläggningstid för aktivitets- och sjukersättning skiljer sig jämfört med tidigare årsredovisningar. Datafångsten är nu mer fullständig med avseende på inkomna dokument vilket till viss grad påverkar vilka ärenden som handläggningstiden beräknas från.

² Avser andel ärenden utbetalade i tid vid fast utbetalningsdag, procent.

³ Statistik saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

Tabell 100 Pågående ärenden, antal¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	3 638	4 036	4 677	3 687	4 032	4 467	7 325	8 068	9 144
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning ²	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Assistansersättning	5 722	4 890	3 343	6 824	5 991	4 277	12 547	10 883	7 620
Barnbidrag	13 949	15 815	15 020	8 216	9 097	8 093	22 173	24 919	23 124
Bostadsbidrag	14 255	14 449	22 578	7 810	7 515	10 960	22 065	21 965	33 539
Föräldrapenning	30 085	28 906	28 361	20 611	20 507	20 321	50 697	49 415	48 685
Omvårdnadsbidrag	11 752	12 461	20 783	3 154	3 899	7 791	14 906	16 360	28 574
Sjukersättning	9 178	9 140	7 745	6 912	7 024	6 232	16 090	16 164	13 977
Sjukpenning	52 580	46 739	50 727	31 858	28 802	29 294	84 440	75 545	80 032
Statligt tandvårdsstöd	8 048	9 020	6 136	9 864	10 982	7 308	17 991	20 063	13 491
Tillfällig föräldrapenning	57 801	61 779	52 893	37 802	39 214	33 268	95 603	100 993	86 161
Underhållsstöd	14 578	19 030	20 650	24 911	31 398	36 388	39 489	50 428	57 038

¹ På grund av utveckling av statistikfångsten skiljer sig utfallet för tidigare år mot årsredovisningen 2023.

² Inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning hanteras alla anspråk som kommer in i början av månaden före utbetalning vilket innebär att det inte finns någon ärendekö med pågående ärenden.

Tabell 101 Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal¹

	Kvinnor			Män			Totalt ²		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	190	190	157	204	196	202	394	386	359
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	7 374	6 542	7 260	7 470	6 496	8 010	14 844	13 038	15 270
Assistansersättning	310	372	413	315	455	531	1 051	1 577	1 341
Barnbidrag	14 145	17 624	19 229	4 939	7 409	7 969	19 193	25 197	27 343
Bostadsbidrag (enskilt)	4 014	3 489	3 031	1 403	1 140	1 020	5 417	4 629	4 051
Bostadsbidrag (solidariskt) ³	392	383	305	757	825	626	1 149	1 208	931
Föräldrapenning	8 626	7 927	7 331	6 069	6 054	5 785	14 695	13 981	13 116
Omvårdnadsbidrag	383	588	607	120	187	241	503	775	848
Sjukersättning	346	362	350	325	328	337	671	690	687
Sjukpenning	13 346	10 877	10 463	8 268	6 143	6 112	21 692	17 056	16 600
Statligt tandvårdsstöd ⁴	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tillfällig föräldrapenning	5 112	5 358	5 561	3 273	3 638	3 674	8 386	8 996	9 235
Underhållsstöd	6 708	7 047	6 190	2 806	2 738	2 614	9 514	9 785	8 804
Övriga förmåner ⁵	13 075	12 055	13 084	9 850	8 848	10 177	42 116	25 093	25 552
Totalt	74 021	72 814	73 981	45 799	44 457	47 298	139 625	122 411	124 137

¹ Uppgifterna inkluderar inte de återkrav eller tilläggsutbetalningar som görs efter att det slutliga bostadsbidraget fastställts. De inkluderar inte heller åter- och tilläggsbetalningar som sker inom ramen för de särskilda regler om så kallad steglös avräkning av sjukersättning som gäller för försäkrade som beviljats sjukersättning enligt regler som gällde före juli 2008.

² I totalen ingår även felaktiga utbetalningar till organisationer. Den könsuppdelade statistiken summerar därför inte.

³ Cirka 1 procent av felutbetalningarna varje år gäller sammanboende hushåll med bostadsbidrag. För dessa utgör könsbestämelsen i statistiken en mer eller mindre slumpvis uppdelning. Antalet bedöms som försumbart i detta sammanhang.

⁴ Statistik saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

⁵ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår.

Tabell 102 Handlagda felaktiga utbetalningar, andel orsakade av Försäkringskassan, procent¹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	28,4	21,1	22,7	26,3	16,0	18,2	27,3	18,5	20,4
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	33,4	33,3	22,1	31,7	31,3	19,7	32,5	32,3	20,9
Assistansersättning ²	31,3	50,9	44,7	45,2	69,4	46,3	21,5	24,4	21,0
Barnbidrag	5,7	8,0	8,9	10,5	8,0	10,3	7,2	8,0	9,4
Bostadsbidrag (enskilt)	13,1	12,4	12,1	17,4	15,2	16,9	14,0	13,0	13,2
Bostadsbidrag (solidariskt) ³	12,7	10,0	9,8	12,7	11,5	11,6	12,7	10,9	11,0
Föräldrapenning	16,6	12,8	11,1	8,1	6,8	6,1	13,0	10,2	8,8
Omvårdnadsbidrag	34,8	33,2	27,9	24,3	25,8	33,8	32,4	31,5	29,4
Sjukersättning	23,6	20,1	31,8	25,4	24,3	36,4	24,4	22,0	33,9
Sjukpenning	32,6	34,0	40,1	26,1	25,7	33,7	30,1	30,9	37,8
Statligt tandvårdsstöd ⁴	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tillfällig föräldrapenning	10,1	7,9	5,9	4,6	4,5	3,7	7,9	6,5	5,0
Underhållsstöd	9,7	10,6	10,3	8,8	11,1	9,8	9,4	10,7	10,1
Övriga förmåner ⁵	22,8	23,1	23,4	22,7	22,8	24,4	22,8	22,7	21,6
Totalt	19,5	18,1	17,2	19,8	17,1	16,6	19,6	17,6	16,6

¹ Uppgifterna inkluderar inte sådana åter- eller tilläggsbetalningar som görs för preliminärt respektive för slutligt bostadsbidrag. De inkluderar inte heller åter- och tilläggsbetalningar som sker inom ramen för de särskilda regler om så kallade steglös avräkning av sjukersättning som gäller för försäkrade som beviljats sjukersättning enligt regler som gällde före juli 2008. Andelen har beräknats utifrån felaktiga utbetalningar som hanterats under året.

² I totalen ingår även felaktiga utbetalningar till organisationer. Den könsuppdelade statistiken summerar därför inte.

³ Cirka 1 procent av felutbetalningarna varje år gäller sammanboende hushåll med bostadsbidrag. För dessa utgör könsbestämelsen i statistiken en mer eller mindre slumpvis uppdelning. Antalet bedöms som försumbart i detta sammanhang.

⁴ Statistik saknas på grund av statistiksystemets uppbyggnad.

⁵ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår.

Tabell 103 Intern försäkringskontroll, antal granskade ärenden

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	469	469	449	516	515	441	985	984	890
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	1 684	1 588	1 494	1 630	1 616	1 572	3 314	3 204	3 066
Assistansersättning	493	478	411	575	590	549	1 068	1 068	960
Barnbidrag	653	650	598	422	418	413	1 075	1 068	1 011
Bostadsbidrag	688	677	723	402	391	331	1 090	1 068	1 054
Föräldrapenning	606	624	578	462	444	446	1 068	1 068	1 024
Omvårdnadsbidrag	637	565	504	407	478	435	1 044	1 043	939
Sjukersättning	514	545	449	480	439	441	994	984	890
Sjukpenning	674	703	686	396	365	382	1 070	1 068	1 068
Statligt tandvårdsstöd ¹	–	–	–	–	–	–	1 037	1 032	978
Tillfällig föräldrapenning	697	641	659	402	427	381	1 099	1 068	1 040
Underhållsstöd	742	732	687	310	300	267	1 052	1 032	954
Övriga förmåner ²	2 208	1 712	1 474	1 832	1 534	1 259	4 047	3 250	2 736
Totalt	10 065	9 384	8 712	7 834	7 517	6 917	18 943	17 937	16 610

¹ På grund av statistiksystemets uppbyggnad är det inte möjligt att redovisa uppdelat på kön.

² Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår.

Tabell 104 Intern försäkringskontroll, andel med avvikelse

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	4,1	1,1	1,1	4,7	1,4	1,4	4,4	1,2	1,2
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	4,2	3,4	6,9	3,3	3,8	7,3	3,8	3,6	7,1
Assistansersättning	0,2	0,8	0,5	0,3	0,5	0,0	0,3	0,7	0,2
Barnbidrag	1,8	5,2	2,5	2,8	5,7	2,2	2,2	5,4	2,4
Bostadsbidrag	6,3	8,6	10,2	10,4	9,5	11,8	7,8	8,9	10,7
Föräldrapenning	8,9	5,9	3,6	5,8	3,6	3,1	7,6	5,0	3,4
Omvårdnadsbidrag	2,0	2,5	1,4	2,7	1,9	1,1	2,3	2,2	1,3
Sjukersättning	1,4	1,5	2,2	2,1	0,9	1,1	1,7	1,2	1,7
Sjukpenning	7,4	6,4	2,9	5,3	9,6	3,7	6,6	7,5	3,2
Statligt tandvårdsstöd ¹	–	–	–	–	–	–	1,8	3,1	2,8
Tillfällig föräldrapenning	3,9	5,1	5,9	5,2	6,1	10,0	4,4	5,5	7,4
Underhållsstöd	4,6	2,7	4,5	3,5	5,0	3,0	4,3	3,4	4,1
Övriga förmåner ²	11,9	13,2	15,0	10,6	13,1	12,9	11,3	13,1	14,0
Totalt	5,9	5,7	5,6	5,5	5,8	5,3	5,5	5,6	5,3

¹ På grund av statistiksystemets uppbyggnad är det inte möjligt att redovisa uppdelat på kön.

² Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår.

Tabell 105 Inkomna begäranden om omprövning, antal¹

	Kvinnor			Män			Totalt ²		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	255	321	444	290	283	420	545	604	864
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	5 100	4 004	3 319	4 583	3 739	3 109	9 683	7 743	6 428
Assistansersättning	394	438	561	520	596	716	919	1 043	1 291
Barnbidrag	710	713	662	504	477	432	1 214	1 191	1 094
Bostadsbidrag	3 840	3 379	2 621	1 894	1 678	1 343	5 734	5 057	3 964
Föräldrapenning	496	606	457	571	595	508	1 067	1 201	966
Omvårdnadsbidrag	1 134	836	853	300	217	218	1 434	1 053	1 071
Sjukersättning	1 593	2 346	2 470	1 186	1 547	1 584	2 779	3 893	4 054
Sjukpenning	3 895	3 278	4 166	2 453	2 127	2 481	6 348	5 405	6 647
Statligt tandvårdsstöd ³	–	–	–	–	–	–	790	816	1 076
Tillfällig föräldrapenning	2 934	3 166	3 103	1 929	2 105	1 800	4 863	5 271	4 903
Underhållsstöd	1 490	1 658	1 617	1 929	2 285	2 476	3 419	3 943	4 093
Övriga förmåner ⁴	5 328	7 573	8 939	3 965	4 851	5 612	9 385	12 507	14 643
Totalt	27 169	28 319	29 212	20 124	20 500	20 699	48 180	49 727	51 094

¹ Resultatet för tidigare år skiljer sig mot årsredovisningen 2023. Utfallet baseras på den senaste registreringen av vilken förmån eller vilket ärendeslag som omprövningen avser.

² Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av registreringar med okänt kön.

³ På grund av statistiksystemets uppbyggnad är det inte möjligt att redovisa uppdelat på kön.

⁴ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår.

Tabell 106 Avgjorda omprövningar, antal

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	236	322	410	274	273	395	510	595	805
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	5 295	3 936	3 378	4 739	3 661	3 198	10 034	7 597	6 576
Assistansersättning	431	408	539	563	583	685	995	998	1 234
Barnbidrag	719	726	665	505	478	440	1 224	1 205	1 105
Bostadsbidrag	3 913	3 304	2 532	1 957	1 589	1 340	5 870	4 893	3 872
Föräldrapenning	485	565	514	604	563	542	1 089	1 128	1 057
Omvårdnadsbidrag	1 066	921	791	272	242	216	1 338	1 163	1 007
Sjukersättning	1 547	2 071	2 601	1 156	1 400	1 619	2 703	3 471	4 220
Sjukpenning	4 051	3 045	3 410	2 578	1 997	2 035	6 629	5 042	5 445
Statligt tandvårdsstöd ²	–	–	–	–	–	–	737	899	1 033
Tillfällig föräldrapenning	2 898	3 240	2 999	1 887	2 144	1 783	4 785	5 384	4 782
Underhållsstöd	1 514	1 642	1 609	1 954	2 244	2 413	3 468	3 886	4 022
Övriga förmåner ³	5 139	7 006	8 873	3 848	4 594	5 467	9 074	11 684	14 406
Totalt	27 294	27 187	28 321	20 337	19 768	20 133	48 456	47 945	49 564

¹ Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av registreringar med okänt kön.

² På grund av statistiksystemets uppbyggnad är det inte möjligt att redovisa uppdelat på kön.

³ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår.

Tabell 107 Ändrade beslut vid omprövning, procent

	Kvinnor			Män			Totalt ¹		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Aktivitetsersättning	19,5	18,3	15,6	20,4	24,9	18,0	20,0	21,3	16,8
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	30,9	16,8	18,6	26,7	14,5	15,2	29,0	15,7	16,9
Assistansersättning	9,3	8,1	6,7	9,4	7,4	5,7	9,3	7,6	6,1
Barnbidrag	17,8	20,1	16,7	13,9	16,3	13,4	16,2	18,6	15,4
Bostadsbidrag	23,6	30,8	27,7	21,5	22,8	22,2	22,9	28,2	25,8
Föräldrapenning	38,4	32,7	31,3	39,9	30,9	33,8	39,2	31,8	32,6
Omvårdnadsbidrag	10,0	12,2	12,1	8,8	11,6	9,3	9,8	12,0	11,5
Sjukersättning	11,8	9,3	6,0	11,9	8,6	7,8	11,8	9,0	6,7
Sjukpenning	13,7	13,3	12,7	16,8	15,9	14,3	14,9	14,3	13,3
Statligt tandvårdsstöd ²	–	–	–	–	–	–	52,0	45,1	41,6
Tillfällig föräldrapenning	68,1	68,7	68,8	67,5	64,6	66,1	67,8	67,1	67,8
Underhållsstöd	11,0	13,3	13,2	6,1	8,2	9,4	8,3	10,3	10,9
Övriga förmåner ³	34,7	47,2	51,8	32,3	41,9	45,1	33,6	44,9	49,1
Totalt	29,3	34,7	37,3	27,2	29,3	30,9	28,7	32,6	34,7

¹ Den könsuppdelade statistiken summerar inte till totalen på grund av registreringar med okänt kön.

² På grund av statistiksystemets uppbyggnad är det inte möjligt att redovisa uppdelat på kön.

³ Gruppen övriga förmåner är inte jämförbar mellan denna och tidigare årsredovisningar eftersom det skiljer sig mellan åren vilka förmåner som ingår.

Övrig återrapporering

- Regleringsbrev
- Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag
- Förordningen (2009:1174) med instruktion för Försäkringskassan

Medarbetare och kompetensförsörjning

Försäkringskassans kompetensförsörjning bedöms utifrån hur väl vi lyckas attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla personal. En god kompetensförsörjning är en förutsättning för att vi ska kunna utföra vårt uppdrag effektivt och rättssäkert med hög kvalitet och god service. Här redovisas åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa detta samt en bedömning av åtgärdernas resultat.

Med anledning av Försäkringskassans ekonomiska situation har vi under året fortsatt med den särskilda vakansprovningen.⁹³ Vi har även fortsatt att skjuta upp utbildningar och varit restriktiva med resor och konferenser samt uttag av övertid. Vi har också arbetat med tidig omställning.⁹⁴

Vi har varit för få medarbetare i flera delar av verksamheten eftersom vi har ersättningsrekryterat i betydligt mindre uträkning än föregående år. Det har lett till en ansträngd arbetssituation. Personalomsättningen har minskat med sex procentenheter jämfört med 2023 och den totala sjukfrånvaron har ökat något jämfört med föregående år. Sammantaget bedömer vi dock att kompetensförsörjningen har fungerat för myndigheten utifrån den ekonomiska situationen.

⁹³ Inga nya rekryteringar har påbörjats utan att de först prövats i särskild ordning. Syftet med det är att kunna göra en samlad prioritering av alla anställningsbehov i myndigheten.

⁹⁴ Medarbetare har ställts om från en del av verksamheten till en annan där vi har större behov av arbetskraft.

Personalstrukturen

Vid utgången av 2024 hade Försäkringskassan 12 779 anställda, vilket är 661 färre jämfört med 2023 och 1 739 färre jämfört med 2022.

Tabell 108 Antalet anställda, årsarbetskrafter och genomsnittsålder

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antalet anställda ¹	10 840	9 981	9 472	3 678	3 459	3 307	14 518	13 440	12 779
Medeltal anställda ²	10 677	10 342	9 727	3 631	3 538	3 371	14 308	13 880	13 098
Årsarbetskrafter ³	9 466	9 445	8 270	3 433	3 413	3 064	12 899	12 858	11 334
Genomsnittligt antal årsarbetskrafter ⁴	9 391	9 498	8 478	3 404	3 431	3 133	12 794	12 929	11 611
Genomsnittsålder ⁵	43	44	45	44	44	45	43	44	45

¹ Totalt antal anställda den 31 december.

² Baserat på mätningar den 1 januari och den 31 december.

³ Baserat på arbetade timmar för tolv månader dividerat med årsarbetstid.

⁴ Baserat på månadsuppgifter.

⁵ Genomsnittsåldern för alla anställda den 31 december.

Under året var medelåldern hos de anställda 45 år. 35 procent av dem var över 50 år och 11 procent var över 60 år.

Tabell 109 Könsfördelning anställda, procent

	Kvinnor			Män		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Andel anställda	75	74	74	25	26	26
Andel i chefsposition	70	69	69	30	31	31

Av de anställda är 74 procent kvinnor. Andelen kvinnor som är chefer ligger på samma nivå som föregående år.

Attrahera och rekrytera rätt kompetens

Vi gjorde 476 rekryteringar under 2024. Av dessa var 295 externa och 181 interna. Det är färre än under 2023 då 1 439 personer anställdes genom en extern rekrytering och 693 genom en intern rekrytering.

Minskningen av antalet rekryteringar och tillsatta tjänster beror på den ekonomiska situationen.

Utveckla rätt kompetens och behålla personal

I detta avsnitt beskriver vi bland annat utbildningar, personalomsättningen och sjukfrånvaron.

Utbildningar

Inriktningen mot en ökad digitalisering och mot distansutbildningar samt det ekonomiska läget har påverkat både formen för och omfattningen av de utbildningar som getts under året. Utbildningsverksamheten genomgår även en omställning till mer modulbaserade upplägg som på ett bättre sätt ska passa chefers och medarbetares arbetssituation.

Det finns vissa prioriterade utbildningar som är myndighetsgemensamma. Det gäller bland annat en obligatorisk introduktionsutbildning som ska ge nyanställda en grundläggande förståelse för vårt uppdrag, för socialförsäkringens roll i Sverige, för den statliga värdegrunden samt för hur förvaltningslagen (2017:900) och övrig lagstiftning styr vår myndighetsutövning i vår handläggning, i våra beslut och i vårt bemötande.

Det finns även myndighetsgemensamma chefsutbildningar. De som årligen ges är chefsintroduktion samt utbildningar i arbetsmiljö och förändringsledning. Under året har vi utvecklat mentorsprogram och dialoggrupper samt webinarier för chefer som leder chefer. Syftet med det är att ge chefer möjlighet att vidareutvecklas i sin chefsroll och i sitt ledarskap genom samtal, reflektion och erfarenhetsutbyte.

Sammantaget under året höll vi myndighetsgemensamma utbildningar för 44 200 deltagare, vilket är 20 000 färre än under 2023. Av dessa utbildningar hade de lärarledda utbildningarna 7 900 deltagare jämfört med 10 500 deltagare under föregående år. Webbutbildningarna hade 36 300 deltagare, att jämföra med 53 700 deltagare under föregående år. Minskningen beror på de prioriteringar som vi har gjort på grund av det ekonomiska läget. Medarbetarnas tid har i högre utsträckning behövts i handläggningen och utbildningarna har därför prioriterats ner.

Majoriteten av årets utbildningar har varit digitala och genomförts på distans.

Våra chefers utveckling

Den långsiktiga satsningen på våra chefers utveckling har fortsatt under året. Vi har fortsatt att bygga en flexibel chefsutveckling som ska stärka chefers förmåga att omsätta sitt chefsuppdrag. En viktig faktor för att skapa kontinuerlig utveckling är att chefen har dialoger med sin egen chef kring sitt uppdrag, sin utveckling och sin prestation. Därför har vi tagit fram en systematik för vilka samtal som ska ske chefer emellan under ett verksamhetsår och vilka förhållningssätt som samtalen ska utgå från.

Personalomsättningen

Personalomsättningen är fortfarande ett prioriterat område som vi följer kontinuerligt. Den ska vara anpassad efter verksamhetens behov och minska där den är alltför hög.

Tabell 110 Personalomsättning tillsvidareanställda

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antalet tillsvidareanställda	10 290	9 831	9 323	3 529	3 411	3 281	13 819	13 242	12 604
Antalet som börjat	1 472	1 033	210	501	363	78	1 973	1 396	288
Antalet som slutat	1 329	1 494	723	457	477	212	1 786	1 971	935
Personalomsättningen i procent ¹	11,1	13,2	7,2	11,0	12,2	6,1	11,1	12,9	6,9
Genomsnittlig anställningstid, antal år	9,4	9,5	10,8	9,1	9,3	10,7	9,3	9,5	10,8

¹ Sedan den 31 oktober 2023 beräknas personalomsättningen i procent på ett nytt sätt. I tabellen har vi ändrat procentsatserna bakåt i tiden. Därför stämmer inte siffran för 2022 överens med tidigare redovisning.

Tabell 111 Avgångsorsaker, procent

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Pension ¹	11	5	16	11	5	15	11	5	15
Egen uppsägning	68	52	66	63	57	77	67	53	68
Visstidsanställning upphört ²	13	21	13	18	20	6	14	21	12
Övriga orsaker ³	8	22	5	9	19	3	8	21	5

¹ I pension ingår avgång enligt övergångsbestämmelse, avgång i pensioneringssyfte, avgång med sjukersättning och avgång med ålderspension.

² I visstidsanställning ingår allmän visstidsanställning, arbetstagare över 67 år, nystartsjobb, tim- och daglöneanställda samt vikariat.

³ I övriga orsaker ingår arbetsbrist, avliden, avsked och uppsägning av personliga skäl, flyttat till annan statlig tjänst samt provanställning upphör.

Under året uppgick personalomsättningen till 6,9 procent. Det är en markant minskning med sex procentenheter jämfört med 2023. Minskningen förklaras av färre rekryteringar under 2023 och 2024. Personalomsättningen har historiskt varit högre bland nyanställda och därmed har minskningen av antalet nyanställda sedan 2023 sannolikt bidragit till en lägre personalomsättning. Minskningen kan även bero på den rådande lågkonjunkturen och den dämpade arbetsmarknaden.

Den genomsnittliga anställningstiden var 10,8 år vilket är högre jämfört med föregående år. Ökningen beror på ett färre antal nyanställningar.

Andelen avgångar på grund av övriga orsaker minskade markant under året. Minskningen beror på att andelen avgångar var ovanligt hög under föregående år då vi avslutade cirka hälften av våra drygt 900 pågående provanställningar under 2023. Andelen avgångar på grund av pension och egna uppsägningar är därmed också tillbaka på liknande nivåer som under 2022.

Hälsan och sjukfrånvaron

Vår sjukfrånvaro ska vara låg och stabil. En minskad intern sjukfrånvaro fortsätter därför att vara ett prioriterat område med ett särskilt fokus på långtidsfrånvaron.

Tabell 112 Sjukfrånvaro

	2022	2023	2024
Sjukfrånvaron, procent			
Totalt	5,9	5,4	5,7
Kvinnor	6,6	6,1	6,5
Män	3,8	3,3	3,5
Anställda –29 år	4,1	4,2	4,7
Anställda 30–49 år	5,9	5,6	5,8
Anställda 50 år–	6,1	5,4	5,7
Sjukfrånvarons längd, andel av sjukfrånvaron ≥ 60 dagar			
Totalt	47,2	51,2	52,4
Kvinnor	48,9	53,8	54,1
Män	38,7	43,0	43,5
Kostnader för sjukfrånvaron, miljoner kronor¹			
Totalt	88,0	70,5	68,0
Dag 2–14	72,5	56,4	55,9
Dag 15–90	14,9	13,7	11,7
Dag 90–	0,5	0,4	0,4

¹ Kostnader för sjukfrånvaron avser utbetald sjuklön.

Den totala sjukfrånvaron har ökat något jämfört med föregående år. Precis som under 2023 och 2022 har kvinnor en högre sjukfrånvaro och en större andel frånvaro i 60 dagar eller mer. Andelen sjukfrånvaro som varar 60 dagar eller längre har ökat något. Ökningen gäller både kvinnor och män. Kostnaderna för sjukfrånvaron har däremot minskat något jämfört med föregående år.

En balanserad arbetssituation är en viktig faktor för ett hållbart arbetsliv. Därför följer vi utvecklingen av uttaget av övertid. Under året har uttaget av övertid minskat markant till totalt 32 337 timmar vilket i genomsnitt innebär 2,5 timmar per anställd. Det kan jämföras med 2023 då den totala övertiden var 98 138 timmar och i genomsnitt 7 timmar per anställd. 2022 var den totala övertiden 194 900 timmar och i genomsnitt 13 timmar per anställd. Minskningen beror på att vi har begränsat vårt uttag av övertid för att sänka våra kostnader.

Vi har förbättrat stödet till cheferna för att kunna hantera sjukfrånvaron på ett bättre sätt bland annat genom att de får ett mer riktat stöd i rehabiliteringsarbetet. Vi har även fortsatt att erbjuda olika former av kompetensutveckling för chefer. Under året har vi även upphandlat en ny leverantör av företagshälsa.

Vi har ersättningsrekryterat i betydligt mindre utsträckning än föregående år på grund av våra ekonomiska förutsättningar. Därför har vi varit för få medarbetare i flera delar av verksamheten vilket är något som har lett till en ansträngd arbetssituation.

Hot och kränkningar

Varje år utsätts ett antal medarbetare för påverkansförsök i form av hot, kränkningar eller trakasserier av personer som har kontakt med oss. Under 2024 rapporterades 1 551 sådana påverkansförsök. Det är en minskning från 2023 då antalet sådana påverkansförsök var 1 851. Av påverkansförsöken under 2024 var 829 suicidhot, 617 var kränkningar och trakasserier och 105 var hot. Något våld förekom inte 2024. Vi har sedan tidigare både processer och stödmaterial för att hjälpa utsatta medarbetare.

Ett annat hot mot våra medarbetares fysiska säkerhet är när obehöriga tar sig in i och vistas i våra lokaler. Detta inträffade vid 35 tillfällen under 2024. Det kan jämföras med 2023 då det inträffade vid 45 tillfällen. Och under 2022 inträffade det vid 41 tillfällen.

Växla och avveckla kompetens

Det finns riktlinjer som bland annat beskriver hur en omställning⁹⁵ kan förebyggas, hur omställningen går till och hur partsgemensamma omställningsmedel kan stödja en omställningsprocess.

På grund av myndighetens ekonomiska förutsättningar har vi under året arbetat med en tidig omställning. Syftet med en tidig omställning är att ställa om medarbetare från en del av verksamheten till en annan del där det finns större behov av arbetskraft. Den tidiga omställningen har resulterat i att cirka 150 medarbetare har varit i omställning under året.

Under året har vi totalt förbrukat 24,3 miljoner kronor i partsgemensamma omställningsmedel. Det är en markant ökning från 2023 då vi förbrukade 2,8 miljoner kronor. Ökningen beror på att flera medarbetare som ingick i personkretsen i den tidiga omställningen fick avgångsvederlag då de valde att lämna myndigheten.

⁹⁵ En omfördelning eller en minskning av antalet medarbetare på grund av en verksamhetsförändring eller på grund av åtgärder som genomförs när en medarbetare bedöms behöva byta arbetsuppgifter eller yrkesroll.

Verksamhetsutveckling

I detta avsnitt redovisas de viktigaste insatserna inom verksamhets- och it-utveckling som Försäkringskassan gjort under 2024. Därutöver redogörs för den förväntade och realiserade nyttan av insatserna samt de effekter som uppkommit under året och som härrör från tidigare år. Slutligen beskrivs större framtida utmaningar. Vi redovisar även upp- arbetade kostnader samt konsekvenserna för vår verksamhet avseende utbetalningen av elstöd.

I huvudsak redovisar vi vår digitala verksamhetsutveckling. För den övriga verksamhetsutvecklingen hänvisar vi till årsredovisningens tidigare avsnitt. En utvecklingsinsats som omfattar flera rubriker redovisas under den rubrik som motsvarar insatsens huvudsakliga syfte.

Styrning av verksamhetsutveckling

Under året har vi centraliserat styrningen av myndighetens utvecklingsportfölj. Vi har fattat beslut om investeringar på central nivå och därmed stärkt prioritering av den utveckling som i sin helhet gör störst nytta för myndigheten. Det har varit viktigt av flera skäl och bland annat eftersom vår totala utvecklingskapacitet har minskat under året på grund av myndighetens ekonomiska situation.

För att ytterligare stärka myndighetens styrning av digital verksamhetsutveckling så har ett nytt koncept för styrning av utvecklingsportföljen tagits fram. Konceptet syftar till att ytterligare förbättra effektiviteten i vårt utvecklingsarbete.

Vi har också påbörjat arbetet med att ta nästa steg i myndighetens digitalisering och digitala transformering. Vi bedömer att fortsatt digitalisering och digital transformation är de viktigaste möjliggörarna för att vi ska kunna fullgöra vårt uppdrag och uppnå våra långsiktiga utvecklingsmål. Genom att använda digitaliseringens möjligheter kan vi öka vår effektivitet, stärka vår förmåga att förebygga och förhindra bidragsbrott samt ge en förbättrad service till medborgarna.

Digital verksamhetsutveckling⁹⁶

Moderniserade tekniska plattformar och system skapar förutsättningar för fortsatt digital verksamhetsutveckling

Vi har fortsatt vårt arbete med att driftsätta it-stöd på en modern teknisk plattform. Detta skapar nödvändiga förutsättningar för att fortsätta arbete med digitalisering av verksamheten. Den nya plattformen ger oss dessutom en it-utveckling och it-drift som är snabbare, säkrare och mer stabil.

Under 2024 har framför allt följande förmåner varit föremål för utveckling och driftsättning på nya tekniska plattformar:

- vi har bytt teknisk plattform inom sjukpenning, förebyggande sjukpenning och rehabiliteringsersättning
- inom bostadsbidrag har en omfattande modernisering av en teknisk plattform kunnat avslutas. Under 2025 är fortsatta förbättringar och effektiviseringar planerade
- för underhållsstöd är skiftet till en modernare teknisk plattform i en inledande fas.

Trots den utveckling som redovisas har vi kvar en betydande andel av våra it-stöd på föråldrade tekniska plattformar. Detta begränsar möjligheterna att genomföra nödvändig utveckling i syfte att dels effektivisera verksamheten och dels att förhindra bidragsbrottslighet. På sikt försämrar det våra sammantagna förutsättningar att fullgöra vårt uppdrag. Investeringsbehovet är med andra ord fortsatt stort även de kommande åren.

Utveckling för att implementera regeländringar

Under året har flera regeländringar krävt digital verksamhetsutveckling. Det handlar bland annat om:

- utveckling av ett utförrregister för fritidskortet vilket också kommer att kräva omfattande utveckling under kommande år
- att bostadsbidraget behöver utvecklas med anledning av förändringar i tilläggsbidraget
- anpassningar för att hantera lagändringar inom föräldraförsäkringen.

⁹⁶ I tidigare årsredovisningar benämnt Verksamhetsutveckling med it-inslag.

Förbättringar i kundmötet

Fler korrekta uppgifter med e-tjänster

E-tjänster som underlättar ansökningar leder till en bättre service och färre telefonsamtal. Dessutom så minskar risken för felaktiga ansökningar samtidigt som säkerheten ökar. Vi har utvecklat våra e-tjänster för flera förmåner så att det är enklare för den som ansöker att lämna fullständiga och korrekta uppgifter. Här följer några exempel på funktioner som har utvecklats under 2024:

- en ny tjänst gör det lättare att fylla i korrekta uppgifter för personer som ska ansöka om föräldrapenning. Tjänsten ska utvecklas med funktionalitet som underlättar planeringen av uttaget av föräldrapenning
- en digital möjlighet för försäkrade att komplettera informationen i sina ärenden inom barnbidrag, föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, bostadsbidrag, underhållsstöd och EU-familjeförmåner
- en ny digital ansökan om sjukpenning förenklar för kunderna samt minskar behovet av kompletteringar, sänker kostnader och förväntas ge kortare väntetider
- en ny e-tjänst beräknas minska antal ansökningar som skickas in felaktigt för ansökan om sjukersättning
- en snabbare information om preliminära utbetalningar av sjukpenning på Mina sidor innebär färre telefonsamtal om oklarheter i kommande utbetalningar
- en ny e-tjänst möjliggör för personer med arbetsskadelivränta att anmäla ändrade förhållanden som kan påverka ersättningen. Den nya e-tjänsten levereras under våren 2025
- elektroniska intyg inom merkostnadsersättning och närståendepenning kan nu skickas digitalt från vården direkt till oss.

Ökad tillgänglighet för digitala tjänster

Under året har vi exempelvis fortsatt att utveckla e-tjänsterna inom omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning. Utvecklingen ökar möjligheten för fler att ansöka digitalt, till exempel personer med skyddande personuppgifter. Den ökar också förutsättningarna för att fler ansökningar ska vara fullständiga redan från början. Andelen ansökningar som sker digitalt har ökat i båda förmånerna.

Utvecklade tjänster som kan användas av fler

Vi har tillgängliggjort vårt digitala beräkningsstöd för kommunerna. Stödet kan användas för att beräkna hur mycket assistansersättning en person kan ha rätt till. Vi ser att detta leder till vinster i form av ökad enhetlighet i de fall en försäkrad med pågående kommunal assistans ansöker om statlig assistans.

Vi utvecklar it-stöd och tjänster som stödjer införandet av Utbetalningsmyndigheten inom områdena transaktionskonto samt dataanalys och granskning.

Vi har utvecklat vårt designsystem för användargränssnittet och låter nu andra ta del av det. Detta gör att vi skapar nytta för fler.

Effektiviseringar i handläggningen

Förbättrad funktionalitet, ökad digitalisering och automatisering i handläggningen

Vi utvecklar funktionaliteten i de it-stöd som används inom handläggning för att minska det manuella arbetet och för att öka automatiseringsgraden och kvaliteten. Nya it-stöd kommer att bidra till en effektivare handläggning och skapa förutsättningar för ytterligare effektiviseringsvinster framöver samt en förbättrad kontroll och en ökad kvalitet:

- flera förändringar i it-stödet inom föräldraförsäkringen effektiviserar handläggningen och minskar antalet felaktiga utbetalningar
- digitala meddelanden i inloggat läge (främst inom bostadsbidrag) ska bidra till att effektivisera handläggningen
- ett nytt verktyg inom EU-familjeförmåner som underlättar för handläggare att beräkna tilläggsbelopp vid samordningsärenden
- ett utvecklat it-stöd inom EU-familjeförmåner och barnbidrag har ersatt de manuella månatliga utbetalningarna och ger årliga besparingar på 1,5 miljoner kronor
- elektroniska inbetalningar till Försäkringskassan av underhållsstöd gör att färre papperscheckar behöver lösas in. Detta ger miljonbesparingar och kortare handläggningstider. Dessutom får den förälder som bor med barnet pengarna snabbare
- andelen beräkningsunderlag som skickas in digitalt har ökat till följd av utvecklingen inom assistansersättning. Detsamma gäller för andelen beräkningsunderlag som hanteras maskinellt. Denna utveckling har ökat vår effektivitet
- inom merkostnadsersättning har det trots en minskad bemanning fattats fler och mer rättssäkra beslut än tidigare till följd av digitaliserade brev och den maskinella beräkningen. Förutom att vi gör vinster i handläggningen får de som ansöker sina beslut snabbare. Motsvarande utveckling pågår inom omvårdnadsbidrag med en förväntad effektivisering under 2025
- ökad automatiseringsgrad inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning. I genomsnitt fattas 53 procent av besluten per månad helt maskinellt
- ett nytt handläggarstöd inom sjukförsäkring ger förutsättningar för att effektivisera handläggningen och förhindra felaktiga utbetalningar. Närmast sker utveckling av maskinell dokumentation samt av stöd i manuella beräkningar av sjukpenning
- med hjälp av förbättrade blanketter förenklar vi bokföringen inom utlandsbetalningar inom internationell vård och ger en bättre arbetsmiljö, effektivitet samt ökad rättssäkerhet.

Insatser för att minska felaktiga utbetalningar

Vi har gjort flera utvecklingsinsatser som leder till att de felaktiga utbetalningarna minskar:

- under året har vi etablerat en central funktion för att koordinera myndighetens arbete mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott
- förbättrade kontroller inom föräldraförsäkringen av till exempel bosättning, arbete och barnomsorgen förhindrar felaktiga utbetalningar med miljontals kronor
- vi har vidareutvecklat it-stöd för handläggningen av assistansersättning och merkostnadsersättning samt utvecklat nytt it-stöd för sjukersättning. Detta ska bidra till att minska de felaktiga utbetalningarna genom ökat stöd till handläggarna samt genom maskinella kontroller
- inom assistansersättning har risken minskat för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Detta beror bland annat på de automatiska kontrollerna av enskilda personer som ansöker om tillfällig föräldrapenning under tid där de redovisar att de utfört assistans. Den maskinella kontrollen inom hanteringen av beräkningsunderlaget förväntas också leda till minskade felaktiga utbetalningar
- inom merkostnadsersättning har utvecklingen lett till en minskning av antalet felaktiga utbetalningar av verkställda beslut
- nya e-tjänster inom sjukersättning och arbetsskador hjälper sökande att lämna korrekta uppgifter och att anmäla ändrade förhållanden. De nya e-tjänsterna levereras under våren 2025
- ett nytt utbetalningssystem inom sjukförsäkringen förhindrar felaktiga utbetalningar av fler än en förmån under samma period.

Förbättrad informationssäkerhet

Informationssäkerheten förväntas öka genom den modernisering som pågår av föräldrade it-stöd och tekniska plattformar. Vi har stärkt arbetet inom dataskyddsområdet och genomfört flera grundläggande bedömningar av behandlingen av personuppgifter.

Inom föräldraförsäkringen har utvecklingen minskat incidenterna kring skyddade personuppgifter och ökat säkerheten kopplad till information.

Under året har vi tagit fortsatta steg i arbetet med att införa en strukturerad metod för att hantera verksamhetsinformation vilket bland annat förväntas bidra till en förbättrad informationshantering.

Omfattning av digital verksamhetsutveckling

Tabell 113 Utvecklingskostnader digital verksamhetsutveckling, tusen kronor

	2022	2023	2024
Genomförande ¹	598 828	687 501	531 440
Förstudier	14 049	14 159	2 461
Utvecklingskostnad, totalt	612 878	701 660	533 901

¹ Avser utvecklingsram och mindre utveckling.

Tabell 114 Utfall digital verksamhetsutveckling, antal timmar

	2022	2023	2024
Utveckling med it-inslag	915 238	994 343	805 653

Kostnaderna för digital verksamhetsutvecklingen har minskat med 24 procent. Kostnadsminskningen beror framför allt på att antalet arbetade timmar inom utveckling med it-inslag har minskat på grund av neddragningar, främst av konsulter, med anledning av Försäkringskassans ekonomiska situation.

Övrig verksamhetsutveckling⁹⁷

Nedan beskrivs den verksamhetsutveckling utan it-inslag som är myndighetsövergripande och av större karaktär.

Försäkringskassans strategiska utvecklingsarbete

Våren 2022 startade Programmet för förnyelse av sjukförsäkringens förvaltning och detta avslutades under året. Programmet har haft i uppdrag att identifiera hur sjukförsäkringens förvaltning behöver utvecklas för att säkerställa ändamålsenligheten på lång sikt.

De förslag på utveckling som programmet arbetat fram riktar sig inte enbart mot förvaltningen av sjukförsäkringen utan är i stora delar användbara för myndigheten i sin helhet.

Det handlar i grunden om att arbeta mer data- och informationsdrivet. Bland annat är syftet att stärka förmågan att förebygga och förhindra bidragsbrott men också att kunna effektivisera utrednings- och beslutsprocesser genom digitalisering. Det handlar också om att stärka sjukförsäkringssystemets funktionalitet genom att skapa förutsättningar för andra aktörer att förebygga sjukskrivning.

Programmets arbete är en del av Försäkringskassans långsiktiga och strategiska utvecklingsarbete. De förslag som är framtagna kommer närmast att omhändertas och att arbetas vidare med inom Försäkringskassans arbete med digitalisering och digital transformering av verksamheten.

⁹⁷ I tidigare årsredovisningar benämnd verksamhetsutveckling utan it-inslag.

Programmet för operativ förmåga

Hösten 2022 startade vi ett program för att höja myndighetens operativa förmåga att utföra sitt uppdrag även under svåra förhållanden och ytterst i krig. Bakgrunden var det försämrade säkerhetspolitiska läget i Europa och att vi är en beredskapsmyndighet med sektorsansvar för ekonomisk säkerhet.

Programmets uppdrag var att hålla samman arbetet och driva åtgärder över hela myndigheten. Programmet avslutades i april 2024 och arbetet fortsätter i den ordinarie verksamheten. Exempelvis har vi stärkt vår förmåga till robust kommunikation, utvecklat samarbetet med andra aktörer, stärkt vår motståndskraft och förbättrat vår försörjnings- och författningsberedskap.

Större utmaningar framöver

Nedan beskriver vi de större utmaningar som vi har identifierat och där ett utvecklingsarbete pågår. Men vår bedömning är att ytterligare omfattande utvecklingsåtgärder kommer att krävas framöver.

Försämrat säkerhetsläge

Det försämrade säkerhetsläget ställer höga krav på att Försäkringskassan fortsätter att utveckla sin beredskapsförmåga. Vårt fokus i beredskapsarbetet är säkerhetshöjande åtgärder samt planering för att säkerställa att handläggningen och utbetalningarna fungerar även under svåra samhällsstörningar och krigsliknande förhållanden. Beredskapsarbetet präglas av ett högt tempo och ett föränderligt omvärldsläge vilket förutsätter en anpassningsbar utvecklingsverksamhet.

Bidragsbrottslighet och felaktiga utbetalningar

Mycket stora ekonomiska värden går förlorade varje år till följd av bidragsbrottslighet. Inget tyder i nuläget på att bidragsbrottsligheten kommer att minska. Såväl enskilda individer som kriminella organiserade grupperingar begår bidragsbrott. Det finns samtidigt anledning att tro att brottsuppläggen kommer att bli alltmer avancerade. Bland annat är det en följd av den informationsteknologiska utvecklingen. Den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar på grund av bidragsbrottslighet inom Försäkringskassans ansvarsområde är mycket stor. I nuläget stoppar Försäkringskassan hundratals miljoner i felaktiga utbetalningar varje år. Men givet omfattningen på problemen behöver vi upptäcka och förhindra försök till bidragsbrott motsvarande miljarder. Det är en utmaning att skala upp verksamhetens förmåga att förebygga och förhindra bidragsbrott i den omfattning som krävs för att möta befintlig hot- och problembild. Det gäller såväl på bredden som på djupet.

Förmåga att digitalisera verksamheten utifrån våra behov

Som vi tidigare har beskrivit är många av våra it-stöd och tekniska plattformar föråldrade. Arbetet med att förnya dessa pågår men kommer att fortsätta under en lång tid framöver och ta stora resurser i anspråk. Plattformsbyten och andra stora livscykelatsningar tenderar att bromsa effektiviseringar på kort sikt. Även så är behovet fortsatt stort av digitalisering och digital transformering av verksamheten med en förvaltning som bör arbeta data- och informationsdrivet. På lång sikt är detta väsentliga förutsättningar och möjliggörare för effektiviseringar.

Behovet av nödvändig utveckling har inneburit och kommer att fortsättningsvis innebära stora utmaningar framöver. Kravet på att prioritera och styra utvecklingen kommer därför fortsättningsvis att vara högt.

Elstöd

Under 2024 är våra upparbetade kostnader 6,1 miljoner kronor för utveckling/förvaltning av it-stöd, administration och övriga kostnader avseende utbetalning av elstöd.

Upparbetade kostnader

Tabell 115 Upparbetade kostnader, tusen kronor

	2023	2024
Utveckling/förvaltning av it-stöd	26 511	770
Administration och övriga kostnader	77 764	5 285
Totalt	104 275	6 055

Administration och övriga kostnader avser främst kostnaderna för att handlägga elstödet, kostnader för kundmöten via telefoni och e-post samt it-relaterade kostnader för drift och underhåll av it-stödet.

Konsekvenser för vår verksamhet

Vårt arbete med elstöd har under året framför allt inneburit en fortsatt handläggning av ärenden som inte kunde betalas ut under 2023. Vid slutet av 2024 återstår det cirka 36 000 ärenden. Vi kommer att fortsätta att behöva förvalta och handlägga ärenden tills dess att preskriptionstiderna har löpt ut.

Arbetet med mänskliga rättigheter

Försäkringskassan har i uppdrag att belysa, analysera och uppmärksamma Sveriges åtaganden enligt internationella konventioner till skydd för de mänskliga rättigheterna. Försäkringskassan ska också beakta barns rättigheter, stödja genomförandet av funktionshinderspolitiken och integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten. Försäkringskassans arbete med värdegrundsfrågor och mänskliga rättigheter är ett av våra bidrag till Sveriges genomförande av Agenda 2030.

Arbetet mot korruption och oegentligheter

Försäkringskassan arbetar systematiskt med att förebygga korruption och oegentligheter. Det gör vi bland annat genom interna styrdokument, riskbaserade kontrollplaner, utbildningar, informationsinsatser, riskanalyser på flera organisatoriska nivåer, interna nätverk och genom samverkan med andra myndigheter. Utöver detta genomför vi även utredningar och kontroll av regelefterlevnad.

Under året har det systematiska förebyggande arbetet förstärkts ytterligare, exempelvis genom en vidareutvecklad rekryteringsprocess och en ny intern webbutbildning. Vidare har riktade informationsinsatser genomförts till kritiska funktioner som exempelvis ekonomi, intern försäkringskontroll samt inköp och upphandling.

Antalet ärenden gällande misstänkta dataintrång som anmälts till Försäkringskassans personalansvarsnämnd (PAN) har minskat kraftigt, från 31 under 2023 till 13 stycken under 2024. Informationsinsatser och att PAN i större uträkning beslutar om åtalsanmälan i dessa fall kan ha varit bidragande faktorer till minskningen. Risker som upptäcks i samband med interna utredningar återkopplas kontinuerligt till verksamhetsansvarig chef för vidare hantering av risken.

Visselblåsarfunktionen

Under 2022 inrättade vi en intern rapporteringskanal enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Sedan starten har 38 rapporter lämnats till visselblåsarfunktionen varav 20 har inkommit under 2024. Av de rapporter som inkommit under 2024 har 5 lämnats vidare till funktionen för interna utredningar.

Huvuddelen av rapporterna som inkommit sedan inrättandet 2022 har inte bedömts gälla missförhållanden av allmänt intresse. Flera av de inkomna rapporterna har handlat om rättstillämpning och prioriteringar i verksamheten.

Under året har även en utvärdering av funktionen genomförts och vi har inlett ett arbete för att ta tillvara rekommendationerna i denna.

Skydd av mänskliga rättigheter för utsatta grupper

Nationella minoriteter

I vår introduktionsutbildning ingår information om de nationella minoriteterna och deras särskilda rättigheter. Utbildningen är obligatorisk för alla nyanställda.

Under april och maj genomförde vi samråd med företrädare för romer, sverigefinnar och tornedalingar. Företrädare för den judiska och den samiska minoriteten avböjde årets samråd. Samråden ska genomföras enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Fokus för samråden har varit att diskutera utmaningar och behov i kontakt med myndigheten. Vid samråden diskuterades även hur företrädarna för de nationella minoriteterna kan hjälpa myndigheten att sprida information om exempelvis möjligheten att boka tolk eller samtal på minoritetsspråk. Minoriteterna uppger att andelen certifierade tolkar inom minoritetsspråk och olika varieteter fortfarande är låg och att det kan påverka den enskildes vilja att boka tolkmöte. Försäkringskassans kunskap om nationella minoriteters förutsättningar beskrivs av minoriteterna som låg. Frågan hanteras genom att vi ser över befintligt kunskapsmaterial.

De nationella minoriteterna har använt våra tjänster och vår service på finska, meänkieli och samiska, men efterfrågan av service på dessa språk är fortsatt låg. Medarbetare har möjlighet att uppge kunskaper i minoritetsspråk på myndighetens intranät, som är sökbar. Sammantaget bedömer vi att vårt arbete väl motsvarar kraven i lagstiftningen.

Myndigheten har under året deltagit i de nationella nätverksträffar som samordnas av Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget.

Barns rätt

Arbetet med förvaltning och utveckling av barnrättsfrågorna har fortsatt under året. 2016 tog vi fram riktlinjer om anmälan till socialnämnden eller polisen vid kännedom om eller misstanke om att ett barn far illa. Antalet orosanmälningar till socialtjänsten har ökat stegvis men minskade under året. Under 2024 gjordes 485 orosanmälningar till socialtjänsten. År 2023 gjordes 526 orosanmälningar och år 2022 gjordes 393 anmälningar.

Genomförande och systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken

Strategin för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken

Försäkringskassan har under året fortsatt arbetet med regeringens tioåriga strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. Arbetet har fokuserat på intern och extern samordning, på kartläggning samt på uppföljning av vårt arbete med funktionshinderspolitiken. Strategiarbetet styrs genom ett myndighetsövergripande uppdrag som syftar till att stärka funktionsrättsperspektivet inom Försäkringskassan.

Försäkringskassan har under perioden oktober 2023 till april 2024 genomfört en extern kartläggning baserad på ett trettiotal fokusgrupps- och djupintervjuer. Studien har genomförts med personer med funktionsnedsättning, föräldrar till barn med funktionsnedsättning och medlemmar från civilsamhällesorganisationer i funktionshinderrörelsen. I de fall intervju inte har varit möjligt har en enkät skickats till respondenterna.

Syftet med studien var att få en bild av hur personer med funktionsnedsättning upplever kontakten, tillgängligheten och bemötandet med Försäkringskassan. En central del i arbetet har varit att identifiera aktuella utmaningar och utvecklingsbehov som personer med funktionsnedsättning upplever i kontakten med oss.

För att komplettera underlaget vi fått in genom studien har vi under hösten 2024 intervjuat medarbetare som träffar personer med funktionsnedsättning. Resultatet från de samlade undersökningarna kommer att ligga till grund för vårt fortsatta arbete.

Försäkringskassan har ett särskilt ansvar för uppföljning av två prioriterade samhällsområden.⁹⁸ Vi har deltagit i dialogmöten tillsammans med de myndigheter som också tilldelats ett särskilt uppföljningsansvar för dessa. Vi har även regelbundet deltagit i möten samordnade av Myndigheten för delaktighet, bland annat tjänstepersonsnätverket.

Under året har vi varit en av de myndigheter som ingått i Riksrevisionens granskning av sektorsmyndigheternas roll i funktionshinderspolitiken.

⁹⁸ Inom samhällsområde Arbete och försörjning delar vi uppföljningsansvaret med Arbetsförmedlingen och Arbetsmiljöverket. För samhällsområde Hälsa, folkhälsa och social välfärd delar vi ansvaret med Folkhälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen.

Försäkringskassans funktionshinderråd

Försäkringskassans funktionshinderråd har under året genomfört fyra möten. Funktionshinderrådet är ett samverkansforum som syftar till att involvera funktionshindersrörelsen i vårt arbete. Vid mötena informeras funktionshinderrådet bland annat om statusen för Försäkringskassans arbete med regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken.

Funktionshinderrådet har en operativ arbetsgrupp som består av representanter för Försäkringskassan och Funktionsrätt Sverige. I arbetsgruppen förs djupare diskussioner kring vissa frågor som rådet identifierar. Funktionshinderrådet är en aktiv part i vårt strategiarbete och har möjlighet att påverka utvecklingen i det interna uppdraget att stärka funktionsrättsperspektivet inom myndigheten. Mötena i funktionshinderrådet planeras i samråd med civilsamhällesorganisationerna.

Under året har vi tagit fram ett förslag till vidareutveckling av funktionshinderrådet. Syftet är att utvidga rådets sammansättning till att inkludera bland annat organisationer som representerar hörselskadade, synskadade och rörelsehindrade. Det finns också ett behov av att stärka representationen av civilsamhällesorganisationer som företräder barnrätts- och ungdomsperspektivet i frågorna.

Digital tillgänglighet och inkluderande design

Gränssnitten i Försäkringskassans webbplatser, it-verktyg och digitala tjänster ska göra det möjligt för alla att självständigt använda dem oavsett funktionsförmåga. Läs mer under avsnittet Verksamhetsutveckling, Förbättringar i kundmötet, Ökad tillgänglighet för digitala tjänster.

Arbetet med att bidra till ökad jämställdhet

Försäkringskassan har under 2024 fortsatt arbetet med jämställdhetsintegrering. Arbetet har utgått från målen i Försäkringskassans inriktning åren 2022–2025:

- det ska inte förekomma några osakliga könsskillnader i handläggning, beslut eller bemötande i Försäkringskassans verksamhet
- när föräldrar och andra anhöriga kan välja vem som ska ta ut en viss förmån fördelar de uttaget jämställt
- Försäkringskassan ska upptäcka och motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer
- skillnaderna mellan kvinnors och mäns hälsa som beror på olika aspekter av jämställdhet ska minska.

Arbetet med jämställdhetsintegrering har fokuserat på att kartlägga oförklarade könsskillnader, ställa frågor om erfarenheter av våld och informera om jämställt uttag inom vissa förmåner.⁹⁹

Under 2024 har arbetet fortsatt med att integrera prioriterade styr- och stöd-dokument med information om osakliga könsskillnader, jämställt uttag och våld i nära relationer. På grund av den ekonomiska situationen har arbetet bedrivits i en långsammare takt jämfört med tidigare.

Kunskap om jämställdhet och mäns våld mot kvinnor

Under året har medarbetare och chefer fortsatt att kompetensutvecklas om jämställdhet och om mäns våld mot kvinnor i viss utsträckning. Cirka 900 medarbetare och chefer har gått utbildningar på området. En del av utbildningarna som vi tidigare erbjudit våra medarbetare har inte kunnat genomföras på grund av besparingsåtgärder.

Det ska inte förekomma några osakliga könsskillnader i handläggning, beslut eller bemötande

Försäkringskassan redovisar och bedömer könsskillnader i statistisk som lämnas i årsredovisningen. I de fall det är möjligt förklaras könsskillnaderna. Detta beskrivs i respektive avsnitt i årsredovisningen.

Sedan 2015 har vi haft könsskillnader i avslag inom sjukersättning. Under 2024 genomfördes därför en fördjupad analys av dessa skillnader. Resultaten av analysen redovisas i avsnittet Mål för sjukförsäkringen.

Under året har Försäkringskassan tagit fram ett metodstöd för att kartlägga osakliga könsskillnader och olika behandling i handläggning av enskilda ärenden.¹⁰⁰ Metodstödet vänder sig till alla som ska arbeta med att kartlägga osakliga könsskillnader och olika behandling. Detta ger oss bättre verktyg att synliggöra vilka risker och konsekvenser som kan uppstå i och med könsskillnader samt hur de kan motverkas. Metoden passar förmåner med stort bedömningsutrymme.

⁹⁹ Avser föräldraförsäkring, omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning.

¹⁰⁰ Metodstöd för att kartlägga osakliga könsskillnader och olika behandling i handläggning av enskilda ärenden, FK 2023/015518

Under året har vi haft förutsättningar att genomföra ett arbete för att hantera de risker för osakliga könsskillnader som identifierats sedan tidigare inom sjukförsäkringsförmånerna. Exempelvis har ett diskussionsunderlag för arbetsplatsträffar och liknande forum tagits fram. Information om osakliga könsskillnader har även integrerats i flera förmånsutbildningar.

Försäkringskassans kundundersökning visar att det inom de flesta förmåner inte finns stora skillnader i hur kvinnor och män upplever vårt bemötande.

Regeringsuppdrag för ökad upptäckt av våld

För att bättre kunna upptäcka våld har vi fått i uppdrag av regeringen att samverka med Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten. Arbetet har samordnats med vårt uppdrag att bidra till de jämställdhetspolitiska målen. Regeringsuppdraget redovisas i en separat rapport.¹⁰¹

Upptäcka och motverka mäns våld mot kvinnor

Försäkringskassans handläggare ska i mötet med försäkrade ställa frågor om våld för att på så sätt upptäcka erfarenheter av våld. I handläggningen av utredningskrävande sjukpenningärenden och underhållsstöd ska försäkringsutredare och handläggare ställa frågor om våld på rutin. Detta betyder att man ska göra det oavsett om det finns en indikation eller inte.

Försäkringskassan har under 2024 gjort en analys av arbetet med att upptäcka och motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer i sjukpenningärenden.¹⁰² Syftet med analysen var att undersöka om de insatser som vi gjort för att upptäcka och motverka våld har lett till att försäkringsutredare ställt frågor om våld, om de upptäckt individer med erfarenhet av våld och om dessa fått eller sökt stöd.

Underlaget till analysen är en register- och aktstudie. Studien är baserad på avslutade sjukpenningärenden där en telefonutredning genomförts under åren 2022 eller 2023.

Analysen visade att det är vanligare att kvinnor får frågor om våld. Vanligast är det att inrikes födda kvinnor får frågor om våld. Utrikes födda kvinnor får oftare frågor om våld än båda grupperna inrikes och utrikes födda män. Det framkom även att personer med psykiatriska diagnoser oftare får frågor om våld än personer med andra diagnoser.

Utöver analysen har myndigheten även genomfört två enkätundersökningar under perioden för regeringsuppdraget, en under 2022 och en under 2024.¹⁰³

¹⁰¹ Svar på regeringsuppdrag om ökad upptäckt av våld m.m. 2022–2024, FK 2024/020336

¹⁰² Arbetsrapport 2024:3, Att fråga om våld i sjukpenningärenden, FK 2024/006525

¹⁰³ Totalrapport 2022, Den statliga värdegrunden, FK 2022/ 013365. Enkät om Försäkringskassans arbete med att upptäcka våld i nära relationer 2024, FK 2024/020335

I enkätundersökningen från 2024 uppger knappt 73 procent av försäkringsutredarna inom sjukpenning att de frågar alla eller de flesta om våld under utredningens gång. Detta är en ökning från 2022, då svarade 51 procent att de frågar alla eller de flesta om våld under utredningens gång.¹⁰⁴ Andelen som 2022 svarade att de aldrig ställde frågan eller ställde frågan till ett fåtal personer var 29 procent. Denna andel har minskat till 10 procent år 2024.

De flesta medarbetare som sällan eller aldrig ställer frågor om våld anger som anledning att de inte har uppfattat att personen är utsatt trots att frågor om våld alltid ska ställas i de ärenden där vi utreder förutsättningar för återgång i arbete.

Enkäten från 2024 visar att 7 av 10 försäkringsutredare inom sjukpenning som ställer frågor om våld har träffat individer som berättat om erfarenheter av våld. 2022 svarade 5 av 10 detsamma.¹⁰⁵ Denna ökning kan förklaras med att det är fler som uppger att de ställer frågor om våld till alla eller till de flesta.

Inom underhållstöd kan vi se en förändring i hur man informerar och ställer frågan om hot och våld sedan 2022.¹⁰⁶ Då uppgav 86 procent av handläggarna inom underhållstöd att de alltid eller oftast informerade och ställde frågan om hot och våld. Motsvarande siffra för 2024 var 69 procent. Andelen som aldrig informerar eller ställer frågan om hot och våld har minskat under 2024 jämfört med 2022.

Av fritextsvaren i enkäten framgår det att man inom underhållstöd inte kontaktar försäkrade lika ofta på grund av avsteg från den ordinarie arbetsprocessen. Detta kan vara en anledning till att det är färre som frågar om erfarenheter av våld i enkätundersökningen 2024.

Vi har fortsatt att integrera arbetet mot våld i nära relationer i prioriterade dokument för styrning, stöd, planering och uppföljning. Detta gäller särskilt inom de förmåner¹⁰⁷ där handläggarna sedan 2019 haft i uppdrag att fråga om våld. Exempelvis har sjukförsäkringen nu integrerat arbetet mot våld i nära relationer i nya utredningsmetoder såsom inledande kartläggning av rehabiliteringsbehov (IKR) och fördjupad kartläggning av rehabiliteringsbehov (FKR).

Försäkringskassan har vid 7 tillfällen genomfört kommunikationsinsatser om våld i nära relationer på webbplatsen och i sociala medier.

Även information om våld i nära relationer har utvecklats och reviderats på myndighetens interna webbsidor i syfte att stötta medarbetarna att hänvisa individer med erfarenheter av våld till rätt instans.

¹⁰⁴ Uppföljning har inte genomförts 2023.

¹⁰⁵ Under 2022 ställdes frågorna till en grupp bestående av samtliga försäkringsutredare inom sjukförsäkringen, medan de 2024 ställdes till en grupp försäkringsutredare inom sjukförsäkringen som arbetar med fördjupad utredning. Det innebär att grupperna inte är helt jämförbara, men svaren kan ändå ge en indikation på utveckling men ska tolkas med försiktighet.

¹⁰⁶ Uppföljning har inte genomförts 2023.

¹⁰⁷ Sjukpenning, rehabiliteringsersättning och rehabiliteringspenning samt aktivitetsersättning och underhållstöd.

Jämställt uttag av förmåner där föräldrar och andra anhöriga kan välja

Arbetet med jämställt uttag av föräldraförsäkringen redovisas i avsnittet Mål för föräldraförsäkringen.

Inom omvårdnadsbidrag har Försäkringskassan i samverkan med hälso- och sjukvården informerat om möjligheter och konsekvenser av att dela på förmånen. På vår webbplats har vi särskilt lyft fram möjligheten för båda föräldrar att ansöka om bidraget. Vi har dessutom utvecklat förmånens digitala tjänster så att utgångsläget är att föräldrar delar bidraget lika. Om föräldrarna önskar en annan fördelning kan de enkelt göra en ändring.

Inom föräldraförsäkringen har Försäkringskassan genomfört en kampanj på arabiska kring jämställt uttag. Vi har även genomfört olika informationsinsatser avseende jämställt uttag av föräldraförsäkringen vid cirka 15 tillfällen.

Öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden

Försäkringskassan arbetar i ett regeringsuppdrag tillsammans med Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Jämställdhetsmyndigheten och Socialstyrelsen med att implementera en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Arbetet sker huvudsakligen i samverkan med de andra myndigheterna inom områdena kommunikation, att ge ett likvärdigt bemötande och tillgång till insatser för målgruppen. Inom ramen för samverkan har ett dialogverktyg tagits fram för att användas av exempelvis öppen förskola och civilsamhället. Verktyget kommer att spridas under 2025.

Myndigheterna har under året delat kunskap och erfarenheter om kompetenshöjning inom jämlikhet och jämställdhet för att säkerställa ett likvärdigt bemötande. Myndigheterna har även tagit fram och delat kunskap om målgruppens tillgång till insatser jämfört med inrikes födda. Vi arbetar nu vidare utifrån underlaget både inom myndigheten och mellan myndigheterna för att säkerställa en likvärdig tillgång till insatser och att vi har en systemsyn i det vidare arbetet med utrikes födda kvinnor. Försäkringskassan har inom ramen för uppdraget genomfört en kommunikationsinsats på arabiska för att bidra till ett jämställt uttag av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Uppdraget slutredovisas av Arbetsförmedlingen i mars 2026.

Utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall

När en vuxen eller ett barn har dödats eller utsatts för försök till dödligt våld av en närstående eller en tidigare närstående ska Socialstyrelsen informera berörda statliga myndigheter om att de har inlett ett ärende. När Försäkringskassan får sådan information bör vi inleda en intern tillsyn enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.

Under året har Försäkringskassan fått information om att Socialstyrelsen inlett utredning i 17 ärenden. Vi har genomfört och avslutat intern tillsyn i 11 ärenden som har kommit in till oss, men inget av de avslutade ärendena har lett till vidare åtgärder.

Stabs- och expertfunktionen

I detta avsnitt beskrivs Försäkringskassans uppgift som stabs- och expertfunktion till regeringen. I avsnittet redovisas även Försäkringskassans arbete som sektorsansvarig myndighet för ekonomisk säkerhet.

Kunskapsuppbyggnad

Som kunskapsmyndighet kan Försäkringskassan initiera egna studier av socialförsäkringens effekter för individ och samhälle. Forskningsbaserad kunskap behövs för att värna om och utveckla socialförsäkringen så att den lever upp till de politiska målen, så att den ger trygghet och adekvat stöd till enskilda över tid och så att den bidrar till ett starkare samhälle. Vi ser behov av forskningsbaserad kunskap inom många skilda ämnesområden för att våra och andra berörda samhällsaktörers verksamheter ska vila på en stabil kunskapsgrund och stödja att uppdraget utförs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

I tabellen nedan redovisas de publikationer som vi har gett ut under perioden 2022–2024.

Tabell 116 Publikationer, antal

	2022	2023	2024
Socialförsäkringsrapporter och forskarrapporter	7	1	8
Korta analyser	7	7	6
Promemorior	4	14	1

Publikationerna som publicerats under 2024 berörde bland annat psykisk ohälsa, vilka som får avslag på sina ansökningar om assistansersättning, sjukskrivna personers upplevelser av stöd, skillnader i användandet av föräldrapenning i Norden, de allvarligaste riskerna för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott samt etableringen i arbetslivet för unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning.¹⁰⁸

¹⁰⁸ Våra publicerade rapporter och analyser går att hitta på Försäkringskassans webbplats, Publikationer inom statistik och analys.

Vårt engagemang i forskning inom socialförsäkringen

Enligt regleringsbrevet får Försäkringskassan årligen använda 8,9 miljoner kronor till forskning inom socialförsäkringsområdet. Under 2023 etablerade vi ett samarbete med Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte). Samarbetet har resulterat i en gemensam utlysning av forskningsmedel i syfte att bidra till kunskap om psykisk ohälsa med fokus på rehabilitering, samverkan och ett hållbart arbetsliv. I oktober 2023 beslutade Forte om att tilldela nio forskningsprojekt totalt cirka 42 miljoner kronor under åren 2024–2026. Under 2024 betalade vi ut 8,8 miljoner kronor. 5 miljoner kronor rekviderades från Forte och 3,8 miljoner kronor avsåg tidigare beviljade forskningsprojekt.

Tabell 117 Forskning finansierad av Försäkringskassan, tusen kronor

Högskola/universitet/organisation	Projekttitel	2024
Karolinska Institutet	Betydelsen av beroendedområden med olika social struktur för depression och ångest	956
Uppsala Universitet	Förutsättningar för ökad inkludering och hållbarhet i arbetslivet för unga vuxna med OCD	1 557
Göteborgs universitet	Fördjupad utredning av aktivitetsförmåga vid psykisk sjukdom som underlag för bedömning av behov av sjukskrivning och rehabiliterande insatser	1 304
Totalt		3 816

Tabell 118 Forskning finansierad av Försäkringskassan och Forte, tusen kronor

Högskola/universitet/organisation	Projekttitel	2024
Region Stockholm	Vägen ut ur sjukskrivning: är integrerade arbetsfokuserade insatser effektiva för behandling av stressrelaterad ohälsa?	1 470
Karolinska Institutet	Arbetsinriktade interventioner inom primärvård för anställda sjukskrivna på grund av depression, ångest eller stressreaktion: En feasibilitystudie av vad som fungerar, för vem och under vilka förhållanden	1 612
Umeå universitet	Rättsliga dimensioner av rehabiliteringssamverkan – förutsättningar för samarbete mellan Försäkringskassan, arbetsgivare och företagshälsovård vid återgång i arbete för anställda med psykisk ohälsa	861
Västra Götalandsregionen	Vilka interventioner för ADHD och autism kan minska sjukskrivning och stödbehov? Utvärdering av effekter och individuella behov	1 410
Karolinska Institutet	Individanpassat stöd för personer som lider av tvångssyndrom	1 614
Karolinska Institutet	Personlig assistent – ett utmanande yrke? Personliga assistenters och arbetsgivares erfarenheter av underlättande och hindrande faktorer för återgång i arbete efter sjukskrivning på grund av psykisk ohälsa	1 574
Göteborgs Universitet	Chefer som agerar: Att förebygga sjukskrivning hos medarbetare med psykisk ohälsa i offentlig sektor och betydelsen av organisations- och arbetskontext	1 503
Gymnastik och idrottshögskolan	Samverkansinriktad digital rehabilitering för individer som är sjukskrivna på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa: Utvärdering av samverkan samt effekter på psykisk hälsa och återgång i arbete	900
Region Stockholm	Utmattnings som transdiagnostisk symtomdimension: Nya metoder för bedömning och behandling i primärvård	1 553
Totalt		12 500

Statistikansvarig myndighet

Försäkringskassan är en statistikansvarig myndighet med ansvar för att producera och publicera officiell statistik och annan statistik inom områdena Stöd till barnfamiljer samt Stöd vid sjukdom och handikapp. Tillsammans med Socialstyrelsen har vi även statistikansvar inom tandvårdsområdet.

Som statistikansvarig myndighet ansvarar vi för att utveckla statistikens innehåll och kvalitet samt för att anpassa den till användarnas informationsbehov.

Den officiella statistiken beskriver antalet mottagare, antalet beslut samt utbetalt belopp av de förmåner som vi administrerar. Statistiken kan fördelas på exempelvis region, ålder samt kön och möjliggör jämförelser mellan olika grupper. Statistiken tillgängliggörs bland annat i en allmänt tillgänglig statistikdatabas som uppdateras månadsvis. Statistiken är en viktig informationskälla och en av förutsättningarna för att beslutsfattare och allmänheten ska kunna fatta beslut grundade på kunskap.

Under året har vi publicerat ny statistik om abonnemangstandvård, om anledningar till graviditetspenning och om utbetalningar av assistansersättning. Vi har även tagit fram ett nytt mått för att kunna följa utvecklingen av sjukpenningen i den arbetsföra befolkningen på ett bättre sätt, sjukpenningtalet 2.0. Tillsammans med Riksdagsförvaltningen gjorde vi också en enkätundersökning riktad till personer som har varit långtidssjukskrivna för att undersöka deras upplevelse av rehabiliteringsinsatser.

Vi besvarar årligen cirka 600 frågor om statistik. Vi lämnar även ut individdata för forskningsändamål och till andra myndigheter. Dessutom publicerar vi den årliga skriften Socialförsäkringen i siffror som ger en samlad redogörelse för socialförsäkringens utfall genom kortfattad kommenterad statistik.

Som en av Sveriges 29 statistikansvariga myndigheter har vi samverkat med de andra myndigheterna inom det svenska statistiksystemet. Bland annat har vi deltagit i rådet för den officiella statistiken.

Försäkringskassans internationella arbete

Vi ska stödja regeringen i internationella frågor samt medverka i EUarbetet och annat internationellt samarbete inom vårt verksamhetsområde. Nedan redovisas de viktigaste delarna av detta arbete samt Försäkringskassans övriga internationella arbete under året.

Nordiskt samarbete

Försäkringskassan är förbindelseorgan enligt Nordiska konventionen om social trygghet samt enligt förordning (EG) nr 883/2004.¹⁰⁹ Under året har vi deltagit i möten inom områdena tillämplig lagstiftning, familjeförmåner, sjukvårdsförmåner samt pension inklusive sjukersättning och aktivitetsersättning och Electronic Exchange of Social Security Information (EESSI). Inom området tillämplig lagstiftning har det utöver årets möte i arbetsgruppen också genomförts tre möten på handläggarnivå med deltagare från samtliga nordiska länder.

Vi har även deltagit i Stora Nordiska Förbindelseorgansmötet (NFOM). Under mötet lyftes rapporter från olika arbetsgrupper under NFOM, redovisning av lagändringar i respektive land relaterat till socialförsäkringsområdet, kriget i Ukraina och frågor kring personer som kommit hit från Ukraina samt olika lagvalsfrågor och frågor kring bilaterala avtal. Vidare diskuterades även en ny digital plattform för NFOM. Sverige ansvarar för NFOM under perioden 1 oktober 2023 till den 30 september 2025. Vi har även deltagit i nordiska samverkansmöten avseende felaktiga utbetalningar och bidragsbedrägerier och vi har deltagit på mötet för Nordic Family Benefits Group. På det sistnämnda mötet diskuterades nationell lagstiftning och tillämpning av EU-förordningar.

Försäkringskassan har också deltagit i Nordiska Socialstatistikkommitténs (NOSOSCO) årliga möte.

Försäkringskassan anordnade tillsammans med Regeringskansliet och Nordiska Ministerrådet en nordisk konferens om bidragsbrott och felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen med anledning av Sveriges ordförandeskap i Nordiska Ministerrådet. Bland annat talade generaldirektör Nils Öberg.

Medverkan i EU-arbetet

Administrativa kommissionen, tekniska kommissionen, revisionskommittén

Försäkringskassans stöd till regeringen i EU-arbetet består bland annat av att lämna redogörelser och yttranden i samband med olika möten samt att bistå med representanter om regeringen så önskar.

Försäkringskassan har deltagit i administrativa kommissionens möten vid fyra tillfällen och i samtliga möten med tekniska kommissionen och revisionskommittén. Vi representerar Sverige som ledamot vid tekniska kommissionens möten, som ledamot och som ställföreträdande ledamot vid revisionskommitténs möten samt som experter vid administrativa kommissionens möten.

¹⁰⁹ Europaparlamentet och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Utöver ovanstående deltar vi i administrativa kommissionens temadagar samt i ett antal arbetsgrupper och nätverk för utvalda arbetsområden. I egenskap av nationell kontaktpunkt för gränsöverskridande hälso- och sjukvård har vi också deltagit i ett möte med ländernas kontaktpersoner.

Försäkringskassans arbete med Electronic Exchange of Social Security Information (EESSI)¹¹⁰

Under 2024 har Försäkringskassan deltagit i arbetet med EESSI-systemet på flera sätt, bland annat som ledamot i Change Advisory Board samt i arbetsgrupper för säkerhet, dataskydd och kontinuitet.

Försäkringskassans arbete med e-Justice Communication via On-line Data Exchange (e-CODEX)¹¹¹

Försäkringskassan är utsedd myndighet i Sverige att tillhandahålla nationell åtkomstpunkt för flera myndigheter enligt förordning (EU) nr 2022/850.¹¹² I det uppdraget ingår även representation i den rådgivande gruppen för e-CODEX. Utöver det är en av Försäkringskassans anställda utsedd som delegat i en kommitté som stöttar kommissionen i framtagandet av genomförandeakter enligt förordning (EU) nr 2023/2844 för myndigheter som ska använda e-CODEX.¹¹³

Försäkringskassan som centralmyndighet

Försäkringskassan har under 2024 anslutit sig till iSupport, ett ärendehanteringssystem som möjliggör att ansökningar och framställningar inom internationellt underhållsbidrag kan skickas och tas emot elektroniskt genom e-CODEX. Systemet är framtaget av permanenta byrån i Haag med hjälp av ekonomiska medel från EU och ett antal Haag-medlemsstater. Arbetet har genomförts i projektet "iSupport in Sweden" som var delfinansierat av medel från EU.

Försäkringskassan är ordförande i iSupport Governing Body som är styrande organ för iSupport. Governing body har träffats vid två tillfällen under 2024 för att diskutera olika förbättringar i iSupport. Vi har även deltagit i tekniska möten om iSupport under året.

¹¹⁰ Electronic Exchange of Social Security Information är ett it-system som ska hjälpa socialförsäkringsorganen inom EU/EES-området samt Schweiz att snabbare och säkrare utbyta information i enlighet med EU-reglerna om samordning av de sociala trygghetssystemen.

¹¹¹ e-CODEX-systemet (e-Justice Communication via On-line Data Exchange) möjliggör digital anslutbarhet mellan de nationella rättssystemen i EU:s medlemsstater. Systemet gör det möjligt för användarna (behöriga rättsliga myndigheter, rättstillämpare och enskilda personer) att elektroniskt skicka och ta emot handlingar, juridiska dokument, bevis och annan information snabbt, säkert och tillförlitligt. Läs mer i förordning (EU) 2022/850 om e-CODEX systemet.

¹¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2022/850 av den 30 maj 2022 om ett datoriserat system för gränsöverskridande elektroniskt utbyte av uppgifter på området civil- och straffrättsligt samarbete (e-Codex-systemet) och om ändring av förordning (EU) 2018/1726.

¹¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.

Försäkringskassan har också deltagit i:

- National Child Support Enforcement Associations (NCSEA) internationella kommitté, en årlig digital konferens som kallas för "international roundtable".
- Europeiska rättsliga nätverkets möte gällande samarbetet mellan europeiska centralmyndigheter och tillämpningen av förordning (EG) 4/2009.¹¹⁴
- Administrative Cooperation Working Group (ACWG) för att arbeta fram en förbättrad version av Country Profile för 2007 års Haagkonvention.

Försäkringskassan har anslutit sig till den digitala betalningslösning som Office for Child Support Service (OCSS) i USA har utvecklat. OCSS är den amerikanska centralmyndigheten enligt 2007 års Haagkonvention. Lösningen innebär att betalningar från USA till Försäkringskassan i större utsträckning kommer att göras digitalt i stället för via papperscheckar. Läs mer i avsnittet Verksamhetsutveckling.

Övrigt internationellt samarbete

Under 2024 har vi deltagit i flera andra internationella sammankomster.

Vi representerar Sverige i Leave Network, ett internationellt nätverk av forskare där vi förklarar hur respektive lands föräldraförsäkringar fungerar och hur de nyttjas.

Inom ramen för regeringsuppdraget Work in Sweden, som leds av Tillväxtverket, med syfte att attrahera kvalificerad utländsk arbetskraft, har Försäkringskassan deltagit vid studiebesök hos myndigheter i Estland och Finland.

Försäkringskassan har under 2024 deltagit som projektpartner i FRAUD, ett projekt om kopplingarna mellan välfärdsbrott och människohandel i östersjöregionen. Projektet drivs av Östersjöstaternas råd (CBSS). Inom ramen för projektet har vi delat med oss av kunskaper på området från vår verksamhet med övriga projektpartners. Vi har också deltagit i ett erfarenhetsutbyte i Storbritannien samt genomfört en nationell workshop på området tillsammans med Plattformen Civila Sverige mot Människohandel som också deltar i projektet.

Under året har Försäkringskassan tagit emot 8 internationella besök. Besöken har bland annat handlat om socialförsäkringens konstruktion, finansiering, organisation och styrning samt utvecklingstendenser, utmaningar och myndighetens arbete mot organiserad brottslighet.

¹¹⁴ Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet.

Vårt arbete som sektorsansvarig beredskapsmyndighet

Ansvarig myndighet för sektorn Ekonomisk säkerhet

En av våra viktigaste roller inom det svenska civila beredskapssystemet är att vara ansvarig myndighet för beredskapssektorn Ekonomisk säkerhet. Vi leder sektorns arbete med att samordna åtgärder både inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Förutom Försäkringskassan ingår Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten, Riksgälden, Skatteverket, Statens servicecenter och Utbetalningsmyndigheten i sektorn.

Två viktiga samhällsfunktioner har sin huvudsakliga hemvist inom sektorn Ekonomisk säkerhet. Den ena funktionen är utbetalningar av statliga ersättningar som handlar om att fastställa och betala ut statliga ersättningar och förmåner. Det handlar bland annat om socialförsäkringar, arbetslöshetsförsäkring, pensioner, pensionsrelaterade förmåner och försvarsförmåner. Funktionen omfattar hela kedjan från handläggning och utredning till beslut och utbetalning. Den andra funktionen är finansiering av offentlig verksamhet och handlar om att finansiera offentlig verksamhet genom att fastställa och ta in skatter och avgifter.

Vi leder och samordnar arbetet i sektorn med att upprätthålla de samhällsviktiga funktionerna. Tillsammans med de övriga myndigheterna i sektorn har vi genomfört ett antal åtgärder för att identifiera sårbarheter och stärka förmågan att upprätthålla funktionerna. Under hösten har vi genomfört sambandstester med samtliga myndigheter i sektorn. Sambandstesterna genomfördes under den nationella beredskapsveckan och visar att vi har flera kontaktvägar och möjligheter att dela säkerhetsklassificerad information.

Vårt sektorsarbete befinner sig i en utvecklingsfas. Vi arbetar med frågor som rör hur sektorns myndigheter med nationell styrning ska arbeta med civilområden och länsstyrelser som har ett geografiskt områdesansvar. Vi analyserar och identifierar områden där vi kan ha en ändamålsenlig och effektiv samverkan. Samtidigt har vi ägnat mycket tid åt att representera sektorn i olika forum, delta i arbetsgrupper, rapportera och följa upp samt svara på förfrågningar från andra myndigheter.

Vårt interna arbete med totalförsvarsplanering

Under perioden oktober 2022 till april 2024 genomförde vi ett särskilt initiativ med målet att stärka myndighetens operativa förmåga vid allvarliga fredstida kriser, krigsfara och ytterst krig. Läs mer i avsnittet Verksamhetsutveckling.

Avgiftsbelagd verksamhet

I detta avsnitt redovisas Försäkringskassans avgiftsbelagda verksamhet som anges i regleringsbrevet. De totala avgiftsintäkterna finns i resultaträkningen med tillhörande tilläggsupplysningar och noter.

Administration av statlig fordran

Försäkringskassan tar ut avgifter för att vi administrerar statlig fordran enligt bestämmelser i olika författningar. Reglerna anger ofta ett högsta belopp som vi får ta ut. De kostnader som inte täcks av avgiftsintäkter finansieras med anslagsmedel.

Intäkterna uppgick till 9,1 miljoner kronor och är lägre än budgeten i regleringsbrevet. Avvikelsen beror till stor del på att vi på grund av det ekonomiska läget inte har kunnat ersätta vakanser i den omfattning vi önskat. Avvikelsen beror också på att avgifterna har blivit lägre sedan reglerna om direkt verkställbara beslut infördes.

Från 2024 har vi infört ett nytt arbetssätt för återbetalningar. Nu arbetar alla handläggare i återbetalningsprocessen med både återkrav och fordran. Det medför att det inte längre är möjligt att se kostnaden för bara fordringshanteringen, vilket förklarar varför de totala kostnaderna för verksamheten är högre 2024 jämfört med tidigare år.

Tabell 119 Administration av statlig fordran, tusen kronor

	2022	2023	2024	Budget 2024
Ingående balans	–	–	–	
Avgiftsintäkter	15 988	9 428	9 054	14 000
Totala kostnader	–46 050	–50 500	–128 809	
– kostnader som täcks av avgiftsintäkter	–15 988	–9 428	–9 054	–14 000
– kostnader som täcks av anslagsmedel	–30 062	–41 072	–119 755	
Årets resultat	–	–	–	
Utgående balans	–	–	–	

Ersättning från försvaret

Vi tar ut avgifter för att administrera familjebidrag och dagpenning till hemvärnssoldater, frivilliga, officersaspiranter, rekryter och totalförsvarspliktiga.¹¹⁵

Tabell 120 Ersättning från försvaret, tusen kronor

	2022	2023	2024	Budget 2024
Ingående balans	–	–	–	
Avgiftsintäkter	18 211	19 007	19 350	21 500
Kostnader	–18 211	–19 007	–19 350	–21 500
Årets resultat	–	–	–	
Utgående balans	–	–	–	

Ersättning från affärsdrivande verk

Vi tar ut en avgift för att administrera arbetsskadeärenden vid affärsdrivande verk för skador som reglerats före den 1 juli 1995. Avgiften tas ut i samband med att utbetalda arbetsskadeersättningar debiteras och ska motsvara den andel av kostnaderna som enskilda arbetsgivare betalar genom arbetsskadeavgiften. De kostnader som inte täcks av avgiftsintäkter finansieras med anslagsmedel.

Tabell 121 Ersättning från affärsdrivande verk, tusen kronor

	2022	2023	2024	Budget 2024
Ingående balans	–	–	–	
Avgiftsintäkter	311	307	278	300
Totala kostnader	–1 035	–893	–846	
– kostnader som täcks av avgiftsintäkter	–311	–307	–278	–300
– kostnader som täcks av anslagsmedel	–724	–586	–568	
Årets resultat	–	–	–	
Utgående balans	–	–	–	

¹¹⁵ Förordningen (1997:147) om förmån för hemvärnssoldater, förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga, officersförordningen (2007:1268), förordningen (2015:613) om militär grundutbildning och förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Intäkter från Pensionsmyndigheten

De tjänster som vi tillhandahåller till Pensionsmyndigheten är framför allt it-stöd för att handlägga och betala ut de förmåner som hanteras av Pensionsmyndigheten, tillhandahållande av datacenter samt stödtjänster inom behörighetsadministration och internservice.

Under året har intäkterna varit högre än kostnaderna. Det har lett till ett ackumulerat överskott på 30,5 miljoner kronor, varav årets resultat är ett överskott på 18,0 miljoner kronor. Orsaken till överskottet är att kostnaderna för it-stödet och datacentret blev lägre än vad som beräknades i budgeten. Avgiftsnivån beräknas utifrån att den långsiktiga självkostnaden ska täckas. Försäkringskassan räknar med full kostnadstäckning på några års sikt.

Tabell 122 Intäkter från Pensionsmyndigheten, tusen kronor

	2022	2023	2024	Budget 2024
Ingående balans	17 684	-7 483	12 490	
Avgiftsintäkter	227 066	284 518	267 846	256 500
Kostnader	-252 233	-264 545	-249 847	-274 700
Årets resultat	-25 167	19 973	17 999	
Utgående balans	-7 483	12 490	30 489	

Electronic exchange of social security information (EESSI)

EESSI är ett system för ett digitalt utbyte av socialförsäkringsinformation inom EU/EES-området, Storbritannien och Schweiz. Vi driver systemet för eget utbyte av information och hanterar driften åt andra samverkande parter inom Sverige. I tabellen nedan redovisar vi den avgiftsfinansierade delen av verksamheten. Det ekonomiska målet är full kostnadstäckning.

Tidigare års underskott har beaktats vid avgiftsberäkningen vilket förklarar varför avgifterna är högre än i budgeten.

Tabell 123 Intäkter från EESSI, tusen kronor

	2022	2023	2024	Budget 2024
Ingående balans	38	-538	-779	
Avgiftsintäkter	2 782	3 474	4 285	3 600
Kostnader	-3 358	-3 715	-3 560	-3 600
Årets resultat	-576	-241	725	
Utgående balans	-538	-779	-54	

Samordnad och säker statlig it-drift (SSSID)

Regeringen har gett oss i uppdrag att erbjuda en samordnad och säker statlig it-drift.¹¹⁶ Det ekonomiska målet är full kostnadstäckning. Verksamheten finansieras med avgiftsintäkter från de myndigheter som använder våra tjänster.

Intäkterna är 20,9 miljoner kronor högre än budgeten i regleringsbrevet och kostnaderna är 27,6 miljoner kronor högre. Avvikelsen beror på att flera myndigheter anslutit sig till SSSID under året och att myndigheter som redan är anslutna nyttjat tjänsterna i ökad omfattning. Kostnadsnivån för löner och externa leverantörer har ökat, vilket också påverkat avgiftsområdet.

Det ackumulerade underskottet för SSSID är 5,9 miljoner kronor. Vi bedömer att verksamheten kommer att nå full kostnadstäckning på några års sikt.

Tabell 124 Samordnad och säker statlig it-drift, tusen kronor

	2022	2023	2024	Budget 2024
Ingående balans	-20 942	-17 799	-5 221	
Avgiftsintäkter	126 049	181 478	206 949	186 000
Kostnader	-122 906	-168 900	-207 625	-180 000
Årets resultat	3 143	12 578	-676	
Utgående balans	-17 799	-5 221	-5 897	

Datorbearbetningar, systemutveckling, statistik med mera

Vi får utföra datorbearbetningar på uppdrag av myndigheter och enskilda samt tillhandahålla tjänster inom bland annat områdena systemutveckling och statistik. För denna typ av verksamhet ska vi ta ut avgifter.¹¹⁷

2023 ändrades redovisningen av datorbearbetningar, systemutveckling, statistik med mera. Nu redovisas denna verksamhet som ett avgiftsområde med ett särskilt bemyndigande. Tidigare redovisades verksamheten som ett generellt bemyndigande vilket förklarar varför det inte finns några avgiftsintäkter och kostnader för 2022 i tabellen nedan.

Tabell 125 Datorbearbetningar, systemutveckling, statistik med mera, tusen kronor

	2022	2023	2024	Budget 2024
Ingående balans	-	-	-	
Avgiftsintäkter	-	25 193	24 208	24 500
Kostnader	-	-25 193	-24 208	-24 500
Årets resultat	-	-	-	
Utgående balans	-	-	-	

¹¹⁶ Förordningen (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift, Fi2017/03257/DF, I2019/02515/DF och I2022/02320.

¹¹⁷ 4 a och 15 §§ förordningen (2009:1174) med instruktion för Försäkringskassan.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor

	Not	2024	2023
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag	1	9 887	10 084
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	554	555
Intäkter av bidrag	3	66	146
Finansiella intäkter	4	8	9
Summa		10 515	10 794
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	5	-7 977	-8 180
Kostnader för lokaler	6	-807	-727
Övriga driftkostnader	7	-1 029	-1 181
Finansiella kostnader	8	-73	-68
Avskrivningar och nedskrivningar	9	-617	-609
Summa		-10 503	-10 765
VERKSAMHETSUTFALL		12	29
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	10	271	164
Socialavgifter		738 641	707 346
Skatteintäkter		6 353	5 484
Summa		745 265	712 994
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamheten		-526 679	-502 418
Inleverans till Första – Fjärde AP-fonderna		-168 124	-161 794
Överföring till premiepensionssystemet		-50 362	-48 787
Summa		-745 165	-712 999
SALDO UPPBÖRD		100	-5
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		236 806	224 627
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	11	18 674	17 646
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	12	6 356	6 147
Finansiella intäkter	13	49	74
Finansiella kostnader	14	-5	-6
Summa		261 880	248 488
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	15	-40	-64
Lämnade bidrag och ersättningar			
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg		-38 860	-37 450
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning		-110 177	-100 592
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn		-94 418	-93 233
Andra utbetalningar	16	-18 681	-17 651
Summa		-262 136	-248 926
SALDO TRANSFERERINGAR		-296	-502
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	17	-184	-478

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor

	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling av it-system	18	1 406	1 417
Förvärvade licenser, rättigheter m.m.	19	16	29
		1 422	1 446
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	20	42	42
Maskiner och inventarier	21	418	464
		460	506
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		3	10
Fordringar hos andra myndigheter	22	31 592	29 947
Övriga kortfristiga fordringar	23	4 178	4 338
		35 773	34 295
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	24	495	563
Upplupna bidragsintäkter		173	122
Övriga upplupna intäkter	25	824	751
		1 492	1 436
Avräkning med statsverket	26	-28 517	-26 092
Kortfristiga placeringar	27	1 002	888
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	28	1 155	7
Kassa och bank		391	494
		1 546	501
SUMMA TILLGÅNGAR		13 178	12 980
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital		0	0
Balanserad kapitalförändring	30	3 967	4 445
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	17	-184	-478
		3 783	3 967
Fonder	15	1 322	1 282
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	31	3	4
Övriga avsättningar	32	117	132
		120	136
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	33	1 871	1 943
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	34	151	146
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	35	364	449
Leverantörsskulder		190	235
Övriga kortfristiga skulder	36	3 922	3 677
		6 498	6 450
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	37	1 166	1 139
Oförbrukade bidrag	38	287	4
Övriga förutbetalda intäkter		2	2
		1 455	1 145
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		13 178	12 980
Ansvarsförbindelser		-	-

Anslagsredovisning

Perioden 1 januari–31 december 2024. Belopp i miljoner kronor

Anslag	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslag	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster ¹	Utgående överföringsbelopp
UTGIFTSOMRÅDE 9 – Hälsovård, sjukvård och social omsorg									
9 1:4 Tandvårdsförmåner		249	8 003		-249	8 003	-7 615		388
ap.1 Statligt tandvårdsstöd	40	249	8 003		-249	8 003	-7 615		388
9 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård		6	48		-6	48	-44		4
ap.27 Statlig ålderspensionsavgift för smittbärrpenning ²		-	40			40	-40		-
ap.37 Smittbärrpenning ²	41	6	8		-6	8	-4		4
9 1:7 Sjukvård i internationella förhållanden		25	741		-25	741	-728		13
ap.1 Sjukvård i internationella förhållanden	42	25	741		-25	741	-728		13
9 4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning		120	263		-120	263	-149		114
ap.1 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	43	120	263		-120	263	-149		114
9 4:4 Kostnader för statlig assistansersättning		37	26 048		-37	26 048	-30 015	4 671	704
ap.1 Kostnader för statlig assistansersättning	44	37	26 048		-37	26 048	-30 015	4 671	704
UTGIFTSOMRÅDE 10 – Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning									
10 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.		-2 118	54 011		-112	51 782	-51 264		519
ap.5 Boendetillägg	39	3	290		-3	290	-294		-4
ap.8 Sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall	45	-4	219	30		245	-233		12
ap.15 Närståendepenning		17	219		-17	219	-210		9
ap.16 Statlig ålderspensionsavgift för närståendepenning		-	17			17	-17		-
ap.17 Statlig ålderspensionsavgift för rehabiliteringspenning		-	80			80	-80		-
ap.18 Statlig ålderspensionsavgift för sjukpenning		-	4 376			4 376	-4 376		-
ap.19 Rehabiliteringspenning	46	83	735	-701	-83	34	-24		10
ap.20 Arbetshjälpmedel m.m.	47	10	129		-10	129	-99		30
ap.21 Sjukpenning	48	-2 225	47 946	671		46 392	-45 930		461
10 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.		-2 060	53 644		-17	51 567	-51 661		-94
ap.5 Aktivitets- och sjukersättningar	39,49	-2 077	41 714			39 637	-39 936		-299
ap.6 Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar	50	17	6 529		-17	6 529	-6 325		204
ap.8 Statlig ålderspensionsavgift för aktivitets- och sjukersättningar		-	5 401			5 401	-5 401		-
10 1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning		7	1 414		-22	1 398	-1 446		-48
ap.1 Handikappersättningar	39,51	-16	904	20		908	-951		-43
ap.2 Merkostnadsersättning	39	22	510	-20	-22	490	-495		-5
10 1:4 Arbetskkadeersättningar m.m.		-10	2 375			2 365	-2 440		-76
ap.4 Statlig ålderspensionsavgift för arbetskkadelivränta		-	171			171	-171		-
ap.5 Arbetskkadelivränta	39	-10	2 204			2 194	-2 269		-76
10 1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet		0	36			36	-37		-1
ap.3 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	39	0	34			34	-35		-1
ap.4 Statlig ålderspensionsavgift för ersättning inom det statliga personskadeskyddet		-	2			2	-2		-

Anslag	Not	Ingående överföringsbelopp	Arets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslag	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster ¹	Utgående överföringsbelopp
10 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen		94	1 413		-39	1 468	-1 431		37
ap.3 Finansiell samordning genom samordningsförbund		1	339		-1	339	-338		1
ap.4 Medicinsk service	52	0	-	55		55	-55		0
ap.5 Rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen		-	700			700	-693		7
ap.8 Arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd	53	55	114	-35	-20	114	-90		24
ap.9 Försäkringsmedicinska utredningar		34	244	-20	-14	244	-244		0
ap.10 Bidrag till hälso- och sjukvården	54	4	16		-4	16	-11		5
10 1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader		82	2 308		-82	2 308	-2 108		200
ap.1 Ersättning för höga sjuklönekostnader	55	82	2 308		-82	2 308	-2 108		200
10 2:1 Försäkringskassan		-473	10 471			9 997	-9 633		364
ap.1 Förvaltningsmedel	56	-473	10 471			9 997	-9 633		364
UTGIFTSOMRÅDE 12 – Ekonomisk trygghet för familjer och barn									
12 1:1 Barnbidrag		418	33 075		-418	33 075	-32 523		552
ap.1 Allmänt barnbidrag	57	310	29 133		-310	29 133	-28 694		439
ap.2 Flerbarnstillägg	58	95	3 627		-95	3 627	-3 523		104
ap.3 Förlängt barnbidrag		6	280		-6	280	-279		1
ap.4 Tilläggsbelopp vid familjeförmån	59	7	35		-7	35	-26		9
12 1:2 Föräldraförsäkring		2 321	50 530		-2 321	50 530	-47 770		2 760
ap.4 Statlig ålderspensionsavgift för föräldrapenning		-	3 195			3 195	-3 195		-
ap.8 Statlig ålderspensionsavgift för tillfällig föräldrapenning		-	1 100			1 100	-1 100		-
ap.9 Föräldrapenning	60	1 659	35 644	7	-1 659	35 650	-33 546		2 104
ap.10 Statlig ålderspensionsavgift för graviditetspenning		-	161			161	-161		-
ap.11 Tillfällig föräldrapenning	61	532	9 778	-7	-532	9 771	-9 267		504
ap.12 Graviditetspenning	62	130	652		-130	652	-501		151
12 1:3 Underhållsstöd		195	2 798		-195	2 798	-3 962	1 275	111
ap.1 Underhållsstöd	63	195	2 798		-195	2 798	-3 962	1 275	111
12 1:4 Adoptionsbidrag		9	15		-9	15	-5		10
ap.1 Adoptionsbidrag	64	9	15		-9	15	-5		10
12 1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag		-163	5 840		-10	5 667	-5 677		-10
ap.1 Statlig ålderspensionsavgift för omvårdnadsbidrag		-	467			467	-467		-
ap.2 Omvårdnadsbidrag	39,65	-173	5 373			5 200	-5 213		-13
ap.3 Statlig ålderspensionsavgift för vårdbidrag för funktionshindrade barn		-	-			-	-		-
ap.4 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	66	10	0		-10	0	3		3
12 1:8 Bostadsbidrag		1 029	5 007		-1 029	5 007	-4 134		873
ap.2 Bostadsbidrag	67	1 029	5 007		-1 029	5 007	-4 134		873
Summa totalt		-233	258 042		-4 690	253 119	-252 642	5 946	6 422

¹ Enligt Försäkringskassans regleringsbrev ska inkomster till anslag 9 4:4 ap.1 Kostnader för statlig assistansersättning och anslag 12 1:3 ap.1 Underhållsstöd särredovisas under respektive anslag. Inkomster till anslag 9 4:4 ap.1 avser inbetalningar från kommunerna för de första 20 timmarna per vecka. Inkomster till anslag 12 1:3 ap.1 avser inbetalningar från bidragsskyldiga föräldrar.

² Försäkringskassan disponerar anslagsposterna 9 1:6 ap.27 Statlig ålderspensionsavgift för smittbärapenning och 9 1:6 ap.37 Smittbärapenning enligt regleringsbrev 2023-12-20 avseende Kammarkollegiet.

Villkor i anslagsredovisningen

Anslag 10 1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.

Anslagspost 5 Arbetsskadelivränta

Försäkringskassan får från och med den 1 januari 2024 räkna om livräntor från den frivilliga yrkesskedeförsäkringen med den procentsats som motsvarar förändringen av prisbasbeloppet mellan 2023 och 2024. Omräkning för 2024 har gjorts med 9,1 procent.

Anslag 10 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen

Anslagspost 3 Finansiell samordning genom samordningsförbund

- Av anslagsposten får högst 3 miljoner kronor användas för administrativa kostnader. Det förbrukade beloppet uppgår till 2,8 miljoner kronor.

Anslagspost 9 Försäkringsmedicinska utredningar

- Högst 1,5 miljoner kronor får användas för utveckling av metoden för aktivitetsförmågeutredning. Det förbrukade beloppet uppgår till 1,4 miljoner kronor.
- Högst 2,2 miljoner kronor får användas för kostnader för att tillhandahålla utbildningar som riktar sig till den personal som ska utföra försäkringsmedicinska utredningar i enlighet med 4 § i förordningen (2018:1633) om försäkringsmedicinska utredningar. Det förbrukade beloppet uppgår till 2,1 miljoner kronor.

Anslag 10 2:1 Försäkringskassan

Anslagspost 1 Förvaltningsmedel

- Av anslagsposten får högst 8,9 miljoner kronor användas för att stödja forskning inom socialförsäkringens område under såväl Försäkringskassans som Pensionsmyndighetens ansvarsområde. Det förbrukade beloppet uppgår till 8,8 miljoner kronor.
- Av anslagsposten ska högst 8,0 miljoner kronor användas för det allmänna ombudet och ombudets kansli. Det förbrukade beloppet uppgår till 6,6 miljoner kronor.
- Försäkringskassan ska kunna använda och samverka med det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel. Försäkringskassan ska betala totalt 1,1 miljoner kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangavgift för detta system. Beloppet ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Hela beloppet är utbetalt.

Beställningsbemyndigande

Redovisning av äldre beställningsbemyndigande

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen

Belopp i miljoner kronor

Anslag	Beslutat för budgetår 2023	Ekonomiska åtaganden vid årets början	Utgifter mot anslag	Övriga förändringar	Ekonomiska åtaganden vid årets slut	Förväntad redovisning mot anslag		Slutår
						2025	2026	
10 1:6 ap.10	32	32	11	-5	16	16		2025

Regeringen har för statens räkning ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om fortsatt digital överföring av läkarintyg.¹¹⁸ Av Försäkringskassans regleringsbrev för 2023 framgår att de ekonomiska åtaganden som regeringen ingått rapporteras till Försäkringskassan för införande och redovisning i Försäkringskassans årsredovisning. Försäkringskassan har som grund för sin redovisning erhållit intyg från regeringen som redovisar de ekonomiska åtaganden som ingåtts med stöd av tilldelat bemyndigande.

2:1 Försäkringskassan

Belopp i miljoner kronor

Anslag	Beslutat för budgetår 2023	Ekonomiska åtaganden vid årets början	Utgifter mot anslag	Övriga förändringar	Ekonomiska åtaganden vid årets slut	Förväntad redovisning mot anslag		Slutår
						2025	2026	
10 2:1 ap.1	27	25	9	1	17	9	8	2026

Enligt förordningen (2009:1174) med instruktion för Försäkringskassan ska Försäkringskassan stödja forskning inom socialförsäkringsområdet.

Försäkringskassan fick för 2023 ett bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden om totalt 27 miljoner kronor för att kunna göra en överenskommelse med Forte om samarbete och samfinansiering av en gemensam utlysning och beslut om flerårigt stöd till forskning inom området psykisk ohälsa.¹¹⁹

Av ekonomiska åtaganden vid årets början har 4 miljoner kronor gjorts med stöd av undantagsregeln i 17 § anslagsförordningen (2011:223). Försäkringskassans ekonomiska åtaganden vid årets slut uppgår till 17 miljoner kronor för perioden 2025–2026. Beloppen för förväntad redovisning mot anslag i tabellen är indikativa.

¹¹⁸ Digital överföring av läkarintyg 2023–2025, överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner.

¹¹⁹ Beslutsprotokoll vid Fortes styrelsemöte 2023-10-25 dnr 2023-01425. Dnr Försäkringskassan, FK 2022/020446, dnr Forte, 2023-00214.

Redovisning mot inkomsttitlar

Perioden 1 januari–31 december 2024. Belopp i miljoner kronor

Inkomsttitel	Inkomster	Utgifter	Netto
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	171		171
140 Övriga inkomster	171		171
9111 Fysiska personers inkomstskatt, netto		-10 191	-10 191
411 Egenavgift, sjukförsäkringsavgift		-206	-206
412 Egenavgift, föräldraförsäkring		-605	-605
413 Egenavgift, arbetsskadeförsäkringsavgift		-57	-57
414 Egenavgift, ålderspensionsavgift		-4 761	-4 761
415 Egenavgift, efterlevandeavgift		-175	-175
416 Egenavgift, arbetsmarknadsavgift		-1	-1
417 Egenavgift, allmän löneavgift		-4 386	-4 386
9212 Efterlevandepensionsavgift	14 088		14 088
011 Arbetsgivaravgift	13 913		13 913
012 Egenföretagaravgift	175		175
9221 Sjukförsäkringsavgift	82 503		82 503
011 Arbetsgivaravgift	82 297		82 297
012 Egenföretagaravgift	206		206
9222 Föräldraförsäkringsavgift	60 872		60 872
011 Arbetsgivaravgift	60 267		60 267
012 Egenföretagaravgift	605		605
9251 Ålderspensionsavgift, netto	245 980	-218 486	27 494
011 Arbetsgivaravgift	241 219		241 219
012 Egenföretagaravgift	3 103		3 103
015 AP-fondsandel, ut		-168 124	-168 124
017 Egenföretagaravgift, slutreglering	1 658		1 658
051 Arbetsgivaravgift innevarande år		-49 452	-49 452
052 Arbetsgivaravgift föregående år		-32	-32
053 Arbetsgivaravgift äldre år		101	101
054 Egenföretagaravgift innevarande år		-639	-639
056 Egenföretagaravgift äldre år		-340	-340
9253 Arbetsskadeavgift	4 693		4 693
011 Arbetsgivaravgift	4 636		4 636
012 Egenföretagaravgift	57		57
9254 Arbetsmarknadsavgift	57 609		57 609
011 Arbetsgivaravgift	57 608		57 608
012 Egenföretagaravgift	1		1
9281 Allmän löneavgift	272 896		272 896
011 Arbetsgivaravgift	268 510		268 510
012 Egenföretagaravgift	4 386		4 386
9291 Särskild löneskatt	6 353		6 353
011 Arbetsgivare	572		572
021 Statliga myndigheter	3 165		3 165
022 Statliga affärsverk	74		74
031 Kåpan	2 542		2 542
9299 Avräkning socialavgifter		-729 022	-729 022
019 Debiterade arbetsgivaravgifter till Försäkringskassan		-729 022	-729 022
TOTALT INKOMSTITTLAR	745 165	-957 699	-212 534

Uppgift om influtna socialavgifter och debiterade egenföretagares avgifter lämnas av Skatteverket.

Finansieringsanalys

Belopp i miljoner kronor

	Not	2024	2023
Drift			
Kostnader	68	-9 901	-10 138
<i>Finansiering av drift</i>			
Intäkter av anslag		9 887	10 084
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	69	553	544
Intäkter av bidrag		66	146
Övriga intäkter		8	9
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		10 514	10 783
Ökning (-) /Minskning (+) av kortfristiga fordringar		95	-14
Ökning (+) /Minskning (-) av kortfristiga skulder		202	-154
Kassaflöde från (+) / till (-) drift		910	477
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar		-166	-163
Investeringar i immateriella tillgångar		-382	-496
Summa investeringsutgifter		-548	-659
<i>Finansiering av investeringar</i>			
Lån från Riksgäldskontoret		544	696
Amorteringar		-616	-612
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1	11
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		-71	95
Förändring av kortfristiga skulder		10	-57
Kassaflöde från (+) / till (-) investeringar		-609	-621
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		271	164
Intäkter av uppbörd		744 994	712 830
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-173	-215
Inbetalningar i uppbördsverksamheten		745 092	712 779
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-745 165	-712 999
Kassaflöde från (+) / till (-) uppbördsverksamhet		-73	-220
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag		-262 136	-248 926
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-1 352	-381
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		-263 488	-249 307
<i>Finansiering av transfereringsverksamhet</i>			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		236 806	224 627
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag		18 674	17 646
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		6 356	6 147
Finansiella intäkter och kostnader, netto		44	68
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		261 880	248 488
Kassaflöde från (+) / till (-) transfereringsverksamhet		-1 608	-819
Förändring av likvida medel		-1 380	-1 183
<i>Specifikation förändring av likvida medel</i>			
Likvida medel vid årets början		-25 591	-24 408
Ökning (+) / Minskning (-) av kassa och bank		-103	151
Ökning (+) / Minskning (-) av tillgodohavande Riksgäldskontoret		1 148	-682
Ökning (+) / Minskning (-) av avräkning med statsverket		-2 425	-652
Summa förändring av likvida medel		-1 380	-1 183
Likvida medel vid årets slut		-26 971	-25 591

Sammanställning väsentliga uppgifter

Belopp i miljoner kronor om inget annat anges

	2024	2023	2022	2021	2020
Lån i Riksgäldskontoret					
Beviljad låneram	2 270	2 300	2 296	1 940	1 990
Utnyttjad låneram	1 871	1 943	1 859	1 685	1 787
Krediter hos Riksgäldskontoret					
Räntekonto					
Beviljad kredit	434	500	500	500	500
Maximalt utnyttjad kredit	281	235	–	–	136
Övrig kredit¹					
Beviljad kredit	170	170	170	170	170
Maximalt utnyttjad kredit	151	146	141	140	140
Utnyttjad kredit per 31 december	151	146	141	140	140
Ränta på kredit i Riksgäldskontoret					
Räntekonto					
Räntekostnader	1	–	–	–	0
Ränteintäkter	7	8	6	–	–
Totala avgiftsintäkter					
Beräknade enligt regleringsbrev	506	476	382	383	350
Utfall (not 2)	554	555	463	446	439
Anslagskredit 10 2:1 Försäkringskassan					
Beviljad kredit	575	557	277	276	282
Utnyttjad kredit	–	473	–	–	–
Anslagskredit övriga anslag					
Beviljad kredit	11 093	11 314	12 807	10 120	9 846
Utnyttjad kredit (not 39)	441	4 505	1 923	2 213	647
Anslagssparande 10 2:1 Försäkringskassan					
	364	–	80	238	252
Anslagssparande övriga anslag					
	6 499	4 745	4 523	10 067	16 764
Bemyndigande					
Tilldelade bemyndiganden 10 2:1 Försäkringskassan	–	27	–	–	–
Utestående åtaganden	17	25	–	–	–
Tilldelade bemyndiganden 10 1:6 ap.10	–	32	–	–	–
Utestående åtaganden	16	32	–	–	944 ²
Personal					
Antal årsarbetskrafter	11 334	12 858	12 889	12 468	12 671
Medelantalet anställda	13 098	13 880	14 308	14 185	14 159
Driftkostnad per årsarbetskraft, tusen kronor³					
	866	785	751	747	727
Balanserad kapitalförändring (not 30)					
	3 967	4 445	4 112	1 865	2 944
Årets kapitalförändring (not 17)					
	–184	–478	333	2 247	–1 079

¹ Försäkringskassan har en övrig kredit för att tillgodose behovet av likviditet i utbetalning av ersättning för vård i andra länder som regioner har kostnadsansvar för.

² Utestående åtagande 2020 avser ett äldre bemyndigande för 10 1:6 ap.10 Bidrag till hälso- och sjukvården som avsåg en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner om insatser för utveckling av en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess.

³ Driftkostnad utgörs av verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen exklusive finansiella kostnader och avskrivningar.

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i miljoner kronor om inget annat anges och därmed kan avrundningsdifferenser förekomma. Jämförelsetalen anges i en särskild kolumn eller inom parentes.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Försäkringskassans årsredovisning är upprättad enligt bestämmelserna i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) med tillhörande föreskrifter och allmänna råd, samt de krav på åiterrapportering som regeringen angivit i regleringsbrevet. Bokföringen följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring med tillhörande föreskrifter och allmänna råd.

Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till FÅB får benämningar till poster i resultat- och balansräkningen anpassas till myndighetens verksamhet och nya poster får tillföras under respektive rubrik. Vi har, beroende på verksamhetens art och omfattning, gjort sådana anpassningar för att de finansiella rapporterna ska ge nödvändig information. Det gäller till exempel vissa poster i avsnitten för transfereringar och uppbörd.

Ingen förändrad redovisning

Under året har samma redovisningsprinciper tillämpats som i årsredovisningen för 2023.

Finansiering

Försäkringskassans verksamhet finansieras huvudsakligen med anslag i statens budget. Övriga finansieringskällor är ersättningar från externa parter för utförda tjänster, inbetalningar från bidragsskyldiga inom underhållsstöd samt inbetalningar från kommuner för de första 20 timmarna per vecka inom assistansersättning.

För de avgiftsområden i den avgiftsbelagda verksamheten där indelning och struktur framgår av regleringsbrevet redovisas intäkter, kostnader, årets resultat och ackumulerat resultat. För ytterligare information, se avsnittet Avgiftsbelagd verksamhet. Försäkringskassan disponerar intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten.

Uppbörd

Uppbörderna består i huvudsak av socialavgifter och särskild löneskatt. Försäkringskassan fördelar via inkomsttitel de socialavgifter som Skatteverket är uppbördsmyndighet för. Fördelningen görs enligt lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter. Ålderspensionsavgifterna fördelas till staten, till Riksgäldskontoret och till Första – Fjärde AP-fonderna medan övriga avgifter förs till staten för att finansiera systemen för social trygghet.

Försäkringskassan är uppbördsmyndighet för särskild löneskatt på pensionskostnader som utgår på pensionsavsättningar inom det statliga tjänstepensionsavtalet. Det framgår av förordningen (1991:704) om fastställande av särskild löneskatt på statens pensionskostnader.

Redovisning mot anslag och inkomstitlar

I förvaltningsverksamheten sker redovisning mot anslag kostnadmässigt, vilket innebär att anslagsintäkten bokförs samtidigt som kostnaden bokförs. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag, den 3 januari 2025, eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas den ekonomiska händelsen som periodavgränsningspost. Försäkringskassan tillämpar 100 000 kronor som beloppsgräns för periodavgränsningsposter.

I transfereringsverksamheten sker redovisning mot anslag kassamässigt. Utgifter för transfereringar till enskilda redovisas som en kostnad vid den tidpunkt då de betalas. Utgifter för internationell vård och vissa köp av tjänster och ersättningar till vårdgivare periodiseras när kostnaderna tydligt går att hänföra till ett visst år.

I uppbördsverksamheten sker redovisning mot inkomstittel kassamässigt. Det gäller även övriga inkomster såsom uppbörd från utlandet för internationell vård av pensionärer, trots att övriga inkomster ska redovisas mot inkomstittel det budgetår som inkomsterna hör till enligt anslagsförordningen (2011:223). Orsaken är att intervallet när en fordran på utlandet för internationell vård av pensionärer blir betald, sträcker sig från två till fem år. Inkomster för internationell vård periodiseras när intäkterna tydligt går att hänföra till ett visst år.

Värdering och klassificering av fordringar och skulder

Fordringar tas upp till de belopp som de förväntas bli betalda. Återkrav redovisas som kortfristiga fordringar när beslut om återkrav av en felaktig utbetalning har fattats, även om betalningen inte förväntas komma in inom tolv månader från balansdagen. Fordringarna värderas utifrån kravets ålder i kombination med inbetalningshistoriken. Fordringar som gäller underhållsstöd värderas dock utifrån faktisk inbetalningsgrad.

Fordringar och skulder för internationell vård klassificeras som kortfristiga poster i balansräkningen. Beroende på postens karaktär redovisas dessa som fordringar respektive skulder, eller som periodavgränsningsposter. Vid reservering av upplupna intäkter och kostnader för internationell vård råder viss osäkerhet då flera antaganden måste göras. Reserveringen av upplupna intäkter påverkas av antaganden om antal EU-medborgare (pensionärer) som bosätter sig i Sverige och under hur lång tid de bosätter sig här. Reserveringen av upplupna kostnader påverkas av antaganden om kostnadsutvecklingen av vård utomlands, vilken är svår att uppskatta på grund av eftersläpning i fakturering från andra länder. Reserverade belopp påverkas också i hög grad av att betalningarna varierar mellan åren, beroende på när respektive land framställer krav på ersättning.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärdet efter avdrag för av- och nedskrivningar. Avskrivningar påbörjas när tillgången tas i drift och sker linjärt över tillgångens bedömda genomsnittliga nyttjandeperiod.

Utgifter för utveckling med it-inslag som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år redovisas som immateriella anläggningstillgångar i balansräkningen. Försäkringskassan tillämpar beloppsgränsen 3 miljoner kronor för att utveckling ska redovisas som en anläggningstillgång.

Maskiner, inventarier och förvärvade licenser med ett anskaffningsvärde om minst 21 200 kronor och en ekonomisk livslängd om minst tre år redovisas som materiella anläggningstillgångar i balansräkningen. Detta gäller även förbättringsutgifter på annans fastighet.

Möbler eller inventarier med ett anskaffningsvärde under 21 200 kronor aktiveras när det sammanlagda värdet för större anskaffning av likartade tillgångar överstiger 100 000 kronor. Inventarier som har ett funktionellt samband med varandra bedöms som en fungerande enhet och aktiveras om det sammanlagda anskaffningsvärdet är minst 21 200 kronor.

Försäkringskassan tillämpar följande avskrivningstider:

Typ av anläggningstillgång	Avskrivningstid
Balanserade utgifter för it-system	5 år
Förvärvade licenser och rättigheter	3–5 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5 år
It-utrustning	3–5 år
Bilar	5 år
Övriga inventarier	3–5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Varierar ¹

¹ Avskrivningstiden beräknas utifrån nyttjandeperioden, vilket vanligtvis är hyreskontraktets längd.

Redovisning av elstöd

Av Försäkringskassans regleringsbrev för 2024 framgår att Försäkringskassan får rekvirera medel från Affärsverket svenska kraftnät för att finansiera utbetalning av elstöd enligt förordningarna om elstöd till konsumenter.¹²⁰ Vidare framgår att Försäkringskassan ska rekvirera medel senast vid tidpunkt för utbetalning till elkunderna och att utbetalningarna av elstöd ska ske i det icke räntebärande flödet.

Redovisningen av inbetalningar från Affärsverket svenska kraftnät har påverkat posterna Kassa och bank och Avräkning statsverket hos Försäkringskassan. Samma poster har påverkats vid utbetalning av elstöd till kunderna. Affärsverket svenska kraftnät har redovisat motsvarande belopp som lämnade bidrag till enskilda. Skillnaden mellan de medel som har erhållits från Affärsverket svenska kraftnät och det som Försäkringskassan har betalat ut till kunderna redovisas som en inomstatlig skuld. De medel Försäkringskassan har rekvirerat för att administrera utbetalningar av elstödet har redovisats som ett inomstatligt bidrag hos Försäkringskassan.

¹²⁰ Förordningen (2022:1872) om elstöd till konsumenter för oktober 2021–september 2022 och förordningen (2023:108) om elstöd till konsumenter för november–december 2022.

Fonder inom socialförsäkringsområdet

Försäkringskassans innehav av värdepapper består av tillgångar i fonder inom socialförsäkringsområdet som förvaltas av Kammarkollegiet. Innehavet utgörs av obligationer som redovisas som omsättningstillgångar och värderas till marknadsvärde. Förvaltningen regleras i lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet och omfattar:

- Fonden för frivillig yrkesskadeförsäkring
- Affärsverksfonden
- Trafiklivräntefonden

Ansvaret för förvaltningen av fonderna är delat mellan Försäkringskassan och Kammarkollegiet. Försäkringskassan ansvarar för att fondernas ändamål uppfylls samt redovisar samtliga ekonomiska transaktioner som rör fonderna. Kammarkollegiet ansvarar för kapitalförvaltningen av fonderna. Kammarkollegiet gör i samråd med Försäkringskassan en årsredovisning över kapitalförvaltningen som lämnas till regeringen.

Anslagsredovisning

Anslagsredovisningen visar Försäkringskassans redovisning mot statens budget.

Ingående överföringsbelopp per anslag är lika med utgående överföringsbelopp per anslag enligt årsredovisningen för 2023. I kolumnen för årets tilldelning enligt regleringsbrev och kolumnen omdisponerat anslag redovisas de belopp som anges i regleringsbrev från Socialdepartementet den 20 december 2023 med ändringar daterade 20 juni och 5 december 2024.

Avvikelser mellan anslagsutfall och tilldelade medel på minst 10 procent eller minst 100 miljoner kronor kommenteras i noterna 40–67. Avvikelsen anges både i belopp och i procent. I de fall ökat utrymme har erhållits genom tilläggsbeslut från regeringen har bakgrunden till detta angivits.

Redovisning mot inkomstitlar utgörs främst av fördelning av socialavgifter mellan olika avgiftsändamål.

Övriga bestämmelser

Försäkringskassan får, med undantag från 3 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210), använda statens centralkonto i Riksbanken för:

- utbetalningar av medel enligt förordningen (2013:711) om ersättningar för vissa vårdkostnader i internationella förhållanden under tiden tills medel för utbetalningarna lämnats från ansvarigt försäkringsland i EU/EES, Schweiz eller Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland,
- utbetalningar av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, etableringstillägg, bostadsersättning och etableringsersättning enligt förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser samt etableringsjobb enligt förordningen (2022:807) om statlig ersättning för arbete i etableringsjobb under tiden tills medel för utbetalningarna lämnats från Arbetsförmedlingen,
- utbetalningar av dagpenning och familjebidrag enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga, förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnssoldater, förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga, officersförordningen (2007:1268) och förordningen (2015:613) om militär grundutbildning under tiden tills medel för utbetalningarna lämnats från Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap,
- utbetalningar av medel för studiehjälp genom familjeförmån enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, under tiden tills medel för utbetalningarna lämnats från Centrala studiestödsnämnden,
- utbetalningar av ersättningar för arbetsskadeärenden vid affärsverk samt bolagiserade före detta affärsverk enligt lagen (1976:380) om arbetsskade-försäkring samt motsvarande äldre lagstiftning under tiden tills medel för utbetalningarna lämnats från affärsverk samt bolagiserade före detta affärsverk,
- utbetalningar av ersättningar för Fonden för frivillig yrkesskadeförsäkring, Affärsverksfonden och Trafiklivräntefonden enligt lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet under tiden tills medel för utbetalningarna erhållits från respektive fond,
- utbetalningar av pensioner och pensionsrelaterade förmåner som Försäkringskassan ombesörjer åt Pensionsmyndigheten enligt förordningen (2002:782) om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner under tiden tills medel för utbetalningarna lämnats från Pensionsmyndigheten, och
- hantering av medel som betalas in efter sådana återkrav som avses i 108 kap. 14 a § socialförsäkringsbalken.

Noter

Not 1 Intäkter av anslag

	2024	2023
10 2:1 Förvaltningsmedel	9 619	9 819
10 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	268	265
Summa	9 887	10 084

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2024	2023
Intäkter avgiftsbelagd verksamhet enligt regleringsbrev		
Administration av statlig fordran	9	9
Ersättning från försvaret	20	19
Ersättning från affärsdrivande verk	0	0
Intäkter från Pensionsmyndigheten	268	285
Electronic Exchange of Social Security Information (EESSI)	4	3
Samordnad och säker statlig it-drift (SSSID)	207	181
Datorbearbetningar, systemutveckling, statistik m.m.	24	25
Delsumma	532	522
Intäkter enligt avgiftsförordningen (1992:191)		
Avgifter enligt 4 §	18	19
Avgifter enligt 15 §	2	2
Delsumma	20	21
Övriga ersättningar	2	12
Summa	554	555

Intäkter av avgifter har minskat med 1 miljon kronor vilket motsvarar 0,2 procent. Intäkterna från Pensionsmyndigheten, som består av tjänsteleveranser för bland annat utbetalningstjänster och it-stöd för handläggning uppgår till 268 miljoner kronor, en minskning med 17 miljoner kronor. Minskningen förklaras av att avgiften för 2024 justerats för att balansera föregående års överskott enligt överenskommen avgiftsmodell.

Intäkterna från SSSID uppgick till 207 miljoner kronor, en ökning om 26 miljoner kronor. Ökningen beror bland annat på ett utökat tjänsteutbud inom ramen för SSSID och att fler myndigheter anslutit sig till tjänsterna.

Övriga ersättningar som bland annat består av realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar uppgår till 2 miljoner kronor, en minskning om 10 miljoner kronor. Minskningen beror på att vi föregående år avyttrade fordon och hårdvara vilket inte har gjorts i samma omfattning under året.

Not 3 Intäkter av bidrag

	2024	2023
Bidrag från statliga myndigheter	53	127
Bidrag från kommuner, regioner och samordningsförbund	13	17
Bidrag från övriga	0	2
Summa	66	146

Intäkter av bidrag har minskat med 80 miljoner kronor vilket motsvarar 55 procent. Försäkringskassan får bidrag bland annat för att genomföra olika regeringsuppdrag samt bidrag för projekt inom ramen för finansiell samordning genom samordningsförbund. Minskningen av bidragsintäkterna jämfört med föregående år beror huvudsakligen på att vi under 2023 fick intäkter för arbetet med utbetalning av elstöd, vilket har varit i väsentligt mindre omfattning under året.

Not 4 Verksamhetens finansiella intäkter

	2024	2023
Ränteintäkt, räntekonto	7	8
Övriga ränteintäkter	1	1
Summa	8	9

Not 5 Kostnader för personal

	2024	2023
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-5 484	-5 657
– varav arvoden	-1	-1
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-2 683	-2 698
Övriga personalkostnader	-63	-87
Aktivering av utgifter för egenutvecklade immateriella tillgångar	253	262
Summa	-7 977	-8 180

Kostnaderna för personal har minskat med 203 miljoner kronor vilket motsvarar 2 procent. Minskningen beror på att Försäkringskassan har haft färre anställda än föregående år på grund av de besparingsåtgärder som genomfördes under 2023.

Not 6 Kostnader för lokaler

	2024	2023
Lokalhyror	-712	-621
El, vatten och bränsle i hyrda lokaler	-47	-47
Lokalvård	-35	-33
Övrigt	-13	-26
Summa	-807	-727

Kostnaderna för lokaler har ökat med 80 miljoner kronor, vilket motsvarar 11 procent. Ökningen beror främst på indexuppräknning av hyror samt kostnader för säkerhetsanpassningar av lokalerna.

Not 7 Övriga driftkostnader

	2024	2023
It-kostnader, tjänster	-788	-932
Övriga kostnader, tjänster	-297	-358
Varor	-39	-32
Övrigt	-33	-72
Aktivering av utgifter för egenutvecklade immateriella tillgångar	128	213
Summa	-1 029	-1 181

Övriga driftkostnader har minskat med 152 miljoner kronor, vilket motsvarar 13 procent. Minskningen av it-kostnader och övriga kostnader beror bland annat på minskade kostnader för konsulter. Minskningen av posten övrigt beror framför allt på minskade kostnader för resor och interna konferenser. Kostnadsminskningarna är en följd av de besparingsåtgärder som Försäkringskassan har genomfört under året. Minskningen av aktivering av utgifter för egenutvecklade immateriella tillgångar beror främst på färre nedlagda timmar av konsulter för utvecklingsarbete.

Not 8 Verksamhetens finansiella kostnader

	2024	2023
Räntekostnad, räntekonto	-1	-
Räntekostnad, lån, anläggningstillgångar	-72	-67
Övriga räntekostnader	0	-1
Summa	-73	-68

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar

	2024	2023
Immateriella anläggningstillgångar	-405	-384
Materiella anläggningstillgångar	-212	-225
Summa	-617	-609

Not 10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras

	2024	2023
Andra ersättningar		
Ersättning internationell vård pensionärer	166	113
Övrigt	0	6
Finansiella intäkter		
Dröjsmålsränta avseende försäkring	3	5
Ränta på återkravsfordringar	325	348
Nedskrivning ränta på återkravsfordringar	-223	-308
Summa	271	164

Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av Försäkringskassan har ökat med 107 miljoner kronor. Ersättning internationell vård avseende pensionärer har ökat med 53 miljoner kronor. Ersättningen för internationell vård varierar mellan åren, bland annat beroende på när krav framställs mellan länderna. Ränteintäkter för återkravsfordringar netto, det vill säga efter nedskrivning, har ökat med 62 miljoner kronor vilket till största delen beror på minskad nedskrivning av ränta på återkravsfordringar.

Not 11 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

	2024	2023
Medel från Arbetsförmedlingen	18 498	17 468
Medel från Försvarsmakten	171	173
Medel från övriga myndigheter	5	5
Summa	18 674	17 646

Not 12 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

	2024	2023
Medel från kommuner	4 642	4 557
Medel från bidragsskyldiga föräldrar avseende underhållsstöd	1 334	1 251
Medel från övriga	380	339
Summa	6 356	6 147

Not 13 Finansiella intäkter avseende transfereringar

	2024	2023
Ränteintäkter, fonder m.m.	30	32
Kursvinster och värde reglering obligationer	19	42
Summa	49	74

Finansiella intäkterna avseende transfereringar har minskat med 25 miljoner kronor under 2024. Det beror på att marknadsräntorna inte har sjunkit lika mycket under 2024 som under 2023, vilket har medfört att värdeökningen för obligationerna har varit 26 miljoner kronor lägre 2024 jämfört med 2023.

Not 14 Finansiella kostnader avseende transfereringar

	2024	2023
Kursförluster och värde reglering obligationer	-5	-6
Summa	-5	-6

Not 15 Avsättningar till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål

	Trafiklivräntefonden		Frivilliga yrkesskadefonden		Affärsverksfonden		Summa	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Ingående balans	1 026	973	144	138	112	107	1 282	1 218
Årets avsättning till (+) / upplösning av (-)	34	53	4	6	2	5	40	64
Utgående balans	1 060	1 026	148	144	114	112	1 322	1 282

Avsättning till/upplösning av fonder har ökat med 40 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på sjunkande marknadsräntor som medfört en värdeökning av obligationernas värde med 15 miljoner kronor.

Not 16 Andra utbetalningar

Andra utbetalningar avser framför allt utbetalningar för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning som finansieras av medel från Arbetsförmedlingen. Utfallet för dessa ersättningar uppgick till 18 497 (17 468) miljoner kronor.

Not 17 Årets kapitalförändring

	2024	2023
Anslagsfinansierad verksamhet		
Underhållsstöd	60	-21
Återkrav	-246	-659
Internationell vård	10	9
Assistansersättning	-28	174
Övrigt	2	-13
Delsumma	-202	-510
Avgiftsbelagd verksamhet	18	32
Summa	-184	-478

Årets kapitalförändring uppgår till -184 miljoner kronor, en minskning med 294 miljoner kronor. Förändringen förklaras framför allt av posten återkrav. Fordringar avseende återkrav har minskat samtidigt som nedskrivningarna har ökat eftersom en större andel är osäkra.

Not 18 Balanserade utgifter för utveckling av it-system

	2024	2023
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	8 957	8 569
Årets anskaffning	381	475
Avgår årets utrangering	-137	-87
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	9 201	8 957
<i>Ingående avskrivningar</i>	-7 540	-7 263
Årets avskrivningar	-391	-364
Avgår årets utrangering	137	87
<i>Utgående avskrivningar</i>	-7 795	-7 540
Bokfört värde	1 406	1 417

Immateriella anläggningstillgångar utgörs till största delen av balanserade utgifter för egen utveckling av it-system. De flesta avser it-stöd för ärendehantering, självbetjäning och automatisering. Anläggningstillgångarna finansieras med lån i Riksgäldskontoret och avskrivningar påbörjas när dessa driftsätts i Försäkringskassans it-miljö.

Försäkringskassan förvaltar vissa it-system för Pensionsmyndighetens räkning och vidareutvecklar dessa samt hanterar nyutveckling enligt uppdrag från Pensionsmyndigheten. Pensionsmyndigheten faktureras kostnaderna för de avskrivningar som avser dessa anläggningstillgångar.

Under året har nedskrivning skett av tidigare aktiverade belopp med 15 (4) miljoner kronor på grund av utrangering av immateriella anläggningstillgångar som inte längre används.

Not 19 Förvärvade licenser, rättigheter m.m.

	2024	2023
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	221	230
Årets anskaffning	1	21
Avgår årets utträngning	-35	-30
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	187	221
<i>Ingående avskrivningar</i>	-192	-203
Årets avskrivningar	-14	-19
Avgår årets utträngning	35	30
<i>Utgående avskrivningar</i>	-171	-192
Bokfört värde	16	29

Not 20 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2024	2023
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	134	115
Årets anskaffning	13	23
Avgår årets utträngning	-4	-4
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	143	134
<i>Ingående avskrivningar</i>	-92	-85
Årets avskrivningar	-14	-11
Avgår årets utträngning	5	4
<i>Utgående avskrivningar</i>	-101	-92
Bokfört värde	42	42

Not 21 Maskiner och inventarier

	2024	2023
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	1 343	1 349
Årets anskaffning	153	140
Avgår årets försäljning/utträngning	-79	-146
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	1 417	1 343
<i>Ingående avskrivningar</i>	-879	-810
Årets avskrivningar	-198	-214
Avgår årets försäljning/utträngning	78	145
<i>Utgående avskrivningar</i>	-999	-879
Bokfört värde	418	464

Maskiner och inventarier utgörs till största delen av datorer och utrustning för datoranläggningar.

Not 22 Fordringar hos andra myndigheter

	2024	2023
Fordran Pensionsmyndigheten	30 953	29 376
Övrigt	639	571
Summa	31 592	29 947

Fordran Pensionsmyndigheten avser utbetalningar av pensioner och pensionsrelaterade förmåner som Försäkringskassan ombesörjer åt Pensionsmyndigheten. Ökningen på 1 577 miljoner kronor jämfört med föregående år beror på att utbetalningarna i december var större än föregående år. Posten övrigt har ökat med 68 miljoner kronor vilket förklaras av en ökad fordran avseende särskild löneskatt på pensionskostnader.

Not 23 Övriga kortfristiga fordringar

	2024	2023
Fordringar bidragsskyldiga för underhållsstöd, brutto	1 989	1 826
– Nedskrivning	–1 284	–1 183
Återkravsfordringar, brutto	7 131	7 334
– Nedskrivning	–4 506	–4 437
Fordringar internationell vård	527	442
Fordringar hos kommuner för assistansersättning	308	337
Övriga fordringar	13	19
Summa	4 178	4 338

Övriga kortfristiga fordringar har minskat med 160 miljoner kronor, vilket framför allt förklaras av minskade återkravsfordringar. Återkravsfordringarna har minskat med 203 miljoner kronor samtidigt som en större andel är osäkra vilket har ökat nedskrivningarna med 69 miljoner kronor. Minskningen kan delvis förklaras av att de återkrav som omfattas av lagändringen om direkt verkställbara beslut som trädde i kraft den 1 september 2022 inte ingår i den totala fordran när de har överlämnats till Kronofogdemyndigheten. Fordringar avseende internationell vård har ökat med 85 miljoner kronor.

Not 24 Förutbetalda kostnader

	2024	2023
Förutbetalda hyror	172	163
Förutbetalda it-kostnader	304	369
Övriga förutbetalda kostnader	19	31
Summa	495	563

Not 25 Övriga upplupna intäkter

	2024	2023
Upplupna intäkter internationell vård avseende pensionärer	454	389
Upplupna ränteintäkter avseende återkrav	337	329
Upplupna ränteintäkter avseende fonder	9	8
Övriga upplupna intäkter	24	25
Summa	824	751

Övriga upplupna intäkter har ökat med 73 miljoner kronor. Upplupna intäkter för internationell vård har ökat med 65 miljoner kronor, vilket huvudsakligen beror på att den genomsnittliga kostnaden som debiteras andra länder för vård har ökat.

Not 26 Avräkning med statsverket

	2024	2023
Uppbörd		
Ingående balans	-112	346
Redovisat mot inkomsttitel, inkomster	-745 165	-712 999
Redovisat mot inkomsttitel, utgifter	957 699	918 409
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	-212 360	-205 868
Fordringar/Skulder avseende Uppbörd	62	-112
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	3 408	3 173
Redovisat mot anslag	237 064	224 887
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-237 141	-224 652
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	3 331	3 408
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	473	-80
Redovisat mot anslag	9 633	9 830
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-10 471	-9 277
Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-364	473
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	34	40
Redovisat mot anslag	-4	-6
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	30	34
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	-29 895	-28 919
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	401 724	409 703
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-852 906	-841 198
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	449 501	430 519
Saldo	-31 576	-29 895
Summa	-28 517	-26 092

Not 27 Kortfristiga placeringar

	2024		2023	
	Marknadsvärde	Upplupet anskaffningsvärde	Marknadsvärde	Upplupet anskaffningsvärde
Statsobligationer	41	37	43	37
Hypoteksobligationer	598	598	544	559
Övriga obligationer	363	412	301	352
Summa	1 002	1 047	888	948

Obligationer redovisas till marknadsvärde. Marknadsvärdet understeg upplupet anskaffningsvärde med 45 miljoner kronor. Föregående år var marknadsvärdet 60 miljoner kronor lägre än upplupet anskaffningsvärde.

Not 28 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

	2024	2023
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	1 155	7
Beviljad kreditram	434	500
Utnyttjad räntekontokredit under året	281	235

Behållningen på räntekontot har ökat med 1 148 miljoner kronor. Ökningen beror huvudsakligen på att Försäkringskassan tillförts ytterligare anslagsmedel i samband med ändringsbudgetar under året. En del av ökningen förklaras också av att Försäkringskassan fått bidragsmedel inom ramen för regeringsuppdraget att upprätta och förbereda förvaltning av ett utförrregister för fritidskort för barn och unga. Bidragsmedlen kommer att användas för kommande års kostnader, bland annat avskrivningar.

Not 29 Myndighetskapital

	Stats- kapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsfinansierad verksamhet	Kapital- förändring enligt resultat- räkningen	Summa
Ingående balans	0	4 471	-26	-478	3 967
Föregående års kapitalförändring	-	-510	32	478	-
Årets kapitalförändring	-	-	-	-184	-184
Summa årets förändring	-	-510	32	294	-184
Utgående balans	0	3 961	6	-184	3 783

Not 30 Balanserad kapitalförändring

	2024	2023
Anslagsfinansierad verksamhet		
Underhållsstöd	669	690
Återkrav	3 084	3 743
Internationell vård	-87	-96
Assistansersättning	338	164
Övrigt	-43	-30
Delsumma	3 961	4 471
Avgiftsbelagd verksamhet	6	-26
Summa	3 967	4 445

Not 31 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2024	2023
Ingående avsättning	4	3
+ Årets pensionskostnad	1	2
- Årets pensionsutbetalningar	-2	-1
Utgående avsättning	3	4

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser avser främst överenskommelser om delpension för anställda. Årets pensionsutbetalningar har ökat något jämfört med föregående år.

Not 32 Övriga avsättningar

	2024	2023
Avsättning lokala omställningsmedel		
Ingående avsättning	118	104
Årets förändring	-13	14
Utgående avsättning	105	118
Avsättning avtalsförsäkring		
Ingående avsättning	14	13
Årets förändring	-2	1
Utgående avsättning	12	14
Summa utgående avsättning	117	132

Övriga avsättningar består främst av lokala omställningsmedel vars syfte är att stödja verksamheten och utveckla arbetstagaren genom exempelvis långsiktig kompetensutveckling eller till att öka de anställdas förutsättningar för ett längre arbetsliv. Av avsättningen för lokala omställningsmedel beräknas 14 miljoner kronor av utgående avsättning bli reglerad under 2025. Avsättningen för avtalsförsäkring har minskat med 2 miljoner kronor. Beloppet som Försäkringskassan kommer att betala är osäkert. Arbetet pågår med att utreda och rätta identifierade felaktigheter i lönesystemet med ambitionen att slutföra arbetet under 2025.

Not 33 Lån i Riksgäldskontoret

	2024	2023
Ingående balans	1 943	1 859
Årets upptagna lån	544	696
Årets amorteringar	-616	-612
Utgående balans	1 871	1 943

Avser lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar. Försäkringskassan har en låneram på 2 270 (2 300) miljoner kronor för lån till anläggningstillgångar. Av den utgående balansen avser 1 407 (1 412) miljoner kronor balanserade utgifter för utveckling av it-system.

Not 34 Övriga krediter i Riksgäldskontoret

	2024	2023
Ingående balans, utnyttjad kredit	146	141
Förändringar under året	5	5
Utgående balans, utnyttjad kredit	151	146

Försäkringskassan har en övrig kredit som ges med stöd av 7 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) för att tillgodose Försäkringskassans behov av likviditet vid utbetalning av ersättning för vård i andra länder då regioner har kostnadsansvar. För år 2024 har Försäkringskassan en kreditram på 170 (170) miljoner kronor för att täcka detta likviditetsbehov.

Not 35 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2024	2023
Skuld till Arbetsförmedlingen för återkrav m.m.	157	118
Skuld till Pensionsmyndigheten avseende socialavgifter	-	112
Skuld arbetsgivaravgifter	153	155
Övrigt	54	64
Summa	364	449

Kortfristiga skulder till andra myndigheter har minskat med 85 miljoner kronor vilket främst beror på att det föregående år fanns en skuld till Pensionsmyndigheten avseende fördelade socialavgifter enligt lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter. Motsvarande skuld finns inte i år.

Not 36 Övriga kortfristiga skulder

	2024	2023
Preliminärskatt pension	804	735
Preliminärskatt dagersättning	2 464	2 484
Skuld Kåpan avseende uppbörd	380	278
Skulder internationell vård	27	19
Personalens källskatt	125	130
Övrigt	122	31
Summa	3 922	3 677

Not 37 Upplupna kostnader

	2024	2023
Internationell vård, tandvård och andra försäkringskostnader	591	552
Semesterlöneskuld	545	557
Upplupna löner	9	6
Övriga upplupna förvaltningskostnader	21	24
Summa	1 166	1 139

Upplupna kostnader har ökat med 27 miljoner kronor. Upplupna kostnader för internationell vård har ökat med 42 miljoner kronor. Reserveringen för internationell vård påverkas i hög grad av att betalningarna varierar mellan åren, beroende på när respektive borgenärsland framställer krav på ersättning. Vidare har reserverade belopp för semesterlöneskuld inklusive sociala avgifter minskat med 12 miljoner kronor.

Not 38 Oförbrukade bidrag

	2024	2023
Oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet	287	3
Övriga oförbrukade bidrag	0	1
Summa	287	4
Oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet beräknas tas i anspråk inom följande tidsintervall:		
– inom tre månader	6	3
– tre månader till ett år	47	–
– mer än ett år till tre år	234	–

Oförbrukade bidrag uppgår till 287 miljoner kronor vilket är en ökning med 283 miljoner kronor. Ökningen beror på att Försäkringskassan under året fått bidrag för att upprätta och förbereda förvaltning av ett utförrregister för fritidskort för barn och unga. En stor del av bidraget kommer att användas för kommande års kostnader, exempelvis avskrivningar av it-system.

Not 39 Utnyttjade anslagskrediter

Anslagspost	Beviljad kredit	Utnyttjad kredit
10 1:1 ap.5 Boendetillägg	15	4
10 1:2 ap.5 Aktivitets- och sjukersättningar	1 910	299
10 1:3 ap.1 Handikappersättningar	45	43
10 1:3 ap.2 Merkostnadsersättning	26	5
10 1:4 ap.5 Arbetskadeföränta	110	76
10 1:5 ap.3 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	2	1
12 1:6 ap.2 Omvårdnadsbidrag	238	13
Summa	2 346	441

Not 40 9 1:4 ap.1 Statligt tandvårdsstöd

Utfallet för statligt tandvårdsstöd uppgår till 7 615 miljoner kronor, vilket är 388 miljoner kronor (5 procent) lägre än årets tilldelade medel. Det lägre utfallet förklaras till stor del av att besöksfrekvensen inte ökat i den takt som förväntats under 2024.

Not 41 9 1:6 ap.37 Smittbärappening

Utfallet för smittbärappening uppgår till 4 miljoner kronor, vilket är 4 miljoner kronor (50 procent) lägre än årets tilldelade medel. Klassificeringen av covid-19 som samhällsfarlig sjukdom upphörde under 2022 och efter det har antal personer som har rätt till smittbärappening minskat kraftigt. Utfallet är nu på samma nivå som innan pandemin.

Not 42 9 1:7 ap.1 Sjukvård i internationella förhållanden

Utfallet för sjukvård i internationella förhållanden uppgår till 728 miljoner kronor, vilket är 13 miljoner kronor (2 procent) lägre än tilldelade medel. Anslagsposten tillfördes 51 miljoner kronor under året eftersom efterfrågan på vård ökat. Vidare påverkade den försvagade kronkursen utgifterna eftersom betalningar till utlandet görs i respektive lands valuta.

Not 43 9 4:3 ap.1 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning

Utfallet för bilstöd till personer med funktionsnedsättning uppgår till 149 miljoner kronor, vilket är 114 miljoner kronor (43 procent) lägre än tilldelade medel. Att genomföra ett köp med bilstöd innebär många kontakter för den sökande, både med myndigheter och bilföretag, vilket gör att processen kan uppfattas som komplicerad av den sökande. Nyttjandet av förmånen är även i år lägre än vad som förväntades efter den regeländring som genomfördes år 2020.

Not 44 9 4:4 ap.1 Kostnader för statlig assistansersättning

Utfallet för kostnader för statlig assistansersättning uppgår till 25 344 miljoner kronor, vilket är 704 miljoner kronor (3 procent) lägre än årets tilldelade medel. Detta förklaras huvudsakligen av att antalet mottagare av ersättningen blivit lägre än vad som tidigare prognostiserats.

Not 45 10 1:1 ap.8 Sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall

Utfallet för sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall uppgår till 233 miljoner kronor, vilket är 16 miljoner kronor (6 procent) lägre än årets tilldelade medel. Ingående överföringsbelopp uppgick till –4 miljoner kronor. Anslagsposten tillfördes 30 miljoner kronor under året genom omdisponering från anslagsposten 10 1:1 ap.19 Rehabiliteringspenning. Medel tillfördes anslagsposten eftersom antalet mottagare underskattades i tidigare prognoser.

Not 46 10 1:1 ap.19 Rehabiliteringspenning

Utfallet för rehabiliteringspenning uppgår till 24 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor (29 procent) lägre än årets tilldelade medel. Utgifterna har minskat kraftigt under 2023 och 2024 med anledning av en ändrad tolkning av regelverket för rehabiliteringspenning och i vilken omfattning förmånen kan beviljas för dem som deltar i en arbetslivsinriktad rehabilitering. Försäkrade som deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering kan samtidigt ansöka om och beviljas sjukpenning och när det sker samordnas utbetalningen av förmånerna. Rehabiliteringspenning minskas då med det belopp den försäkrade för samma tid får i sjukpenning.

Not 47 10 1:1 ap.20 Arbetshjälpmedel m.m.

Utfallet för arbetshjälpmedel uppgår till 99 miljoner kronor, vilket är 30 miljoner kronor (23 procent) lägre än årets tilldelade medel. Utgifterna för bidrag till arbetshjälpmedel minskade under 2024 dels på grund av att färre ansöker om bidraget och dels på grund av längre handläggningstider.

Not 48 10 1:1 ap.21 Sjukpenning

Utfallet för sjukpenning uppgår till 45 930 miljoner kronor, vilket är 2 687 miljoner kronor (6 procent) lägre än årets tilldelade medel. Ingående överföringsbelopp uppgick till –2 225 miljoner kronor. Anslagsposten tillfördes 5 107 miljoner kronor under året, varav 671 miljoner kronor tillfördes genom omdisponering från anslagsposten 10 1:1 ap.19 Rehabiliteringspenning. Utgifterna för sjukpenning blev högre än vad som tidigare har beräknats vilket dels beror på att den genomsnittliga ersättningsperioden var längre för pågående sjukfall och dels på att den genomsnittliga ersättningen per sjukpenningdag blev högre än vad som tidigare har beräknats. Anslagsposten tillfördes även medel för att täcka ett underskott som uppstått till följd av att anslagskrediten nyttjades föregående år.

Not 49 10 1:2 ap.5 Aktivitets- och sjukersättningar

Utfallet för aktivitets- och sjukersättningar uppgår till 39 936 miljoner kronor, vilket är 1 778 miljoner kronor (4 procent) lägre än årets tilldelade medel. Ingående överföringsbelopp uppgick till –2 077 miljoner kronor. Anslagsposten tillfördes 3 513 miljoner kronor under året. Utgifterna för sjukersättningar ökade mer än vad som tidigare har beräknats vilket förklaras av att fler personer beviljats sjukersättning än förväntat. Anslagsposten tillfördes även medel för att täcka ett underskott som uppstått till följd av att anslagskrediten nyttjades föregående år.

Not 50 10 1:2 ap.6 Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar

Utfallet för bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar uppgår till 6 325 miljoner kronor, vilket är 204 miljoner kronor (3 procent) lägre än årets tilldelade medel. Detta förklaras huvudsakligen av att bostadstilläggen inte justerades upp, till följd av högre boendekostnader, så mycket som förväntades.

Not 51 10 1:3 ap.1 Handikappersättningar

Utfallet för handikappersättningar uppgår till 951 miljoner kronor, vilket är 27 miljoner kronor (3 procent) högre än tilldelade medel. Ingående överföringsbelopp uppgick till –16 miljoner kronor. Anslagsposten tillfördes 20 miljoner kronor i ytterligare anslagsmedel under året genom omdisponering från anslagsposten 10 1:3 ap.2 Merkostnadsersättning. Utfallet är högre än tilldelade medel vilket förklaras av att antalet mottagare underskattades i tidigare prognoser.

Not 52 10 1:6 ap.4 Medicinsk service

Utfallet för medicinsk service uppgår till 55 miljoner kronor, vilket motsvarar tilldelade medel. Anslagsposten tillfördes 55 miljoner kronor genom omdisponering från anslagsposten 10 1:6 ap.8 Arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd med 35 miljoner kronor och 10 1:6 ap.9 Försäkringsmedicinska utredningar med 20 miljoner kronor. Bidraget för medicinsk service har upphört från och med 2024 avseende kostnader som uppkommer efter utgången av 2023. Utfallet 2024 avsåg kostnader som uppkom innan utgången av 2023.

Not 53 10 1:6 ap.8 Arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd

Utfallet för arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd uppgår till 90 miljoner kronor, vilket är 24 miljoner kronor (21 procent) lägre än årets tilldelade medel. Det är fortfarande relativt få små företag som söker bidrag trots att det kan göra skillnad för både hälsa och ekonomi. Under maj – juni 2023 genomförde Försäkringskassan en informationskampanj, som riktade sig till små och medelstora företag. Syftet var att öka kännedomen om bidraget med målet att fler ska söka. Utfallet under 2024 är cirka 12 miljoner kronor (14 procent) högre än under 2023.

Not 54 10 1:6 ap.10 Bidrag till hälso- och sjukvården

Utfallet för bidrag till hälso- och sjukvården uppgår till 11 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor (31 procent) lägre än årets tilldelade medel. Regeringen har, för statens räkning, ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om fortsatt digital överföring av läkarintyg och Försäkringskassan har i uppdrag att betala ut ersättning motsvarande årets upparbetade kostnader hos SKR.

Not 55 10 1:7 ap.1 Ersättning för höga sjuklönekostnader

Utfallet för ersättning för höga sjuklönekostnader uppgår till 2 108 miljoner kronor, vilket är 200 miljoner kronor (9 procent) lägre än årets tilldelade medel. Det lägre utfallet förklaras av att förmånen inte nyttjats i den omfattning som tidigare beräknats.

Not 56 10 2:1 ap.1 Försäkringskassan förvaltningsmedel

Utfallet för förvaltningsmedel uppgår till 9 633 miljoner kronor, vilket är 838 miljoner kronor (8 procent) lägre än årets tilldelade medel. Ingående överföringsbelopp uppgick till –473 miljoner kronor. Försäkringskassan tillfördes ytterligare förvaltningsmedel vid två tillfällen under 2024, i juni 449 miljoner kronor och i december 445 miljoner kronor. Resurstillskotten var framför allt avsedda att motverka långa handläggningstider och ökande ärendebalanser.

Försäkringskassans ekonomiska förutsättningar 2023 och 2024 innebar att myndigheten behövde genomföra omfattande besparingsåtgärder som påverkat verksamheten. Även under större delen av 2024 har verksamheten anpassats efter de ekonomiska förutsättningarna och utfallet är lägre än årets tilldelade medel. Anslagssparandet uppgår till 364 miljoner kronor varav 314 miljoner kronor får disponeras under 2025.

Not 57 12 1:1 ap.1 Allmänt barnbidrag

Utfallet för allmänt barnbidrag uppgår till 28 694 miljoner kronor, vilket är 439 miljoner kronor (2 procent) lägre än årets tilldelade medel. Antalet födda barn var färre än enligt SCB:s befolkningsprognos vilket medfört lägre utgifter för allmänt barnbidrag än tidigare beräknat.

Not 58 12 1:1 ap.2 Flerbarnstillägg

Utfallet för flerbarnstillägg uppgår till 3 523 miljoner kronor, vilket är 104 miljoner kronor (3 procent) lägre än årets tilldelade medel. Antalet födda barn var färre än enligt SCB:s befolkningsprognos vilket medfört lägre utgifter för flerbarnstillägg än tidigare beräknat.

Not 59 12 1:1 ap.4 Tilläggsbelopp vid familjeförmån

Utfallet för tilläggsbelopp vid familjeförmån uppgår till 26 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor (26 procent) lägre än årets tilldelade medel. Utgifterna för tilläggsbelopp vid familjeförmån varierar mycket, bland annat på grund av att retroaktiva utbetalningar kan göras.

Not 60 12 1:2 ap.9 Föräldrapenning

Utfallet för föräldrapenning uppgår till 33 546 miljoner kronor, vilket är 2 104 miljoner kronor (6 procent) lägre än årets tilldelade medel. Anslagsposten tillfördes 7 miljoner kronor i ytterligare anslagsmedel under året genom omdisponering från anslagsposten 12 1:2 ap.11 Tillfällig föräldrapenning på grund av att personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd har fått rätt till arbetsbaserad föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Antalet födda barn under åren 2023 och 2024 var färre än enligt SCB:s befolkningsprognos vilket medfört lägre utgifter för föräldrapenning än tidigare beräknat.

Not 61 12 1:2 ap.11 Tillfällig föräldrapenning

Utfallet för tillfällig föräldrapenning uppgår till 9 267 miljoner kronor, vilket är 504 miljoner kronor (5 procent) lägre än årets tilldelade medel. Anslagsposten tillfördes 9 miljoner kronor under året på grund av att personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd har fått rätt till arbetsbaserad föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Utfallet är lägre än tilldelade medel vilket förklaras av att barnafödandet har varit lågt samt att uttaget per barn har minskat något.

Not 62 12 1:2 ap.12 Graviditetspenning

Utfallet för graviditetspenning uppgår till 501 miljoner kronor, vilket är 151 miljoner kronor (23 procent) lägre än årets tilldelade medel. Utfallet är lägre än tilldelade medel vilket förklaras av lågt barnafödande.

Not 63 12 1:3 ap.1 Underhållsstöd

Utfallet för underhållsstöd uppgår till 2 687 miljoner kronor, vilket är 111 miljoner kronor (4 procent) lägre än årets tilldelade medel. Utgifterna för underhållsstöd blev lägre än beräknat på grund av att antalet barn med underhållsstöd var färre än väntat samt att inbetalningar från bidragskyldiga var högre än väntat.

Not 64 12 1:4 ap.1 Adoptionsbidrag

Utfallet för adoptionsbidrag uppgår till 5 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor (67 procent) lägre än årets tilldelade medel. Antalet utbetalda adoptionsbidrag har minskat över tid. Utfallet 2024 förklaras av att antalet utbetalda adoptionsbidrag har varit lägre än väntat.

Not 65 12 1:6 ap.2 Omvårdnadsbidrag

Utfallet för omvårdnadsbidrag uppgår till 5 213 miljoner kronor, vilket är 160 miljoner kronor (3 procent) lägre än tilldelade medel. Ingående överföringsbelopp uppgick till -173 miljoner kronor. Anslagsposten tillfördes 606 miljoner kronor under året. Utgifterna har ökat på grund av att antalet mottagare av omvårdnadsbidrag varit fler än vad som tidigare har beräknats. Anslagsposten tillfördes även medel för att täcka ett underskott till följd av nyttjad anslagskredit föregående år.

Not 66 12 1:6 ap.4 Vårdbidrag för funktionshindrade barn

Utfallet för vårdbidrag för funktionshindrade barn uppgår till –3 miljoner kronor, vilket är 3 miljoner kronor (593 procent) lägre än tilldelade medel. Det låga utfallet beror på att vårdbidraget är på väg att fasas ut och ersättas av omvårdnadsbidraget. Utgifterna har också minskat på grund av inbetalningar av ställda återkrav.

Not 67 12 1:8 ap.2 Bostadsbidrag

Utfallet för bostadsbidrag uppgår till 4 134 miljoner kronor, vilket är 873 miljoner kronor (17 procent) lägre än årets tilldelade medel. Anslagsposten har tillförts 650 miljoner kronor i ytterligare anslagsmedel under året med anledning av att tilläggsbidraget till barnfamiljer förlängdes för perioden 1 juli till 31 december. Tilläggsbidraget till barnfamiljer har gällt under hela 2024 och utfallet uppgick till 1 263 miljoner kronor. Utfallet är lägre än tilldelade medel vilket kan bero på minskad bemanning i handläggningen samt införandet av ett nytt handläggningssystem som under en övergångsperiod medfört mer tidskrävande rutiner och därmed längre handläggningstid vilket förskjutit tidpunkten för utbetalningar.

Not 68 Finansieringsanalys, verksamhetens kostnader

	2024	2023
Kostnader enligt resultaträkningen	– 10 503	– 10 765
<i>Justeringar:</i>		
Avskrivningar och nedskrivningar	617	609
Realisationsförluster	1	2
Förändring av avsättningar	– 16	16
Summa	– 9 901	– 10 138

Not 69 Finansieringsanalys, intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2024	2023
Intäkter enligt resultaträkningen	554	555
<i>Justeringar:</i>		
Realisationsvinster	– 1	– 11
Summa	553	544

Övriga tilläggsupplysningar

Redovisning av sjukfrånvaro

Enligt 7 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten redovisa sjukfrånvaro i årsredovisningen. För uppgifter om sjukfrånvaron se resultatredovisningsavsnittet Medarbetare och kompetensförsörjning.

Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar till styrelsen

För generaldirektör Nils Öberg har lön och övriga förmåner under 2024 uppgått till 2 268 683 kronor. Pensionsvillkoren är enligt PA 16.

För överdirektör Maria Rydbeck har lön och övriga förmåner under 2024 uppgått till 1 520 116 kronor. Pensionsvillkoren är enligt PA 16.

Till styrelsen har det utgått arvoden med 569 825 kronor. Av tabellen framgår styrelsens arvoden och antal styrelsemöten.

	Arvode och förmåner, kr	Antal möten
Ulf Bengtsson, ordförande	150 720	7/7
Anita Linder, vice ordförande från och med 16 maj 2024	91 345	7/7
Mats Galvenius	75 720	7/7
Tomas Landeström	75 720	7/7
Eva Liedström Adler	75 600	6/7
Heidi Stensmyren	75 480	6/7
Thomas Pålsson, vice ordförande till och med 31 mars 2024	25 240	2/2
Nils Öberg, generaldirektör	–	7/7

Siduppdrag för ledande befattningshavare och styrelse

Generaldirektör Nils Öberg var under 2024 styrelseledamot i Riksgäldskontorets styrelse och styrelseledamot i Göteborgs universitetsstyrelse.

Överdirektör Maria Rydbeck var under 2024 vice styrelseordförande i Fondtorgsnämnden och styrelseledamot i Lantmäteriet.

Ulf Bengtsson var under 2024 styrelseordförande i E-hälsomyndigheten och styrelseledamot i aktiebolaget Bengtsson/Gustafsson konsult AB.

Anita Linder var under 2024 styrelseordförande i Mediestödsnämnden, ordinarie lagfaren ledamot i Disciplinnämnden vid Stockholms universitet och ordförande i Överklagandenämnden för etikprövning.

Mats Galvenius var under 2024 styrelseledamot och VD i Larmtjänst AB, styrelsesuppleant i Min Pension i Sverige AB, styrelseordförande i S4I Standard for Insurance, styrelseordförande i Skadeanmälningsregister GSR AB, styrelseledamot i Svensk Försäkring Administration AB och styrelseledamot i SFIS Hyresbolag AB.

Tomas Landeström hade inga siduppdrag under 2024.

Eva Liedström Adler var under 2024 styrelseordförande för Nämnden för mottagande till specialskolan och Rh-anpassad utbildning inom Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Heidi Stensmyren hade inga sidouppdrag under 2024.

Thomas Pålsson var under 2024 styrelseordförande i Myndigheten för vård och omsorgsanalys, styrelseordförande i Redaktörspoolen Ann Pålsson AB, vice styrelseordförande i Statens kulturråd och ledamot i Jämställdhetsmyndighetens insynsråd.

Intern styrning och kontroll

Intern styrning och kontroll

I detta avsnitt redovisas Försäkringskassans bedömning av intern styrning och kontroll.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en process för intern styrning och kontroll hos oss. Processen ska med rimlig säkerhet säkerställa att vi

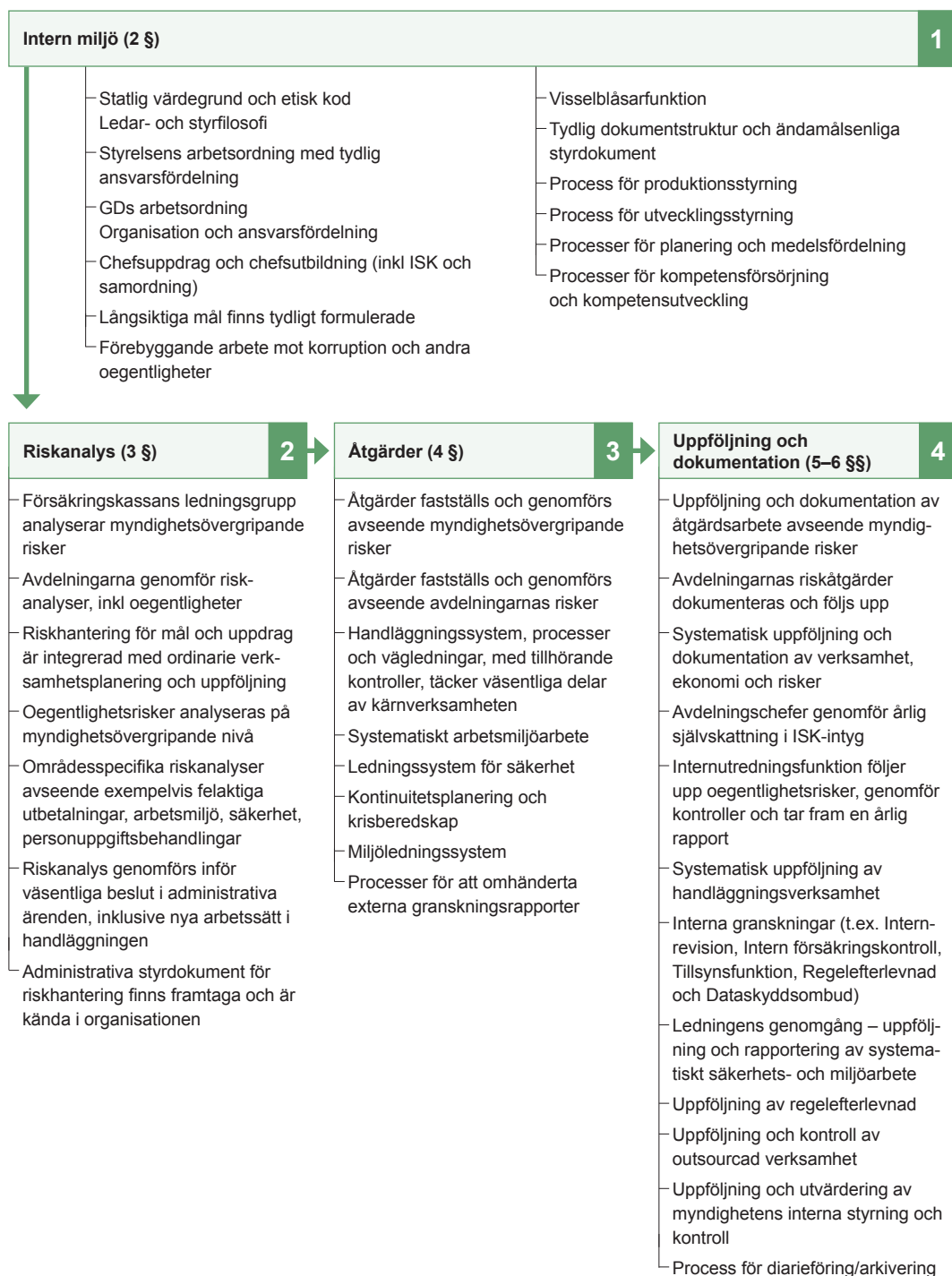
- fullgör våra uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven enligt 3 § myndighetsförordningen (2007:515)
- förebygger att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter
- har en god intern miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll.

Modell för intern styrning och kontroll

Vi har ett ramverk för intern styrning och kontroll. Ramverket förtydligar hur kraven på intern miljö, riskanalys, åtgärder, uppföljning och dokumentation¹²¹ operationaliseras genom olika processer och arbetssätt. Följande bild beskriver översiktligt de centrala beståndsdelarna i ramverket.

¹²¹ Förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll

Ramverk för intern styrning och kontroll

Den interna miljön är en grundläggande förutsättning för god intern styrning och kontroll. Här tydliggörs exempelvis förväntningar och krav på verksamheten genom ansvarsstrukturer. Dessa ger medarbetare och chefer både mandat och handlingsutrymme för att fullgöra sina uppgifter, samtidigt som det finns möjlighet att utkräva ansvar.

Riskhanteringen är ett verktyg för att öka förutsättningarna för att kunna fullgöra uppgifter, uppnå mål och uppfylla kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Vidare är det ett viktigt verktyg för myndighetens förebyggande arbete mot korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

Utifrån genomförd riskanalys vidtas åtgärder och en systematisk och regelbunden uppföljning görs i syfte att bedöma om den interna styrningen och kontrollen är tryggande.

Sammantaget säkrar de olika beståndsdelarna i ramverket att myndigheten leds, styrs, kontrolleras och följs upp på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Årets uppföljning

Vi har följt upp vår interna styrning och kontroll i enlighet med 5 § förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Årets uppföljning har haft sin utgångspunkt i myndighetens ramverk för intern styrning och kontroll och fokuserat på:

- väsentliga förändringar i myndighetens systematiska interna styrning och kontroll
- åtgärder avseende myndighetsövergripande risker 2024
- myndighetens förebyggande arbete mot oegentligheter.

Resultatet av årets uppföljning har sammanfattats i en promemoria som legat till grund för vår bedömning av myndighetens interna styrning och kontroll.

Sammanfattningsvis visar uppföljningen att vår interna styrning och kontroll har ställts inför stora prövningar under året med anledning av verksamhetens ekonomiska situation. Vårt systematiska arbete med att styra, följa upp och kontrollera verksamheten har dock gett förutsättningar till medvetna prioriteringar och anpassningar där det funnits störst behov.

Det har krävts kraftfulla åtgärder för att säkra genomförandet av väsentliga uppgifter och mål. Vakansprövningar, tillsättande av en produktionsanalysgrupp och direkta kostnadsbesparingar är några av de åtgärder som påbörjades under 2023 och som har fortlöpt även under 2024. Andra exempel på åtgärder som har vidtagits under 2024 är tidig omställning och ambitionssänkningar av vissa mål i Försäkringskassans verksamhetsplan.

Vi har haft en löpande dialog med vår uppdragsgivare angående verksamhetens pressade situation. Finansiella tillskott har aviserats både i vårändringsbudgeten¹²² och höständringsbudgeten¹²³ för året. I budgetpropositionen för 2025¹²⁴ föreslås ett varaktigt tillskott från 2025. Tillskjutna medel har gett oss möjlighet att balansera kreditutnyttjandet från 2023 samt innevarande år för den verksamhet som redan bedrivs. Och de har gett oss möjlighet att förstärka försäkringsverksamheten för de mest prioriterade förmånerna. Vidare har flera personalvårdande förmåner kunnat återinföras mot slutet av 2024.

Myndighetsövergripande risker

Årets aktiva åtgärdsarbete i kombination med tillskjutna medel från uppdragsgivaren har haft positiva effekter på verksamhetens ekonomiska förutsättningar. Sammantaget bedömer vi att åtgärderna har reducerat den myndighetsövergripande risken ”Väsentliga uppgifter kan ej genomföras på ett tillfredsställande sätt inom befintliga ekonomiska ramar” till en acceptabel nivå. Det kvarstår dock arbete i syfte att ytterligare kostnadseffektivisera myndighetens verksamhet. Detta arbete kommer att fortlöpa inom ramen för Försäkringskassans verksamhetsplan 2024–2026.

Övriga myndighetsövergripande risker kvarstår och det långsiktiga åtgärdsarbetet kommer därmed att fortgå under nästa år.

Förebyggande arbete mot korruption och andra oegentligheter

Vi arbetar systematiskt med att förebygga korruption och andra oegentligheter. Det gör vi exempelvis genom riskanalyser, utbildningar, information, administrativa styrdokument och stöd till avdelningarna.

Vi ger mer information om myndighetens förebyggande arbete mot korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter i avsnittet Arbetet med mänskliga rättigheter.

Väsentliga brister och förbättringsområden

I årets uppföljning har vi inte identifierat några väsentliga brister eller förbättringsområden i myndighetens interna styrning och kontroll.

¹²² Prop. 2023/24:99.

¹²³ Prop. 2024/25:2.

¹²⁴ Prop. 2024/25:1.

Vår samlade bedömning

Årets uppföljning visar att vi har ett robust ramverk för intern styrning och kontroll. Vi bedömer att vår systematiska interna styrning och kontroll har gett oss förutsättningar att leda, styra, följa upp och kontrollera verksamheten på ett ändamålsenligt sätt under 2024.

Sammantaget bedömer vi att vår interna styrning och kontroll har varit betryggande under den period som årsredovisningen gäller. Vi har i allt väsentligt säkerställt att vi följt kraven enligt förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll och därigenom med rimlig säkerhet fullgjort våra uppgifter, uppnått verksamhetens mål och uppfyllt kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515).

Beslut om årsredovisningen

Årsredovisningen har fastställts genom styrelsens beslut den 14 februari 2025.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Ulf Bengtsson
ordförande

Anita Linder
vice ordförande

Heidi Stensmyren

Mats Galvenius

Eva Liedström Adler

Tomas Landeström

Nils Öberg
generaldirektör
Försäkringskassan

Förmånsförteckning

Aktivitetsersättning – till den som är högst 29 år och på grund av en funktionsnedsättning behöver längre tid för att avsluta sin skolgång eller har nedsatt arbetsförmåga i minst ett år.

Aktivitetsstöd – till den som deltar i aktiviteter i ett arbetsmarknadspolitiskt program efter beslut från Arbetsförmedlingen.

Assistansersättning – till den som har en omfattande funktionsnedsättning och därför behöver personlig assistans för att klara sin vardag. De 20 första assistanstimmarna bekostas av kommunen. Resterande timmar bekostas av Försäkringskassan.

Barnbidrag – till föräldrar som har barn under 16 år eller äldre barn som går i grundskolan. I barnbidrag ingår även förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg.

Bostadsbidrag – till barnfamiljer och till ungdomar som är 18–28 år om de har låga inkomster.

Etableringsersättning – till den som deltar i aktiviteter i det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser efter beslut från Arbetsförmedlingen.

Föräldrapenning – till föräldrar när de inte förvärvsarbetar eller avstår från arbete under tiden de vårdar barn. Ersättningen kan tas ut fram till dess att barnet fyllt 12 år eller gått ut årskurs fem och ska underlätta för föräldrar att kombinera förvärvsarbete med familjeliv.

Internationell vård – består av intyg om och ersättning för när en person behöver vård i ett annat land än där hen är försäkrad för vårdförmåner.

Omvårdnadsbidrag – till föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Bidraget ska förbättra föräldrarnas ekonomiska förutsättningar att tillgodose barnets behov av omvårdnad och tillsyn till följd av en funktionsnedsättning.

Sjukersättning – till den som är 30–65 år och har stadigvarande nedsatt arbetsförmåga. Ersättningen beviljas alltid tills vidare.

Sjukpenning – till den som har tillfälligt nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller skada.

Statligt tandvårdsstöd – består av allmänt tandvårdsbidrag, särskilt tandvårdsbidrag som ges till försäkrade med sjukdomar eller funktionsnedsättningar som innebär en risk för försämrad tandhälsa samt ett högkostnadsskydd.

Tillfällig föräldrapenning – till den som tillfälligt behövt avstå från arbete för att ta hand om ett sjukt eller smittat barn eller vid läkarbesök och när barn har avlidit. I samband med barns födelse kan tillfällig föräldrapenning även betalas ut för tio dagar till den andra föräldern.

Underhållsstöd – till separerad förälder med barn under 18 år eller studerande under 20 år, om den andra föräldern inte betalar underhåll alls, betalar ett lägre belopp än underhållsstödet eller inte betalar i tid.

Utvecklingsersättning – till den som är under 25 år, deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program efter beslut från Arbetsförmedlingen och inte uppfyller villkoren för att ha rätt till arbetslöshetsersättning.

